

BOSNA I HERCEGOVINA
Institucija ombudsmena/ombudsmana
za ljudska prava
Bosne i Hercegovine

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Институција омбудсмена/омбудсмана
за људска права
Босне и Херцеговине

***Годишњи извјештај о
резултатима активности
институције Омбудсмена за
људска права Босне и Херцеговине
за 2015. годину***

Бања Лука, март 2016. године

BOSNA I HERCEGOVINA
Institucija ombudsmena/ombudsmana
za ljudska prava
Bosne i Hercegovine

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Институција омбудсмена/омбудсмана
за људска права
Босне и Херцеговине

***Годишњи извјештај о
результатима активности
институције Омбудсмена за
људска права Босне и Херцеговине
за 2015. годину***

Бања Лука, март 2016. године

Садржај

I	УВОД	.7
II	ПОДАЦИ О ПОСТУПАЊУ ИНСТИТУЦИЈЕ ОМБУДСМЕНА ЗА ЉУДСКА ПРАВА БИХ У 2015. ГОДИНИ	.9
III	ГРАЂАНСКА И ПОЛИТИЧКА ПРАВА.	11
1.	ПРИСТУП СУДУ И ДЈЕЛОТВОРАН ПРАВНИ ЛИЈЕК	11
1.1.	Увод	11
1.2.	Уставни суд БиХ	15
1.3.	Тужилаштво	15
1.4.	Јавност правосудног поступка	16
1.5.	Високи судски и тужилачки савјет/Канцеларија дисциплинског тужиоца	18
1.6.	Жалбе на рад адвоката/адвокатске коморе	19
1.7.	Бесплатна правна помоћ	20
1.8.	Насиље у породици	21
1.9.	Подршка и правна помоћ жртвама	22
2.	СЛОБОДА ИЗРАЖАВАЊА, ОКУПЉАЊА И УДРУЖИВАЊА	24
2.1.	Слобода изражавања	24
2.2.	Извјештавање медија у смислу слободе изражавања	28
2.3.	Слобода окупљања и удруживања	29
3.	ПРАВО НА ИМОВИНУ	30
4.	УПРАВА.	32
5.	СТАТУСНА ПИТАЊА ГРАЂАНА	36
5.1.	Увод	36
5.2.	Успостављање јединственог матичног регистра у Босни и Херцеговини	39
6.	ПОЛИЦИЈА	39
6.1.	Увод	39
6.2.	Жалбе на полицијске службенике	39
6.3.	Жалбе полицијских службеника.	41
IV	ЕКОНОМСКО-СОЦИЈАЛНА ПРАВА	43
1.	УВОД	43
2.	ПРАВО НА РАД	44
2.1.	Питање отпремнина у Републици Српској, односно Федерацији БиХ	47
2.2.	Управни и надзорни одбори	49
3.	ПРАВО ЖЕНА НА ПОРОДИЉСКУ НАКНАДУ	50

4.	ПРАВО НА ПЕНЗИЈУ	51
5.	ПРАВО НА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ	54
6.	СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	56
6.1.	Једнократна новчана помоћ.	56
6.2.	Социјално становање	57
6.3.	Приступ социјалној заштити	58
V	ПОЈАМ ТОРТУРЕ И УСПОСТАВЉАЊЕ НАЦИОНАЛНОГ ПРЕВЕНТИВНОГ МЕХАНИЗМА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ	61
1.	УВОД	61
2.	ПРАЋЕЊЕ ПРАВА ЗАТВОРЕНИКА/ПРИТВОРЕНИКА	62
2.1.	Увод	62
2.2.	Права лица лишених слободе	63
	А. Здравствена заштита	63
	Б. Коришћење ванзаводских погодности	64
	Ц. Услови смјештаја	64
	Д. Радне активности	64
	Е. Питање премјештаја	65
	Ф. Безбједност лица лишених слободе.	65
	Г. Комуникација са спољним свијетом.	66
3.	СТАЊЕ У УСТАНОВАМА ЗА СМЈЕШТАЈ ОСОБА СА МЕНТАЛНИМ ИНВАЛИДИТЕТОМ	67
4.	ПОЛИТИКА И РЕГУЛИСАЊЕ ПИТАЊА ИМИГРАЦИЈЕ, ИЗБЈЕГЛИЦА И АЗИЛА	69
4.1.	Азилантски центар	69
4.2.	Имиграциони центар	70
VI	ПРАВА ДЈЕЦЕ	71
1.	УВОД	71
2.	НАЈБОЉИ ИНТЕРЕС ДЈЕТЕТА	72
3.	ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА И ОБРАЗОВАЊЕ ДЈЕЦЕ	74
4.	ПАРТИЦИПАЦИЈА ДЈЕЦЕ	75
5.	ВРШЊАЧКО НАСИЉЕ	76
6.	СТАРATEЉСТВО И УСВОЈЕЊЕ	76
7.	ДНЕВНИ ЦЕНТРИ	77

VII ПРАВО НА ОБРАЗОВАЊЕ.	79
VIII ПОСЕБНО УГРОЖЕНЕ КАТЕГОРИЈЕ ГРАЂАНА.	83
1. ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ.	83
1.1. Професионална рехабилитација особа са инвалидитетом	86
2. ПРАВА МАЊИНА	87
3. ПОВРАТНИЦИ	89
3.1. “Расељена лица у сопственом граду”	89
4. ПРАВА ЖЕНА	90
IX ЈЕДНАКОСТ И НЕДИСКРИМИНАЦИЈА	93
1. УВОД.	93
2. ОЦЈЕНА СТАЊА ПО ЖАЛБАМА, СПЕЦИЈАЛНИ ИЗВЈЕШТАЈИ, ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА.	93
3. ПРЕГЛЕД СТАЊА – ПОРЕЂЕЊЕ У ОДНОСУ НА ПРЕТХОДНИ ПЕРИОД.	94
4. ПРИМЈЕРИ ИЗ ПРАКСЕ	95
X ПРЕПОРУКЕ ОМБУДСМЕНА.	99
XI САРАДЊА СА ОРГАНИМА И ИНСТИТУЦИЈАМА	101
1. САРАДЊА СА ОРГАНИМА И ИНСТИТУЦИЈАМА БиХ.	101
2. САРАДЊА СА МЕЂУНАРОДНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА.	102
3. РЕГИОНАЛНА САРАДЊА	105
XII САРАДЊА СА МЕДИЈИМА	107
XIII САРАДЊА СА НЕВЛАДИНИМ И ЦИВИЛНИМ СЕКТОРОМ	113
Важни догађаји	114
XIV БУЏЕТ И ФИНАНСИЈЕ.	117
XV ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПРЕПОРУКА	119
АНЕКС I	
ПРЕГЛЕД БУЏЕТА 2015..	139
АНЕКС II	
ПРЕГЛЕД ОБАВЕЗА ПО ЗАКОНУ О СЛОБОДИ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	141
АНЕКС III	
ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ СТАТИСТИТИЧКИХ ПОКАЗАТЕЉА	145

I УВОД

Законска обавеза сачињавања Годишњег извјештаја о резултатима активности је за омбудсмене за људска права изазов, али прије свега прилика да упознају Предсједништво БиХ, Парламентарну скупштину БиХ, Народну скупштину Републике Српске, Парламент Федерације БиХ и јавност о поступањима предузетим по жалбама које су грађани Босне и Херцеговине упутили омбудсменима у току године за коју се извјештај доставља. Ова поступања значајан су индикатор за оцјену стања људских права, те утврђивање мјера чијом би се реализацијом оно требало унаприједити.

Неколико фактора је имало индиректан утицај на дјеловање Институције омбудсмена за људска права у 2015. години. То је прије свега чињеница да је мандат омбудсменима истекао 4. децембра 2014. године и да су на функцији остали до избора нових омбудсмена 17. новембра 2015. године, а што је у значајној мјери ограничило стратешко дјеловање у области људских права, посебно у дијелу организовања промотивних активности, отварања уредовних дана, реализације едукативних садржаја и др. Започети поступак измјена и допуна Закона о омбудсмену за људска права, а с циљем његовог усклађивања са Париским принципима, а сходно препорукама Поткомитета за акредитацију Међународног координационог комитета, резултирао је сачињавањем Приједлога закона о омбудсмену за људска права, који, иако је било планирано, није усвојен до краја 2015. године, због чега су омбудсмени поднијели захтјев за одгоду реакредитације. Овај закон требало је да буде и основа да омбудсмени за људска права дјелују као превентивни механизам, а у складу са Конвенцијом о борби против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих поступака и казни. Омбудсмени нису били укључени у припрему Приједлога закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине.

Омбудсмени су се у 2015. години суочили и са бројним изазовима везаним за специфичност економског и политичког окружења, праћеног високим степеном незапослености и ниским животним стандардом грађана, неефикасним дјеловањем органа на свим нивоима власти, све чешћим системским кршењима људских права, те спорим и неизвјесним напретком према Европској унији. Ово су разлози због којих је регистрован све већи број обраћања грађана који се налазе у стању социјалне потребе.

Годишњи извјештај о резултатима активности Институције омбудсмена за 2015. годину садржи статистичке показатеље о броју и природи примљених жалби, резултатима њиховог разматрања, те препорукама чијом би се реализацијом утврђено кршење људских права морало отклонити и њихово понављање превенирати.

Омбудсмени су у оквиру Годишњег извјештаја, као посебан дио презентовали и податке о појавама дискриминације, а у складу са одредбама Закона о забрани дискриминације БиХ, те податке о предузетим активностима везаним за мандат који је утврђен законима којим се уређује приступ информацијама у Босни и Херцеговини.

У вези са јачањем капацитета Институције, и даље има ограничења, прије свега финансијске природе, што у значајно отежава дјеловање омбудсмена, али и рад институције у цјелини, утиче на обим реализовања активности и доводи у питање принцип независности. Ово је посебно изражено у сегменту извршавања обавеза утврђених Законом о забрани дискриминације.

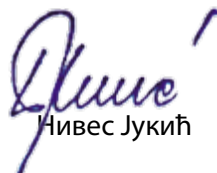
У 2015. години обезбијеђени су радни простори за сједиште Институције у Бањалуци и Подручну канцеларију у Мостару који, нажалост, не одговарају потребама ове институције нити су прилагођени приступу особама са инвалидитетом.

Омбудсмени ће и даље, руководећи се принципом добробити грађана, пружити помоћ свима, а посебно рањивим категоријама становништва, и сходно повјереном мандату, настојати у што већој мјери обезбиједити испуњење принципа добре управе и владавине права, те на почетку 2016. године сачинити неопходне документе за стратешко и планско дјеловање омбудсмена за вријеме њиховог мандата.

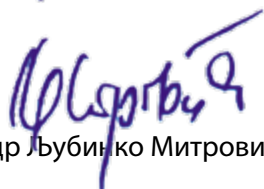
ОМБУДСМЕНИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

мр сц. Јасминка Џумхур

Нивес Јукић

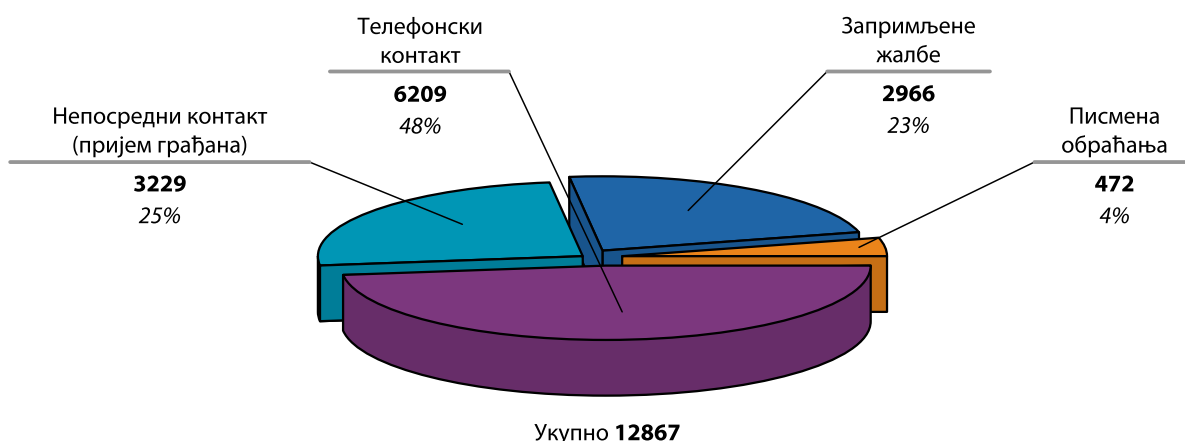
др Љубинко Митровић

II ПОДАЦИ О ПОСТУПАЊУ ИНСТИТУЦИЈЕ ОМБУДСМЕНА ЗА ЉУДСКА ПРАВА БИХ У 2015. ГОДИНИ

Током 2015. године Институција омбудсмена запримила је укупно 2966 жалби. У поређењу са 2014. годином, регистровано је 165 жалби мање. Током извјештајног периода Институцији омбудсмена обратило се укупно 12876 грађана (непосредни контакти, телефонски позиви, електронска пошта и писмене жалбе).

Заједно са предметима пренесеним из претходних година, у раду су биле укупно 4.492 жалбе. У 2015. години окончано је 2.866 предмета. Највећи број жалби односио се на повреде грађанских и политичких права – 1.790 предмета. Затим слиједе жалбе које су се односиле на: кршење економских, социјалних и културних права - 698, све облике дискриминације - 159, кршења права дјете - 148, права притвореника и затвореника - 108, повреде права особа са инвалидитетом - 53 и повреде права националних и вјерских мањина - 10.

Омбудсмени Босне и Херцеговине су у 30 случајева поступак истраживања покренули по службеној дужности, а на основу сазнања из медија, односно на приједлог невладиних организација.

Графикон 1

У извјештајном периоду омбудсмени Босне и Херцеговине издали су препоруке у 324 предмета. Степен реализације препорука приказан је у табели 1.

Начин реализације препорука у предметима	Број предмета са издатом препоруком
Реализована	103
Остварена сарадња	90
Дјелимично реализована	14
Нема одговора	48
Није реализована	69
Укупан број предмета са издатом препоруком	324

Као и у претходним извјештајним периодима, грађани Босне и Херцеговине показују неповјерење према институцијама, док из телефонских контаката произлази да често нису у могућности да означе орган надлежан за рјешавање проблема са којима се суочавају. Иако је

неоспорно да омбудсмени нису овлашћени да заступају грађане пред управним и правосудним органима и састављају поднеске у њихово име, примјетан је пораст броја оваквих обраћања омбудсменима.

III ГРАЂАНСКА И ПОЛИТИЧКА ПРАВА

1. ПРИСТУП СУДУ И ДЈЕЛОТВОРАН ПРАВНИ ЛИЈЕК

1.1. Увод

Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама као и другим међународним документима за заштиту људских права у поступцима утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе гарантује се право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. Пресуда се изриче јавно, али се новинари и јавност могу искључити са читавог или једног дијела суђења у интересу морала, јавног реда или националне безбједности у демократском друштву, када то налажу интереси малољетника или заштите приватног живота страна у спору, или када то суд сматра изричито неопходним зато што би у посебним околностима публицитет могао нанијети штету интересима правде.

У извјештајном периоду Институција омбудсмена Босне и Херцеговине запримила је 603 жалбе на рад судова.

Жалбе грађана односиле су се на непримјерену дужину трајања судских поступака пред судовима¹ (193), недјелотворно извршење судских одлука² (96), жалбе на рад судија због повреда одредаба процесних закона (35), повреде принципа непристрасности, недоношења судских одлука на начин и законом прописаним роковима, неуједначености судске праксе.³ Према одговорима судова разлози за наведено су: неадекватна стручна и кадровска попуњеност, велики број наслијеђених жалби из ранијег периода, одсуства одређеног броја носилаца правосудних функција по основу боловања а у вријеме заказаних расправа.

Када су у питању другостепени судови, осим дужине трајања поступка, проблем представља и избјегавање доношења мериторних одлука од кантоналних судова, континуирано враћање предмета у рад првостепеним судовима и органима: општинским и кантоналним службама за стамбена питања и имовинско-правне послове.⁴

Другостепени судови у већини случајева достављају типске одговоре којима потврђују да рад по конкретној жалби није окончан, али често не дају информацију када би се могло очекивати доношење одлуке.⁵

Примјер одговора суда: "Што се тиче података о томе када се може очекивати доношење одлуке у наведеном предмету, овим путем Вас извјештавамо да нисмо у могућности да Вам доставимо информацију о томе. Ово из разлога што се у Кантоналном суду у Тузли предмети рјешавају према Плану рјешавања предмета за 2015. годину, и то по старости поднесеног иницијалног акта, а План је суд донио 15. јануара 2015. године у складу са

1 Ж-БР-126/15

2 Ж-БР-05-301/15, Ж-БР-302/15, Ж-БР-74/15, Ж-БЛ-05-460/15

3 Ж-БР-05-195/14 (П-133/15); Ж-БЛ-05-317/15, Ж-СА-05-466/15, Ж-МО-87/15 (П-188/15)

4 Ж-БР-05-77/15, Ж-БР-05-138/15

5 Ж-БР-05-216/15, Ж-БР-05-54/15

Упутством Високог судског и тужилачког савјета БиХ. Према Плану, Кантонални суд у Тузли је у обавези да континуирано прати реализацију Плана, благовремено предузима потребне мјере с циљем његове реализације, те свака три мјесеца врши анализу реализације Плана на сједницама Стручног колегијума и о томе доставља информацију надлежним органима.”

Из наведеног изјашњења странка и даље нема сазнања када ће у одређеној правној ствари одлука суда бити донесена, стога та информација, сама по себи, странкама не значи много у поступку остваривања њихових права.

Судови нису у могућности да испоштују одредбе процесних закона чак ни у смислу поступања по предметима хитне природе, као што су радни спорови.

Омбудсмени перманентно указују да је потребно преиспитати постојећи начин рјешавања “стarih предмета”. Имајући у виду начин евидентирања, редован прилив предмета и њихово окончање, постоји оправдана бојазан да сви запримљени предмети протеклом времена улазе у категорију “стarih предмета”, па чак и предмети хитне природе. Овим не само да је доведен у питање принцип Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода о поступању у разумном року, него истовремено подразумева ускраћивање могућности остваривања свих других права грађана.⁶

Благовремено донесене судске одлуке су предуслов за остваривање права која су била предмет расправљања али и неизвршење судских одлука, у неоправдано дугом временском периоду, што чини повреду права странке на правично суђење у разумном временском року и право на приступ суду загарантовано чланом 6. Конвенције.

Потребно је истаћи жалбе које се односе на отежано извршење у сљедећим ситуацијама:

1. немогућност извршења пресуда када је извршеник општина, кантон или ентитет. Извршење је могуће спровести само на средствима која су предвиђена за ту намјену. Будући да постоје сталне рестрикције у коришћењу буџетских средстава, издвајања за ову намјену у буџетима се стално смањује;⁷
2. жалбе грађана који су, у судском поступку, остварили право на исплату новчаног потраживања, против Републике Српске и Федерације БиХ, а начин исплате обавеза регулисан је Законом о утврђивању и начину измирења унутрашњих обавеза ФБиХ и Законом о утврђивању и начину измирења унутрашњег дуга РС.⁸ Грађани су у својим обраћањима врло често изражавали незадовољство начином плаћања обвезницама, наводећи незадовољство роковима и другим околностима;
3. жалбе у којима се наводи да грађани не могу остварити своја потраживања због неликвидности предузећа у којима су радили.

“Наведена пресуда је у складу са Законом о унутрашњем дугу Републике Српске (“Службени гласник РС”, бр. 1/12, 28/13, 59/13 и 44/14) категорисано

⁶ Дана 07.07.2015. одржан је састанак омбудсмена Јасминке Џумхур са предсједником Кантоналног суда у Сарајеву Јасмином Јахјаефендићем везано за наведену проблематику

⁷ Ж-ЛИ-05-252/15, Ж-ЛИ-05-253/15, Ж-ЛИ-05-258/15, Ж-ЛИ-05-259/15, Ж-ЛИ-05-260/15, Ж-ЛИ-05-261/15, Ж-ЛИ-05-263/15, Ж-СА-05-523/15

⁸ Ж-БР-05-292/15

као унутрашњи дуг-ратна штета. Према наведеном закону прописано је да се, након извршене верификације, обавезе по основу материјалне и нематеријалне штете, настале у периоду ратних дејстава од 20. маја 1992. до 19. јуна 1996. године, из члана 11. Закона, измирују у готовини и мјеницама.

... У складу са Планом исплате ратне штете, судски предмет тужиоца, А.Б. био би планиран за исплату у готовини на терет средстава Буџета Републике Српске за 2035. годину, јер је у Министарству финансија евидентиран дана 20.02.2015. године⁹."

Европски суд за људска права, одлучујући у предмету Ђурић и други против Босне и Херцеговине, због неизвршења коначних пресуда, по основу исплате материјалне и нематеријалне штете настале у периоду ратних дејстава од 20. маја 1992. до 19. јуна 1996. године, утврдио је да одговорна држава мора обезбиједити извршење домаћих пресуда које су предмет разматрања ове пресуде, и то у року од три мјесеца од дана када пресуда постане коначна према члану 44. став 2. Конвенције.¹⁰

Неизвршењем судских одлука, осим повреде права на дјелотворан и ефикасан правни лијек долази до истовременог, грубог кршења права грађана на имовину гарантованог Протоколом број 1 уз Европску конвенцију.¹¹

Примјер: Институцији омбудсмена жалбу¹² је доставило седам службеника МУП-а Кантона 10 због неизвршења извршних судских одлука на новчаним средствима Кантона 10, из разлога што нису издвојена средства на рачуну за ову намјену. Будући да нису предложена друга средства извршења, предмети по поднесеним жалбама су архивирани. Институција омбудсмена је *ex officio* отворила истрагу по службеној дужности против Владе Кантона 10 због повреде права на имовину. У току интервенције омбудсмена извршење је реализовано.

Омбудсмени запажају да пред судовима у Босни и Херцеговини има супротних ситуација када је у питању извршење судских одлука.

Како је већ речено, није могуће спровести извршење на новчаним средствима државе, ентитета, кантона или великих привредних субјеката зато што средстава нема или тражиоци извршења немају могућности да доставе бројеве активних рачуна и називе банака код којих се рачуни воде, а са друге стране судови без пуно тешкоћа дозвољавају извршење у дијелу до једне половине износа пензије грађана за дуговања која најчешће имају према пружаоцима комуналних услуга или по основу јемства.

Уставни суд Босне и Херцеговине је, поступајући по апелацији жалиоца на одлуке судава којом је одређено спровођење извршења на половину пензије апеланта, заузео став:

9 Акт Министарства финансија Републике Српске, број: 06.08-01729802/13 од 08.01.2016. године

10 Ђурић и други против Босне и Херцеговине, број предмета: 79867/12, 79873/12, 80027/12, 80182/12, 80203/12 и 115/13, пресуда од 20.01.2015. године

11 Ж-СА-05-308/15, Ж-СА-05-928/15

12 Ж-ЛИ-05-359/15

“Редовни судови су у конкретном случају пропустили да, сходно наведеним одредбама и својим законским овлашћењима, претходно оцијене могућност да се предложено извршење спроведе на начин да се одреди у износу који је нижи од једне половине апелантове пензије и да уравнотеженије приступе примјени одредаба члана 138. став 1. ЗИП-а”.

Уставни суд Босне и Херцеговине сматра да је овакво извршење претјеран терет за апеланта, да долази до непропорционалног мијешања у апелантову имовину, јер спровођењем извршења које је одређено Рјешењем Општинског суда апелант мора да сноси претјеран терет који нарушава правичан баланс између јавног интереса и апелантовог интереса чиме је:

“...У конкретном случају прекршено апелантово право на имовину из члана II/3.к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију.”¹³

“Када се свему томе дода и чињеница да, према подацима Каритаса Бискупске конференције БиХ, које потврђују и најновији статистички показатељи који директно утичу на стопу сиромаштва (плате, пензије, цијене и стопа незапослености), око 18% становништва БиХ живи испод границе критичног сиромаштва, док се 48% њих налази на рубу сиромаштва или социјалне искључености, онда се за Уставни суд показује неопходним да редовни судови, када доносе одлуке у случајевима као што је овај, имају у виду и социјалну слику становништва и да тим одлукама не гурају још више људи у сиромаштво или чак испод границе критичног сиромаштва, што је у конкретном случају учињено апеланту, а што је, како каже и Европски суд, посебно незгодна ситуација.”

Такође, регистровани су и случајеви изузетно брзог поступања судова мимо правила о хронолошком реду рјешавања предмета¹⁴, у ситуацијама када су странке јавне, односно медијски експониране личности.

Осим начина на који је потребно обезбиједити рад правосудних институција с циљем постизања ефикасности и ажурности у раду, значајно је и питање стручности носилаца правосудних функција. Сваке године центри за едукацију судија и тужилаца Федерације БиХ и Републике Српске сачињавају програме практичне и теоретске обуке која је обавезна, али се поставља питање да ли су они задовољавајући и адекватни.

ПРЕПОРУКЕ: Високом судском и тужилачком савјету БиХ, Министарству правде БиХ, Министарству правде Федерације БиХ, Министарству правде РС-а, министарствима правде кантона, центрима за едукацију судија и тужилаца Федерације БиХ и Републике Српске да:

- преиспитају кадровску и техничку опремљеност правосудних институција и могућности подршке тим институцијама;
- континуирано раде на едукацији судија и административног особља у судовима, са посебним фокусом на питања људских права;

¹³ Одлука о меритуму АП-3381/14 од 23.01.2015. године, “Службени гласник БиХ”, број: 17/15

¹⁴ Ж-БЛ-05-568/15, Ж-БЛ-05-666/15

- **установе механизме за благовремено и ефикасно извршење судских одлука, а имајући у виду одлуке Уставног суда БиХ и Европског суда за људска права.**

1.2. Уставни суд БиХ

Уставни суд БиХ није дио редовног судског система. Основан је чланом IV Устава БиХ као независни чувар Устава и институционални гарант за заштиту људских права и основних слобода установљених Уставом БиХ и инструментима Анекса I Устава.

Сходно одредбама члана VI 4. Устава БиХ и Правила Уставног суда¹⁵, пресуде Уставног суда БиХ су коначне, обавезујуће и извршне а свако физичко и правно лице дужно је да их поштује. У оквиру својих надлежности утврђених Уставом и законом, сви органи имају обавезу да извршавају одлуке Уставног суда. Свако ко има правни интерес може тражити да се изврши одлука Уставног суда. Уставни суд у својој одлуци може одредити начин и рок извршења одлуке Уставног суда. Орган који је обавезан да изврши одлуку Уставног суда дужан је да достави обавјештење о предузетим мјерама с циљем извршења одлуке Уставног суда, како је то назначено у одлуци.

У случају непоступања, односно кашњења у извршавању или обавјештавању Уставног суда о предузетим мјерама, Уставни суд доноси рјешење којим се утврђује да одлука Уставног суда није извршена, односно може одредити начин извршења одлуке. То рјешење се доставља надлежном тужиоцу, односно другом органу надлежном за извршење којег одреди Уставни суд.

Жалбе упућене Институцији омбудсмена – њих 17 изјављене су управо због неизвршења одлука Уставног суда БиХ¹⁶.

Европски суд за људска права утврдио је да неизвршење одлука, које су усвојили Дом и Комисија за људска права при Уставном суду БиХ, резултира кршењем члана 6. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода, којим се појединцима гарантује право на правично суђење. У пресуди Европског суда за људска права наведено је да би ово право: "било илузорно ако би домаћи правни систем државе потписнице дозвољавао да коначна и обавезујућа одлука остане неизвршена на штету странке."¹⁷

1.3. Тужилаштво

Чланом 6. став 1. Конвенције прописано је да приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом.

Чланом 225. Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине односно аналогним одредбама закона о кривичном поступку Републике Српске, Федерације БиХ и Брчко Дистрикта БиХ прописано је да тужилац окончава истрагу кад нађе да је стање ствари довољно разјашњено

15 Правила Уставног суда БиХ, "Службени гласник БиХ", бр. 22/14, 57/14

16 Ж-БР-05-117/15

17 Европски суд за људска права, Јеличић против БиХ, §38 (2006)

да се може подићи оптужница а ако се истрага не заврши у року од шест мјесеци од доношења наредбе о спровођењу истраге, потребне мјере да би се истрага окончала предузеће колегијум тужилаштва.

У складу са праксом Европског суда, Уставни суд БиХ заузео је став да се при оцјени разумног рока у кривичним стварима за почетак релевантног периода веже тренутак у којем је лице које је у питању постало свјесно да је осумњичено за кривично дјело, јер од тог момента има интерес да о постојању те сумње суд донесе одлуку. За крај релевантног периода узима се тренутак у којем је окончана несигурност у погледу правне позиције лица које је у питању. При томе, у кривичном поступку одлука о оптужници, односно ослобађању од оптужбе или одбацивању оптужбе мора бити коначна. Најзад, коначно одлучивање о оптужби може представљати и одустајање од даљег вођења кривичног поступка (види *Wemhoff*, став 18). Уставни суд БиХ наглашава да се разумност дужине трајања поступка, према томе и истражног поступка, мора оцјењивати у свјетлу околности сваког појединог предмета, при чему се морају имати у виду критеријуми успостављени судском праксом Европског суда, нарочито сложеност предмета, понашање страна у поступку и надлежног суда или других јавних власти, те значај који конкретна правна ствар има за апеланта.

У извјештајном периоду на рад тужилаштва изјављена је 71 жалба, издате 3 препоруке. Неопходно је истаћи да у највећем броју случајева након интервенције Институције омбудсмена тужилаштва донесу адекватну одлуку.

Жалбе на рад тужилаштва односе се на непредузимање активности у вези са поднесеним кривичним пријавама те дужину трајања поступка до доношења тужилачке одлуке¹⁸.

Институција омбудсмена током истраге по жалбама¹⁹ изјављеним на непоступање по поднесеним кривичним пријавама често заприма типске одговоре сљедећег садржаја:

“Поводом Вашег обраћања овом тужилаштву од 23.01.2015. године, обавјештавамо Вас да се предмет овог тужилаштва број Т..... формиран након запримања пријаве К.М. дана 15.08.2014. године налази у фази пријаве.²⁰”

ПРЕПОРУКА свим тужилаштвима у Босни и Херцеговини:

- **неопходно је у свакој фази поступка предузимати законске радње с циљем благовременог доношења тужилачке одлуке.**

1.4. Јавност правосудног поступка

Принцип јавности судског поступка нормирано је чланом 14. Међународног пакта о грађанским и политичким правима и чланом 6. став 1. Европске конвенције за заштиту права и основних слобода. Изузеци од овог принципа наведени су у посебним законским одредбама и условљени одређеним околностима везаним уз саме учеснике у поступку, околностима везаним за казнено дјело или карактер одређених доказа које у поступку треба спровести ради утврђивања одлучних чињеница.

18 Ж-ЛИ-05-214/15, П-258/15; Ж-БР-05-243/15, П-131/15; Ж-БР-05-182/15; Ж-СА-05-113/15, Ж-СА-04-830/15; Ж-МО-05-154/15

19 Ж-СА-05-43/15

20 Акт Кантоналног тужилаштва Кантона Сарајево, број А-143/15 од 10.02.2015. године

Жалбе упућене Институцији омбудсмена указују да у пракси има супротности у поступању правосудних органа у БиХ у односу на наведене постулате као и неуједначености у примјени, нарочито у кривичним поступцима.

Идентификовање учесника у кривичном поступку приликом објављивања судских и тужилачких аката представља се као супротстављање права појединца на заштиту приватности и личних података на једној страни, те права на јавност судског поступка, слободу приступа информацијама на другој страни.

Став Европског суда за људска права је да размјер публицитета и доступности пресуде треба оцјењивати у сваком појединачном поступку, узимајући у обзир посебне карактеристике конкретног случаја и легитимни интерес због којег се жели ограничити јавни приступ.

Примјер: Жалилац²¹, адвокат из Брчког, као пуномоћник оштећеног, поднио је молбу Тужилаштву Брчко Дистрикта БиХ за прегледање и преписивање (копирање) дијелова списка, након чега је Рјешењем Тужилаштва одобрен приступ информацијама са поуком о могућности коришћења правног лијека. Адвокат је запримио 31 страницу са маркираним и нечитким личним подацима осумњиченог и свједока које није могуће користити у поступку за накнаду штете изазване почињеним кривичним дјелом.

Адвокат: “није могуће поднијети тужбу против непознате или маркиране особе. У парничном поступку није могуће користити доказе са маркираним личним подацима, а исто тако није могуће саслушати непознатог и анонимног свједока са заштићеним личним подацима”.

Цијенећи потребу безусловног поштовања прописаних стандарда људских права, омбудсмени закључују да је потребно обезбиједити њихову примјену на једнак начин, пред свим правосудним органима у Босни и Херцеговини, што указује на потребну правног нормирања посебним прописима.²²

ПРЕПОРУКА:

1. Високом судском и тужилачком савјету БиХ:

- **размотрити начин нормирања и јединствено поступање правосудних органа на територији БиХ с циљем обезбјеђења јавности судских/ тужилачких поступака.**

2. Судовима и тужилаштвима у Босни и Херцеговини:

- **у сваком конкретном случају неопходно је водити рачуна о успостављању праведне равнотеже између интереса јавности судских поступака и интереса странке или трећег лица за очување тајности таквих података.**

21 Ж-БР-05-181/15

22 За примјер треба узети поступање Суда БиХ, “Правилник о остваривању приступа информацијама под контролом суда и сарадњи суда са заједницом”, Упута о начину анонимизације судских одлука, аудио/видео записа са рочишта и други информативни садржаја, 20.03.2012.

1.5. Високи судски и тужилачки савјет/Канцеларија дисциплинског тужиоца

Високи судски и тужилачки савјет БиХ је независна институција БиХ, основана Законом о Високом судском и тужилачком савјету БиХ од 01. 06. 2004. године, чији је основни мандат успостављање и очување независног, ефикасног и одговорног правосуђа у Босни и Херцеговини. Законом су утврђене сљедеће надлежности Савјета: именовање судија, тужилаца и стручних сарадника, дисциплинска одговорност, правосудна управа и статистика, буџети правосудних институција, надзор над стручним усавршавањем, увођење ИКТ-а, као и водећа улога у спровођењу и координирању реформских активности у правосудном сектору Босне и Херцеговине.

Евидентно је да реформа правосуђа није дала очекиване резултате. Велики број предмета који се налази у раду пред правосудним органима, непримјерена дужина трајања поступака, немогућност правосудних органа да кадровски одговоре свим обавезама како би се обезбиједила ефикасност у раду указују да је потребно урадити свеобухватну анализу стања у правосуђу Босне и Херцеговине те предузети одговарајуће мјере ради елиминисања наведених проблема.

Канцеларија дисциплинског тужиоца врши дужност тужиоца²³ (члан 64. Закона о Високом судском и тужилачком савјету БиХ) у вези са наводима који се тичу повреда дужности судија или тужилаца. Канцеларија је одговорна за процјену правне ваљаности притужби, истраживање навода против судија или тужилаца о повреди дужности, те за покретање дисциплинских поступака и заступање предмета дисциплинских прекршаја пред дисциплинским комисијама Савјета.

Жалбе упућене Институцији омбудсмена (11) односе се на изостанак поступања Канцеларије по представкама грађана и недостављање писаног одговора.²⁴

Примјер: жалилац²⁵ је упутио Канцеларији дисциплинског тужиоца притужбу на рад судије Општинског суда у Сарајеву, о којој није одлучено до дана обраћања Институцији омбудсмена. Канцеларија дисциплинског тужиоца обавијестила је²⁶ Институцију омбудсмена да је притужба жалиоца за примљена у септембру 2013. године и да је покренут поступак испитивања навода из притужбе у складу са одредбама члана 66. став 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету БиХ. Наведено је:

“КДТ је, у складу са одредбом члана 66. став 1. Закона о високом судском и тужилачком савјету БиХ, покренуо поступак испитивања навода из притужбе. Подсјећамо да КДТ према одредби члана 72. став 2. Закона о ВСТС-у има обавезу да сваку притужбу обради најкасније у року од двије године од дана пријема, при чему улаже максималне напоре како би обрада сваке притужбе била окончана у што краћем временском периоду. При томе је потребно напоменути да трајање истраге у великој мјери зависи и од природе истакнутих навода, као и од чињеница и околности које је потребно утврдити у сваком конкретном случају.

23 Члан 64. Закона о високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине “Службени гласник БиХ”, бр: 25/14, 93/15 и 15/08

24 Ж-БР-05-285/15

25 Ж-БЛ-05-754/14

26 Акт Канцеларије дисциплинског тужиоца, број УДТ-12474/13 од 08.12.2014. године

...У сваком случају, након спроведеног поступка испитивања навода, КДТ ће од тужилачкој одлуци обавијестити подносиоца притужбе, а релевантну информацију ће доставити и вашој институцији на знање."

Омбудсмени су упутили Канцеларији дисциплинског тужиоца препоруку²⁷ да у што краћем року донесе одлуку о притужби жалиоца. Препорука реализована у потпуности.

ПРЕПОРУКА Високом судском и тужилачком савјету БиХ да:

- **преиспита начин дјеловања Канцеларије дисциплинског тужиоца с циљем обезбјеђења ефикасније улоге у контроли професионалног обављања дужности носилаца правосудних функција.**

1.6. Жалбе на рад адвоката/адвокатске коморе

Омбудсменима се обраћају грађани незадовољни радом опуномоћених адвоката у смислу непостојања задовољавајућег контакта с адвокатима, недовољне информисаности о радњама које се предузимају у њиховим предметима и незалагању током заступања пред надлежним органима.

Изражено је и незадовољство радом адвокатских комора по притужбама грађана које се односи на неадекватно поступање по притужбама или поступање искључиво ради задовољавања форме. Забиљежено је више обраћања у којима странке наводе да адвокатске коморе не врше дисциплинске поступке по пријавама странака²⁸

Примјер: поступајући по жалби која се односила на дужину трајања дисциплинског поступка пред Адвокатском комором Републике Српске против адвоката, Институција омбудсмена је донијела препоруку П-208/14 којом је препоручено да *Адвокатска комора Републике Српске без одлагања предузме ефективне мјере ради окончања предметног дисциплинског поступка.*²⁹ Током 2015. године праћена је реализација препоруке те је након више ургенција обавијештен Извршни одбор Адвокатске коморе Републике Српске о непредузимању мјера по препоруци, након чега је Адвокатска комора Републике Српске доставила акт у којем се наводи:

"...да је у дисциплинском предмету ДП-09/2012, поступак против адвоката М.С из Б., дисциплински тужилац Адвокатске коморе РС, дана 20.10.2015. године поднио оптужницу за тежу дисциплинску повреду из члана 7. ст.1 тач.1. Правилника о дисциплинској одговорности адвоката, стручних сарадника за правне послове и адвокатских приправника Адвокатске коморе РС."

27 П-65/15 од 02.03.2015. године

28 Ж-СА-04-325/15, Ж-СА-05-1127/15

29 Ж-БР-04-169/12

1.7. Бесплатна правна помоћ

Чланом 6. Европске конвенције гарантује се право на бесплатну правну помоћ у случајевима када особа која се терети за казнено дјело има потребу за том врстом помоћи због материјалног стања, или када је таква помоћ у интересу правде. У пракси Европског суда за људска права ово право је проширено на обавезу државе да обезбједи пружање бесплатне правне помоћи свим грађанима у кривичним, грађанским и другим споровима.

Систем правне помоћи у Босни и Херцеговини је законски и организационо неусклађен и не може одговорити захтјевима свих особа које имају потребу за бесплатном правном помоћи. Не постоји закон којим се регулише питање бесплатне правне помоћи на нивоу државе. Приједлог закона о бесплатној правној помоћи на нивоу Босне и Херцеговине ушао је у законодавну процедуру још 2012. године, претрпио је неколико измјена али до дана сачињавања овог извјештаја није донесен.

У Федерацији БиХерцеговини заводи за бесплатну правну помоћ успостављени су у седам кантона (Кантон 10, Средњобосански и Херцеговачко-неретвански кантон немају успостављене заводе). У Републици Српској услуге бесплатне правне помоћи обезбјеђује Центар за пружање бесплатне правне помоћи, са сједиштем у Бањалуци, и канцеларијама у Добоју, Бијељини, Требињу и Источном Сарајеву. У Брчко Дистрикту БиХ дјелује Канцеларија за пружање бесплатне правне помоћи.

Центри, односно заводи пружају помоћ у облику попуњавања образаца, писања поднесака, заступања на судовима. Одредбе закона којима се прописују услови за остваривање права на бесплатну правну помоћ су рестриктивне и не обезбјеђују адекватну заштиту права свих грађана под једнаким условима, нити могућност коришћења прописаних правних лијекова, што је и најчешћи разлог обраћања Институцији омбудсмена.

Значајну улогу пружања бесплатне правне помоћи имају невладине организације, чије је дјеловање ограничено постојећим правним прописима и условљено постојањем потребних донаторских средстава.

ПРЕПОРУКА Савјету министара БиХ и Парламентарној скупштини БиХ:

- **потребно је предузети мјере ради усвајања Закона о пружању бесплатне правне помоћи на нивоу БиХ, којим би се обезбједио уједначен и ефикасан приступ бесплатној правној помоћи;**
- **потребно је преиспитати услове за пружање бесплатне правне помоћи свим угроженим категоријама грађана.**

1.8. Насиље у породици

Конвенцијом о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици Савјета Европе³⁰ насиље у породици дефинисано је као свако дјело физичког, сексуалног, психичког, односно економског насиља до којег долази у оквиру породице или домаћинства, односно између бивших или садашњих супружника или партнера, независно од тога да ли учинилац дијели или је дијелио исто пребивалиште са жртвом.

Породични закони Федерације БиХ и Републике Српске забрањују насиље у породици. Кривични закони БиХ, Републике Српске, Федерације БиХ и Брчко Дистрикта БиХ инкриминишу насиље у породици, дају основ за процесуирање починилаца и заштиту оштећених у смислу насиља по основу пола. Одредбама Закона о заштити од насиља у породици Федерације БиХ и Закона о заштити од насиља у породици Републике Српске прописане су мјере и механизми заштите у случајевима насиља у породици.

Европски суд за људска права (ЕСЉП) заузео је став да су државе дужне да обезбиједу ефикасан приступ правди жртвама насиља у породици. Овај суд је образложио да “ефикасно поштовање личног или породичног живота обавезује [државе] да учине ово средство заштите доступним на ефикасан начин”.

Реформом кривичног законодавства насиље у породици је третирано као посебно кривично дјело у читавој Босни и Херцеговини, али усвајањем Закона о заштити од насиља у породици у Републици Српској³¹ постоји могућност да се дјела насиља у породици процесуирају и као прекршај у складу с тим законом.

У предмету Муслија против Босне и Херцеговине³² Европски суд за људска права закључио је: “Апликант је “осуђен” у прекршајном поступку који се у аутономном значењу овог термина у Конвенцији изједначава са “кривичним поступком”. Након што је ова “осуда” постала правоснажна, он је оглашен кривим за кривично дјело које се односило на исто понашање за које је кажњен у прекршајном поступку и које је обухватало у бити исте чињенице. Уставни суд је пропустио да примијени принципе који су утврђени у предмету Золотукин и тако исправи ситуацију у којој се нашао апликант. У свјетлу наведеног, Суд сматра да се поступак који је покренут против апликанта на основу члана 177. став 1. Кривичног закона из 1998. године односио на, у бити, исто дјело за које је већ био поравоснажно осуђен на основу члана 3. став 1. тачка 2. Закона о јавном реду из 2000. године. 40. Дакле, дошло је до кршења члана 4. Протокола бр. 7.”

Ово значи да поштујући принцип *ne bis in idem*, односно не два пута о истом, у случају утврђења прекршајне одговорности за насиље у породици, против починиоца не може бити покренут и кривични поступак.

Омбудсмени скрећу пажњу на потребу преиспитивања постојећег механизма заштите жртве насиља у породици, односно примјене заштитних мјера. Наиме, у ситуацији обезбјеђења сигурног смјештаја за жене које су жртве насиља долази до потребе смјештаја и малољетне

30 Савјет Европе, Конвенција о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици од 07.04.2011. године

31 Закон о заштити од насиља у породици Републике Српске, “Службени гласник РС” бр: 102/12, 108/13 и 82/15

32 Предмет Муслија против Босне и Херцеговине, апликација број 32042/11, пресуда од 14.01.2014. године

дјецe, што подразумеује издвајање из њихове примарне животне средине и образовне установе. Оправдано би било обезбиједити сигурност жртви насиља удаљавањем насилника уз предузимање адекватних законских мјера.

Од посебне важности је и предузимање адекватних радњи припадника министарстава унутрашњих послова како би се у ситуацијама гдје су евидентирани поремећени породични односи превенирало насиље и избјегле теже посљедице као и ургентно поступање надлежних тужилаштава.³³

Омбудсмени указују на добар примјер успостављања³⁴ Јавне установе “Породично савјетовалиште” Кантона Сарајево, које припада мрежи установа социјалне заштите, чија се дјелатност одвија кроз сљедеће области: пружање психосоцијалне подршке, савјетодавно-терапеутски третман; реализација развојно-истраживачких превентивних пројеката; стручна и професионална помоћ и подршка институцијама и организацијама које се баве породицом. Омбудсмени цијене да би би на подручју свих кантона, односно општина оваква савјетовалишта била веома значајна у контексту заштите жртава свих облика насиља.

Примјер: жалитељка је изјавила жалбу ради непредузимања активних радњи Кантоналног тужилаштва Тузланског кантона по поднесеној кривичној пријави због насиља у породици.³⁵ Након интервенције омбудсмена запримљен је одговор Кантоналног тужилаштва Тузланског кантона у којем се констатује да је ово тужилаштво подигло оптужницу пред Општинским судом у Тузли против Г.М., због кривичног дјела - Насиље у породици - из члана 222. став 2. Кривичног закона Федерације БиХ.

ПРЕПОРУКА Скупштини Брчко Дистрикта БиХ:

- **да предузме неопходне мјере ради доношења Закона о заштити од насиља у породици Брчко Дистрикта БиХ.**

1.9. Подршка и правна помоћ жртвама

Резолуцијом Генералне скупштине Уједињених нација број 60/147 од 21.03.2006. године о Основним принципима и смјерницама о праву на правни лијек и репарацију жртава тешких кршења људских права и озбиљних повреда међународног хуманитарног права утврђена је обавеза државе да обезбиједи: једнаке и ефективне могућности приступа правди за све жртве, одговарајуће, ефективне и промптне репарације, те приступ релевантним информацијама које се односе на кршења њихових основних права као и механизме репарације. Обавеза државе је да предузме мјере да се умање непријатности за жртве и њихове пуномоћнике, да се заштите од незаконите повреде њихове приватности и обезбиједи од застрашивања и одмазде и они и чланови њихових породица и свјedoци прије, за вријеме и после судских, административних или других поступака који имају утицаја на интересе жртава те да обезбиједи одговарајућу помоћ жртвама које траже правну заштиту. Поред појединачног приступа правној заштити држава треба да приступи развоју процедура како би обезбиједила групама жртава да поднесу захтијеве за репарацију, односно приме одговарајуће репарације.

33 Ж-БР-261/14, П-45/15

34 Основана Одлуком Скупштине Кантона Сарајево, 22. марта 2001. године

35 Ж-БР-05-182/15

Одговарајући, дјелотворан и хитан правни лијек за тешка кршења људских права или озбиљна кршења међународног хуманитарног права треба да садржава све доступне и одговарајуће међународне процедуре по којима лице може имати активну легитимацију и не треба бити штетан по било који други домаћи правни лијек.

ПРЕПОРУКА:

- **потребно је обезбиједити механизме за досљедну примјену одредаба међународних докумената у сврху заштите жртава тешких кршења људских рава, обезбиједити сваки вид правне помоћи и репарације.**

Омбудсмени су у претходном периоду запримили више жалби особа оштећених ратним злочинима почињеним у Босни и Херцеговини, првенствено бивших логораша, који су поднијели тужбе против Републике Српске и Федерације БиХ, а ради исплате нематеријалне штете. Омбудсмени запажају да је разлог обраћања жалиоца неуједначена пракса судова у Федерацији БиХ³⁶ и Републици Српској³⁷, што за посљедицу има неједнак третман грађана Босне и Херцеговине и чини основ за дискриминацију.

Судска пракса, као извор права, има различиту улогу зависно од тога да ли је у питању припадност континенталном или англосаксонском правном систему заснованом на прецедентном праву, односно судским одлукама као основном извору права. У Босни и Херцеговини судови суде у складу са позитивним законским прописима, међутим омбудсмени сматрају да то ни на који начин не умањује потребу за усаглашавањем судске праксе у Босни и Херцеговини, посебно имајући у виду обавезе које Босна и Херцеговина има као чланица Савјета Европе.

Током 2008. године почео је с радом Центар за судску документацију Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине, с циљем да допринесе уједначености судске праксе у Босни и Херцеговини, али запажено је да судови још увијек недовољно посвећени уједначавању судске праксе.

ПРЕПОРУКА Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине

- **на нивоу Босне и Херцеговине неопходно је ускладити судску праксу с циљем обезбјеђења правне сигурности грађана.**

36 Тужбени захтјеви се усвајају и таква пракса заснива се, прије свега, на ставу Врховног суда Федерације БиХ који је 2011. године заузео правни став да, с обзиром да нису донесени посебни прописи којима би ентитети или држава Босне и Херцеговине регулисала питање обештећења грађана за штете из ратног периода, независно од тога да ли је штетник утврђен, кривично гоњен или оглашен кривим, те с обзиром на то да оштећени има право на накнаду оне штете која је посљедица смрти, физичке повреде или оштећења здравља, то се имају примјенити општа правила одштетног права садржана у ЗОО.

37 Тужбени захтјеви се одбијају, односно примјена члана 360. у вези са чланом 376. Закона о облигационим односима, који прописују посебан рок застарјелости, док би се члан 377. Закона о облигационим односима могао примјенити само уколико би се тужбени захтјев односио на непосредног извршиоца кривичног дјела и уколико би постојала правоснажна осуђујућа пресуда кривичног суда или међународног суда којом је утврђено да је одређени извршилац починио неко од кривичних дјела из чл. 142, 150. и 154. КЗСФРЈ. Такође, судови образлажу да су законска ограничења у овом случају оправдана због правне сигурности и функционисања правног система и да је тужилац својим пасивним држањем у законом прописаном временском периоду изгубио право на судску заштиту.

2. СЛОБОДА ИЗРАЖАВАЊА, ОКУПЉАЊА И УДРУЖИВАЊА

2.1. Слобода изражавања

Слобода изражавања представља основ демократског друштва и предуслов је за остваривање осталих људских права. Загарантована је Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода³⁸.

Ово право подразумијева слободу изналажења, примања и ширења информација и идеја свих врста, у усменој, писменој, штампаној или умјетничкој форми, или на било који начин по слободном избору. Ово право може бити подвргнуто извјесним ограничењима која морају, међутим, бити изричито одређена законом, а потребна су из разлога: а) поштовања права или угледа других лица; б) заштите државне безбедности, јавног реда, јавног здравља и морала.

Босна и Херцеговина као потписница, држава чланица Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода дужна је да обезбиједи и примјену члана 10. Европске конвенције о људским правима и основним слободама.

У нормативном смислу, Босна и Херцеговина јесте учинила искорак усвајањем Закона о слободи приступа информацијама на државном нивоу (2000), а потом и на ентитетском нивоу (2001) те је била прва држава у региону која је усвојила овакве законе. Међутим, упркос чињеници да је усвојена законска регулатива, омбудсмени су у претходним извјештајима, али и у појединачним препорукама издатим по жалбама грађана, континуирано указивали на проблеме и недостатке који се јављају у примјени законских прописа којима се уређује област слободног приступа информацијама.

Мандат омбудсмена, сходно важећим законима о слободном приступу информацијама на свим нивоима³⁹, осим поступања по заprimљеним жалбама и спровођења истрага по службеној дужности, подразумијева и сачињавање и достављање водича и општих препорука које се односе на спровођење и примјену закона из ове области, укључивање у годишњи извјештај посебног дијела који се односи на активности у смислу закона, те предлагање упутстава о примјени закона свим надлежним министарствима Босне и Херцеговине.

Жалбе се, генерално, посматрају у два сегмента: оне које се односе на слабости институција и оне које се односе на слабости законодавства. Заprimљене жалбе у 2015. години указују да су слабости институција и даље присутне и манифестују се у различитим поступањима јавних органа: онемогућавање приступа информацијама, недоношење рјешења, односно необразлагање рјешења, ускраћивање поуке о праву на жалбу. Могући узрок оваквог понашања јавних органа може бити и неспремност државних службеника да примијене важеће законе (због неедукованости), због чега је потребно преиспитати капацитете државних службеника и у сарадњи са агенцијама за државну службу осмисле програме за перманентну едукацију.

38 Поред Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода, друштвена вриједност овог права препозната је и у другим међународним стандардима: члан 18. Универзалне декларације о правима човјека.

39 Закон о слободи приступа информацијама БиХ, "Службени гласник БиХ", бр. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 и 100/13, Закон о слободи приступа информацијама ФБиХ, "Службене новине ФБиХ", бр. 32/01 и 48/11, и Закон о слободи приступа информацијама РС, "Службени гласник РС", број: 20/01

Законодавство од самог доношења показује одређене слабости. Неопходно је поставити питање улоге Управног инспектората Министарства правде БиХ, коју има у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама БиХ. Наиме, Законом о измјенама и допунама Закона о слободи приступа информацијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број: 100/13), Управној инспекцији Министарства правде БиХ дато је овлашћење да врши инспекцијски надзор над спровођењем закона. Поменутих измјенама омогућено је сваком физичком или правном лицу да поднесе захтјев управној инспекцији ради заштите права на слободан приступ информацијама када му јавни орган онемогућава приступ информацијама.

Увођење оваквог начина заштите ствара још већу конфузију код грађана који јавним органима подносе захтјеве за приступ информацијама и често, обраћајући се свим институцијама, а не користећи правни лијек, пропусте рокове за покретање управног спора, чиме се овај механизам заштите показује неефикасним.

Омбудсмени су и раније указивали да је недостатак ентитетских закона то што немају прописане казнене одредбе. На питања која нису уређена овим законима примјењује се Закон о управном поступку Федерације БиХ, односно Закон о општем управном поступку Републике Српске⁴⁰. Нелогично је да је Законом о слободи приступа информацијама Републике Српске прописано да ће странка о одобравању, односно одбијању приступа информацијама бити обавијештена "дописом", који нема карактер управног акта. Овакво законско рјешење доводи у питање једно од основних принципа управног поступка, а то је двостепеност.

Омбудсмени, поступањем по жалбама, примјећују да поједини јавни органи у Републици Српској доносе рјешења позивајући се на Закон о општем управном поступку Републике Српске, што јесте позитивна пракса, али не умањује потребу измјене Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске с циљем коришћења правне сигурности и осигурања једнаких права свих грађана.

Осигурање принципа двостепености отвара и питање да ли другостепени орган који одлучује о жалби против првостепеног рјешења треба да буде унутар јавног органа који је донио првостепено рјешење или двостепеност треба осигурати путем одлучивања другог јавног органа унутар система јавне управе.

Жалбе указују да и даље постоје проблеми у спровођењу теста јавног интереса, па службеници за информисање, због несигурности или незнања, често доносе рјешења без спроведеног теста јавног интереса.

Примјер: жалилац⁴¹ се обратио омбудсменима из разлога што му је Служба за заједничке послове органа и тијела Федерације БиХ рјешењем одбила захтјев за приступ информацијама који се односио на приступ личној документацији. Захтјев за приступ информацијама одбијен је из разлога заштите поступка доношења одлука у јавном органу, а да при томе није спроведен тест јавног интереса, нити је у образложењу рјешења указано на чињенице и разлоге таквог поступања. Омбудсмени Босне и Херцеговине издали су препорука да се рјешење поништи, а препорука је у потпуности реализована.

40 члан 25. став 1. Закона о слободи приступа Федерације БиХ и члан 25. став 1. Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске

41 Ж-СА-05-330/15, П-146/15

Омбудсмени су примијетили да постоје и јавни органи који негирају обавезу поступања сходно одредбама Закона о слободи приступа информацијама, иако је законима јасно прецизирано који органи се сматрају јавним органима.

Примјер: жалитељка⁴² се обратила Служби за општу управу Општине Стари град Сарајево са захтјевом за приступ информацијама, по којем је Служба за општу управу донијела Рјешење и одобрила приступ информацијама. У обавјештењу које је доставило Општинско правобранилаштво наведено је да ће одговор на тражене информације бити уручен лично. Жалитељки је уручен један допис Општинског правобранилаштва, остала, захтјевом тражена документација није јој уручена. Из изјашњења⁴³ Правобранилаштва за примљеног у Институцији омбудсмена произлази да Правобранилаштво сматра⁴⁴ да није јавни орган, због чега нема обавезу да поступа по Закону о слободи приступа информацијама. Омбудсмени су Правобранилаштву упутили препоруку да се спорно рјешење поништи. Препорука омбудсмена није реализована.

Омбудсмени са забринутошћу констатују да и даље у неким случајевима изостаје сарадња са Институцијом омбудсмена као и тражене информације. Одговорним органима упућене су препоруке у вези са одсуством сарадње а у случајевима непостапања по препорукама омбудсмени су писмено обавјештавали непосредно виши орган.⁴⁵

Приликом поступања по жалбама грађана⁴⁶ које су се односиле на остваривање права у складу са важећим законима о слободи приступа информацијама, примијећено је да грађани често своје захтјеве формулишу на начин да јавним органима постављају питања која немају карактер информације у смислу Закона о слободи приступа информацијама.

Омбудсмени не могу са сигурношћу утврдити да ли је подношење таквих захтјева посљедица неинформисаности грађана или представљају интенцију злоупотребе Закона о слободи приступа информацијама, али су приликом поступања по оваквим захтјевима заузели став да је законима јасно прописано шта представља информацију у смислу Закона о слободи приступа информацијама. Приступ информацији у смислу важећих закона подразумијева приступ већ готовој и постојећој информацији, односно информацији која постоји у материјализованом облику и не представља дужност органа јавне власти да даје одговоре на питања и да тумачи прописе.

Примјер: Омбудсмени су поступали по жалби⁴⁷ у вези са захтјевом за приступ информацијама којим је тражена копија жалитељкиног теста, рађеног у оквиру писменог дијела јавног конкурса за државне службенике Граничне полиције БиХ. Гранична полиција БиХ није донијела рјешење, него је усменим путем обавијестила жалитељку о могућности увида у документацију. По извршеном увиду, усменим путем је одбијен захтјев за њено копирање. Након тога Гранична полиција БиХ је донијела рјешење којим се одбија приступ информацијама. Омбудсмени нису могли утврдити да ли је спроведен тест јавног интереса, због чега је издата препорука. Омбудсмени су заузели

42 Ж-СА-05-331/15, П- 197/15;

43 Акт број 09-23-2177/15 од 29.04.2015.

44 Акт број У-2/15 од 21.04.2015. године

45 Ж-СА-05-840/14, П-1/15;

46 Ж-СА-1197/15, Ж-СА-05-1095/15, Ж-СА-05-778/15;

47 Ж-СА-05-689/15, П- 278 /15, Ж-СА-05-51/15, П- 119/15

став да тестови који се раде на јавним конкурсима, на основу принципа транспарентности, те под претпоставком поштовања личних информација, треба да буду јавна информација и свакако су информације чије саопштавање јесте у јавном интересу. Препорука је реализована у цјелини.

Институција омбудсмена као централна институција која прати примјену закона о слободи приступа информацијама на свим нивоима у Босни и Херцеговини више тежи превентивном дјеловању него реакцији, те стога указује на значај појаве да одређени јавни органи траже од омбудсмена мишљење о примјени Закона у одређеним случајевима⁴⁸.

Евидентан је знатан број грађана који континуирано подносе жалбе омбудсменима, у којима се позивају на повреде права на приступ информацијама које чине јавни органи у Босни и Херцеговини. Омбудсмени указују да је неспорно да сви грађани имају право на приступ информацијама сходно позитивном законодавству којим се то регулише, али чињеница да један грађанин у периоду 2010-2015 поднесе Институцији омбудсмена 60 жалби везаних за слободан приступ информацијама указује на могуће злоупотребе Институције омбудсмена, ради вршења притиска на одређене јавне органе⁴⁹.

ПРЕПОРУКЕ:

- **Народној скупштини Републике Српске - да с циљем обезбјеђења ефикасније примјене размотри могућност измјене Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске у дијелу одредаба које се односе на обавјештавање странке о одобравању/одбијању приступа информацијама, на начин да се пропише обавеза јавних органа да доносе рјешење, а не допис;**
- **Парламентарној скупштини БиХ, Парламенту Федерације БиХ и Народној скупштини Републике Српске - да размотре могућност измјене закона о слободи приступа информацијама, у дијелу одредаба закона које се односе на одобравање приступа информацијама, на начин да одлука којом се одобрава приступ информацијама обавезно садржи поуку о правном лијеку;**
- **Агенцији за државну службу Федерације БиХ и Агенцији за државну управу Републике Српске:**
  - 1. да обезбиједе континуиране обуке за службенике за информисање, на којима ће се и детаљно упознати са обавезама које имају сходно законима о слободи приступа информацијама;**

48 Ж-СА-05-1019/15, Министарство одбране БиХ обратило се Институцији омбудсмена тражећи мишљења у вези са поступањем по захтјеву које је Министарство запримило од невладине организације којим је тражена достава података о државним службеницима и намјештеницима који су у периоду од 2012. године па до дана подношења захтјева за приступ информацијама запослени на неодређено вријеме. Под тим информацијама подразумијевају се име и презиме службеника, датум склапања уговора, да ли је још увијек на снази и на којим мјестима је запосленик био распоређен. Омбудсмени су заузели став да тражене информације не представљају личну информацију у смислу одредаба закона о слободи приступа информацијама. Информације које су биле предмет захтјева свакако представљају податке чије откривање јесте у јавном интересу, с обзиром на чињеницу да се запосленици Министарства финансирају из буџетских средстава. Овакво поступање Министарства одбране БиХ елиминисаће жалбене процедуре и обезбјеђује адекватну примјену закона.

49 Ж-СА-05-1182/10, Ж-СА-05-351/11, Ж-СА-05-1330/12, Ж-СА-05-623/13, Ж-СА-05-494/14, Ж-СА-05-1099/15 итд.

2. да се у стручни испит за рад у органима управе уврсти дио који се односи на примјену закона о слободи приступа информацијама.

2.2. Извјештавање медија у смислу слободе изражавања

Информација коју доносе медији требало би да буде истинита и објективна, да поштује људско достојанство, углед, част и приватност и да буде значајна за јавност којој се преноси. Чињеница је да се босанскохерцеговачки медији суочавају са различитим проблемима. У времену транзиције, када опстанак медијске куће зависи од броја закупљених огласних простора, наплаћених РТВ такси и када је популарност медија гарант за више реклама, медији често прибјегавају сензационалистичком извјештавању, које у одређеним случајевима доводи до кршења људских права.

Примјер: поступано је по жалби⁵⁰ неформалне групе грађана у вези са емитовањем телевизијског садржаја под називом “Дом је срећа највећа”, емитованог на ОБН телевизији, у којој су грађани указали да је концепт емисије у којој се социјално угрожене породице из БиХ такмиче како би добиле стамбену кућу друштвено неприхватљив и недостојан човјека. У жалби се наводи: **“Неприхватљиво је од људске патње правити *reality show* и још на такав начин да се људи стављају у позицију да се морају такмичити ко живи у већем сиромаштву и биједи, односно у свом јавном понижењу тражити начин на које ће њихова биједа бити што “симпатичнија” за гледаоце, који ће бирати коме од њих треба додијелити монтажни објект”**. Жалба је прослијеђена Регулаторној агенцији за комуникације БиХ, на надлежно поступање.

Примјер: у 2015. години запримљена је анонимна жалба⁵¹ која се односила на рад веб-портала klix.ba. Жалилац је имао примједбу због чињенице да је поменути веб-портал уклонио његов кориснички профил, па је након тога користио нови кориснички профил, који је такође трајно уклоњен без било каквог обавјештења. Институција омбудсмена је већ раније запримила информацију Регулаторне агенције за комуникације БиХ да није надлежна за регулисање садржаја на интернету и да су у таквим случајевима искључиво надлежни правосудни органи.

ПРЕПОРУКА

- **надлежним органима да успоставе механизам надзора над радом интернет портала у Босни и Херцеговини.**

Неприхватљиво је сензационалистичко извјештавање о догађајима у које су укључена дјеца и посебно угрожене категорије грађана (жртве било којег облика насиља). Непотребно се износе породичне прилике, подаци о здравственом стању, дају нестручне процјене карактера и понашања те током интервјуа малољетним особама постављају неприкладна питања, у неким случајевима и политичке природе.

Омбудсмени запажају немаран и неодговоран однос новинара и уредника према обавези заштите идентитета дјетета. Објављује се пуно име и презиме, слика дјетета, његов идентитет се открива тако што се објави пуно име и презиме његових родитеља, браће, сестара и насеља у којем живи.

50 Ж-СА-05-136/15

51 Ж-СА-05-512/15

Овакво извјештавање новинари правдају интересом јавности, при чему занемарују да право јавности на информацију не може бити изнад права на заштиту приватности дјетета.

Нове ризике и одговорности у заштити приватности дјече доноси и интернет. Интернетске странице, форуми, блогови и други облици јавно доступне електронске комуникације све чешће се појављују као нови начини угрожавања приватности и других права дјече.

Омбудсмени указују да је приликом извјештавања неопходно пронаћи равнотежу између приватности појединца наспрам интереса јавности за одређеним информацијама, а нарочито када су у питању дјеца.

Пратећи актуелна дешавања у друштву, а с циљем заштите права дјече, омбудсмени су се у 2015. години укључили у процес јавних консултација везано за измјене Кодекса о аудио-визуелним медијским услугама и медијским услугама радија Регулаторне агенције за комуникације БиХ, јер се једна од предложених измјена одредаба овог кодекса односила и на ријалити програме и предвидјела да ће: **“Ријалити програми и псеудоријалити програми бити емитовани само у периоду између 24.00 и 6.00 часова. Ово ограничење се не примјењује на садржаје који се приказују уз техничку заштиту, као ни на аудио-визуелне медијске услуге на захтјев.”**

Омбудсмени су Регулаторној агенцији за комуникације БиХ упутили став⁵²: “Руковођени принципом из члана 17. Конвенције УН-а о правима дјетета, којим се дефинишу њихова медијска права, а у вези са чланом 3. и чланом 13. Конвенције УН-а о правима дјетета, омбудсмени за људска права БиХ настојање РАК-а да поменути Кодекс измијени цитираном појединачном правном нормом сматрају и те како оправданим и пријекно потребним за психофизички развој дјетета...

...ограничење емитовања оваквих садржаја позитивно би утицало и на ширу друштвену заједницу у цјелини, јер приватне електронске медијске куће креирајући овакав вид уређивачке политике свакако неповољно утичу на кориснике медијских услуга, јер се у сврху постизања што веће добити одлучују да дају медијски простор лицима која су свакако некомпетентна за његово заузимање”.

2.3. Слобода окупљања и удруживања

Универзална декларација о правима човјека признаје право мирног окупљања⁵³, које у једном демократском друштву може бити само законом ограничено у интересу националне и јавне безбедности, јавног реда или ради заштите јавног здравља или морала или права и слобода других лица.

Такође се гарантује и право сваког лица на слободно удруживање, укључујући и право на оснивање синдиката и учлањење у њих ради заштите својих интереса⁵⁴.

Жалбе регистроване у Институцији омбудсмена најчешће се односе на унутрашње проблеме удружења грађана и синдиката, који су резултат “раскола” између различитих фракција у њима.

52 Акт број Ои-К-Са-100/15 од 11. 11. 2015. године

53 Члан 21. Универзалне декларације о правима човјека

54 Члан 22. Универзалне декларације о правима човјека

Ово је значајно питање ако се удружења финансирају из јавних средстава, односно врше јавна овлашћења, због чега је врло важно успостављање и предузимање посебних мјера надзора од ресорних министарстава.

Примјер: жалитељка⁵⁵ се омбудсменима обратила због одбијања захтјева за учлањење у синдикат од Самосталног синдиката основног образовања и васпитања БиХ, Синдикалне подружница Основне школе “Хасан Кикић”. С обзиром на то да сходно одредби члана 2. Закона о омбудсмену за људска права БиХ омбудсмени имају овлашћења и надлежности да разматрају предмете који се односе на слабо функционисање или повреде људских права и слобода почињених од било којег органа власти, а у конкретном случају синдикат није орган власти, донесена је одлука о неспровођењу истражног поступка.

3. ПРАВО НА ИМОВИНУ

Свако физичко или правно лице има право на несметано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим принципима међународног права. Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примјењује такве законе које сматра потребним да би надзирала коришћење имовине у складу са општим интересима или да би осигурала наплату пореза или других доприноса или казни⁵⁶.

Жалбе имовинско-правне природе које су запримљене и разматране у извјештајном углавном се односе на неефикасност у поступању државних механизма који су дужни да обезбиједу несметано уживање ових права, рад управних органа, правосуђа, али и на недостатке законодавних прописа којима се уређује област имовинско-правне заштите.

Примјер: жалба⁵⁷ је изјављена у вези са питањем поврата национализоване имовине на подручју општине Прњавор. Жалилац је директни насљедник некретнина (кино “Славица” и кафана “Пет лампи”) које су 1960. године национализоване, без икакве надокнаде на подручју општине Прњавор. Измјеном Закона о стварним правима од 2011. године у Републици Српској омогућено је држави да национализоване некретнине укњижи као власништво на своје име, да располаже њима и да их прода. На основу тога, Општина Прњавор је поднијела захтјев Републичкој управи за геодетске и имовинско-правне послове за претварање права коришћења у право власништва на кину “Славица,” а Хотелско-угоститељско услужно предузеће ХУТП “ЦЕР” а.д. Прњавор је у стечају продало угоститељски објекат “Пет лампи” физичком лицу којем је измијењени закон у Републици Српској омогућио да државну својину над тим угоститељским објектом претвори у своју – приватну.

Жалилац је поднио захтјев за враћање непокретности Републичкој управи за геодетске и имовинско-правне послове, Подручној јединици Прњавор, који је одбачен закључком. **Питање враћања одузете имовине у Босни и Херцеговини покреће се већ више година, било је и одређених покушаја да се законски регулише, али је и даље неријешено, тако да је Босна и Херцеговина једина држава у Европи која ништа до сада није урадила на том плану.**

55 Ж-СА-04-1060/15

56 Европска конвенција о заштити људских права и основних слобода, Протокол број 1, члан 1

57 Ж-БЛ-05-834/14

Умјесто доношења предметних закона, а потом евентуалног спровођења поступка приватизације, одлучено је да се прво изврши приватизација, чак и национализоване имовине, због чега постоји оправдана бојазан да ће финансијски издаци за новчану реституцију износити много више него у случају натуралне реституције.

Да би се заштитила имовина која ће у будућности бити предмет реституције, у Федерацији БиХ и Републици Српској усвојен је Закон о стварним правима⁵⁸ који је забрањивао пренос, отуђивање, замјену, терет и дугорочни закуп непокретности које су национализоване без накнаде послје Другог свјетског рата.

Законом о измјенама и допунама Закона о стварним правима Републике Српске⁵⁹, међутим, избрисане су поменуте забране, а предвиђено је да нови носилац права својине постаје обвезник натуралне или новчане реституције у поступку реституције. Чланом 349а. Допуна прописано је да “у случају да је носилац права власништва престао да постоји, Република Српска биће обвезник натуралне или новчане реституције”. Омбудсмени сматрају да оваква измјена представља лошу процјену будућих финансијских интереса, јер се прометовањем национализованих некретнина намеће обавеза новчане реституције, која је далеко скупља, укључује и камате, а исплаћује се у коначници из средстава грађана, који као порески обвезници пуне јавни буџет.

Омбудсмене забрињава чињеница да због немогућности проналажења адекватног рјешења од надлежних институција одузета имовина постаје предмет правног промета, а претходним власницима и њиховим насљедницима остаје да чекају законска рјешења, без било какве новчане сатисфакције.

Остваривање права на имовину не смије зависити од воље надлежних институција јер се ради о неотуђивом приватном праву, чија заштита представља темељ уређења свих модерних друштава, а селективно остваривање права на имовину обавезује државу на накнаду штете што је потврдио и Европски суд за људска права у Стразбуру у предмету Грудиф против Србије.⁶⁰

Омбудсмени су издали препоруку⁶¹ Народној скупштини Републике Српске да предузме мјере из своје надлежности да би се спријечило отуђивање или било који вид прометовања државне својине која је национализована без накнаде, било мијењањем постојећих законских рјешења, било доношењем нових, а у складу са налазима из препоруке. Народна скупштина Републике Српске, Кабинет предсједника доставио је акт⁶² у којем наводи да су упућене ургенције према надлежним тијелима те да је за примљен одговор⁶³ Законодавног одбора Народне скупштине Републике Српске у којем се наводи да Одбор није могао заузети став јер надлежни одбор за политички систем није доставио мишљење Законодавном одбору.

58 Закон о стварним правима ФБиХ, “Службене новине Федерације БиХ”, број: 66/13 и Закон о стварним правима РС, “Службени гласник Републике Српске”, бр: 124/08, 58/09, 95/11 и 60/15

59 Закон о измјенама и допунама Закона о стварним правима РС, “Службени гласник Републике Српске”, број 95/11

60 Представка број 31925/08, пресуда од 17. априла 2012. године

61 П-58/15 од 28.02.2015. године

62 Акт Народне скупштине Републике Српске, Кабинет предсједника, број 02/1-021-354/15 од 24.03.2015. године

63 Акт Законодавног одбора Народне скупштине Републике Српске, број 02/4-01-9-011-2110-1/15 од 19.11.2015. године

Примјер: жалба⁶⁴ се односила на проблем са којим се жалилац суочава од 2010. године, а који траје и данас, а који се односи на угрожавање права на породични живот, права на мирно и несметано уживање имовине, право на дом те право на здраву животну средину, а чије кршење је узроковано буком коју производе моторне пиле самосталне занатске радње (дјелатности).

Омбудсмени су упутили препоруку⁶⁵ којом је Општини Хаџићи препоручено да: предузме неопходне мјере којим ће отклонити штетне посљедице повреде члана 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода узроковане доношењем одобрења за рад власнику самосталне занатске дјелатности, обезбиједи подносиоцима жалбе уживање права на имовину на начин и на принципима људског достојанства, да се с циљем успостављања система контроле извора буке, прије издавања дозвола за рад, стриктно поштује процедура приликом овјеравања или издавања увјерења о усаглашености извора буке са прописаним граничним вриједностима емисије буке, односно обезбиједи да бука буде на таквом нивоу да не угрожава здравље људи, да обезбјеђује мир и услове за одмор и рад, да се у поступку издавања употребне дозволе, као и одобрења за обављање дјелатности обавезно прибави мишљење о примијењеним мјерама заштите од буке, које по потреби могу бити и техничке мјере извођењем одговарајуће звучне изолације објеката у којима су лоцирани извори буке, као и мјере акустичне заштите на мјестима могућег настајања буке и путевима ширења буке.

Одговор на препоруку није запримљен.

4. УПРАВА

Институција омбудсмена у 2015. години запримила је 403 жалбе које се односе на поступање управе. Највећи број предмета регистрованих у 2015. години у вези са поступањем управе односио се на дужину трајања управног поступка, ћутање администрације, неефикасну реакцију инспекцијских служби и непоступање органа у законским роковима приликом одлучивања о захтјевима странака.

У жалбама се наводи неадекватно поступање службеника, неодговарајуће радно вријеме органа управе, упућивање странака од једног до другог органа, претјерани формализам, недјелотворност у раду и генерално кршење процесних одредаба којим је регулисан управни поступак. Грађани исказују незадовољство чињеницом да се управни поступци воде супротно одредбама Закона⁶⁶, из разлога недоношења одлука у законским роковима, инсистирањем на достављање великог броја непотребне документације, кршења принципа пружања помоћи неукој странци, недоношењем одлука по жалби, дуготрајним поступцима одлучивања у другом степену, враћањем предмета првостепеним органима на поновно одлучивање (принцип пинг-понг лоптице) и погрешној примјени материјалних закона⁶⁷.

Евидентно је да органи управе за вријеме дјеловања омбудсмена одлуче по захтјевима странака и обавијесте омбудсмене о доношењу рјешења или другог акта, међутим, у знатном броју случајева потребно је више интервенција омбудсмена.

64 Ж-СА-05-634/15

65 П-190/15

66 Закон о управном поступку Федерације БиХ, "Службени новине ФБиХ, бр. 2/98 и 48/99, Закон о општем управном поступку Републике Српске, "Службени гласник РС", бр. 13/02, 87/07 и 50/10

67 Ж-БЛ-05-124/15, Ж-БЛ-05-488/14, Ж-СА-05-56/15...

Омбудсмени су у 2015. години регистровали и жалбе⁶⁸ које указују да грађани нису у могућности да остваре своја права зато што нису успостављени одређени механизми заштите унутар органа управе. Ово је посебно везано за функционисање надзорних органа, односно инспекцијских органа чија улога јесте да обезбиједи поштовање закона и законитости рада. Запажено је да инспекцијски органи поступајући по пријавама грађана изврше инспекцијски надзор, странкама доставе информацију у форми обавјештења али не и записник о резултатима надзора.

Примјер: жалба⁶⁹ која се односила на обављање инспекцијског надзора из области дјечије и социјалне заштите у Федерацији БиХ и преузимање федералних инспектора за дјечју и социјалну заштиту из Федералне управе за инспекцијске послове у Федерално министарство рада и социјалне политике. У жалби је наведено да је ступио на снагу Закон о инспекцијама Федерације Босне и Херцеговине⁷⁰. Предметним законом у члану 24. није предвиђено радно мјесто федералног инспектора за социјалну и дјечју заштиту, што у конкретном случају значи да обављање инспекцијских послова из области дјечје и социјалне заштите по том такону више није у надлежности Федералне управе за инспекцијске послове. Влада Федерације БиХ је на 132. сједници донијела Закључак V, број 1619/2014 о преузимању федералних инспектора за дјечју и социјалну заштиту из Федералне управе за инспекцијске послове у Федерално министарство рада и социјалне политике. Донесеним закључком Федерално министарство рада и социјалне политике и Федерална управа за инспекцијске послове задужени су: да реализују Споразум о преузимању два федерална инспектора социјалне и дјечје заштите из Федералне управе у Федерално министарство; да Федерално министарство најкасније у року од пет дана од дана усвајања Закључка изврши поступак измјене Правилника о унутрашњој организацији и упуту га Влади Федерације на давање сагласности ради укључења у систематизацију двије позиције за радна мјеста федералног инспектора за дјечју заштиту, а што није урађено.

Омбудсмени су, цијенећи чињеницу да федерални инспектори за дјечју и социјалну заштиту врше надзор над примјеном бројних закона⁷¹ упутили Препоруку⁷² Влади Федерације БиХ, Федералном министарству рада и социјалне политике и Федералној управи за инспекцијске послове да предузму активности које ће питање радно-правног статуса жалиоца и питање спровођења инспекцијског надзора у области дјечје и социјалне заштите уредити и вратити у законске оквире.

68 Ж-СА-05-180/15

69 Дана 16.09.2014. године

70 Закон о инспекцијама Федерације БиХ, "Службене новине ФБиХ", број 73/14

71 Закона о заштити од насиља у породици ФБиХ, Породичног закона ФБиХ, Закона о основама социјалне заштите, заштите породице са дјецом и цивилних жртава рата ФБиХ, Закона о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању особа са инвалидитетом, Законом о преузимању права о обвеза основача над установама социјалне заштите у ФБиХ, Закона о заштити и поступању с дјецом и малолетницима у кривичном поступку ФБиХ... те низа међународних конвенција које третирају област дјечје и социјалне заштите, те заштите осљетљивих категорија становништва...

72 П-154/15 од 10.07.2015. године

Федерална управа за инспекцијске послове⁷³ у одговору на препоруку истакла је:

“...у потпуности се слажемо са вашом констатацијом из налаза и мишљења да обављање инспекцијских послова из дјечје и социјалне заштите по Закону о инспекцијама више није у надлежности Федералне управе за инспекцијске послове... Све што се дешавало након преузимања послова и државних службеника у Федерално министарство рада и социјалне политике, само доношења правилника о унутрашњој организацији, односно организовање послова и систематизација радних мјеста у том министарству, дешавало се и рјешавало без било каквог утицаја ове управе, односно о томе ова управа није била упозната... Наиме, нисмо упознати када је Министарство донијело правилник о унутрашњој организацији, те на који начин су систематизована радна мјеста федералних инспектора за дјечју и социјалну заштиту, из којих разлога су дата негативна мишљења на тај правилник, те на који начин су организовали обављање наведених послова..”

Федерално министарство рада и социјалне политике⁷⁴ истакло је:

“...С тим у вези, ово министарство је актом број: 02-02/10-20/15 од 09.12.2015. године Влади Федерације БиХ, ради разматрања и доношења, доставило Приједлог закључка о враћању федералних инспектора за социјалну и дјечју заштиту из Федералног министарства рад и социјалне политике у Федералну управу за инспекцијске послове и Приједлог одлуке о престанку важења Одлуке о давању сагласности на Споразум о преузимању државних службеника између Федералне управе за инспекцијске послове и Федералног министарства рада и социјалне политике, којима се предлаже преузимање/враћање федералних инспектора у Федералну управу за инспекцијске послове...

...Такође вас обавјештавамо да је ово министарство, уз приједлог одлуке и закључка, доставило потребна позитивна мишљења од Федералног министарства финансија, бр. 06-14-6575/15 од 20.10.2015. године, Федералног министарства правде, бр. 03-49-7347/15 од 07.12.2015. године, и Канцеларије за законодавство о усклађености са прописима Европске уније, бр. 02-02/2-34-947/15 од 16.10.2015. године, као и Препоруку Институције омбудсмена за људска права БиХ П-154/15 од 10.07.2015. године, са напоменом да је Приједлог одлуке усклађен са препорукама Канцеларије за законодавство и прописима Европске уније.”

Одговор Владе Федерације БиХ на препоруку није за примљен.

У Институцији омбудсмена регистрован је значајан број предмета који се односе на област инспекцијског надзора и извршење рјешења инспекције.

Примјери: жалилац⁷⁵ се обратио Институцији омбудсмена са жалбом на рад инспекцијских служби Општине Теслић, а због неизвршења Рјешења Одјељења за инспекцијске послове Административне службе Општине Теслић.

Општина Теслић обавијестила је⁷⁶ омбудсмане о сљедећем: “Напомињемо да је по наведеном предмету у неколико наврата покушано извршење првостепеног рјешења, од којих посљедње 22.06.2015. године, али да су грађевински инспектор и геометри у томе онемогућени на терену.

73 Акт Федералне управе за инспекцијске послове, број 01-34-1-04775/2014 од 07.08.2015. године

74 Акт Федералног министарства рада и социјалне политике од 22.01.2016. године

75 Ж-БЛ-05-420/15

76 Акт Општине Теслић број 02-014-596/15 од 06.08.2015. године

Такође напомињемо да је извршење немогуће без асистенције полиције, а која је по обраћању надлежног инспектора као и начелника општине у неколико наврата одбила да пружи заштиту поступајућем органу и омогући рад на терену.”

Омбудсмени сматрају да уколико орган у спровођењу административног извршења постави полицијском органу захтјев за помоћ и асистенцију, они су дужни пружити помоћ, јер је то законска обавеза⁷⁷. Непоступање полицијских органа ни у ком случају не може бити оправдање за чињеницу да се предметни поступак води ван законом утврђених рокова.

Сходно наведеном, упућена је препорука⁷⁸ начелнику Општине Теслић да преиспита рад надлежних инспекцијских служби, а у вези са управним поступком који се код општинских органа управе води ван законом прописаних рокова и препоруку Полицијској станици Теслић да у случају будућих захтјева надлежних општинских органа управе у Теслићу у погледу извршења административног рјешења, по њиховом упућеном захтјеву, обавезно пружи одговарајућу асистенцију и помоћ, како је то прописано Законом о општем управном поступку Републике Српске.

Полицијска станица Теслић⁷⁹ обавијестила је омбудсмене:

“... дана 26.11.2015. године године у времену од 9.00 до 11.00 часова пружили асистенцију радницима Одјељења за инспекцијске послове Административне службе Општине Теслић приликом принудног извршења њиховог рјешења...”

Примјер: предмет жалбе⁸⁰ је повреда права на мирно уживање имовине и заштиту од прекомјерне буке и прашине због рада пилане “РАМФЕЈ” д.о.о у Доњим Вуковијама, општина Калесија, која се налази у непосредној близини куће жалиоца. Жалилац се у више наврата обраћао Кантоналној управи за инспекцијске послове Тузланског кантона захтјевима за инспекцијски надзор. Кантонални инспектор рада за област заштите на раду извршио је надзор и донио Рјешење⁸¹ којим се забрањује обављање дјелатности правном лицу “РАМФЕЈ” д.о.о. коришћењем одређених машина које не испуњавају тражене безбједносне услове, чиме се суштински не рјешава проблем жалиоца. Омбудсмени указују да је адекватна заштита живоне средине од основне важности по људску добробит и уживање основних људских права, укључујући и само право на живот. Обавеза државе је да путем надлежних органа обезбиједи заштиту и једне и друге заштићене вриједност. Омбудсмени су издали препоруку⁸² Кантоналној управи за инспекцијске послове Тузланског кантона да надлежни инспекторат, без претходних најави, континуирано врши надзор над радом пилане “Рамфеј” д.о.о. у Доњим Вуковијама. Препорука није реализована.

Такође, постоји и обавеза државе да грађанима безусловно осигура и право на имовину, што подразумијева и њено несметано уживање и заштиту.

Омбудсмени наглашавају да управни поступак представља механизам за остваривање низа права на: имовину, дом, јавне исправе, права по основу социјалне и здравствене заштите.

77 Члан 261. став 4. Закона о општем управном поступку

78 П-726/15 од 14.12.2015. године

79 Акт Полицијске станице Теслић број 11-1/01-290.5-1/16 од 20.01.2016. године

80 Ж-БР-05-156/15

81 Кантонални инспектор рада за област заштите на раду, рјешење број 17/4-ИВ-34-003225/14 од 03.04.2014. године

82 П-263/15 од 14.12.2015. године

Обавеза органа управе је да поступа искључиво у складу са законом, водећи рачуна о остваривању и заштити права грађана, а с тим у вези да стручно и ефикасно пружа одговоре на њихове захтјеве. Органи управе дужни су да у оквиру својих законом одређених надлежности поступају по захтјевима грађана на досљедан начин поштујући оправдана и разумна очекивања која грађани имају. Ако постоје објективни и одлучни разлози за другачије поступање, они морају бити образложени.

Чињеница да орган управе не располаже довољним ресурсима за вршење функције у погледу особља, простора или опреме, према мишљењу омбудсмена, не смије представљати препреку у остваривању и заштити права грађана. Орган управе мора предузети адекватне мјере и обезбиједити средства за ефикасно обављање своје функције.

Позитивни прописи и принципи добре управе захтијевају од органа управе да поступају и да благовремено предузимају мјере из своје надлежности. Стандард добре управе не дозвољава нечињење и пасивност већ тражи активан, ангажован став органа према обављању послова из свог дјелокруга и законито вршење тих послова, ради остваривања циља због којег су органу дата јавна овлашћења.

Омбудсмени закључују да је невршење послова и радњи из надлежности органа управе пропуст који за посљедицу има стварање правне несигурности, отежавање правног положаја грађана и кршење њихових права.

5. СТАТУСНА ПИТАЊА ГРАЂАНА

5.1. Увод

Субјекти права су физичка и правна лица, која су носиоци одређених права и обавеза. Физичка лица правну способност стичу у тренутку рођења, а губе моментом смрти (с тим да она може бити ограничена под условима и на начин како је то прописано законом), док је правна лица стичу и губе моментом уписа или исписа из судског регистара.

Дјеловање Институције омбудсмена у погледу статусних питања усмјерено је на законитост уписа чињеница рођења, смрти, држављанства, закључивања брака итд. у матичне књиге, на што су се у току 2015. године најчешће односиле жалбе грађана упућене омбудсменима.

Одредбама закона о матичним књигама⁸³ прописано је да се у матичне књиге уписују лична стања грађана, чињенице о рођењу, држављанству, склапању брака и друге законом предвиђене промјене у вези с тим чињеницама. У Босни и Херцеговини јединствену структуру електронске базе података из матичних књига воде градске и општинске службе надлежне за вођење матичних књига у складу са одредбама закона о матичним књигама.

Надлежни органи у оквиру својих законом дефинисаних надлежности у прописаној форми дужни су да воде матичне књиге и на основу њих грађанима издају јавне исправе (увјерења и изводе) са тачним подацима који су уписани у ове књиге.

83 Закон о матичним књигама "Службени гласник РС", бр. 20/05 и 145/14, Закон о матичним књигама ФБиХ, "Службене новине ФБиХ", бр. 37/12 и 80/14, и Закон о матичним књигама Брчко Дистрикта БиХ, "Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ", број: 58/11

Приликом поступања по жалбама у 2015. години уочено је да надлежни органи приликом издавања исправа често гријеше на начин да грађанима издају исправе које не садрже тачне податке, да се грешке у матичним књигама или издатим исправама најчешће односе на личне податке грађана (нпр. име, презиме, датум рођења, матични број, пол итд.), те грађани добијају исправе са нетачним подацима које не могу користити у правном систему.

Омбудсмени уочавају да не постоји спремност одговорних органа да ефикасно и самоиницијативно исправе грешке, нити да поступају у законом прописаним роковима. Због ових пропуста грађани без своје кривице сноси последице неажурности и неефикасности рада органа, што у значајној мјери утиче на остваривање њихових права и интереса који се надовезују на свакодневно коришћење исправа у правном систему.

“ ... потребно је да странка код ове службе поднесе захтјев за исправку података у матичној књизи држављана и исправку мјеста рођења у матичној књизи рођених, о чему ће ова служба одлучити у скраћеном поступку.

“након исправке података у књизи држављана на основу рјешења извршиће се упис презимена које је садржано у матичној књизи рођених и којим се странка служи.⁸⁴”

Омбудсмени закључују да су органи управе који воде матичне књиге и издају исправе дужни обезбиједити успјешно и квалитетно остваривање и заштиту права и правних интереса физичких лица и правних лица, отклонити последице на најбржи могући начин, обавијестити грађане о праву на могућност коришћења одговарајућег правног средства и притужбе због насталих пропуста.

Такође, надлежни органи дужни су да скрену пажњу грађанима на грешке и пропусте у поднесцима, документацији, као и да омогуће исправку и допуну у што краћем року.

У предметима који се односе на одлучивања по захтјевима грађана за издавање докумената или исправку грешке омбудсмени сматрају да је недопустиво да се захтјеви грађана држе у ладици и након протеча законом прописаног рока за одлучивање или да тек након инсистирања омбудсмена доставе одговоре у форми обавјештења. Посебно забрињава чињеница да при томе нико од овлашћених службених лица не сноси одговорност, нити буде санкционисан⁸⁵ због непоступања и неодлучивања.

Омбудсмени закључују да грађани не треба да преузимају на себе обавезу и сами решавају проблем чијем настанку нису допринијели, већ је то задатак административних служби које су дужне да поштују утврђене и прописане принципе управног поступка и да када уоче грешке у свом раду, одлучивању, самоиницијативно изврше исправке, као и да ефикасно и ажурно поступају по захтјевима грађана, а не да то чине искључиво и једино након интервенције и тражења омбудсмена.⁸⁶

84 Ж-БЛ-05-428/15, одговор Града Бихаћа број од 07/1-13-4859/15 од 10. 08. 2015. године

85 Ж-БЛ-05-618/14

86 Ж-БЛ-05-540/15 и Ж-БЛ-05-428/15 Ж-БЛ-05-554/15

Поставља се питање да ли би ове грешке биле откоњене да грађани нису тражили помоћ и интервенцију Институције омбудсмена. С друге стране, поставља се питање додатних новчаних трошкова којима су грађани изложени приликом издавања нових докумената (са исправљеним подацима), због чега омбудсмени указују на потребу сталне едукације државних службеника о принципима управног поступка.

У 2015. години у Институцији омбудсмена за примљен је одређени број жалби које су се односиле на питање стицања држављанства грађана, а прије свега на упис грађана у матичне књиге држављана Босне и Херцеговине. Приликом рада на овим предметима омбудсмени су надлежним органима указивали на потребу одлучивања о захтјевима у законском року и обавезу примјене одредаба закона о држављанству⁸⁷.

Примјер: жалитељка⁸⁸ је рођена у Бихаћу, а има пребивалиште у Бијељини. Приликом замјене личне карте информисана је да није могуће извршити потребну провјеру личних података у Матичном уреду у Бихаћу, с обзиром да су матичне књиге уништене. Матични уред Бихаћ је извршио накнадни упис у Матичну књигу рођених, али је одбио да упише жалитељку у књигу држављана са образложењем да упис држављанства треба извршити у Матичном уреду гдје има тренутно пребивалиште. Именована се обратила захтјевом Матичној служби Бијељина, али је и у том уреду њен захтјев за упис у књигу држављана одбијен. Жалитељка наводи да годину дана нема лична докумената. Омбудсмени су упутили Препоруку Министарству цивилних послова БиХ - Сектор за држављанство и путне исправе, Федералном министарству унутрашњих послова, Матичном уреду Бихаћ, да без одгађања, у складу са позитивним законским прописима, у координираној сарадњи предузму ефективне мјере с циљем уписа жалитељке у евиденцију држављана Босне и Херцеговине. Запримљен је акт Града Бихаћа - градоначелника, Службе за општу управу, привреду у којем се наводи: "Донесено је Рјешење број 07/1-13-3517/15 од 13. 07. 2015. године којим је одобрен накнадни упис чињенице држављанства Босне и Херцеговине и Федерације Босне и Херцеговине у матичну књигу рођених у којој је уписана чињеница рођења лица Г. Н. те је наведено рјешење отпремљено на адресу подносиољке захтјева дана 15.07.2015. године."

Један од позитивних примјера је поступање Општине Зворник, која је након интервенције Институције омбудсмена⁸⁹ извршила неопходне исправке у књизи држављана и омбудсменима доставила исправљено увјерење о држављанству за жалитељку.

ПРЕПОРУКА свим матичним службама у Босни и Херцеговини:

- **да су у свом раду обавезни да поштују принципе аутентичности и тачности података, те у највећој могућој мјери олакшати грађанима вршење исправки грешака у матичним књигама и јавним исправама, у складу са прописима којима се уређује ово питање;**
- **да обезбиједје сталну едукацију државних службеника о принципима управног поступка.**

87 Закон о држављанству БиХ, "Службени гласник Босне и Херцеговине", бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 и 87/13, Закон о држављанству РС, "Службени гласник РС", бр. 35/99, 17/00, 64/05, 58/09 и 18/10, и Закон о држављанству ФБиХ, "Службене новине ФБиХ", бр.43/01, 22/09 и 80/11

88 Ж-БР-05-105/15, П- 132/15

89 Ж-БЛ-05-540/15

5.2. Успостављање јединственог матичног регистра у Босни и Херцеговини

Захваљујући напорима надлежних ентитетских министарстава дошло је до успостављања јединствених ентитетских матичних регистара којим се омогућава грађанима да унутар ентитета добију изводе из матичних књига без обзира на мјесто њиховог пребивалишта/боравишта. Омбудсмени подржавају ову активност надлежних, јер чињеница да данас грађани могу добити изводе из матичних књига у њима најближим матичним службама у оквиру ентитета у којем имају пребивалиште показује да могу брже и ефикасније остварити своја статусна права. Ово је значајан напредак који у великој мјери олакшава добијање исправа, али и смањује новчане трошкове.

Према сазнањима омбудсмена, план надлежних је био да се у 2015. години Јединствени матични регистар у Федерацији повеже са Регистром Републике Српске. На тај начин би се грађанима омогућило да изводе из матичних књига добију на цијелој територији Босне и Херцеговине. Ова активност још није реализована.

ПРЕПОРУКА Министарству цивилних послова БиХ да:

- **предузме неопходне мјере с циљем увезивања електронских система и базе података на цијелој територији Босне и Херцеговине.**

6. ПОЛИЦИЈА

6.1. Увод

У друштвеној заједници Босне и Херцеговине полиција би требало да буде гарант јавне безбједности.

Улога полиције је одржавање јавног реда и мира, заштита и поштовање основних права и слобода грађана, спречавање и борба против криминала, те пружање помоћи и сервис грађанима.

У 2015. години за примљено је 135 жалби, које указују да припадници полиције често излазе из оквира законских овлашћења, да систем унутрашње контроле најчешће има формалну улогу те да не постоји ефикасан механизам контроле рада полицијских органа.

6.2. Жалбе на полицијске службенике

Посебно треба указати на жалбе⁹⁰ које се односе на рад Канцеларије за притужбе јавности, односно Јединице за професионалне стандарде, која по притужбама грађана формално спроведе поступак, а притужбе су у највећој мјери оцијењене неоснованим или без довољно доказа. Грађани информацију о спроведној унутрашњој истрази добију у форми обавјештења, без могућности коришћења правног лијека.

Примјер: жалба⁹¹ је изјављена због наношења тјелесних повреда од службеника Министарства унутрашњих послова Тузланског кантона, Полицијске управе Живинице. Омбудсмени су упутили препоруку Министарству унутрашњих послова Тузланског кантона

90 Ж-СА-05-813/15, Ж-СА-05-796/15, Ж-СА-05-229/15, Ж-СА-05-295/14

91 Ж-БР-05-172/14, П-163/15 од 31.07.2015. године

и Полицијској станици Живинице да обезбиједи поступање својих службеника у складу са важећим законским прописима руководећи се принципима **Конвенције УН-а против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака**, а поштујући људска права сваког грађанина Тузланског кантона, односно општине Живинице загаранована Уставом БиХ. За вријеме праћења реализације препоруке заprimљен је акт одговорног органа⁹² у којем се наводи:

“Обавјештавамо вас да смо поступајући по Препоруци број: П-163/15 предузели додатне мјере и радње на заштити личне и имовинске сигурности сваког грађанина на подручју које покрива Полицијска станица Живинице, односно Министарство унутрашњих послова Тузланског кантона. Управа полиције МУП-а Тузланског кантона донијела је Етички кодекс полицијских службеника МУП-а Тузланског кантона број: 08-01-02.2-353/15 од 17.11.2015. године, којим се прописују стандарди и правила понашања полицијских службеника Управе полиције МУП-а Тузланског кантона и има за циљ да укаже на понашање које се од полицијских службеника очекује, као и на који начин да приступе извршавању радних и других задатака.

У наведеном кодексу посебно мјесто заузима поглавље број 2 – “Односи са грађанима и задаци полицијских службеника”, гдје су дате прецизне смјернице за поступање полицијских службеника према грађанима приликом предузимања службених радњи прописаних законом о полицијским службеницима. На радним састанцима и приликом упућивања у службу, полицијским службеницима је скренута пажња на обавезу поштовања поменутог кодекса, односно људских права и слобода загарантованих Уставом БиХ, те да у опхођењу са грађанима воде рачуна о уважавању људског достојанства, руководећи се принципима Конвенције УН-а против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака.”

Омбудсмени ће наставити да прате примјену Кодекса на подручју Тузланског кантона, мада се отвара питање постојања сличних механизма и у другим полицијским структурама. Због тога је потребно направити свеобухватну анализу рада одбора унутрашње контроле на свим нивоима као и постојања правних аката којима се регулише ово питање.

Крајем 2015. године омбудсмени БиХ су у Бањалуци одржали састанак са министром унутрашњих послова Републике Српске⁹³. На састанку је расправљано о потребним облицима сарадње и истакнута је потреба да Институција омбудсмена, уз подршку својих партнера, сачини приручник о људским правима који би служио за перманентну едукацију свим полицијским структурама, а који би био предмет изучавања на полицијским академијама.

92 МУП-а ТК-а, Полицијска управа Живинице, Полицијска станица Живинице број: 08-05/6-2-05.3-11146/14 од 12.12.2015. године

93 Бања Лука, 16.02.2015. године

ПРЕПОРУКЕ Министарству унутрашњих послова Федерације БиХ, Министарству унутрашњих послова Републике Српске, Полицији Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, министарствима унутрашњих послова свих кантона:

- **утврдити и унаприједити стварну независност унутрашње контроле рада полицијских службеника, преиспитати постојање стварне независности органа контроле полицијских службеника**
- **обезбиједити двостепеност у поступцима вођеним по притужбама грађана на поступање полицијских службеника;**
- **безбиједити системску и континуирану едукацију полицијских службеника о људским правима.**

6.3. Жалбе полицијских службеника

Омбудсмени Босне и Херцеговине су у извјештајном периоду поступали и по жалбама полицијских службеника које су се односиле на процедуре унапређења, статусна питања, остваривање права на пензију итд.

Примјер: жалба⁹⁴ полицијских службеника односила се на процедуру унапређења полицијских службеника од чина “старији полицајац” до чина “инспектор” у Министарству унутрашњих послова Кантона Сарајево, а што је претходило објави листе унапријеђених полицијских службеника у чин “инспектор”, коју је објавила Комисија за унапређење полицијских службеника од чина “старији полицајац” до чина “инспектор” под бројем 02/ПК-1-701-228/15 од 21. 01. 2015. године. Након спроведеног истражног поступка омбудсмени су упутили Препоруку⁹⁵ Министарству унутрашњих послова да размотри процедуру и акте којима се уређује поступак унапређења полицијских службеника.

Актом Министарства унутрашњих послова Кантона Сарајево⁹⁶ омбудсмени су обавијештени да је препорука размотрена, те да нису утврђене чињенице које би упућивале на промјену постојећих процедура и аката.

Примјер: у жалбама⁹⁷ групе полицијских службеника Граничне полиције БиХ и Синдиката Државне агенције за истраге и заштиту наводи се да је ступањем на снагу новог Закона о пензијском и инвалидском осигурању у Републици Српској чија је примјена почела од 01.01.2013. године, више од двије стотине полицијских службеника, припадника српске националности из Агенције за истраге и заштиту, Граничне полиције БиХ и Дирекције за координацију полицијских органа у БиХ који имају пребивалиште у Републици Српској и којима се доприноси уплаћују у Фонду пензијско-инвалидског осигурања Републике Српске дошло у потпуно неравноправан и дискриминирајући положај.

94 Ж-СА-05-86/15

95 П-129/15 од 26.05.2015. године

96 Акт Министарства унутрашњих послова, број 02/ПК-34-1-1979/15 од 02.07.2015. године

97 Ж-СА-06-1070/14, Ж-СА-06-241/15 П-90/15 од 26.03.2015. године

Током поступка пред Институцијом омбудсмена утврђено је да полицијски службеници са пребивалиштем у Федерацији Босне и Херцеговине, након престанка радног односа због испуњења услова прописаним чланом 119. Закона о полицијским службеницима БиХ⁹⁸ и чланом 30. Закона о пензијско-инвалидском осигурању Федерације БиХерцеговине⁹⁹ у погледу радног стажа могу остварити право на пензију, с обзиром да је довољно испунити један од услова (године стажа). Са друге стране, полицајци који имају пребивалиште у Републици Српској, када напуне године стажа, не могу остварити право на пензију, јер је Законом о пензијско-инвалидском осигурању Републике Српске прописана и старосна граница¹⁰⁰. Омбудсмени су упутили препоруку предсједавајућем Савјета министара БиХ, Министарству цивилних послова БиХ, премијеру Републике Српске и директору Фонда пензијско-инвалидског осигурања Републике Српске да предузму мјере из своје надлежности ради усаглашавања законодавства којим се уређује престанак радног односа и остваривање права из пензијског осигурања полицијских службеника.

У одговору¹⁰¹ Министарства цивилних послова БиХ достављеном Институцији омбудсмена наводи се да је: "Министарство цивилних послова БиХ у складу са својом координирајућом улогом у области пензијског и инвалидског осигурања, а имајући у виду искључиву надлежност ентитета у овој области, сачинило Информацију за Савјет министара БиХ са приједлогом закључака, а везано за Препоруку Институције омбудсмена број П-90/15 од 26.03.2015, у вези са неусклађеношћу прописа у Босни и Херцеговини у области рада и пензијско-инвалидског осигурања... Савјет министара БиХ размотрио је и усвојио Информацију на сједници одржаној 06.10.2015. године и, у складу са Препоруком Институције омбудсмена број П-90/15 од 26.03.2015. године, позвао надлежне органе на свим нивоима власти да предузму активности које се односе на реализацију Препоруке Институције омбудсмена број П-90/15 од 31.07.2015. године (у прилогу овог акта је достављен и акт Савјета министра БиХ број 05-07-1-2571-8/15, од 07.10.2015. године)...

Министарство цивилних послова БиХ доставило је Влади Републике Српске и Фонду пензијског и инвалидског осигурања Обавјештење о закључку Савјета министара БиХ, на даље поступање".

98 Закон о полицијским службеницима БиХ, члан 119. став 1. тачка 3. гласи: "Полицијском службенику престаје радни однос, те аутоматски губи статус полицијског службеника, у сљедећим случајевима; (3) када наврши 65 година живота и законом прописани пензијски стаж или 40 година пензијског стажа;

99 Закон о пензијском и инвалидском осигурању Федерације БиХ члан 30: "Осигураник стиче право на старосну пензију кад наврши 65 година живота и најмање 20 година пензијског стажа. Осигураник стиче право на старосну пензију када наврши 40 година пензијског стажа, без обзира на године живота."

100 **Закон о пензијском и инвалидском осигурању РС** члан 42. став 1.: "Осигураник који нема навршених 65 година живота има право на старосну пензију када наврши **60 година живота и 40 година пензијског стажа**", а ставом 2. "Жена осигураник која нема навршених 65 година живота има право на старосну пензију када наврши 58 година живота и 35 година стажа осигурања". Члан 43. став 1. Закона: "**Осигураннику који има навршен стаж осигурања са увећаним трајањем старосна граница за остваривање права на старосну пензију из члана 41. овог закона снижава се за укупно увећање стажа**, а ставом (2) "Увећање стажа је разлика између укупно утврђеног стажа осигурања са увећаним трајањем и стажа осигурања у ефективном трајању за исти период", ставом 3. **Старосна граница из става 1. овог члана може се снижавати највише до 55 година живота.**

101 Акт Министарства цивилних послова БиХ, број 07-12-895-3-ЛИМ/15, од 22.10.2015. године

IV ЕКОНОМСКО-СОЦИЈАЛНА ПРАВА

1. УВОД

Европском социјалном повељом (Ревидирана) коју је Босна и Херцеговина потписала дана 11.5.2004., а ратифицирала је 7.11.2008. године штите се следећа права: право на рад, право на правичне услове рада, право на сигурне и здраве услове рада, право на правичну накнаду, право на организовање, право на колективно преговарање, право дјете и младих на заштиту, право запослених жена на породилску заштиту, право на стручно усмјеравање, право на стручну обуку, право на здравствену заштиту, право на социјалну заштиту, право на социјалну и медицинску помоћ, право на коришћење служби социјалне заштите, право особа са онеспособљењима на независност, социјалну интеграцију и учешће у животу заједнице, право породице на социјалну, правну и економску заштиту, право дјете и младих на социјалну, правну и економску заштиту, право на бављење занимањем које доноси зараду на територији других земаља потписница, право радника миграната и њихових породица на заштиту и помоћ, право на једнаке могућности и једнак третман у питањима запошљавања и занимања без дискриминације по основу пола, право на информисање и консултовање, право на учешће у одређивању и унапређењу услова рада и радног окружења, право старих особа на социјалну заштиту, право на заштиту у случају престанка радног односа, право радника на заштиту њихових потраживања у случају несолвентности послодавца, право на достојанство у раду, право радника са породичним обавезама на једнаке могућности и једнак третман, право представника радника на заштиту у предузећу и додјеливање адекватних средстава, право на информације и консултације у поступку колективног отпуштања, право на заштиту од сиромаштва и социјалног искључења, право на становање. Потребно је напоменути да је Повељом државама потписницама остављена могућност да уложе резерве, односно да не ратифицирају њене поједине чланове. Босна и Херцеговина не сматра се обавезаном по 12 чланова¹⁰².

Имајући у виду сва наведена права, која служе заштити рањивих категорија становништва, омбудсмени указују на широко поље дјеловања Институције омбудсмена с циљем њихове заштите.

У 2015. години у Институцији омбудсмена регистровано је 698 жалби које се односе на кршења права из домена економских, социјалне и културне заштите. Ако овај податак упоредимо са стањем у 2014. години, када су запримљене 682 жалбе, евидентно је да се број обраћања грађана повећао, што не изненађује, имајући у виду лоше економско-социјалне прилике у држави.

Омбудсмени указују да економско-социјална права имају карактер прогресивних права. Држава приликом испуњења обавеза по овом основу ужива одређени степен дискреције при одабиру средстава за њихово испуњавање, зависно од специфичних политичких, економских,

¹⁰² Чланови: 3., 10., 15., 18., 19., 24., 25., 26., 27., 29. и 31. Европске социјалне повеље

социјалним и културним околностима¹⁰³. Већина економских, социјалних и културних права може се потпуно реализовати само постепено, што не мијења обавезу државе да та права и реализује¹⁰⁴.

2. ПРАВО НА РАД

Право на рад гарантовано је Универзалном декларацијом о правима човјека¹⁰⁵, Међународним пактом о грађанским и политичким правима¹⁰⁶ и другим документима, којима се на сличан начин уређује ова област, гарантује да свако има право на рад, на слободан избор запослења, на правичне и задовољавајуће услове рада, на заштиту од незапослености, те право на једнаку плату за једнак рад.

Рад је у директној вези са људским достојанством и потребом појединца да својим радом учествује у друштвеном животу, али је важно нагласити да правна формулација “право на рад” не подразумејева и гаранцију права на рад. Незапосленост је појава са којом се у мањој или већој мјери сусреће свака држава свијета, и скоро је немогуће постићи апсолутну запосленост на територији једне државе. Самим тим и право на рад треба посматрати у смислу права на једнак приступ раду, те да постоји обавеза држава потписница међународних докумената да предузму конкретне кораке како би се то право и остварило.

Претходна година обиљежена је интенцијом спровођења реформе радног законодавства. У 2015. години усвојени су нови закони о раду Федерације БиХ и Републике Српске, чему се приступило без обављања ширих јавних консултација. Оба закона су усвојена по хитној процедури, што је отворило питање транспарентности поступка њиховог доношења.¹⁰⁷ Омбудсмени БиХ су свјесни потребе уређења законодавства у овој области ради испуњавања услова за приступање у чланство Европске уније, али наглашавају да се истовремено мора приступити јачању механизма којима се врши надзор над спровођењем реформе, из разлога што постоји оправдана бојазан да би могло доћи до значајног кршења људских права.

Упоредном анализом Закона о раду Федерације Босне и Херцеговине и Закона о раду Републике Српске може се утврдити да нови закони доносе више техничких и формалних унапређења, али и пар суштинских промјена које, са једне стране, омогућавају већи степен заштите радницима, а са друге дају одређену флексибилност послодавцима код уређења појединих радно-правних питања. У суштини, у оба закона предвиђена су иста рјешења. Неке од најбитнијих промјена у новом Закону о раду Федерације БиХ у односу на постојећи су слjedeће: новим законом први пут је обухваћено питање мобинга у радно-правном законодавству ФБиХ, продужено је трајање уговора о раду на одређено вријеме са двије на три године, смањен је

103 Лимбуршки принципи о примјени Међународног споразума о економским, социјалним и културним правима и смјернице из Мастрихта о повреди економских, социјалних и културних права, у чијој су изради учествовали истакнути стручњаци за међународно право, из Међународне комисије правника, Правног факултета Универзитета Лимбург (Мастрихт, Холандија) 1986. године.

104 Приручник ОЕБС-а - Људска права за социјалне раднике у теорији и пракси

105 члан 23. Универзалне декларације о правима човјека

106 Члан 6. Међународног пакта о грађанским и политичким правима

107 Одлуком Уставног суда Федерације БиХ, број У-29/15 од 17.02.2016. године, утврђено је да је Закон о раду ФБиХ донесен супротно Пословнику Дома народа Парламента Федерације БиХ и Уставу Федерације БиХ те се враћа Дому народа у поновну процедуру.

укупан број радних сати радника, па је прописана радна седмица од максимално 48 сати, што је у складу са релевантним директивама Европске уније и праксом из региона, уведена је могућност ангажовања чланова управе без заснивања радног односа, а и када ова лица заснују радни однос, за њих не важи исти ниво заштите права као што је то случај код других радника. У новом Закону о раду Републике Српске повећан је минимални број дана плаћеног годишњег одмора са 18 на 20 и уведен је максимум од 30 радних дана годишњег одмора. Надаље, Законом о раду Федерације БиХ утврђује се да се плата састоји од основне плате, дијела плате за радни учинак и увећане плате у складу са законом, што је значајна промјена јер се уводи стимулација радника који боље, ефикасније и квалитетније обављају своје радне задатке. У оба закона прописује се да се, у случају повреде права из радног односа, радник мора прво обратити послодавцу прије подношења тужбе, што би требало да доведе до смањења броја радних спорова пред надлежним судовима, те је прописано трајање колективних уговора у максималном периоду од три године.

Омбудсмени указују да је неопходно унаприједити квалитет и ефикасност постојећих институционалних механизма (инспекцијских органа) како би се обезбиједила заштита права по основу рада и заштите на раду.

Најчешћи разлози обраћања грађана омбудсменима у 2015. години су: неправилности приликом спровођења конкурсне процедуре, непријављивање радника на заводе/фондове за пензијско и инвалидско осигурање, укључујући и неуплаћивање доприноса за пензијско, социјално, здравствено осигурање и осигурање за случај незапослености, неплаћање прековременог рада, немогућност измирења потраживања радника након окончања стечајних поступака, немогућност извршења правоснажних судских одлука у радним споровима (исплате заосталих плата и потраживања, поврат на посао) ради ликвидације предузећа¹⁰⁸.

ПРЕПОРУКА ресорним министарствима да:

- **заједнички са инспекцијом рада изврше анализу потребних мјера које би унаприједили, односно осигурали примјену међународних стандарда заштите права радника и у законодавству и у пракси;**
- **ојачају капацитете инспекцијских органа с циљем заштите права на раду и у вези са радом.**

Примјер: жалилац¹⁰⁹ се обратио Институцији омбудсмена указујући на злоупотребе одредаба Закона о раду Федерације БиХ из разлога што је у току радног односа са послодавцем закључивао уговор о раду на одређено вријеме, по чијем истеку би радни однос био прекидан, а потом уговор поново закључиван, без расписивања јавног конкурса. Омбудсмени су Парламенту Федерације БиХ упутили иницијативу за измјену Закона о раду Федерације БиХ и Закона о јавним предузећима Федерације БиХ, те предложили измјену прописа на начин да се сва запошљавања у јавном сектору врше само по основу расписаног јавног конкурса.¹¹⁰ Након упућивања иницијатива за измјену законских прописа на неведени начин, Институција омбудсмена је обавијештена да је иницијатива која се односи на измјене Закона о раду Федерације БиХ размотрена. Међутим, у међувремену је на снагу ступио на снагу нови Закон о раду Федерације

108 Ж-СА-05-210/15

109 Ж-СА-05-269/14

110 П-231/14

БиХ, којим нису обухваћене измјене које су предложили омбудсмени. У вези са иницијативом за измјену Закона о јавним предузећима Федерације БиХ¹¹¹, она је још увијек у процедури и очекује се одговор надлежног органа.

Примјер: неколико жалби¹¹² упућених омбудсменима односило се на јавни конкурс за пријем запосленика у радни однос на радно мјесто стручног сарадника за заступање, регресне послове и нормативну дјелатност у Заводу здравственог осигурања Зеничко-добојског кантона. У тексту конкурса били су дефинисани општи, посебни и пожељни услови. Жалитељке су навеле да су испуњавале опште и посебне услове конкурса, али су пријаве одбачене зато што није достављена сва тражена документација. Наиме, услов који се налазио у категорији “пожељних” јесте стручно и техничко знање електронске обраде - СМS систем за управљање судским предметима. Омбудсмени су утврдили да дефинисани “пожељни” услови могу бити узети у обзир приликом одабира кандидата који испуњавају опште и посебне услове конкурса, али никако не могу бити елиминаторни фактор. Препоручено је да се поништи одлука о коначном именовању и донесе нова одлука, заснована искључиво на критеријуму квалитета кандидата.

Примјер: У 2015. години омбудсмени су поступали по жалби¹¹³ која је указивала на повреду права на избор у научно-наставна звања на Универзитету у Тузли из разлога што жалилац, због уништења матичне евиденције усљед ратних дејстава, није био у могућности да приложи доказ о прописаном просјеку оцјена оствареном током студија. Жалилац је приложио нотарски овјерену изјаву о чињеницама које се траже, што сходно одредби члана 4. Закона о нотарима Федерације БиХ¹¹⁴ има снагу доказне исправе али није прихваћена. Жалилац, без своје кривње, није био у могућности да приложи тражено увјерење, што га доводи у неравноправан положај у односу на особе које испуњавају формалне услове конкурса.

“...као доказ о испуњавању услова може прихватити само рјешење стварно и мјесно надлежног суда донесено у ванпарничном поступку које замјењује одговарајућу исправу...”¹¹⁵

Омбудсмени су издали препоруку Универзитету у Тузли, која је реализована у потпуности: “...Како су научно-наставно/умјетничко-наставно вијеће факултета/Академије овлашћени предлагачи за избор кандидата у научно-наставна звања по расписаним конкурсима, тако је ректор Универзитета дистрибуирао Препоруку Институције омбудсмена деканима свих факултета, ради поступања по њој, како на текуће конкурсне процедуре тако и за убудуће. Према повратним информацијама са факултета у поступку утврђивања приједлога за избор кандидата, Комисија за припремање приједлога за избор кандидата и Научно-наставно вијеће Технолошког факултета обезбиједили су приступ избору у научно-наставна звања свим кандидатима под једнаким условима.”¹¹⁶

111 П-256/14

112 Ж-БЛ-04-797/14, П-75/15 од 28.02.2015. године, Ж-СА-04-18/15, П-29/15 од 04.02.2015. године

113 Ж-БР-04-149/15, П-160/15

114 Закон о нотарима Федерације БиХ, “Службене новине ФБиХ”, број: 45/02

115 Закључак Сената Универзитета у Тузли број: 03-2521-12/15 од 06.05.2015. године

116 Акт Универзитета у Тузли, број: 01-7357-1/15 од 14.12.2015. године

Примјер: жалитељка¹¹⁷ је конкурисала на позицију Стручног сарадника за предшколско и основно образовање у Министарству образовања, науке, културе и спорта Тузланског кантона, након спроведене конкурсне процедуре остварила је највећи број бодова, а министарка је на наведено радно мјесто поставила кандидаткињу која је остварила најмањи број бодова. Омбудсмени су упутили препоруку¹¹⁸ Агенцији за државну службу Федерације БиХ да у што краћем року измијени члан 3. Правилника о јединственим критеријумима, правилима и поступку именовања и постављања државних службеника у органима државне службе ФБиХ¹¹⁹ тако да гласи: “Руководилац органа државне службе уз претходно прибављено мишљење Агенције поставља најуспјешнијег кандидата/те са листе успјешних кандидата”. Агенција за државну службу¹²⁰ информисала је Институцију омбудсмена:

...Имајући у виду наведену упуту и налог, обавјештавамо вас о сљедећем:

Чланом 31. став 1. Закона о државној служби у Федерацији БиХ (“Службене новине Федерацији БиХ”, бр. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 и 4/12) прописано је да “државног службеника поставља руководиоца органа државне службе уз претходно прибављено мишљење Агенције са листе успјешних кандидата, који су прошли јавни конкурс.

...Мишљења смо да је измјена члана 3. Правилника на начин како наводите у препоруци могућа уз претходну измјену чл. 31. став 1. Закона о државној служби Федерације БиХ.”

Сходно наведеном, омбудсмени су Парламенту Федерације БиХ упутили **Иницијативу**¹²¹ за измјену **Закона о државној служби Федерације БиХ**¹²², односно измјену члана 31. став 1. Закона о државној служби Федерације БиХ који гласи: “Државног службеника поставља руководиоца органа државне службе, уз претходно прибављено мишљење Агенције са листе успјешних кандидата који су прошли јавни конкурс”. Одговор није за примљен.

2.1. Питање отпремнина у Републици Српској, односно Федерацији БиХ

Омбудсменима се и даље обраћају лица¹²³ која испуњавају услове из члана 143. Закона о раду ФБиХ, односно члана 152. Закона о раду Републике Српске, односно члана 182. Пречишћеног текста Закона о раду Републике Српске¹²⁴, која су се 31.12.1991. године затекла у радном односу, у законском року обратили послодавцу ради успостављања радно-правног статуса јер у међувремену нису засновала радни однос код другог послодавца. Рјешењима

117 Ж-СА-04-454/15

118 П-138/15 од 24.08.2015. године

119 Правилник о јединственим критеријумима, правилима и поступку именовања и постављања државних службеника у органима државне службе ФБиХ у члан 3. гласи: “Руководилац органа државне службе, уз претходно прибављено мишљење Агенције, поставља кандидата са листе успјешних кандидата за којег процијени да ће најбоље обављати послове радног мјеста на које се врши постављање у складу са одредбама прописа из члана 61. Закона о државној служби у Федерацији БиХ”.

120 Акт Агенције за државну службу Федерације БиХ, број 05-10-1-212/15 од 09.10.2015. године

121 П-288/15 од 28.12.2015. године

122 Закон о државној служби Федерације БиХ, “Службене новине ФБиХ”, бр. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 и 04/12

123 Ж-СА-05-358/15, Ж-БЛ-04-753/15

124 Закон о раду Републике Српске, “Службени гласник РС”, број: 55/07

надлежних комисија за имплементацију члана 143. Закона о раду Федерације БиХ и члана 152. Закона о раду Републике Српске, односно члана 182. Пречишћеног текста Закона о раду Републике Српске, признат им је статус запосленика на чекању, али без обзира што је њиховим послодавцима наложено да ријеше радно-правни статус, послодавци никада нису поступили у складу са рјешењима. Како им је у складу са Законом престао радни однос, и иако имају право на отпремнину, право им није признато, нити им је исплаћена отпремнина.

Омбудсмени су од Комисије за имплементацију члана 143. Закона о раду Федерације БиХ тражили статистичке податке о томе колико је захтјева за примљено колико је и на који начин ријешено. Међутим, подаци нису достављени¹²⁵.

Комисија за имплементацију члана 182. Закона о раду Републике Српске доставила је сљедеће информације¹²⁶:

" ...

1. У периоду од 16.11.2000. до 16.02.2001. године ово Министарство за примило је 58.658 захтјева лица за исплату отпремнине;
2. Захтјеве за исплату отпремнина рјешава комисија коју именује надлежни министар, а коју чине предсједник и четири члана;
3. Од почетка рада до 31.12.2015. године Комисија је ријешила 31.499 захтјева, а број неријешених захтјева је 27.159;
4. Динамика рјешавања захтјева је условљена великим бројем предмета за примљених у периоду од три мјесеца у које једна комисија дефинисана законом о раду објективно не може ријешити иако има нормиран рад;
5. На динамику рјешавања захтјева утиче и чињеница да велики број захтјева није комплетиран, што комисији додатно отежава рад и продужава временски рок за доношење рјешења, јер Комисија мора да предузима бројне радње на комплетирању захтјева, а што у великом броју случајева траје и по неколико мјесеци (већином су подносиоци расељена лица која живе у иностранству);
6. Према евиденцији Министарства на дан 31.12.2015. године, од ријешених захтјева исплаћена је отпремнина за 7.254 лица, а 10.351 лице чека на исплату..."

ПРЕПОРУКА Федералном министарству рада и социјалне политике и Министарству рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске:

- **да предузму неопходне активности и мјере како би се у Федерацији БиХ и Републици Српској обезбиједило остваривање права из члана 143. Закона о раду Федерације Босне и Херцеговине, односно члана 182. Пречишћеног текста Закона о раду Републике Српске.**

¹²⁵ Омбудсмени су Министарству рада и социјалне политике Федерације БиХ 2012. године упутили Препоруку број П-05/12, којом су препоручили предузимање активности и мјера како би се у Федерацији БиХ обезбиједила институционална заштита и остваривање права из члана 143. Закона о раду. Омбудсмени нису за примили повратну информацију од надлежних органа. У конкретном случају, осим што није испоштована препорука омбудсмена, није остварена ни сарадња са ресорним министарством односно са Владом Федерације БиХ.

¹²⁶ Акт Министарства рада и борачко-инвалидске заштите, број 16-126-95-3/15/БХ од 18.01.2016. године

2.2. Управни и надзорни одбори

Омбудсмени указују да постоји потреба преиспитивања оправданости постојања управних и надзорних органа у јавним установама. Ово гледиште омбудсмена засновано је на све израженијој пракси да се приликом именовања управљачких тијела јавних установа не поштује принцип “законитости” и да се за финансирање ових тијела издвајају значајна финансијска средства. У вези с наведеним, Институција омбудсмена упутила је Парламентарној скупштини БиХ, Парламенту Федерације БиХ, Народној скупштини РС-а и Скупштини Брчко Дистрикта Иницијативу за преиспитивање оправданости постојања управних и надзорних одбора у јавним установама¹²⁷.

Законом о министарским именовањима, именовањима Савјета министара и другим именовањима БиХ, Законом о министарским, владиним и другим именовањима Федерације БиХ и Законом о министарским, владиним и другим именовањима Републике Српске, Институцији омбудсмена је дато овлашћење за независно праћење примјене принципа владавине права у овој области. Омбудсмени су, поступајући у предметима који се односе на владина и министарска именовања, уочили да се промјене у структурама власти аутоматски рефлектују и на промјену управљачке структуре у регулисаним органима. Високи представник у Босни и Херцеговини, наметањем закона, имао је интенцију да елиминише праксу да се на позиције чланова управних одбора и надзорних одбора у јавним предузећима и установама, државним органима именују лица без одговарајућих квалификација, као и лица у сукобу интереса, што ствара предуслове за развијање коруптивних радњи и изазива бројне афере у погледу именовања некомпетентних људи по страначкој линији. У оваквој атмосфери улога управних или надзорних одбора је изгубила смисао и стиче се утисак да је опис њиховог посла само саслушавање извештаја руководећих органа.

ПРЕПОРУКА:

- **законодавним органима на свим нивоима власти у Босни и Херцеговини да преиспитају оправданост постојања управних и надзорних одбора у јавним установама.**

Примјер: приговор¹²⁸ жалиоца односио се на процедуру избора и именовања Надзорног одбора ЈП “Водовод и канализација” д.о.о. Зеница по Огласу за избор кандидата за чланове Надзорног одбора ЈП “Водовод и канализација” д.о.о. Зеница од 17.12.2014. године, за коју су подносиоци приговора сматрали да није спроведена уз пуно поштовање принципа утврђених Законом о министарским, владиним и другим именовањима Федерације БиХ¹²⁹. Након спроведеног поступка истраге омбудсмени су утврдили да је нејасно сљедеће: на који начин је Комисија за избор формирала ранг-листу кандидата с обзиром да кандидати нису бодовани, на основу којих критеријума је извршен избор и на који начин је утврђено да ли кандидати испуњавају посебне услове из Огласа, између осталих да посједују знање из области рада и организације комуналних предузећа.

127 На основу одредаба члана 32. став 4. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине

128 Ж-СА-05-211/15, Ж-СА-05-212/15

129 “Службене новине ФБиХ” бр. 12/03, 34/03 и 65/13

Омбудсмени су упутили Препоруку¹³⁰ Граду Зеници да поништи Рјешење о именовану *Надзорног одбора ЈП "Водовод и канализација" д.о.о. Зеница* и да предузме неопходне мјере којима ће се осигурати именовање уз пуно поштовање поступка и принципа утврђених Законом о министарским, владиним и другим именованима Федерације БиХ.

Градоначеник Града Зенице у изјашњењу¹³¹ на препоруку навео је:

"...Ранг-листа кандидата од стране градоначелника ствар је дискреционог права Комисије, с тим што градоначелник може одлучити и другачије, и у тој ситуацији даје додатно образложење. *In concreto*, Комисија је спровела транспарентну процедуру и у оквиру свог дискреционог права утврдила ранг-листу кандидата који су ушли у ужи избор. Нема повреде прописа нити права учесника конкурса. Код већег броја успешних кандидата увијек постоји разлог да се они који нису одабрани жалбе на одлуку о избору...

Дакле, не постоје оправдани разлози за поништавање Рјешења о именовану *Надзорног одбора ЈП "Водовод и канализација" д.о.о. Зеница*..."

3. ПРАВО ЖЕНА НА ПОРОДИЉСКУ НАКНАДУ

Институција омбудсмена је у 2014. години, на Иницијативу Представничког дома Федерације БиХ¹³², приступила изради Специјалног извјештаја о стању заштите мајке и материнства за потребе Владе и Парламента Федерације БиХ. Након прикупљања потребног материјала и његове анализе, Специјални извјештај објављен је у октобру 2015. године.

У извјештају је констатовано стање материнске заштите са финансијског аспекта породилјских накнада у Федерацији БиХ, а надлежнима су упућене препоруке о оптималном рјешењу и препоруке за могућа финансијска рјешења породилјских накнада и дјечјег доплатака.

Анализирајући износе који су утврђени кантоналним прописима, Институција омбудсмена је у Специјалном извјештају за забринутошћу констатовала да су кантони у Федерацији БиХ различито приступили регулисању износа накнада за вријеме трајања породилјског одсуства. У вези с тим, омбудсмени закључују да, иако су различита рјешења могућа у складу са Уставом Федерације БиХ и уставима кантона због подијељене надлежности за утврђивање различитог нивоа накнада, тренутна рјешења не обезбјеђују досљедну примјену принципа једнакости пред законом, а посебно у оним кантонима у којима није обезбијеђен минималан стандард да породилјска накнада износи 66% (двие трећине) претходних примања жене¹³³.

Омбудсмени су утврдили да права прописана Законом о раду Федерације БиХ¹³⁴ у великој мјери обезбјеђују примјену међународних стандарда људских права у области заштите мајке и материнства. Међутим, омбудсмени позивају надлежне да:

- усагласе дио Закона о раду тако да уреде право на породилјско одсуство као искључиво право мајке, а родитељско право као право оба родитеља;

130 П-182/15

131 Акт градоначелника Града Зенице, број 02-14-3598/15 од 16.09.2015. године

132 Иницијатива Представничког дома Федерације БиХ, број: 01-02-507/ од 30. априла 2014. године

133 Конвенција о заштити материнства Међународне организације рада из 2000. године број 183

134 Закон о раду Федерације БиХ, "Службене новине ФБиХ", бр. 43/99, 32/00 и 29/03

- Владу Федерације БиХ и кантоналне владе да испитају оправданост рјешења према којем се исплата накнада врши из кантоналних буџета с обзиром на то да је право накнаде умјесто плате за вријеме трајања породилског одсуства право које произлази из радног односа и не би требало да буде везано за прилив средстава у буџет;
- кантони у којима није обезбијеђен минималан стандард у погледу износа за вријеме трајања породилског одсуства накнаде од 66% од остварене плате обезбиједе досљедну примјену принципа једнакости пред законом.

4. ПРАВО НА ПЕНЗИЈУ

Жалбе грађана запримљене 2015, као и претходних година, односиле су се на дужину поступака након подношења захтјева за остваривање права на пензију, поступање другостепеног органа, односно неодлучивање у роковима о жалбама на рјешења првостепеног органа, као и на неправилности приликом обрачуна висине пензије¹³⁵. Омбудсмени констатују да је у највећем броју случајева већ након првог обраћања жалиоца омбудсменима одговорни орган поступа на адекватан начин и доноси одлуку по захтјеву жалиоца.

Перманентан проблем представљају споре процедуре увођења у право, посебно ако је жалилац радни стаж остварио у другим државама¹³⁶. Конкретно, ријеч је о одређивању сразмјерног дијела пензије који пада на терет различитих носилаца осигурања у складу са споразумима о социјалном осигурању које је Босна и Херцеговина потписала са другим државама. Иако у конкретним случајевима постоји обвеза међусобне службене сарадње фондова /завода за пензијско и инвалидско осигурање, поступци могу дуже трајати зависно од сложености прикупљања документације на основу које се утврђују радни стаж и уплаћени доприноси. У раду на овим жалбама Институција омбудсмена остварила је завидан ниво сарадње са омбудсменима из држава региона која је резултирала успјешним окончањем предмета.

Омбудсмени су запримили неколико жалби¹³⁷ које се односе на неједнак третман брачних и ванбрачних партнера по питању остваривања права на породичну пензију у складу са одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању Федерације БиХ¹³⁸.

Према одредбама Породичног закона Федерације БиХ и Закона о наслеђивању Федерације БиХ, брачни и ванбрачни партнери имају једнака права, а што је резултат усаглашавања предметних закона са међународним стандардима и Законом о равноправности полова Федерације БиХ. Омбудсмени сматрају да би Закон о пензијском и инвалидском осигурању Федерације БиХ морао пратити токове друштвеног развоја и напретка и обезбиједити право на остваривање права на породичну пензију за ванбрачног друга. Према статистичким показатељима Агенције за статистику БиХ¹³⁹, жене су у већем проценту незапослене у односу

135 Ж-БЛ-04-579/14, П-66/15, Ж-БЛ-05-536/15, Ж-БЛ-04-685/15, Ж-БР-04-76/15

136 Ж-СА-05-609/15, Ж-СА-04-58/14, Ж-БЛ-05-536/15, Ж-БЛ-04-685/15, Ж-БР-04-76/15

137 Ж-СА-06-252/15, Ж-СА-04-258/15

138 Закон о пензијском и инвалидском осигурању Федерације БиХ, "Службене новине ФБиХ", бр. 29/98, 49/00, 32/01, 29/03, 73/05, 59/06 и 4/09

139 "Жене и мушкарци у Босни и Херцеговини", Агенција за статистику БиХ, Сарајево 2013, стр. 31 и 32

на мушкарце, на основу чега се може закључити и да ће чешће бити носиоци овог права. Начин на који је спорно питање тренутно регулисано доводи жене у неповољан положај и представља посредну дискриминацију по основу пола.

Омбудсмени су свјесни да је у одређеним правним ситуацијама поступак доказивања ванбрачне заједнице компликован и захтјеван. Међутим, ако странке докажу континуитет трајања заједнице која је у ствари фактичка а не формална, претпоставка за остваривање права на породичну пензију не треба да буде упитна.

Парламенту Федерације БиХ, Федералном министарству рада и социјалне политике, Федералном заводу за пензијско и инвалидско осигурање Институција омбудсмена је упутила Иницијативу¹⁴⁰ за допуну члана 60. Закона о пензијском и инвалидском осигурању Федерације БиХ.

Федерално министарства рада и социјалне политике¹⁴¹ је Институцији омбудсмена доставило обавјештење да је: "...сачинило Приједлог изјашњења у вези са наведеном иницијативом, те истог дана, 06.10.2015.године, доставило Влади Федерације БиХ, која ће Приједлог изјашњења разматрати на 27. сједници, планираној за 15.10.2015.године."

Федерални завод за пензијско и инвалидско осигурање упутио је акт Институцији омбудсмена¹⁴² у којем је наведено:

"...Сматрамо да у наведеној иницијативи нема истакнутих правно чињеничних разлога за овакву допуну Закона о ПИО.

Наиме, изједначавање брачних и ванбрачних партнера код имовинских права не значи да их треба изједначавати и у осталим областима законодавства.

У систему пензијског и инвалидског осигурања никада ванбрачни партнер није био члан породице нити је могао остваривати право на породичну пензију.

То је и било законски оправдано, а и у складу са Европском конвенцијом о заштити људских права.

У својој иницијативи, у више наврата, позивате се на Закон о забрани дискриминације, те на Закон о равноправности полова, а имајући у виду проблематику коју желите измијенити овом иницијативом, сматрамо да је позивање на ове законе непотребно, јер се у конкретном случају не ради о дискриминацији, него о законом регулисаном праву на породичну пензију члановима породице, који уз испуњавање осталих законских услова могу остварити то право.

...сматрамо да правна регулатива која не познаје ванбрачног партнера као члана породице који би могао остварити право на породичну пензију не доводи до директне или индиректне дискриминације, нити по једном основу који сте ви навели у својој иницијативи..."

140 П-134/15 од 29.06.2015. године

141 акт број 04-02/01-1662/15, од 13.10.2015. године

142 акт број Ф31-05-7-992/15 од 20.07.2015. године

ПРЕПОРУКА: Парламенту Федерације БиХ, Федералном министарству рада и социјалне политике, Федералном заводу за пензијско и инвалидско осигурање, Народној скупштини Републике Српске, Министарству рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске, Фонду за пензијско-инвалидско осигурање Републике Српске, Скупштини и Влади Брчко Дистрикта БиХ:

- **да приступе допунама позитивних законских прописа који ће ванбрачним партнерима обезбиједити једнака права по основу пензијско-инвалидске заштите као што је то учињено за брачне partnере.**

У извјештајном периоду омбудсмени су запримили жалбу¹⁴³ која се односила на питање статуса 14 добитника "Златне полицијске звијезде" са подручја Зеничко-добојског и Унско-санског кантона који се не налазе у евиденцији добитника ратних признања Федералног министарства унутрашњих послова. Жалилац је навео да му је Рјешењем Кантоналне административне службе у Сарајеву обустављена исплата старосне пензије признате привременим рјешењем Кантоналне административне службе у Зеници, а након извршене ревизије Федералног министарства за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата, Групе за питања евиденције из области војне обавезе Зеница. Обустави исплате пензије претходио је налаз Ревизорског тима који је утврдио да жалилац није добитник признања – одликовања "Златна полицијска звијезда".

Омбудсмени су упутили Препоруку¹⁴⁴ Федералном министарству за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рат и Федералном министарству унутрашњих послова да ријеше питање статуса 14 добитника "Златне полицијске звијезде".

Федерално министарство унутрашњих послова¹⁴⁵ истакло је: "...обавјештавамо вас да ће Федерално министарство унутрашњих послова, уколико добитници признања са подручја Зеничко-добојског и Унско-санског кантона или чланови њихових породица или органи управе и други органи који рјешавају одређена права или дужности за добитника ратног признања поднесу захтјев за издавање увјерења добитника ратног признања Министарства унутрашњих послова која су предвиђена у члану 9. Закона о посебним правима добитника ратних признања и одликовања и чланова њихових породица ("Службене новине Федерације БиХ", број: 70/05, 61/06 и 9/10) ријешити предметне захтјеве на начин, под условима и по поступку предвиђеним Правилником о условима, поступку и основу за издавање увјерења добитницима ратних признања Министарства унутрашњих послова ("Службене новине Федерације БиХ", број 80/11) и другим важећим прописима којима се регулише предметно питање."

143 Ж-СА-04-62/15

144 П-37/15 од 21.04.2015. године

145 Акт Федералног министарства унутрашњих послова, број 01-07-07/1-49-1-360/15 од 15.06.2015. године

5. ПРАВО НА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ

Европском социјалном повељом (Ревидираном) утврђено је право на здравствену заштиту¹⁴⁶. Питање здравствене заштите у Босни и Херцеговини регулисано је на изузетно сложен начин, на нивоу ентитета ФБиХ¹⁴⁷, односно кантона, и Републике Српске¹⁴⁸ и Брчко Дистрикта БиХ¹⁴⁹, што због функционалне и законске неусклађености у великој мјери отежава остваривање права грађана из области здравствене заштите.

У 2015. години регистроване су 34 жалбе које се тичу кршења права на здравствену заштиту, што је за 41,38% мање у односу на 2014. годину.

Запримљене жалбе односиле су се на остваривање права на здравствено осигурање, плаћање партиципације, квалитет остваривања здравствене заштите и непрофесионално опхођење љекара према пацијентима¹⁵⁰.

Примјер: Омбудсмени су по службеној дужности отворили истрагу¹⁵¹ на основу сазнања о кршењу права жена, пацијентица обољелих од карцинома дојке у Босни и Херцеговини, везано за недостатак цитостатика Фемара, а што се најчешће јавља крајем и почетком сваке године када су пацијентике принуђене куповати лијек по веома високим цијенама у апотекама.

Истражни поступак¹⁵² указао је на бројне слабости везане за набавку и доступност лијекова, који сагласно одредбама Одлуке о листи лијекова припадају листи лијекова Фонда солидарности Федерације БиХ и финансирају се средствима наведеног фонда. Завод здравственог осигурања и реосигурања Федерације БиХ наведене лијекове набавља путем процедуре јавних набавки. И поред благовремено спроведеног поступка јавних набавки, закључивањем уговора, у току њиховог извршења јављају се одређени проблеми¹⁵³ у испоруци према условима уговора, на које Завод нема директног утицаја.

146 Европска социјална повеља, члан 11 "С циљем осигурања дјелотворног коришћења права на заштиту здравља, државе потписнице преузимају обавезу да, било директно или у сарадњи са јавним или приватним организацијама, предузму одговарајуће мјере с циљем да, између осталог: у највећој мјери уклоне случајеве лошег здравља, предвиде савјетодавне или образовне могућности за промовисање здравља и подстицања индивидуалне одговорности у питањима здравља, спријече, у највећој могућој мјери, епидемије, ендемичне и друге болести, као и незгоде".

147 Закон о здравственој заштити, "Службене новине ФБиХ", број 46/10, Закон о здравственом осигурању, "Службене новине ФБиХ", бр. 30/97, 7/02, 70/08 и 48/11

148 Закон о здравственој заштити, "Службени гласник РС", број 106/09, Закон о здравственом осигурању, "Службени гласник РС", бр. 18/99, 70/01, 51/01, 17/08, 1/09, 106/09

149 Закон о здравственој заштити, "Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ", број 38/11, Закон о здравственом осигурању Брчко Дистрикта БиХ, "Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ", бр. 1/02, 7/02, 19/07, 2/08, 34/08

150 Ж-СА-04-954/15, Ж-ЛИ-120/15, Ж-БЛ-04-354/15, Ж-БЛ02-118/15

151 Ж-МО-04-61/15

152 Акт Завода здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине број: 01/1-VII-03-3-861-1/15 од 07.04.2015. године

153 Престанак производње лијека/цитостатика, незаинтересованост добављача и произвођача због малих количина – мало тржиште, застоји у испоруци, немогућност прибављања потребних дозвола за увоз, недостајање налаза о контроли квалитета прве и сваке серије које су обавезни осигурати произвођач и уговорни добављач, неблаговремене активности уговорних веледрогерија/добављача на процедурама увоза лијекова и кашњења у предаји узорака за контролу квалитета и др.

Омбудсмени су Заводу здравственог осигурања и реосигурања Федерације БиХ издали Препоруку¹⁵⁴: да обезбиједи право на цитостатике који се финансирају средствима Федералног фонда солидарности особама обољелим од карцинома дојке, да убудуће плански и благовремено закључују уговоре о испоруци цитостатика како не би дошло до њиховог недостатка у одређеном дијелу године.

Сљедећи проблем представљају лијекови који нису регистровани нити доступни у БиХ, а одобрила их је Свјетска здравствена организације. То су углавном лијекови друге, треће и четврте генерације за лијечење мултипле склерозе, и према наводима грађана¹⁵⁵ ријеч је о терапији која би битно успорила ток болести. Годишња потрошња наведених лијекова је релативно мала, што доводи до незаинтересованости добављача за њихову набавку¹⁵⁶.

Како је већ речено, грађани често, у непосредним разговорима, али и путем жалби указују на низак ниво пружања услуга здравствене заштите, лош квалитет као и на непрофесионалан однос љекара према пацијентима.

Примјер: На Јавној дискусији о правима жена у Босанском Грахову¹⁵⁷, као посебан проблем с којим се сусрећу жене на том простору наведено је непостојање специјалисте гинеколога у тој општини. Омбудсмени су упутили Препоруку¹⁵⁸ Влади Кантона 10 да размотри предузимање мјера у оквиру своје надлежности усмјерених ка подизању нивоа здравствене заштите на подручју општине Босанско Грахово. Изјашњење на препоруку није за примљено. Омбудсмени ће наставити пратити реализацију ове препоруке.

Примјер: жалилац се обратио Институцији омбудсмена јер је једанаест мјесеци чекао на операцију на Клиници за ортопедију и трауматологију Јавне здравствене установе Универзитетски клинички центар Тузла. Иако се налазио у веома тешком здравственом стању, оперативни захват није било могуће урадити јер су недостајали одговарајући имплантати. Омбудсмени су издали препоруку Министарству здравства Тузланског кантона и Заводу здравственог осигурања Тузланског кантона да предузму све потребне мјере како би се набавили потребни имплантати. Дана 18.11.2015. године жалилац је доставио обавјештење да је потребна операција обављена захваљујући активности омбудсмена¹⁵⁹.

Институција омбудсмена БиХ истиче проблем питања здравственог осигурања за особе које су пензију оствариле у БиХ, а тренутно живе у иностранству.

Примјер: жалитељка¹⁶⁰ је живјела у Бањалуци до 1993. године и остварује право на инвалидску пензију из Федералног завода пензијско-инвалидског осигурања. Двадесет и двије године живи у Републици Хрватској, а од Хрватског завода за здравствено осигурање -

154 П-136/15

155 Ж-БЛ-02-766/15

156 Правна регулатива стављања лијекова у промет састоји се од Закона о лијековима и медицинским средствима, "Службени гласник БиХ", број 58/08, Правилника о условима за увоз лијекова који немају дозволу за стављање у промет у БиХ, "Службени гласник БиХ", број 23/11 и Правилника о поступку и начину давања дозволе за стављање лијека у промет "Службени гласник БиХ", број 75/11

157 Одржаној дана 05.02.2015. године у организацији Фондације "ЦУРЕ", више информација о томе на веб-сајту: www.fondacijasure.org

158 -СА-04-987/14, П-104/15 од 11.05.2015. године

159 Ж-БЛ-04-211/15, П-167/15 од 17.08.2015. године

160 Ж-СА-04-728/15, Ж-СА-04-1010/14

Омиш, службеним путем је од Фонда здравственог осигурања Републике Српске у Бањалуци затражено да осигура право жалитељке на здравствено осигурање, међутим захтјев је одбијен. Из достављених изјашњења¹⁶¹ омбудсмени су закључили да је проблем питања здравственог осигурања за особе које су пензију оствариле у Босни и Херцеговини а тренутно живе у иностранству познат органима власти Босне и Херцеговине, те да су предузимане одређене активности како би се ово питање ријешило. Омбудсмени су у Препоруци¹⁶² заузели став да комплексност овог проблема у погледу надлежности или одбијања надлежности различитих органа власти Босне и Херцеговине не треба да има за посљедицу немогућност остваривања права, него да власти морају предузети неопходне активности и мјере како би се ово питање превазишло и ријешило у корист жалилаца. Министарству цивилних послова БиХ, Заводу здравственог осигурања и реосигурања Федерације БиХ, Фонду за здравствено осигурање Републике Српске, Федералном министарству здравства и Министарству здравља и социјалне заштите Републике Српске препоручено је да предузму активности и мјере у оквирима својих надлежности ради проналажења одговарајућих рјешења и омогућавања остваривања здравствене заштите пензионерима Федерације БиХ који су радни стаж и пребивалиште имали на подручју Републике Српске, а који су се преселили на подручје Републике Хрватске, односно Републике Србије. Одговор на препоруку није заprimљен.

6. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Систем социјалне заштите у Босни и Херцеговини уређен је на ентитетском нивоу¹⁶³ и нивоу Брчко Дистрикта БиХ¹⁶⁴. Област социјалне политике у Федерацији БиХ је у надлежности Федерације БиХ и кантона, док у Републици Српској општине воде социјалну политику и испуњавају обавезе према корисницима, што у значајној мјери утиче на остваривање ових права.

Запримљене жалбе односе се на остваривање права на пензију, права на инвалиднину, додатак за његу и помоћ другог лица, остваривање права на новчане помоћи.

6.1. Једнократна новчана помоћ

Институт једнократне новчане помоћи установљен је с циљем помоћи појединцу или породици у цјелини, који су се услед посебних, законом предвиђених околности, нашли у стању тешке материјалне ситуације, а коју нису у могућности да сами превазиђу проблем. Наведено

161 Акти: Министарства цивилних послова БиХ, број: 07-12-1973-АТО/14 од 27.11.2014. године; Фонда здравственог осигурања Републике Српске, број: 05/2/011-80-152/14 од 06.11.2014. године, Завода здравственог осигурања и реосигурања број: 01/ИИ-04-4-2763-1/14 од 05.11.2014. године, Министарства цивилних послова БиХ, број: 07-12-1911-АТО/15 од 12.11.2015. године, Завода здравственог осигурања и реосигурања Федерације БиХ број: 01/ИИ-04-3-19602/15 од 12.10.2015. године, Фонда здравственог осигурања Републике Српске број: 05/2/011-80-183/15 од 22.09.2015. године

162 П-275/15 од 16.12.2015. године

163 Закон о принципима социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и породица са дјецом, "Службене новине ФБиХ", бр. 36/99, 54/04, 39/26, 14/09, Закон о правима бораца и члановима њихових породица, "Службене новине ФБиХ", бр. 33/04 и 56/05, Закон о социјалној заштити, "Службени гласник РС", број 05/12, Закон о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца одбрамбено-отаџбинског рата, "Службени гласник РС", бр. 46/04, 53/04, 20/07 и 59/08) Закон о заштити цивилних жртава рата "Службени гласник РС", бр. 25/93, 32/94, 37/07, 60/07, 24/10

164 Закон о социјалној заштити, "Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ", бр. 1/03, 4/04, 19/07, 02/08, Закон о заштити ментално обољелих лица, "Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ", број 12/06

давање и исплаћује се из општинског буџета, а на захтјев странке. Грађани се обраћају омбудсменима из разлога што надлежне општинске службе нису удовољиле њиховим захтјевима, жалбама на утврђени износ једнократне новчане помоћи, али и грађани чији су захтјеви неосновани¹⁶⁵.

Примјер: жалитељка¹⁶⁶ чији је захтјев за одобравање једнократне новчане помоћи одбијен од Јавне установе Центар за социјални рад у Гламочу јер супруг жалитељке прима инвалиднину од 386,00 КМ и пензију од око 300,00 КМ. Међутим, у периоду док супруг није остварио наведена права, она је више пута пута добијала тражену помоћ.

6.2. Социјално становање

Социјално становање¹⁶⁷ је институт помоћу којег друштво помаже обезбјеђивању прихватљивог начина становања грађанима који из социјалних, економских и других разлога нису у стању да самостално ријеше своје стамбено питање, а с циљем обезбјеђења минималних услова за живот достојан човјека.

Омбудсмени запажају да у Босни и Херцеговини нема системског приступа рјешавању ове проблематике. У Федерацији БиХ област стамбене политике је у искључивој надлежности кантона, док је Републици Српској она у надлежности Министарства здравља и социјалне политике, али процес додјеле социјалних станова на коришћење функционише на нивоу локалних заједница (општина).

Као позитиван примјер омбудсмени истичу приступ Босанско-подрињског и Зеничко-добојског кантона, који су усвојили законе о непрофитном-социјалном становању¹⁶⁸, и на тај начин одредили и утврдили услове за одрживи развој непрофитно-социјалног становања, начин обезбјеђивања и коришћења средстава за развој непрофитног становања, начин додјеле и коришћења стамбених јединица, што процес додјеле социјалних станова на коришћење грађанима чини транспарентнијим.

ПРЕПОРУКА Народној скупштини и Влади Републике Српске, скупштинама и владама кантона и Скупштини и Влади Брчко Дистрикта БиХ:

- **да предузму активности које ће резултирати доношењем закона о непрофитном становању.**

Примјер: жалитељка¹⁶⁹ наводи да са породицом користи стан намијењен за социјално становање, да је мајка дјетета са посебним потребама, те да је њен син свакодневно изложен шиканирању од осталих станара наведене зграде, корисника објеката социјалног становања, због чега се обраћала захтјевом за помоћ Граду Зеници. Наводи да је незадовољна квадратуром додијељеног стана јер он не испуњава све потребе њене породице, а док особе које шиканирају њеног сина живе саме у објекту исте величине.

165 Ж-БР-04-258/15

166 Ж-ЛИ-04-353/15

167 Члан 31 (Право на становање) Европске социјалне повеље (Ревидиране): "С циљем осигурања дјелотворног коришћења права на становање, државе потписнице преузимају обавезу да предузму мјере осмишљене да: промовишу приступ становању адекватног стандарда, спријече и смање стање бескућности, с циљем његове поступне елиминације, да учине цијену становања доступном за оне који не располажу адекватним ресурсима".

168 Скупштина Босанско-подрињског кантона Горажде на 25. редовној сједници, одржаној дана 29.07.2013. године

169 Ж-СА-05-470/15

Омбудсмени су запримили жалбу¹⁷⁰ особе из истог стамбеног објекта (зграде) на поступања Службе за општу управу и стамбене послове Града Зенице, у којој је истакнуто да је Закључком о дозволи извршења број 03-23-19146/15 од 24.11.2015. године одређено да мора иселити из стамбене јединице, ставити је на располагање Граду Зеници, с обзиром да стан не користи у складу са Одлуком о кућном реду.

Омбудсмени су обавијештени¹⁷¹ да је свим станарима спорног објекта упућено обавјештење, упозорење да су дужни да се придржавају Одлуке о кућном реду.

У 2015. години омбудсмени су запримили више жалби¹⁷² са подручја Града Тузле, у којима се наводи да су за вријеме поплава 2014. године оштећени стамбени објекти, а да надлежни органи нису обезбиједили адекватан смјештај и правичан новчани износ за санацију оштећених објекта.

Институција омбудсмена запримила је акт¹⁷³ у којем се наводи:

“Увидом у евиденцију пружених помоћи која се води у овој служби утврђено је да је именованом додијељена новчана помоћ у висини од 6760,00 КМ, а према условима утврђеним Правиликом о критеријумима и поступку за одабир корисника програма ЕУ за оправак од поплава на подручју Града Тузле (“Службени гласник Града Тузле”, број 2/14”) од чега је именованом исплаћено на рачун 80% од додијељеног износа, а остатак ће бити уплаћен након што оправда утрошак већ исплаћених средстава.

...је такође додијељен плац у власништво за градњу куће коју ће у сарадњи са Градом Тузлом финансирати међународна организација УНДП. Пројекат је у току.

Именованом је на име плаћања станарине додијељен и износ од 1000 КМ.

Федерално министарство расељених лица и избјеглица је ... додијелило донацију у грађевинском материјалу...”

Из наведених примјера произлази да су надлежни органи предузели потребне мјере у складу са својим могућностима и да је у питању незадовољство жалиоца због начина реализације.

6.3. Приступ социјалној заштити

Институција омбудсмена је у 2015. години регистровала предмет из којег произлази да страни држављани у Босни и Херцеговини немају приступ социјалној заштити, а што је у супротности са чланом 13. Европске социјалне повеље (Ревидиране) - Право на социјалну и медицинску помоћ – чији став 4. гласи: **“примјени одредбе наведене у ст. 1, 2 и 3 овог члана на своје држављане, као и на држављане других земаља потписница које законито бораве на њеној територији...”**

170 Ж-СА-05-1121/15

171 Акт број 03-23-16942/15 од 03.09.2015. године и акт број 03-23-19146/15 од 14.12.2015. године

172 Ж-БР-04-247/15, Ж-БР-04-65/15, Ж-БР-04-205/15

173 Акт Града Тузле, број 10-23-ПС-С1/2015 од 23.09.2015. године

Примјер: жалилац¹⁷⁴ се обратио Институцији омбудсмена због немогућности остваривања права на личну инвалиднину и додатак за помоћ и његу од другог лица за своје малољетно дијете са утврђеним 100% инвалидитетом¹⁷⁵, а у складу са Законом о социјалној заштити, заштити цивилних жртава рата и заштити породице са дјецом Кантона Сарајево¹⁷⁶. Кантонални центар за социјални рад Кантона Сарајево рјешењем је одбио захтјев жалиоца због неиспуњавања услова прописаних законом, а који се односи на припадност држављанству Босне и Херцеговине.

Омбудсмени су од Кантоналног центра за социјални рад¹⁷⁷ и Федералног министарства рада и социјалне политике¹⁷⁸ информисани да је чланом 7. Закона о основама социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и заштите породице са дјецом Федерације БиХ¹⁷⁹ прописано **да права по основу овог закона не остварују лица која нису држављани Босне и Херцеговине**, због чега је дата упута жалиоцу да захтјевом покрене поступак за остваривање предметних права по важећем кантоналном закону. Међутим, и Закон о социјалној заштити, заштити цивилних жртава рата и заштити породице са дјецом Кантона Сарајево чланом 6. прописује да је за остваривање права по овом закону, осим пребивалишта, потребно имати држављанство Босне и Херцеговине.

Омбудсмени су издали Препоруку¹⁸⁰ Влади и Скупштини Кантона Сарајево да размотри могућност измјене члана 6. Закона о социјалној заштити, заштите цивилних жртава рата и заштите породице са дјецом Кантона Сарајево и то у смислу да се утврди под којим условима странци са одобреним сталним/привременим боравком у Босни и Херцеговини могу остварити права из области социјалне заштите; Влади и Парламенту Федерације БиХ да размотри могућност измјене члана 7. Закона о основама социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и заштите породице са дјецом Федерације БиХ и то у смислу да се утврди под којим условима странци са одобреним сталним/привременим боравком у Босни и Херцеговини могу остварити права из области социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и заштите породице са дјецом.

Омбудсмени су запримили писмени акт у којем се наводи¹⁸¹: "...Поново истичемо да је чланом 7. став 4. Закона о основама социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и заштите породице са дјецом¹⁸² прописано да права утврђена овим законом не могу остваривати лица која нису држављани Босне и Херцеговине. Чланом 6. Закона о социјалној заштити, заштити цивилних жртава рата и заштити породице са дјецом¹⁸³ такође је прописано да права по овом закону не могу остваривати особе које нису држављани Босне и Херцеговине. С обзиром да одредбе кантоналног закона о социјалној заштити, заштити цивилних жртава рата и заштити

174 Ж-СА-02-215/14

175 Малољетно дијете, налазом, оцјеном и мишљењем Института за медицинско вјештачења здравственог стања Сарајево, број: НИ-ПЛ-П-СА-7084/13 од 19.12.2013. године, проглашено је особом са инвалидитетом са оштећењем у висини од 100% I групе.

176 "Службене новине Кантона Сарајево", бр. 16/02, 8/03, 2/06, 21/06, 17/10, 26/12, 15/13, 18/14, 25/14

177 Акт под бројем: 35/ИВ-22-533-66/14, дана 06.03.2014. године

178 Акт број: 06-35/4-1/2014 ББ од 17.3.2014. године

179 "Службене новине ФБиХ", бр. 36/99, 54/04, 39/06 и 14/09

180 П-280/15

181 Акт Министарства за рад, социјалну политику, расељена лица и избјеглице Кантона Сарајево под бројем 13-103308/15 од 20.01.2016. године

182 "Службене новине ФБиХ", бр. 36/99, 54/04, 39/06 и 14/09

183 Закон о социјалној заштити, заштити цивилних жртава рата и заштити породице са дјецом "Службене новине Кантона Сарајево", број 38/14 – Пречишћени текст

породице са дјецом морају бити усклађене са одредбама федералног закона, измјенама и допунама кантоналног закона, како је то тражено вашом препоруком, може се приступити тек када се у том дијелу измијене одредбе федералног закона”.

V ПОЈАМ ТОРТУРЕ И УСПОСТАВЉАЊЕ НАЦИОНАЛНОГ ПРЕВЕНТИВНОГ МЕХАНИЗМА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

1. УВОД

Тортура¹⁸⁴ (или мучење) означава сваки акт којим се једном лицу намјерно наноси бол или тешке физичке или менталне патње с циљем добијања од њега или неког трећег лица обавјештења или признања, његовог кажњавања за дјело које је то или неко треће лице извршило или за чије извршење је осумњичено, застрашивање тог лица или вршење притиска на њега или застрашивање и вршење притиска на неко треће лице или из било којег другог разлога заснованог на било ком облику дискриминације ако тај бол или те патње наноси службено лице или било које друго лице које дјелује у службеном својству или на његов подстицај или са његовим изричитим или прећутним пристанком. Израз тортуре се не односи на бол или патње које су резултат искључиво законитих санкција, неодвојивих од тих санкција или санкција које се проузрокују.

Опционим протоколом Генералне скупштине Уједињених нација од 2002. године, који је Босна и Херцеговина ратификовала у октобру 2008. године, предвиђено је да све државе потписнице успоставе националне механизме за превенцију тортуре (у даљем тексту НПМ) који ће редовним посјетама у установама у којима се налазе лица лишена слободе дјеловати превентивно с циљем побољшања њиховог третмана и услова у којима се та лица налазе.

Задатак НПМ-а је да својим континуираним посјетама у установама у којима се налазе лица лишена слободе дјелују превентивно и одврате све државне органе и службена лица од тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака тако да НПМ има обавезу да контролише сва мјеста у којима се налазе и могу налазити лица лишена слободе (нпр. затвори, полицијске станице, психијатријске болнице, психијатријска одјељења у општим болницама, клиничким центрима, установе социјалне заштите, азил за странце).

Полазећи од значаја НПМ-а, у периоду од 2009. до 2013. године у Босни и Херцеговини су домаћи органи уложили одређене напоре, предузели мјере и активности ради формирања, али упркос томе превентивни механизам још увијек није успостављен. Најновије активности надлежних органа које се повезују са успостављањем овог механизма односе се на чињеницу да је Савјет министара утврдио нови Приједлог закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине с циљем његовог усклађивања са Париским принципима и препорукама Комитета Уједињених нација и Савјета Европе. Њиме је јасно дефинисано да послове националног превентивног механизма обавља Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине.

Наглашена је независност Институције омбудсмена и забрањен сваки облик утицаја на њен рад, те се унапређује ефективност у заштити и промоцији људских права. Истовремено се подстиче активна сарадња националног превентивног механизма са невладиним сектором, међународним организацијама, стручним органима и академском заједницом.

184 Члан 1. Конвенције против тортуре и других сурових нељудских или понижавајућих казни и поступака

Омбудсмени подржавају предузимање неопходних мјера с циљем успостављања националног превентивног механизма, који је важан и са аспекта праћења права лица лишених слободe и са аспекта испуњавања међународних обавеза.

2. ПРАЋЕЊЕ ПРАВА ЗАТВОРЕНИКА/ПРИТВОРЕНИКА

2.1. Увод

Законодавство Босне и Херцеговине којим се уређује питање извршења кривичних санкција распоређено је између три нивоа власти и у надлежности је Министарства правде БиХ, Министарства правде Федерације БиХ, Министарства правде Републике Српске и Правосудне комисије Брчко Дистрикта БиХ.

Институција омбудсмeна је у 2015. години запримила 108 жалби осуђених лица. Особље Одјела за праћење права притвореника/затвореника обавило је девет посјета казнено-поправним заводима на цијелој територији Босне и Херцеговине. Највећи број посјета обављен је у Казнено-поправном заводу Зеница (шест), а по једна посјета казнено-поправним заводима Мостар, Тузла и Добој. У појединачне посјете представници Институције омбудсмeна су одлазили искључиво на захтјев осуђених лица, како би испитали основаност упућених жалби, у складу са досадашњом праксом Институције омбудсмeна. Неке од посјета нису биле претходно најављене ради објективног сагледавања жалбених навода, увида у службене евиденције, као и разговора са руководиоцем и особљем установе.

Као и претходних година, жалбе су се односиле на незадовољство квалитетом пружене здравствене заштите, питања коришћења ванзаводских погодности, услове смјештаја и третмана, некоректно понашање особља или других затвореника, немогућност остваривања радног ангажмана.

Анализом жалби регистрованих у Одјелу за праћење права притвореника/затвореника може се закључити да без обзира што су регистроване у овом одјелу, знатан број се односи на притужбе везане за рад правосуђа односно садржину судских одлука. Како се ради о меритуму судског одлучивања, омбудсмени немају могућност поступања по овим жалбама, узимајући у обзир одредбе члана 4. став 2. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине¹⁸⁵ који гласи: "Омбудсмен се неће мијешати у процес одлучивања судова...".

У оквиру посебних активности Одјела, представници Институције омбудсмeна током 2015. години учествовали су на различитим скуповима заједно са представницима затворских установа, на којима је било прилике да се анализира тренутно стање и степен остваривања права осуђених лица у установама за извршавање кривичних санкција¹⁸⁶.

¹⁸⁵ Закон о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, "Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/04, 32/06,

¹⁸⁶ Округли сто "Презентовање приједлога Акционог плана у области превенције малољетничког преступништва и примјене алтернативних мјера на нивоу града Мостара", Уницеф у сарадњи са СИДА од 25.03.2015. године, Округли сто "Усклађеност прекршајног и кривичног законодавства у Федерацији Босне и Херцеговине у контексту са законом", Тузла, 19.06.2015. године, Радионица "Здравствена заштита особа лишених слободe у регији Југоисточне Европе", Тирана, 29.06.2015. године, Округли сто о промоцији Приручника за обуку о додатним способностима затворских службеника, Бања Лука, 19.11.2015. године.

На основу упоредне анализе у погледу обавезе примјене одредаба међународних докумената из области права лица лишених слободе, стања које произлази из запримљених жалби у 2015. години, омбудсмени ће у наставку Годишњег извјештаја о резултатима активности Институције омбудсмена за 2015. годину препоручити мјере које је потребно предузети с циљем побољшања статуса ових лица. Препоруке су упућене **Министарству правде БиХ, Министарству правде Федерације БиХ, Министарству правде Републике Српске, Правосудној комисији Брчко Дистрика БиХ и свим установама за извршење кривичних санкција у Босни и Херцеговини.**

2.2. Права лица лишених слободе

А. Здравствена заштита

За лица лишена слободе од посебног значаја је остваривање права на здравствену заштиту. Европска затворска правила овом питању посвећују значајну пажњу, на начин да се у Дијелу III - Здравство - уређује сљедеће: организовање здравствене заштите у установи, медицинско и особље здравствене заштите, дужности љекара опште праксе, пружање здравствене заштите, ментално здравље, те друга питања¹⁸⁷.

Жалбе осуђених лица претежно се односе на квалитет здравствене услуге, а у извјесној мјери и на њену доступност. Пружање здравствених услуга у установама је обезбијеђено на нивоу примарне здравствене заштите са упитним могућностима обављања специјалистичких прегледа и недовољним бројем ангажованог медицинског особља. У већини случајева љекари нису стално ангажовани у установама, него по основу уговора о дјелу.

Европска затворска правила налажу да у затвору ради најмање један квалификовани љекар опште праксе и да његов ангажман мора бити одређен тако да је одмах на располагању у хитним случајевима. Правилима се утврђује да, када нема љекара опште праксе, запосленог на неодређено и пуно радно вријеме, љекар који је запослен хонорарно, односно по уговору о дјелу, обавезан је да редовно долази у установу. Осим љекара опште праксе, у затвору треба да буде запослено особље које је адекватно обучено за пружање здравствене заштите, а затворенику треба да буду на располагању стоматолошке и офталмолошке услуге.

Омбудсмени сматрају да је нужно размотрити могућност успостављања ефикасног система здравствене заштите унутар система извршења кривичних санкција. То би резултирало континуираним пружањем услуга здравствене заштите, под једнаким условима у свим установама за извршење кривичних санкција на цијелој територији Босне и Херцеговине.

ПРЕПОРУКА министарствима правде Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске да се:

- у складу са Европским затворским правилима утврди здравствена политика у установама за издржавање кривичних санкција и обезбиједе материјално-техничке могућности за њено спровођење;
- с циљем превентивног дјеловања, организују едукативни програми ради упознавања лишених слободе са опасностима од обољења и начинима преношења заразних болести;
- побољшају опште хигијенски услови санитарних и осталих просторија.

¹⁸⁷ Европска затворска правила, дио III Здравство.

Б. Коришћење ванзаводских погодности

Коришћење ванзаводских погодности од посебног је значаја за осуђена лица с обзиром да је у питању скуп подстицајних мјера усмјерених на указивање повјерења лицима која се налазе на издржавању казне затвора, а све с циљем њиховог оспособљавања са самостални живот у складу са правним поретком и нормама друштва. Коришћење погодности уловљено је мишљењем надлежне полицијске управе и надлежног органа социјалне заштите.

У жалбама упућеним Институцији омбудсмена, жалиоци наводе да припадници полицијских управа не утврђују стварне прилике на терену на основу којих би формирали објективно мишљење, него априори заузимају негативан став, а често и по знатном протеклу времена по поднесеној молби.

Омбудсмени примјећују да је у погледу могућности коришћења ванзаводских погодности неопходно преиспитати дискреционо право управе установа за извршење кривичних санкција о могућности одлучивања о наведеном.

Примјер: жалилац¹⁸⁸ наводи да је од васпитача обавијештен да је Управи Казнено-поправног завода, од Полицијске станице Бихаћ, достављено негативно мишљење у погледу коришћења ванзаводских погодности, због противљења чланова породице. Жалилац тврди да такав став није основан, с обзиром да полицијски службеници нису обавили разговор са члановима његове породице, а они се не противе коришћењу ванзаводских погодности, што је потврђено и од Центра за социјални рад који је доставио позитивно мишљење. Актом Полицијске станице Бихаћ¹⁸⁹ омбудсмени су обавијештени о резултатима поново извршене теренске провјере током које су полицијски службеници, на основу разговора са члановима породице жалиоца, промијенили своје мишљење у вези са коришћењем ванзаводских погодности.

Ц. Услови смјештаја

Омбудсмени у овом, као и у ранијим извјештајима, наглашавају да је питање пренатрпаности казнено-поправних завода одавно престало да буде искључиви проблем затворске установе и да се ради о проблему који власти морају системски рјешавати. Проблем пренатрпаности није могуће ријешити само изградњом нових затвора и повећањем постојећих капацитета. Потребно је размотрити могућности изрицања алтернативних казни као што су: рад за опште добро, електронске наруквице, декриминализација одређених кажњивих понашања и начин извршавања ових мјера.

Д. Радне активности

Живот у затвореном простору, ограничено кретање и изостанак уобичајених радних активност код лица на издржавању заворске казне доводе до негативних посљедица у погледу понашања и психофизичког стања. Радна активност је потребна ради остваривања потпуног програма третмана у установама затвореног типа.

188 Ж-СА-07-1093/15

189 Акт Полицијске станице Бихаћ, број: 05-04/06-1-8659/15 од 08.12.2015. године

Примјер: Жалилац¹⁹⁰ је уложио жалбу због ускраћивање радног ангажмана у Казнено-поправном заводу. Директор завода је доставио изјашњење¹⁹¹ у којем наводи: "...због приоритетних задатака у погледу обезбјеђења физичке сигурности, могућности извођења третманских активности, укључујући и радно окупациону терапију, испод су нивоа који се остварује у преваспитним колективима. Поштујући приоритетну листу запошљавања осуђених лица у овом колективу, НН је у складу са наведеним у међувремену радно ангажован на пословима редара..."

ПРЕПОРУКА свим казнено-поправним заводима у Босни и Херцеговини:

- **да у складу са објективним могућностима унаприједи радни ангажман лица која се налазе на издржавању казне затвора.**

Е. Питање премјештаја

Омбудсмени указују да надлежни органи нису предузели све потребне мјере, радње и измијенили законске прописе у области извршења кривичних санкција у дијелу који се односи на питање премјештаја осуђених лица из установа за издржавање кривичних санкција једног ентитета у други на даље издржавање казне затвора. У складу са Европским затворским правилима, питање премјештаја од посебног је значаја због тога што је потребно осигурати упућивање осуђеника у установу која је ближе његовом пребивалишту/боравишту, како би одржао контакт са породицом, а што се свакако позитивно одражава и на његову социјалну рехабилитацију.

Омбудсмени су овај проблем препознали раније, те указивали на њега у претходним годишњим извјештајима, а био је и предмет разматрања Специјалног извјештаја о стању људских права у установама за извршење кривичних санкција у Босни И Херцеговини¹⁹², када су надлежним органима у Босни и Херцеговини издате јасне препоруке у сврху измјене законских прописа.

Неопходно је предузети активности како би се отклониле посљедице везане за неусаглашеност закона о извршењу кривичних санкција на државном и ентитетском нивоу и заштитила права осуђених лица. Министарство правде БиХ мора преузети улогу координатора између ентитетских министарстава и активно учествовати у рјешавању овог проблема.

Ф. Безбједност лица лишених слободе

Жалбе осуђеника односе се и на угрожавање њихове безбједности од других осуђеника, што се манифестује уцјенама, на непоштовање, прихолошки притисак, провокације на националној основи, итд. У сваком појединачном случају омбудсмени су од управе установе тражили адекватну реакцију ради заштите безбједности осуђеника.

Примјер: жалилац¹⁹³ је истакао да већ два мјесеца, од када је у његову собу смјештен други осуђеник, трпи провокације на националној основи. Наиме, други осуђеник му забрањује да гледа вијести и серије на турском ТВ каналу, за вријеме обављања вјерских активности намјерно

190 Ж-СА-07-141/15

191 Акт директора Казнено-поправног завода затвореног типа Зеница број 01-12-1648/14 од 03.03.2015. године

192 Специјални извјештај о стању људских права у установама за извршење кривичних санкција у Босни и Херцеговини, 2012. година:

193 Ж-СА-07-156/15

појачава музику, упућује псовке и чини све како би понизио његову вјеру, нацију и језик. Жалилац се обраћао надлежним у заводу, али је изостала очекивана заштита, због чега сматра да постоји грубо кршење његових права. На тражење Институције омбудсмена, директор завода је доставио изјашњење у којем наводи да је увидом у расположиву документацију утврђено да је поднесено више жалби ових осуђених лица, због чињенице да не могу заједно издржавати казну затвора. Након обављеног разговора са осуђеним лицима и са службеним лицима, а по стицању објективних могућности, осуђена лица су премјештена у одвојене собе у оквиру истог павиљона.

Г. Комуникација са спољним свијетом

Европским затворским правилима¹⁹⁴ прописано је да се домаћим законом утврђују домаћи и међународни органи и функционери са којима затвореници комуницирају, што је прописано и Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине.¹⁹⁵ Омбудсмени су већ раније упутили одговорним органима препоруке да се безусловно осигура поштовање наведеног права и законских одредаба. У годишњим извјештајима за 2013. годину и 2014. годину указано је да се писмена које осуђена лица упућују омбудсменима (из казнено-поправних завода у Републици Српској) достављају у отвореним ковертама, а пракса оваквог поступања настављена је и у 2015. години. Омбудсмени поново исказују забринутост због ове праксе, која не само да представља кршење загарантованих права осуђених лица него и чињеницу непоштовања препорука и извјештаја омбудсмена.

У установама за издржавање казне сваки затвореник има могућност избора седам бројева које може контактирати, а међу којим може бити и број телефона Институције омбудсмена. У 2015. години забиљежена је позитивна пракса у Казнено-поправном заводу Добој, гдје васпитачи на захтјев осуђеног лица, уколико процијене да постоји потреба за обраћањем, омогуће директан телефонски контакт са Институцијом омбудсмена. По обављеном разговору особље Институције омбудсмена сачињава службену забиљешку која је основ за регистровање предмета и поступање по жалби без одлагања¹⁹⁶.

ПРЕПОРУКА свим казнено-поправним заводима у Босни и Херцеговини

- **да у складу са Европским затворским правилима обезбиједи тајност писмених пошиљки које лица лишена слободе упућују Институцији омбудсмена;**
- **преиспитају могућност преузимања позитивне праксе Казнено-поправног завода Добој.**

194 Европска затворска правила, дио II Комуникација са спољним свијетом

195 Члан 20. Закона о омбудсмену за људска права БиХ гласи "преписка упућена омбудсмену или Институцији из мјеста у којима се налазе лица лишена слободе не може подлијегати никаквој цензури, нити се смије отварати".

196 Ж-БЛ-07-736/15, Ж-БЛ-07-746/15

3. СТАЊЕ У УСТАНОВАМА ЗА СМЈЕШТАЈ ОСОБА СА МЕНТАЛНИМ ИНВАЛИДИТЕТОМ¹⁹⁷

Омбудсмени перманентно прате стање у установама за смјештај особа са менталним инвалидитетом. Тако су се током 2008. године, приликом разматрања стања људских права у затворима, сусрели са проблемом смјештаја особа са менталним инвалидитетом у специјализоване установе, установе социјалне заштите у Федерацији БиХ¹⁹⁸ и Републици Српској¹⁹⁹. Након обављених посјета, сачињен је Специјални извјештај о стању у установама за збрињавање особа са менталним инвалидитетом у Босни и Херцеговини који је показао да није задовољавајуће стање у погледу смјештаја (пребукираност установа), здравствене заштите (није системски ријешена), занемарености образовања, недовољне комуникације са старатељима и сродницима, неусловности соба за изолацију и фиксирање, недостатка стручног усавршавања особља, недовољног броја стручњака, неадекватне сарадња са другим институцијама, организацијама и неизвршавања обавеза оснивача у Федерацији БиХ.

Специјалним извјештајем упућене су препоруке надлежним органима на свим нивоима власти у Босни и Херцеговини, с циљем повећања квалитета збрињавања и бриге о корисницима у установама те повећања свијести надлежних о стању људских права у овој области.

Од дана сачињавања Специјалног извјештаја о стању у установама за збрињавање особа са менталним инвалидитетом у БиХ Институција омбудсмена није запримила информације о реализацији издатих препорука. Неопходно је ургентно сагледати стање у наведеним установама, као и утврдити степен реализације препорука датих у Специјалном извјештају.

Питање рада и функционисања ових установа поново је актуализовано доношењем одлука Уставног суда БиХ и Европског суда за људска права у Стразбуру. Ове активности није могуће реализовати са садашњим капацитетима Институције омбудсмена због недостатка људства и новчаних средстава, због чега је неопходно обезбиједити додатна новчана средства из буџета Босне и Херцеговине или од стратешких партнера.

197 медицинске-болнице и социјалне установе

198 Завод за збрињавање особа са менталним инвалидитетом у Фојница, Завод за збрињавање особа са менталним инвалидитетом Баковићи, Завод за заштиту дјецe и омладине у Пазарићу, Завод за васпитање мушке дјецe и омладине у Сарајеву, Завод за васпитање женске дјецe и омладину у Љубушком

199 Дом за дјецу и омладину ометену у развоју Приједор, Завод за заштиту женске дјецe у Вишеграду

Уставни суд БиХ²⁰⁰ утврдио је **да има кршења права на личну слободу и безбједност из члана II/3.д) Устава БиХ и члана 5. став 1. Е. Европске конвенције будући да приликом смјештаја и боравка апелантице у Јавну установу социјалне заштите нису испоштовани суштински процедурални прописи и правила Закона о заштити лица са душевним сметњама.**²⁰¹

“...постоји кршење члана 5. став 4. Европске конвенције када о присилом смјештају апеланткиње, односно продужењу присилног смјештаја у Заводу одлуку никада није донио суд или неки други независни орган».

Европски суд за људска права је, у предмету Хаџимејлић и други против БиХ²⁰², заузео став да надлежни суд мора испитати неопходност присилног пријема, односно процијенити да ли утврђени поремећаји оправдавају присилно задржавање, и утврдио да се особе не могу задржавати на основу административне већ искључиво судске одлуке.

Омбудсмени изражавају забринутост што Босна и Херцеговина није развила стратегију и акциони план с циљем трансформације установа социјалне заштите у којима су смјештене особе са душевним сметњама, нити успоставила механизам примјене постојећих прописа који подржавају процес деинституционализације. Још увијек није успостављен ни механизам који би омогућио адекватну подршку особама када се створе услови за излазак из установа у којима су смјештене.

200 АП- 2038/11

201 “Уставни суд је истакао да члан 5. став 4. Европске конвенције гарантује лицу лишеном слободе да мора имати приступ суду који би могао испитати законитост, како иницијалног лишавања слободе тако и продужење трајања те мјере. Уставни суд је такође у наведеној одлуци истакао да у конкретном случају налази да Федерални закон о основама социјалне заштите и Кантонални закон о социјалној заштити, на основу којих је апеланткиња смјештена у Завод, не предвиђају обавезан надзор над законитошћу лишавања слободе, односно присилног смјештаја који мора вршити суд или орган који мора бити независан од извршне власти и страна у поступку како је то предвиђено Европском конвенцијом. Уставни суд налази да одредбе члана од 22. до 42. Закона о заштити особа превиђају обавезну одлуку суда, тј. да искључиво суд одлучује о присилном смјештају душевно поремећене особе, затим да искључиво суд одлучује о продужењу присилног смјештаја, као и о отпусту из здравствене установе. Законом о заштити особа прописано је који суд у којем поступку може вршити испитивање законитости продужења присилног смјештаја и у којим временским интервалима, које су процесне гаранције на располагању, те у којем року се одлука о томе мора донијети. Имајући у виду чињеницу да је већ претходно констатовао да Служба социјалне заштите није поступала у смислу наведених одредаба Закона о заштити особа, него да је присилни смјештај апеланткиње извршила у смислу одредаба Федералног закона о основама социјалне заштите и Кантоналног закона о социјалној заштити који не предвиђају нити један критеријум који мора бити испуњен у смислу члана 5. став 4. Европске конвенције, Уставни суд је у тачки 50. наведене одлуке закључио да је на овај начин прекршено право апеланткиње из члана 5. став 4. Европске конвенције.”

202 Хаџимејлић и други против БиХ; Апелација број 3427/13, 74569/13 и 7157/14; одлука донесена 03.11.2015. године

4. ПОЛИТИКА И РЕГУЛИСАЊЕ ПИТАЊА ИМИГРАЦИЈЕ, ИЗБЈЕГЛИЦА И АЗИЛА

Чланом III (1) (ф) Устава Босне и Херцеговине прописује се да је политика и регулисање питања имиграције, избјеглица и азила у надлежности институција БиХ. Право на азил у Босни и Херцеговини загарантовано је: Конвенцијом о статусу избјеглица из 1951. године, Протоколом о статусу избјеглица из 1967. године, који чине саставни дио Устава БиХ, те Законом о кретању и боравку странаца и азилу²⁰³.

Омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине су током 2015. године обавили посјете Азилантском центру у Делијашима и Имиграционом центру у Лукавици²⁰⁴.

4.1. Азилантски центар

Азилантски центар у Делијашима отворен је у септембру 2014. године и до дана посјете омбудсмена укупно 55 корисника је било смјештено у центру.²⁰⁵ Корисници центра се врло кратко у њему задржавају (у просјеку 15 до мјесец дана), те самовољно напуштају центар након добијања статуса тражиоца азила.

Центар се простире на око 150 м² и смјештен је на прилично удаљеној локацији. Удаљен је око 9 км од главне цесте и 30 км од центра града, а најближа школа налази се на удаљености од око 500 м, међутим није у функцији, с обзиром да у оближњем селу нема дјеце која похађају школу. Школа коју би похађала дјеца из Азилантског центра налази се у насељу Дејчићи, 20 км од Азилантског центра. Најближе насеље је на удаљености од око 300 м, а амбуланта се налази у кругу Центра и тренутно је у току њено опремање.

У Азилантском центру ангажовано је 16 запосленика Министарства безбједности БиХ - Сектора за азил. Иако је Азилантски центар адекватно опремљен и прилагођен боравку корисника, површински заузима велики простор и у потпуности је стављен у функцију, али неискоришћеност свих капацитета отвара простор надлежним институцијама да размотре могућност његовог коришћења и за друге намјене, као што је организовање радионица, семинара и других едукативних садржаја.

Институција омбудсмена утврдила је да је Правилником о стандардима функционисања и другим питањима значајним за рад азилантског центра²⁰⁶ прописано да се без одобрења управника Центра неће одобрити трећем лицу улазак у простор Центра, што је у супротности са одредбама члана 28. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, којим је прописано да омбудмени имају приступ било којем тијелу владе, као и свим документима па чак и онима повјерљиве и тајне природе.

²⁰³ Законом о кретању и боравку странаца и азилу "Службени гласник БиХ", бр. 29/03, 4/04 и 53/07;

²⁰⁴ Дана 10. и 11. 11.2015. године омбудсеан за људска права Босне и Херцеговине, Јасминка Џумхур, са сарадницима је обавила посјету Азилантском центру смјештеном у Делијашима и Имиграционом центру у Лукавици. Посјети су присуствовали и представници УНХЦР-а у Босни и Херцеговини.

²⁰⁵ У тренутку посјете омбудсмена БиХ, у Азилантском центру су боравила 4 корисника, од којих 2 из Србије, 1 из Турске и 1 из Бангладеша.

²⁰⁶ Правилник о стандардима функционисања и другим питањима значајним за рад Азилантског центра, "Службени гласник Босне и Херцеговине", број 86/09

ПРЕПОРУКА Министарству безбједности БиХ:

- **приступити измјени Правилника о стандардима функционисања и другим питањима значајним за рад Азилантског центра у одредбама које се односе на прибављање сагласности управника за улазак особља Институдије омбудсмена у Азилантски центар.**

4.2. Имиграциони центар

Приликом посјете Имиграционом центру извршен је обилазак просторија центра у којима су корисници смјештени и обављен је разговор с њима. Том приликом је утврђено да су просторије адекватно опремљене, да корисници имају на располагању јединицу која се састоји од двије просторије: спаваонице и кухиње. Тоалет и купатило су заједнички за цијели објекат и на задовољавајућем су нивоу.

Један од мотива за обилазак Азилантског и Имиграционог центра била је и жалба²⁰⁷ заприимљена у Институцији омбудсмена у вези са поступањем надлежних органа у случају јерменске породице која је илегално прешла границу Босне и Херцеговине. Жалбу је поднијела невладина организација која је заступала породицу, која је због илегалног преласка границе ухапшена и рјешењем Службе за странце стављена под надзор. Истакнуто је да није било правног основа за даљим лишавањем слободе малољетне дјеце у Имиграционом центру, те је невладина организација од Службе за странце захтијевала премјештај породице из Имиграционог у Азилантски центар, водећи при томе рачуна о најбољем интересу дјетета. Указано је на одредбе Закона о кретању и боравку странаца и азилу у Босни и Херцеговини, према којима је тренутни смјештај малољетне дјеце у Имиграционом центру незаконит и без икаквог правног основа, с обзиром да није донесено рјешење о надзору смјештањем у Имиграциони центар, нити је донесено групно рјешење за родитеље и малољетну дјецу. Омбудсмени су по пријему жалбе упутили акт Служби за странце при Министарству безбједности БиХ, након чега су обавијештени²⁰⁸ да је Суд БиХ, поступајући по тужби уложеној против рјешења Министарства безбједности и Службе за послове са странцима, у поступку стављања под надзор корисника, донио пресуду којим је тужба уважена и оспорено рјешење поништено, те предмет враћен првостепеном органу на поновни поступак. У поновљеном поступку, Служба за послове са странцима је донијела закључак којим се обуставља поступак стављања под надзор у Имиграциони центар, након чега је породица пребачена у Азилантски центар.

207 Ж-СА-05-1039/15

208 Акт Министарства безбједности БиХ, број 18.6.1-14.1-7216-23/15 од 17.11.2015. године

VI ПРАВА ДЈЕЦЕ

1. УВОД

Конвенција о правима дјетета²⁰⁹ је први свеобухватни документ којим се гарантују права дјетета у свим областима живота. Сходно одредбама Конвенције, дјететом се сматра људско биће које није навршило осамнаест година живота. Обавеза државе уговорнице је да поштује и обезбиједи утврђена права сваког дјетета које се налази под њеном јурисдикцијом без дискриминације по било којем основу. Конвенција детаљно третира политичка, грађанска, економска, социјална и културна права из перспективе дјетета, као додатак специфичним одредбама усмјереним на заштиту дјеце.

Током 2015. године Институција омбудсмена за примила је 148 жалби које се односе на права дјеце, што представља повећање за 3,50% у односу на претходну годину.

Жалбе се односе на образовање, здравствену заштиту, одржавања личних контаката са родитељем са којим дијете не живи, као и право на живот без насиља²¹⁰.

Најчешће означени одговорни органи су центри за социјални рад, школе, надлежна министарства из области социјалне и здравствене заштите, судови, итд. Породица као основна ћелија друштва у значајној мјери је нарушена и ослабљена, а што се негативно рефлектује и на остваривање права дјеце.

Захваљујући дугогодишњој подршци свог партнера *Save the Children* и обезбјеђења додатних материјалних и људских ресурса, у претходним годинама Институција омбудсмена имала је могућност да реализује већи број активности у заједници у форми организованих посјета школама и израде низа специјалних извјештаја²¹¹, који су резултирали упућивањем препорука надлежним органима. Током 2015. године, у складу са објективним могућностима Институције омбудсмена, праћена је реализација ових препорука.

У 2015. години као и у претходним, највећи број жалби односио се на кршења права дјеце приликом конфликтних развода. Ове жалбе посебно указују на одређене мањкавости у раду центара за социјални рад, пристрасност центара и немогућност да се направи изузеће центара у ситуацијама када то странка тражи с обзиром на кантоналну и ентитетску подијељеност, а што се додатно усложњава у случају када бивши брачни партнери живе у различитим територијалним

209 Конвенција о правима дјетета усвојена је на Генералној скупштини Уједињених нација 20.11.1989. године

210 Ж-БЛ-01-339/15, Ж-БЛ-01- 243/14, Ж-СА-01-439/15, Ж-СА-04-601/15, Ж-МО-05-87/15, Ж-СА-01-648/15

211 Специјални извјештај "Дјеца у конфликтним разводима", „Специјални извјештај “Здравствена заштита дјеце у БиХ”, Специјални извјештај “Дјеца и слободно вријеме”, Специјални извјештај “Улога центара за социјални рад у заштити права дјеце”, Специјални извјештај “Млади и дјеца у сукобу са законом”, Специјални извјештај “Стање заштите мајке и материнства у ФБиХ, “Специјални извјештај “Стање права дјеце са посебим потребама/ сметњама у прихотфизичком развоју у БиХ” Специјални извјештај “Партиципација дјеце и одраслих у интересу дјеце у школама”, Специјални извјештај о проблему просјачења дјеце у БиХ, Анализа стања права дјеце и њихова имплементација у области предшколског васпитања и образовања, Анализа усклађености законодавства Бих са Конвенцијом о правима дјетета, извјештаји доступни на www.ombudsmen.gov.ba

јединицама. Како је улога центара за социјални рад значајна у систему заштите права дјете, омбудсмени указују на потребу да власти уложе додатне напоре и издвоје потребна новчана средства како би се обим и квалитет услуга које пружају центри побољшао.

ПРЕПОРУКЕ:

1. Влади Федерације БиХ, Влади Републике Српске, Влади Брчко Дистрикта БиХ и владама кантона да:

- уложе додатне напоре како би се ојачали материјални и људски капацитети центара за социјални рад;

2. Министарству цивилних послова БиХ да заједно са Министарством здравља и социјалне заштите Републике Српске и Федералним министарством рада и социјалне политике

- размотри могућност успостављања механизма рјешавања сукоба надлежности између ЦСР са подручја различитих ентитета, као и између кантона.

Омбудсмени запажају да у одређеном броју предмета родитељи дјете угрожавају права дјетета, а власти не чине много да се понашање родитеља адекватно санкционише (породичноправне санкције, кривичноправне, грађанско и/или прекршајно-правне санкције). Нпр. у случајевима конфликтних развода, присиљавања дјете на просјачење²¹², постојања сумње у физичко насиље над дјететом²¹³, због чега се намеће питање на који начин се неадекватно понашање родитеља одражава на живот и развој дјете и које мјере друштво предузима да би их заштитило.

Примјер: жалитељка²¹⁴ је изјавила жалбу на рад Општинског суда у Тузли, због непредузимања процесних радњи суда у поступку развода брака покренутог 2014. године и неблагоприятног доношења одлуке, иако је одлуку потребно ургентно донијети с циљем повјеравања малолетне дјете на чување и васпитање једном од родитеља и одређивања начина одржавања контакта са другим родитељем. Жалитељка је навела да јој је за све вријеме трајања судског поступка ускраћено право да виђа дјету. За вријеме истражног поступка омбудсмени су контактирали ЈУ Центар за социјални рад Тузла и Општински суд у Тузли, након чега је донесена одлука у овој правној ствари.

2. НАЈБОЉИ ИНТЕРЕС ДЈЕТЕТА

Циљ института најбољег интереса дјетета јесте осигурање потпуног и стварног остваривања свих права признатих Конвенцијом о правима дјетета. Према Конвенцији, најбољи интерес дјетета обавезује да се у свим активностима које се тичу дјете, без обзира да ли их предузимају јавне или приватне институције социјалног старања, судови, административни органи или законодавни органи, обезбиједи да интерес дјетета буде од највећег значаја. Држава се обавезује да обезбиједи такву заштиту и бригу о дјетету која је неопходна за његову добробит, узимајући

212 Ж-БЛ-01-616/15

213 Ж-БЛ-01-493/15

214 Ж-БР-01-209/15

у обзир права и обавезе његових родитеља, законских старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дијете и с тим циљем предузимају све одговарајуће законодавне и административне мјере.

Омбудсмени настоје да утичу на грађане да, уколико је то могуће, своје проблеме ријеше мирним путем и избјегну судске поступке. Ово је од посебног значаја за предмете који се тичу кршења права дјетета, јер је крунски услов за доношење одлука у вези са правима дјетета да одлуке одраслих буду у најбољем интересу дјетета. У великом броју предмета, споразумно и мирно рјешење проблема је у најбољем интересу дјетета. Нажалост, евидентни су примјери неуспјелих покушаја мирног рјешења проблема, када родитељи различитим тужбеним захтјевима настоје грађански и кривично санкционисати образовне, социјалне, здравствене, друге установе или другог родитеља²¹⁵.

Примјер: поступајући по жалби²¹⁶, а узимајући у обзир најбољи интерес дјетета и чињеницу да је разврстано у категорију особа са тјелесним оштећењем, омбудсмени су позвали Општину Ново Горажде да помогне у рјешавању стамбеног питања угрожене породице с обзиром да се мајка налази у тешкој материјалној ситуацији и да поред овог има још двоје дјеце. Поступак истраге у предмету показао је да се бројне “мале” општине на подручју Босне и Херцеговине налазе у тешкој финансијској ситуацији и нису у могућности да помогну грађанима.

“Општина Ново Горажде спада у категорију такозваних изразито неразвијених општина, њени жиро рачуни суготово свакодневно блокирани од Пореске управе Републике Српске и бројних других повјерилаца, те се као сервис својих грађана свакодневно суочава са огромним проблемима...

...Општинска управа хронично кубури са недостатком канцеларијског материјала, тако да смо принуђени своје наводе истаћи у кратким цртама, како бисмо уштедјели папир.²¹⁷”

Институција омбудсмена регистровала је одређени број предмета који су се односили на проблеме приликом организовање излета, екскурзија и/или путовања ученика/дјеце, као што су: питање термина путовања, избора дестинације и организатора путовања (агенције), неадекватног програма путовања итд.

Омбудсмени истичу да је школска екскурзија облик ванучионичке наставе, која обухвата вишедневно путовање ради посјете природним, културним, историјским, спортским сједиштима, а које организује школа у сврху испуњавања васпитно-образовних циљева, а плаћају је родитељи.

Жалбе²¹⁸ показују да је било ситуација пропуштања одласка дјеце на екскурзију због чињенице да није изабрано руководство школе, које има обавезу организације одласка на екскурзију. Такође, примјетни су и пропусти у организацији путовања, јер не постоје одговарајући прописи којима се регулише извођење излета и екскурзија²¹⁹.

215 Ж-БЛ-01-672/14

216 Ж-БЛ-01-93/15

217 Акт Општине Ново Горажде, број: 02/1-372-2-1/15 од 27. 07. 2015. године

218 Ж-БЛ- 01-339/15

219 Ж-БЛ-СА-405/15

Омбудсмени напомињу да су органи власти на свим нивоима одговорни за остваривање права дјече као и да могу директно или индиректно проузроковати штету ако немају дјелотворна средства за реализовање обавеза према Конвенцији. То подразумијева и пропуштање доношења, ревидирања законодавства или подзаконских аката, неадекватну примјену закона и других прописа, као и злоупотребу права дјетета на начин да се приликом извршавања обавеза занемарују најбољи интереси, ставови и развојни циљеви дјетета.

ПРЕПОРУКА: Федералном министарству образовања и Влади Брчко Дистрикта БиХ – Одјељењу за образовање, кантоналним министарствима образовања

- **да питање извођења екскурзија у основим и средњим школама регулишу на принципима Конвенције о правима дјетета.**

3. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА И ОБРАЗОВАЊЕ ДЈЕЦЕ

Омбудсмени су уочили да је мјесто рођења дјетета, ентитет односно кантон, кључно за остваривање права дјече на здравствену заштиту у Босни и Херцеговини.

Питање здравствене заштите дјече на нивоу ентитета Федерације БиХ и Републике Српске, као и на нивоу Брчко Дистрикта БиХ регулисано је слједећим законима: законом о здравственој заштити, законом о здравственом осигурању, законом о заштити становништва од заразних болести. Омбудсмени запажају да и даље постоје бројни проблеми у остваривању права на здравствену заштиту који указују и на дискриминацију, јер су услови за остваривање права из здравствене заштите различити у појединим кантонима. Такође, у Републици Српској су евидентна различита поступања у здравственим установама у идентичним правним ситуацијама.

Позитивни законски прописи у области здравствене заштите нису усклађени са Конвенцијом о правима дјетета у погледу дефиниције дјетета, јер постоји константан проблем у дефиницији дјетета и проблем остваривања права здравствене заштите дјече од 15 до 18 година.

Примјер: Омбудсмени су издали препоруку²²⁰ Влади и Министарству здравља и социјалне политике Средњобосанског кантона да предузму адекватне и ефикасне мјере с циљем осигурања безусловне и бесплатне здравствене заштите за сву дјечу са подручја кантона. Такође, Заводу здравственог осигурања Средњобосанског кантона препоручено је да предузме неопходне мјере како би сва дјеца на подручју кантона била ослобођена непосредног личног учешћа у плаћању годишње премије – маркица. Омбудсмени су актом Министарства здравља и социјалне политике²²¹ обавијештени да је Скупштина Кантона донијела Одлуку о измјени и допуни Одлуке о премији – учешћу осигураних лица у трошковима здравствене заштите на подручју Средњобосанског кантона²²², којом је прописано је да су **дјеца до навршених 15 година, односно старији малољетници до навршених 18 година ослобођени учешћа у трошковима здравствене заштите.** Ова одлука ступа на снагу 01. 01. 2016. године.

220 П-17/15 од 28. 01. 2015. године

221 број: 05-37-711/13-8 од 30. 10. 2015. године

222 број: 01-02-552/15 од 29. 10. 2015. године

ПРЕПОРУКА законодавним и извршним органима ентитета, кантона и Брчко Дистрикта БиХ да:

- ускладе дефиницију дјетета у законодавству Босне и Херцеговине са одредбама Конвенције о правима дјетета,
- осигурају безусловно право дјетета на бесплатну здравствену заштиту.

Омбудсмени посебно указују на проблем образовања дјеце са посебним/потребама и сметњама у психофизичком развоју.

Примјер: дијете²²³ због тешке и ријетке болести није било у могућности да редовно похађа наставу. Истрага омбудсмена показала је да због финансијских тешкоћа Министарство за образовање, науку и младе Кантона Сарајево није било у могућности да обезбиједи дјетету асистента у настави, па је као алтернативно рјешење понуђен концепт пројекта “Школа у кући”. Иако су омбудсмени поздравили активност надлежних и добру намјеру да помогну у рјешавању проблема и омогуће дјетету школовање, поставило се питање да ли је ово рјешење у најбољем интересу дјетета. Издата је препорука Скупштини и Влади Кантона Сарајево да у што скорије вријеме размотре могућност доношења подзаконских прописа којим ће се регулисати питање васпитања и образовања дјетета са посебним потребама на подручју Кантона Сарајево. Одговор надлежних до дана писања извјештаја није запримљен.

4. ПАРТИЦИПАЦИЈА ДЈЕЦЕ

Партиципација је један од основних принципа Конвенције о правима дјетета и припрема дјецу за одговоран и активан став у остваривању дјечјих и касније људских права. Ово право обезбјеђује дјетету које је способно да формира своје мишљење право слободног изражавања мишљења о свим питањима која се тичу дјетета, с тим што се мишљењу дјетета посвећује дужна пажња, у складу са његовим годинама и зрелошћу.

Омбудсмени сматрају да би најбољи начин у осигурању партиципације дјеце било формирање Мреже младих савјетника коју би сачињавали дјеца и млади, јер би се на овај начин омогућило да се јасније сагледају потребе дјеце и младих, те омогући да дјеца која су дио Мреже младих у својој школи и мјесту пренесу информације о дјечјим правима и тако активно учествују у промовисању и заштити својих права.

Проблем недостатка опремљених паркова и игралишта, неадекватно опремљених фискултурних сала, на што су омбудсмени указали у Специјалном извјештају из 2013. године под називом “Дјеца и слободно вријеме”, поново је актуализован 2015. године. Омбудсмени су се, подстакнути несрећним догађајем и смрћу дванаестогодишњег дјечака на подручју општине Нови Град у Сарајеву (приликом пада конструкције гола на игралишту), поново обратили надлежним органима апелом²²⁴ да, у складу са својим надлежностима и овлашћењима, обаве детаљан преглед свих спортских игралишта, како би се избјегле нежељене ситуације и спријечило кршење и угрожавања права дјетета на слободно вријеме, игру, рекреацију, али и права на живот, развој и опстанак.

223 Ж-БЛ-01-360/14, П-173/15

224 Акт Институције омбудсмена број: Ои-К-БЛ-2/15 од 15.10.2015. године

5. ВРШЊАЧКО НАСИЉЕ

Омбудсмени запажају да је проблем вршњачког насиља константно присутан и у порасту, због чега је потребно да се друштво у цјелини позабави овим питањем, како би се утицало на подизање свијести и препознавање насилног понашања код дјеце у што ранијој доби. Босна и Херцеговина има законодавни оквир којим се регулише ова област, међутим надлежни органи морају створити институционалне претпоставке за ефикасну примјену донесених прописа.

Поставља се питање шта учинити у најбољем интересу дјетета које је испољило девијанто понашање. Омбудсмени запажају да је фокус надлежних органа на понашању дјетета, а занемарује се потреба анализе и рада са цјелокупном породицом из које дијете потиче.

Питање вршњачког насиља због свог значаја свакако захтијева дубљу анализу законских прописа из ове области, као и досадашње праксе, што ће омбудсмени настојати реализовати у 2016. години.

6. СТАРАТЕЉСТВО И УСВОЈЕЊЕ

Усвојење је посебан облик породично-правне заштите дјеце без родитеља, или без одговарајућег родитељског старања, којим се заснива родитељски, односно сроднички однос.

Иако је ријеч о веома значајном институту породично-правне заштите, један од главних проблема коју су омбудсмени запазили јесте непостојање базе података која би показала колико дјеце се налази у статусу усвојења односно старатељства, што ствара простор за могућност манипулације и трговине дјецом.

ПРЕПОРУКА: Влади Федерације БиХ, Влади Републике Српске и Влади Брчко Дистрикта БиХ да:

- **успоставе базу података на нивоу ентитета која ће садржавати податке о дјечи која се налазе у статусу усвојења, односно старатељства, водећи рачуна о заштити личних података дјеце и ограниченом приступу надлежних подацима.**

У Босни и Херцеговини и даље је видљива неусаглашеност законских одредаба породичног законодавства у дијелу прописаних услова за усвојење дјеце у погледу година дјетета.

Тако члан 157. Породичног закона Републике Српске гласи: "Потпуно усвојити се може само дијете узраста до пет година, које нема живе родитеље, или су му родитељи непознати, односно који су дијете напустили, а више од једне године не зна им се мјесто боравка, или чији су родитељи пред надлежним органима старатељства пристали да њихово дијете буде потпуно усвојено", док члан 101. Породичног закона Федерације БиХ и члан 86. Породичног закона Брчко Дистрикта БиХ прописују: "Потпуно се може усвојити дијете до 10. године живота".

ПРЕПОРУКА:

- **усагласити одредбе породичних закона Федерације БиХ, Брчко Дистрикта БиХ и Републике Српске у дијелу одредаба којима се прописују услови за усвојење дјетета.**

Примјер: подносиатељка жалбе - бака, која је рјешењем Центра за социјални рад Нови Град постављена као старатељка дјетету своје кћерке, у жалби наводи да није у стању да се адекватно брине о дјетету због лошег материјалног стања, због чега ће бити приморана да се одрекне старатељства. Поставила је захтјев за новчану помоћ Центру, али до дана обраћања омбудсменима није помоћ остварила. Омбудсмени су захтијевали да Центар за социјални рад Нови Град озбиљно размотри могућност одобравања и исплате новчане помоћи жалитељки. Центар је поступио по тражењу омбудсмена²²⁵ и жалитељки обезбиједио стални мјесечни приход, процијенивши да је у инетресу дјетета да остане да живи у добро познатој средини²²⁶.

7. ДНЕВНИ ЦЕНТРИ

Дневно збрињавање обухвата различите врсте организованих дневних услуга и боравка дјеце изван своје породице у оквиру којих се обезбјеђује исхрана, нега, чување, брига о здрављу дјеце, итд. Питања везана за дневно збрињавање у Босни и Херцеговини регулисана су законским и подзаконским прописима на нивоу ентитета²²⁷.

Према сазнањима Институције омбудсмена, у Босни и Херцеговини тренутно је организован рад седам дневних центара за дјецу, и то у сљедећим градовима: Бањалуци, Бијељини, Тузли, Зеници, Сарајеву, Брчком и Мостару. На основу информација добијених од невладине организације *Save the Children* у току је оснивање и дневног центра у Бихаћу. Омбудсмени су, у оквиру обиљежавања 10. децембра, Међународног дана људских права, обавили посјету у Дневном центру за дјецу при Хуманитарној организацији "Алтруист" у Мостару²²⁸.

Питање дневног збрињавања дјеце, начин организовања, рад и функционисање ових центара су свакако питања која захтијевају додатну анализу, те ће омбудсмени у сарадњи са партнерима настојати да сачине анализу у 2016. години.

225 Акт Центра за социјални рад Нови Град број: 04/3-541.3-343/13 од 08. 10. 2015. године

226 Ж-БЛ-01-448/15

227 Закон о социјалној заштити Републике Српске, "Службени гласник РС", број: 37/12, Закон о основама социјалне заштите цивилних жртава рата и заштите породица са дјецом у ФБиХ, "Службене новине ФБиХ", бр.36/99, 54/04 и 39/06

228 Дана 10.12.2015. године омбудсманка за људска права Босне и Херцеговине Нивес Јукић обавила је посјету Дневном Центру за дјецу при Хуманитарној организацији "Алтруист" у Мостару. Центар нуди свеобухватан одговор на радну експлоатацију дјеце кроз предузимање позитивних корака у осигурању заштите и пружања помоћи дјеце улице и дјечи која су у ризику да то постану у сарадњи са Центром за социјални рад и полицијом. У Дневном центру дјеца улице могу добровољно боравити до 16.00 сати гдје им се пружају услуге купања, чиста одјећа итд. Потребе и особље Дневног центра за дјецу с улице финансира Саве тхе Цхилдрен од 2011. године. На нивоу Града Мостара у току је припрема Стратегије дјеловања Центра према којој би се институционално ријешило питање Дневног центра за дјецу улице Мостар.

VII ПРАВО НА ОБРАЗОВАЊЕ

Универзалном декларацијом о правима човјека²²⁹ прописано је да свако има право на образовање које треба да буде бесплатно бар у основним школама. Основно образовање је обавезно. Техничко и стручно образовање треба да буде доступно свима подједнако, на основу способности. Осим Универзалном декларацијом о правима човјека, образовање је загарантовано и Међународним пактом о економским, социјалним и културним правима²³⁰.

Ефикасан и квалитетан образовни систем је својеврстан стуб модерног демократског друштва. Децентрализованост система образовања у Босни и Херцеговини, на ентитетском, односно кантоналном и нивоу Брчко Дистрикта БиХ и непостојања кровне институције која би надзирала рад у овој области, ствара додатне препреке и онемогућава квалитетан образовни систем.

Институција омбудсмена је у 2015. години запримила 33 жалбе које су се у највећој мјери односиле на остваривање права на рад институција и органа задужених за обезбјеђење квалитетног функционисања образовног система, те начин на који је у наставним евиденцијама образовних установа Републике Српске, као школски предмет, означаван Босански језик.

Примјер: жалба²³¹ се односила на издавање свједочанстава о завршеној средњој школи у којој је у рубрици “језик” уписано “бошњачки језик”. Министарство просвјете и културе Републике Српске информисало је Институцију омбудсмена²³² да настоји да омогући једнаке услове образовања и васпитања свој дјечи²³³, али да је у Уставу Републике Српске експлицитно утврђено: “Службени језици Републике Српске су: језик српског народа, језик хрватског народа и језик бошњачког народа...Према творбеним правилима српског језика, од “српски народ” изводи се еквивалентан назив “српски језик”, од “хрватски народ” изводи се еквивалентан назив “хрватски језик”, а од “бошњачки народ” могуће је једино извести назив “бошњачки језик”, а никако није могуће извести назив “босански језик”. Назив бошњачки језик одговара називу бошњачки народ.”

229 Универзална декларација о правима човјека, члан 26.

230 Међународним пактом о економским, социјалним и културним правима, члан 13.

231 З-СА-06-615/15

232 Акт Министарства просвјете и културе Републике Српске, број 07.04/052-4709/15 од дана 08.07.2015. године

233 “У прилог томе наводимо сљедеће активности које спроводи ово министарство: Свим ученицима првог и другог разреда основних школа обезбјеђује бесплатне уџбенике, односно уџбеничке комплете, па самим тим и за ученике који изучавају тзв. националну групу предмета; финансира трошкове превоза за све ученике који станују на удаљености већој од четири километра од школе; језик и култура националних мањина у Републици Српској поштују се и користе у школи у највећој могућој мјери, а у складу са Оквирном конвенцијом о заштити права националних мањина и Законом о заштити права припадника националних мањина (‘Службени гласник Републике Српске’, број 2/05). Језик и култура националних мањина изучавају се у оквиру проширеног програма као факултативна настава... У основном образовању штите се вјерске слободе, толеранција и култура дијалога. Ученици похађају часове вјеронауке према свом вјерском опредељењу, ако је то у складу са њиховим убјеђењима и убјеђењима њихових родитеља... Сви ученици повратници у Републици Српској укључени су у систем обавезног основног образовања, а сви они који желе наставити даље образовање могу несметано остварити своје образовање у свим средњим школама у Републици Српској под условом да испуњавају услове конкурса за упис ученика у први разред средње школе; у Републици Српској у 20 основних школа реализује се настава тзв. националне групе предмета према наставном плану и програму неког од кантона из Федерације Босне и Херцеговине...”

Примјер: По службеној дужности је отворен предмет²³⁴ након сазнања из медија да ученицима бошњачке националности која похађају Јавну установу Прва основна школа Сребреница на крају првог полугодишта нису издате ђачке књижице, због учења босанског језика, на основу усмене директиве Министарства просвјете и културе Републике Српске упућене директору школе. Јавна установа Прва основна школа Сребреница²³⁵ информисала је омбудсмене о сљедећем:

“...тражили сте да Школа да своје изјашњење поводом неиздавања ђачких књижица ученицима на крају првог полугодишта.

Тим поводом обавјештавамо вас да је Школа поступила на основу усменог наређења Министарства просвјете и културе Републике Српске. Наиме, Министарство је путем телефонског позива наредило да се књижице не дијеле до даљег, а да се успјех ученика у учењу и владању саопшти свим ученицима на родитељском састанку из одјељенских књига...”

Министарство просвјете и културе Републике Српске није доставило информацију Институцији омбудсмена.

С обзиром на важност ове проблематике, омбудсмени су се обратили писменим актом свим кантонским министарствима образовања упитом о томе који су службени језици у кантону, како и на који начин је осигурана употреба језика и писма, као и националне групе предмета за сва три конститутивна народа. Након детаљне анализе достављених одговора, Институција омбудсмена приступиће изради специјалног извјештаја са конкретним препорукама, како би се на цијелој територији Босне и Херцеговине свим грађанима омогућило остваривање права на коришћење језика и писма под једнаким условима.

У међувремену је и потпредсједница Федерације БиХ²³⁶ затражила од Институције омбудсмена израду Извјештаја о употреби службених језика у Босни и Херцеговини, у ентитетима и кантонима Федерације БиХ.

Омбудсмени запажају да дјеца, због проблема који се јављају у функционисању система јавне управе, односно који су узроковани самовољом директора школа, или других органа унутар школа, не остварују права која им припадају сходно законским прописима. До оваквих проблема долази и због неуређености свих питања законским и подзаконским актима.

Примјер: Институцији омбудсмена жалбу²³⁷ је доставило Вијеће родитеља дјете која похађају Основну музичку школу Илица, а која већ другу школску годину нису била у могућности да добију овјерене документе о похађању и завршетку основне музичке школе, због тога што су печати, власништво основне музичке школе, отуђени и недоступни школској администрацији. Родитељи су се у више наврата, безуспјешно, обраћали Министарству за образовање, науку и младе Кантона Сарајево.

234 Ж-СА-06-13/16

235 ЈУ Прва основна школа Сребреница, акт број 62-01/16 од 20.01.2016. године

236 Акт потпредсједнице Федерације БиХ, број: 02-10-356-01/15 од 14. 10. 2015. године

237 Ж-СА-05-555/15

Омбудсмени су запримили изјашњење Министарства²³⁸ у којем се наводи да је Федерално министарство правде донијело Рјешење којим је одобрена израда печата ЈУ Основне музичке школе Илића, да су печати израђени, а ученицима додијељена свједочанства.

Разматрајући предмете који се односе на избор у звање на високошколским установама, омбудсмени су закључили да је, цијенећи аутономију у раду ових установа, неопходно обезбиједити механизам надзора, а с циљем остваривања владавине права²³⁹.

---

238 Акт Министарству за образовање, науку и младе Кантона Сарајево, број: 11/04-10-23158/15 од 14.09.2015. године

239 Ж-МО-04-138/14, П-125/15 25. 05. 2015. године, Ж-БЛ-04-399/15

VIII ПОСЕБНО УГРОЖЕНЕ КАТЕГОРИЈЕ ГРАЂАНА

1. ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Конвенцијом о правима особа са инвалидитетом²⁴⁰ гарантује се једнак третман и права која треба да обезбиједи једнак положај особа са инвалидитетом у односу на остале грађане и њихову активну укљученост у друштво и заједницу. Ратификовањем Конвенције, Босна и Херцеговина је преузела обавезу да своје законодавство усклади са принципима Конвенције, те да предузме мјере којима ће омогућити једнак третман и равноправан положај особама са инвалидитетом. Ово истовремено значи да је држава обавезна да успостави један или више независних механизма да унаприједи, заштити или надзире примјену Конвенције.²⁴¹

Анализом жалби за примљених у 2015. години може се констатовати да се разлози обраћања грађана омбудсменима нису промијенили у односу на претходне године, а жалбе се подносе због: проблема приступачности, кашњења исплате накнада по основу инвалидности, неисплаћивања накнада и штета досуђених правоснажном судском одлуком, дужине трајања поступка одлучивања по жалби пред другостепеним органом, права на социјалну заштиту, остваривања права на здравствену заштиту, заштите особа са инвалидитетом од свих видова дискриминације као и других права.

Омбудсмени указују да и даље постоји проблем мултиплицирања кршења права особа са инвалидитетом, што са једне стране усложњава остваривање њихових права, али и праћење стања у овој области. Сходно наведеном, број жалби за примљених у Институцији омбудсмена не одражава стварно стање, јер се дешава да се у оквиру различитих одјела Институције омбудсмена разматрају повреде права особа са инвалидитетом²⁴².

Један од основних проблема особа са инвалидитетом у Босни и Херцеговини јесте неосигурање приступачности, која је предуслов за партиципацију у друштву. Особе са инвалидитетом требало би да имају обезбијеђен приступ, под једнаким основама као и други: физичком окружењу, превозним средствима, информацијама и комуникационим технологијама и системима, другим објектима и услугама.

Омбудсмени истичу да је особама са инвалидитетом потребно обезбиједити пуно и ефикасно и активније учешће у свим сферама друштва. **Необезбјеђивање приступачности представља повреду уставног права на једнакост и недискриминацију особа са инвалидитетом.**

Током 2015. године Институција омбудсмена је испитала могућност приступа особа са инвалидитетом зградама у којима су смјештени законодавни органи на свим нивоима власти у Босни и Херцеговини. Повод за наведено поступање био је, између осталог, и упитник специјалног извјестиоца Уједињених нација о правима особа са инвалидитетом за примљен у септембру

240 Босна и Херцеговина је 2010. године ратфиковала Конвенцију о правима особа са инвалидитетом, која је ступила на снагу исте године.

241 Конвенција о заштити особа са инвалидитетом, члан 33.

242 Одјел за елиминацију свих облика дискриминације, Одјел за праћење грађанских и политичких права, Одјел за економско-социјална и културна права, Ж-СА-02-215/14 (П-280/15), Ж-СА-02-818/15 (П-201/15)

2015. године на околности учешћа особа са инвалидитетом у доношењу одлука законодавних органа. Резултати активности јесте Специјални извјештај²⁴³ "Приступачност радних простора законодавних органа у Босни и Херцеговини особама са инвалидитетом".

"Законодавне власти у Босни и Херцеговини имају у виду и у потпуности схватају значај уклањања архитектонских баријера, те на овај начин омогућавање особама са инвалидитетом остваривања права на равноправно учешће у друштвеном животу, што свакако потврђују и благовремено достављени одговори на упит Институције омбудсмена. Из достављених изјашњења произлази да постоји и јасно изражена воља оних законодавних органа који нису уклонили архитектонске баријере да у буџетима за 2016. годину предвиде буџетска средства за ову намјену, те да то учине у наредној години (то су Скупштина Тузланског кантона, Скупштина Западнохерцеговачког кантона, Скупштина Кантона 10 и Скупштина Херцеговачко-неретванског кантона)."

У 2015. години уочена је дискриминаторна пракса Одсјека за администрацију Цазин Сектора за правне послове Министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона - којом се слијепе и слабовидне особе условљавају да уз Захтјев за издавање/замјену личне карте и издавање пасоша приложе рјешење о именовању старатеља за посебан случај.

Поступајући по жалби²⁴⁴, омбудсмени су утврдили да није јасно на који начин су предметне одредбе релевантне за поступак издавања личне карте/пасоша пословно способној особи, нити на који начин је референт за замјену личне карте оцијенио да жалитељка, изузев што је слијепа, није способна да се стара о себи и својим интересима. У предмету је издата препорука, која је у потпуности реализована. Институцији омбудсмена је достављен акт Министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона²⁴⁵ у којем се наводи:

"...Одмах по пријему ваше препоруке, шеф овог одсјека је обавијестио и упознао референте који раде на реферату издавања личних докумената (личних карата, путних исправа, возачких дозвола) и другим рефератима у овом одсјеку да имају одмах да прекину са досадашњом дискриминаторном праксом условљавања слијепих и слабовидних особа да уз захтјев за издавање личних докумената прилажу рјешење Центра за социјални рад о именовању старатеља за посебан случај који ће слијепе особе заступати у поступцима пред овим органом..."

"...Препоруку нашег органа примјењујемо у цјелости на начин да слијепе и слабовидне особе код овог органа подносе захтјев за издавање личних докумената без икаквих условљавања, штитећи њихова права, њихов интегритет и пружајући таквим особама сву неопходну помоћ с циљем ефикаснијег и економичнијег остваривања њиховог права на документ..."

243 Специјални извјештај "Приступачност радних простора законодавних органа у Босни и Херцеговини особама са инвалидитетом", П-12/16, јануар 2016. године

244 Ж-СА-02-818/15, П-201/15

245 Акт Министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона, број: 05-03/01-08-2-296/2015 ОД 08.01.2016. године

Омбудсмени су у више наврата истицали проблематику функционисања Института за медицинско вјештачење здравственог стања Федерације БиХ, који врши процјену и одређује проценат инвалидитета. У протеклом периоду омбудсмени су својим препорукама²⁴⁶ констатовали и указали надлежним органима да је потребно урадити ревизију стања у овој области и увести промјене које ће бити у складу са најбољим интересом особа са инвалидитетом. Омбудсмени наглашавају да је стање у овој области непромијењено, те да и даље Институт за медицинско вјештачење здравственог стања Федерације БиХ дјелује као изоловани центар моћи.

У великом броју случајева, особа којима је утврђиван проценат инвалидитета налазом, оцјеном и мишљењем Комисије за вјештачење здравственог стања, проценат је накнадно умањиван, иако није дошло до излечења или побољшања здравственог стања, што би био оправдан разлог за смањење степена инвалидитета. Наведено је посљедица промјене правних аката којима је особама са високим степеном инвалидности тај проценат умањен, а у сврху искључивања тих лица из права на социјална примања.

Омбудсмени сматрају да су особе са инвалидитетом, усљед тренутних законских и подзаконских прописа, те организације установа које се баве оцијеном инвалидности изложене својеврсној институционалној тортури и непотребним трошковима, које у највећем броју случајева носе сами или чак нису у могућности да обезбиједу потребна финансијска средства да би евентуално осигурали приступ институцијама.

Потписивањем и ратификацијом међународних докумената о заштити права особа са инвалидитетом држава Босна и Херцеговина је преузела и обавезу усклађивања домаћег законодавства са међународним. Полазећи од тога, домаће законодавство мога бити усклађено у сврху заштите права особа са инвалидитетом а не у сврху искључења из права, посебно узевши у обзир здравствено стање тих особа, при чему је веома често, и без посебне специјализације из области медицинске струке, јасно да за то нема оправданих и разумних разлога.

Институту за медицинско вјештачење здравственог стања Федерације БиХ издато је више препорука²⁴⁷, поводом којих је Влада Федерације БиХ доставила Институцији омбудсмена акт²⁴⁸ у којем је наведено да је на сједници Владе донесен закључак да се хитно приступи доношењу нове Листе инвалидитета која ће бити у складу са Међународном класификацијом функционисања

246 П-110/15 од 20.05.2015. године

247 Ж-СА-02-837/14 и Ж-СА-02-851/14, Током 2014. године, по службеној дужности, Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине отворила је предмет с циљем утврђивања чињеница које указују на кршења права особа обољелих од карцинома дојке, а у вези са тражењем мишљења Парламента ФБиХ о потреби усклађивања Листе инвалидитета са Међународном листом инвалидитета. Институција омбудсмена је поводом жалбе Ж-СА-02-851/14 издала Препоруку број: П-154/14, којом је указала на елементе дискриминације особа (жена) обољелих од карцинома дојке која је вишеструка јер је, доношењем Упутства о примјени Листе инвалидитета, умјесто да се постигне њена једноставнија и лакша примјена, у потпуности укинута проценат инвалидности. Надлежним органима дата је препорука да престану са примјеном Упутства за примјену Листе инвалидитета као апсолутно ништавог акта и да примјењују Листу инвалидитета као акта који је на правној снази, те позвала надлежне органе на промптно предузимање мјера надзора према Институту. Омбудсмени су мишљењем број: Ж-СА-02-837/14, достављеним Парламенту Федерације БиХ, уз које је приложена и наведена препорука, изразили свој став о проблематици примјене Упутства за примјену Листе инвалидитета и Листе инвалидитета, те указали на недопустивост праксе коју спроводи Институт за медицинско вјештачење здравственог стања ФБиХ.

248 Акт Владе Федерације БиХ, број: 03-35-1095-1/2014 од 08.07.2015. године

онеспособљоси и здравља (МКФ). Нажалост, Институт се није изјаснио омбудсменима поводом закључка Владе, али су омбудсмени на основу документације доступне из друге жалбе²⁴⁹ регистроване у Институцији омбудсмена закључили да је Комисија при Институту за медицинско вјештачење здравственог стања Федерације БиХ утврдила приједлог нове Листе инвалидитета.

“..2. Налаже се директору и Управном одбору Института за медицинско вјештачење здравственог стања да, имајући у виду изнесене наводе и чињенице, одмах приступе усклађивању Правилника о критеријумима и поступку медицинског вјештачења здравственог стања и доношењу нове Листе инвалидитета.

3. Нова Листа инвалидитета ће поштовати принципе о јединственим критеријумима и недискриминацији особа са инвалидитетом с обзиром на узрок настанка инвалидитета, принципе садржане у Конвенцији УН-а о правима особа с инвалидитетом, а базираће се на дијеловима Листе свјетске здравствене организације (МКФ) којим се искључиво третира инвалидитет, урођени или стечени...”

ПРЕПОРУКА: Институту за медицинско вјештачење здравственог стања Федерације БиХ да:

- у што краћем року престане са примјеном Упутства за примјену Листе инвалидитета и донесе нову Листу инвалидитета у складу са Закључком Владе Федерације БиХ.

1.1. Професионална рехабилитација особа са инвалидитетом

Професионална рехабилитација, оспособљавање и запошљавање особа са инвалидитетом је од посебног јавног интереса и спада у област социјалне заштите. Права особа са инвалидитетом и њихова права везана за професионалну рехабилитацију и оспособљавање за запошљавање регулисана су Законом о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању особа са инвалидитетом.²⁵⁰

Установу за професионалну рехабилитацију, сходно наведеном закону, могу основати Федерација БиХ, кантон, јединица локалне управе, Федерални завод за запошљавање, удружење особа са инвалидитетом, хуманитарна организација, вјерска заједница и друга правна и физичка лица.

Фонд за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом Федерације БиХ финансира и суфинансира пројекта пословне рехабилитације које реализују искључиво привредна друштва за запошљавање особа са инвалидитетом у оквиру свог пословања, на начин да додјељује средства привредним друштвима за запошљавање особа са инвалидитетом, а која су обвезна да у програм/пројекат професионалне рехабилитације према потребама укључе одређени број особа са инвалидитетом.

249 Ж-БР-02-67/14

250 Закон о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању особа са инвалидитетом, “Службене новине ФБиХ”, број: 09/10,

Омбудсмени истичу да није довољно донијети закон и на основу њега доносити одлуке којима се особама са инвалидитетом утврђује право на професионалну рехабилитацију уколико није основана установа надлежна за спровођење неопходних активности.

Примјер: особи са инвалидитетом²⁵¹ је Рјешењем Кантоналног завода за запошљавање у Ливну утврђено право на професионалну рехабилитацију, сходно наведеном закону, без навођења информације која установа треба то да реализује. Институција омбудсмена запримила је Закључак Владе Кантона 10 од дана 28.05.2015. године у којем је истакнуто да Влада усљед финансијских разлога и комплексности овог питања није у могућности да оснује предметну установу.

ПРЕПОРУКА Влади Федерације БиХ:

- **да без одлагања предузме потребне мјере ради оснивања установе за професионалну рехабилитацију особа са инвалидитетом.**

2. ПРАВА МАЊИНА

У Босни и Херцеговини живи 17 националних мањина, од којих су Роми најбројнија национална мањина и као таква често маргинализована у друштвеном, економском и политичком смислу. У претходном периоду учињени су одређени законодавни и институционални помаци, појачан је ангажман државе, ентитета, као и локалних власти, али ромска популација и даље трпи у области запошљавања, стамбеног збрињавања, образовања, преквалификације, уписа у матичне књиге и доступности здравствене заштите.

У извјештајном периоду запримљен је релативно мали број жалби - 10, што не осликава стварни статус мањинске популације.

Омбудсмени су након поступака спроведених по запримљеним жалбама издали препоруке надлежним градским и општинским органима да предузму одговарајуће мјере с циљем адекватног стамбеног збрињавања²⁵², побољшања хигијенских услова и обезбјеђења боље инфраструктурне мреже у насељу у којем је већинско ромско становништво²⁵³, изнађу могућност запошљавања припаднице ромске националне мањине²⁵⁴ и у свим случајевима уочили спремност органа власти да поступи по препорукама омбудсмена.

Посебно треба истаћи важност добре сарадње Институције омбудсмена са припадницима ромских удружења који конкретним радњама могу допринијети остваривању угрожених права.

Примјер: Крајем 2014. године запримљена је жалба С.С. из Тузле у којој се наводи да жалилац нема личних докумената, обраћао се Министарству унутрашњих послова Тузланског кантона али му није омогућено остваривање права на издавање докумената без истовремене личне одјаве из службених евиденција у Зворнику. Жалилац је припадник ромске националне мањине, необразован, породичан, без икаквих примања. У сарадњи са представником Удружења Рома "Еуро Ром" из Тузле жалиоцу је омогућен одлазак у Зворник и помоћ приликом обављања

251 Ж-ЛИ-05-46/15, Ж-СА-05-354/14

252 Ж-БР-06-12/15, П-109/15

253 Ж-БР-03-282/14, П-111/15

254 Ж-БР-03-171/14, П-108/15

административних радњи те су током фебруара 2015. године запримљена обавјештења Министарства унутрашњих послова Републике Српске, Центра јавне безбједности Зворник и Министарства унутрашњих послова Тузланског кантона и Управе полиције Тузла да су обављене све непходне радње и уредно запримљен “захтјев за издавање личне карте која је у међувремену спремна на уручење”²⁵⁵

ПРЕПОРУКЕ: органима власти на свим нивоима у Босни и Херцеговини да:

- **наставе предузимати мјере успостављене у складу са обавезама које Босна и Херцеговина има према Декади Рома, уз ревизију тих мјера у односу на најновије препоруке УН-ових органа извјештавања у области запошљавања, стамбеног збрињавања, здравствене заштите, образовања и обезбјеђења уписа у матичне књиге.**

И даље је евидентна дискриминација која се врши над припадницима мањина **по питању могућности избора на одређене политичке функције.**

Примјер: жалилац²⁵⁶ наводи да није изабран на радно мјесто у компанији “Електропренос” иако је био најбољи кандидат у погледу искуства и других квалификација, па сматра да је дискриминиран због чињенице да је припадник ромске националне мањине. У поступку истраге, означени јавни орган није презентовао било какве аргументе који би демантовали наводе жалиоца, није достављена ранг-листа, нити подаци о запосленим лицима ромске националности. Због тога су омбудсмени издали препоруку²⁵⁷ Електропреносу БиХ да предузме мјере како би структура запослених у Електропреносу у већој мјери одражавала заступљеност припадника ромске националне мањине. Одговорни јавни орган доставио је изјашњење²⁵⁸ у којем се наводи да је компанија дужна да примјењује одредбе Закона о раду у институцијама БиХ, те затражио упутство на који начин да реализује Препоруку Институције омбудсмена, а да при томе буду испоштовани позитивни прописи којима се регулише област запошљавања.

Омбудсмени²⁵⁹ су позвали означено јавно предузеће да усклади своје интерне акте (Правилник о раду) са Законом о забрани дискриминације и Законом о раду у институцијама БиХ у којима је прописано: “Структура запосленика код послодавца оквирно одражава националну структуру становништва Босне и Херцеговине према посљедњем попису становништва”²⁶⁰.

255 Ж-БР-05-300/14

256 Ж-БЛ-06-70/15

257 П-74/15

258 Акт број 01-5180/2015 од 29.04.2015. године

259 Ургенција од 21.06.2015. године

260 Препорука је објављена на званичној страници Институције омбудсмена а подносилац жалбе је покренуо и судски поступак за заштиту својих права, користећи се налазима из Препоруке Институције омбудсмена као прилог тврдњи да је дошле до повреде његових права.

3. ПОВРАТНИЦИ

Анексом VII Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини прописано је да све избјеглице и расељена лица имају право да се слободно врате својим кућама, право на поврат имовине која им је одузета током непријатељстава од 1991. године, као и надокнаду имовине која им се не може вратити. Одредбе Анекса 7 тијесно се вежу уз питање заштите приватног власништва на начин предвиђен Европском конвенцијом.

Омбудсмени су у 2015. години посветили пажњу питању спровођења Анекса VII. С циљем утврђивања положаја повратничке популације организоване су посјете сљедећим локалним заједницама: Општини Дервента²⁶¹, Општини Власеница²⁶², Општини Зворник²⁶³, Граду Приједору²⁶⁴, са већинском повратничком популацијом.

У разговору са челницима извршне власти констатован је напредак по питањима која су у надлежностима органа локалне самоуправе, док се проблеми вежу за поступање виших нивоа власти, а односе се на питање: безбједности, образовања, додјеле средстава за обнову објеката.

Омбудсмени су имали у плану и посјету општинама Велика Кладуша и Коњиц, које из техничких разлога нису реализоване, што ће свакако бити реализовано у 2016. години.

3.1. “Расељена лица у сопственом граду”

Омбудсмени указују на чињеницу да су и у 2015. години запримали жалбе грађана²⁶⁵ расељених на подручју Кантона Сарајево. Њихово стамбено питање није ријешено од завршетка рата па до данас, из разлога што је зграда у којој су се налазили станови срушена до темеља и до данас није обновљена. И двадесет и једну годину након окончања ратних дејстава ови грађани имају статус расељених лица због немогућности рационалне обнове/реконструкције оштећених/уништених објеката колективног становања/зграда и индивидуалне градње из разлога техничке и финансијске оправданости. Одговорни органи позивали су подносиоце жалби на стрпљење и указивали на чињеницу да се предузимају мјере на рјешавању проблема, међутим конкретно питање није ријешено до данас²⁶⁶. Омбудсмени запажају да жалиоци нису одговорни за насталу ситуацију, а при томе носе последице. Тешко је тврдити да је у конкретном случају осигурано ефикасно остваривање права и интереса грађана и да надлежни органи предузимају мјере да се што ефикасније ријеши питање расељених лица. У коначници, може се констатовати да су надлежни органи пропуштањем предузимања радњи у разумном временском оквиру с циљем рјешавања овог проблема довели до кршења права расељених лица.

Омбудсмени подсјећају да је сходно Закону о расељеним лицима и повратницима у Федерацији БиХ и избјеглицама из Босне и Херцеговине, обавеза Владе Федерације, Министарства за избјеглице и расељена лица Кантона Сарајево доношење годишњих планова

261 дана 14.04.2015. године

262 дана 03.06.2015. године

263 дана 06.10.2015. године

264 дана 12. и 13.10.2015 године

265 Ж-СА-05-1331/14, Ж-СА-04-1127/14

266 Поступак по жалби број Ж-СА-05-78/11

повратка расељених лица, плана за обнову, градњу објеката и насеља за смјештај расељених лица, вођење евиденције о расељеним лицима итд. Односно, обавеза назначених органа је да у сарадњи са Министарством за људска права и избјеглице БиХ системски ријеше ово питање.

Омбудсмени су упутили Препоруку²⁶⁷ Парламенту Федерације БиХ да приоритено предузме мјере ради што скоријег усвајања Закона о допунама Закона о расељеним лицима и повратницима у Федерацији БиХ и избјеглицама из Босне и Херцеговине, Скупштини Кантона Сарајево да приоритено предузме мјере ради што скоријег усвајања Закона о допунама Закона о расељеним лицима – прогнаницима и избјеглицама – повратницима у Кантону Сарајево, те да надлежни органи искоординирају активности и рад на рјешавању конкретног проблема.

Примјер: Омбудсменима је достављена жалба²⁶⁸ у вези са неизвршењем рјешења донесеног од Министарства рада, здравства, социјалне заштите и прогнаних Кантона 10²⁶⁹, које се односи на додјелу средстава са текућег трансфера “Издаци за расељена лица” за 2014. годину, из разлога што Министарство финансија још није поступило по донесеном рјешењу и извршило одговарајућу исплату. У одговору Министарства финансија Кантона 10²⁷⁰ наведено је:

“...Обавјештавамо вас да је Министарство рада, здравства, социјалне заштите и прогнаних предузело све мјере које су у нашој надлежности у виду достављања налога за исплату Министарству финансија које је у фази чекања расположивих средстава како би се извршила исплата с циљем заштите права стечених рјешењем...”

4. ПРАВА ЖЕНА

Као и претходних година, Институција омбудсмена води статистике и о структури жалби према полу подносиоца жалбе, имајући у виду свој мандат за борбу против дискриминације по основу пола, али и захтјеве различитих органа и организација које се баве равноправношћу полова. У 2015. години мушкарци су изјавили 80, а жене 60 жалби на дискриминацију, што исказано у процентима износи 60% према 40% у корист мушкараца. Примјетна је, дакле, блага предност у броју обраћања мушкараца у односу на жене, што значи да се жене рјеђе одлучују на покретање поступка за заштиту од дискриминације иако су, барем у једнакој мјери, дискриминиране, нарочито у виду мобинга и других врста дискриминације на радном мјесту. Регистровано је пет предмета дискриминације на основу друштвеног положаја, док је таквих предмета у претходној, 2014. години, било 25, а углавном се односе на област запошљавања и остваривања права из радног односа.

Када говоримо о укупном броју предмета, дакле не само везано за дискриминацију, током 2015. године Институцији омбудсмена жалбом се обратило укупно 976 жена, у односу на 1720 мушкараца, а у 270 предмета пол није био дефинисан. Ове бројке донекле осликавају однос из 2014. године, када је отворено 1010 предмета по жалбама особа женског пола у односу на 1871 предмет отворен по жалбама особа мушког пола, док је пол у 250 жалби био недефинисан.

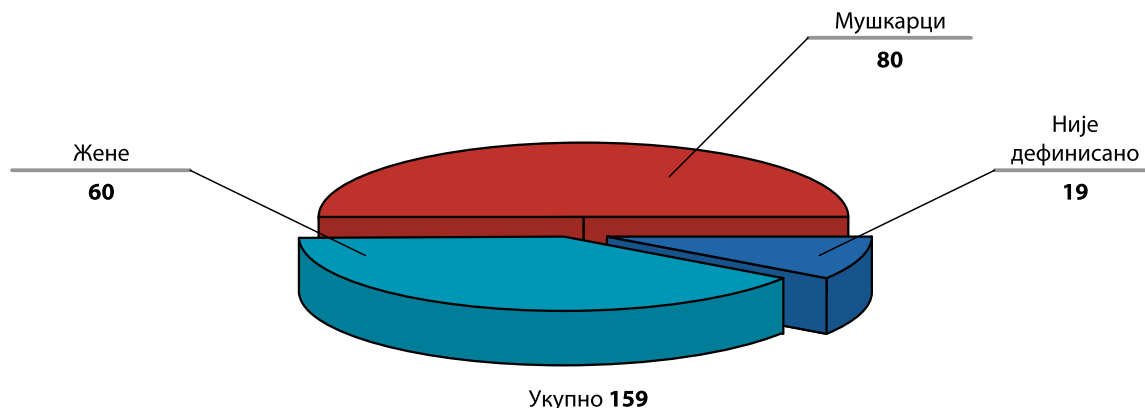
267 П-87/15

268 Ж-ЛИ-05-119/15

269 Министарство рада, здравства, социјалне заштите и прогнаних Кантона 10, Рјешење број: 09-01-14-215/14 од 21.11.2014. године

270 Акт Министарства финансија Кантона 10 број: 09-01-14-215.3/14 од 03.12.2015. године

У предметима у којима није дефинисан пол, Институција омбудсмена отвара предмет по службеној дужности (*ex officio*), о анонимној жалби или жалби када подносилац изричито наводи да не жели да открије свој идентитет.

Дијаграм: Полна структура жалиоца у Одјелу за елиминацију свих облика дискриминације у 2015. години

Пол	Запримљено у 2015.
Мушкарци	80
Жене	60
Није дефинисано	19
Укупно	159

Табела: Полна структура жалиоца у Одјелу за елиминацију свих облика дискриминације у 2015. години

У погледу остваривања грађанских и политичких права жена у Босни и Херцеговини, Институција омбудсмена нарочиту пажњу посвећује питању именовања чланова управних и надзорних одбора у јавним институцијама, установама и предузећима с циљем обезбјеђивања родне равноправности у складу са Законом о равноправности полова у Босни и Херцеговини. На основу резултата спроведених истрага у појединачним предметима, намеће се закључак да се на поменуте позиције углавном именују мушкарци, што отвара питање потенцијалне систематске дискриминације по основу пола, у органима управљања у јавној сфери.

У приватном сектору, омбудсмени истичу проблем дужег радног времена од прописаног у услужним дјелатностима којем су углавном изложене жене, као и проблем недефинисаног радног времена које омогућава послодавцима да експлоатишу раднике. Омбудсмени такође указују да се понекад дешава да раднице буду експлоатисане и усљед злоупотребе института "пробног рада", неплаћеног прековременог рада, ускраћивања седмичног одмора и других права гарантованих прописима којима се уређују радни односи. Омбудсмени са нарочитом пажњом указују на проблем рада у вечерњим сатима, што за посљедицу има појаву да су раднице често изложене инцидентима насиља и пљачке, те позивају надлежне ентитетске институције за преиспитивање потребе ноћног рада у појединим објектима гдје наведени ризици постоје.

У погледу здравствене заштите жена, омбудсмени примјећују да је потребно више пажње посветити обољењима и бризи о особама којима је дијагностикован карцином дојке али и генерално репродуктивном здрављу жена. Изјављене жалбе у Институцији омбудсмена показују

да постојећи модели здравственог осигурања могу довести жене у неравноправан положај у односу на брачног партнера, што се нарочито манифестује у случајевима насиља у породици. Сходно наведеном, омбудсмени истичу да су жене највећи корисници услуга центара за социјалну помоћ, па позивају надлежне институције да ојачају капацитете центара, како би имали могућност да одговоре на све веће изазове обезбјеђивања минималних животних стандарда за особе које им се обраћају.

У погледу односа власти према учешћу жена у спорту, примјетно је да се несразмјерно више новца издваја за спортове који се традиционално могу класификовати као “мушки” као што је то, нпр., фудбал, а слична ситуација је и са издвајањима из буџета за спортска удружења.

У периоду извјештавања Институција омбудсмена је сачинила Специјални извјештај о стању заштите мајке и материнства на подручју Федерације БиХ, који је детаљније обрађен у поглављу Економско-социјалних и културних права, а питања заштите жена од насиља обрађено је у поглављу под називом “Насиље у породици” .

IX ЈЕДНАКОСТ И НЕДИСКРИМИНАЦИЈА

1. УВОД

Закон о забрани дискриминације БиХ повјерава Институцији омбудсмена статус “централне институције надлежне за заштиту од дискриминације” и у ту сврху предвиђа оснивање и рад посебног одјела са искључивим задатком разматрања предмета наводне дискриминације коју је починило било које правно или физичко лице и у било којој области живота²⁷¹.

Законом је предвиђена широка лепеза надлежности омбудсмена, које сежу од промотивних активности, преко истраживања у области дискриминације, до поступања по жалбама појединаца који тврде да су жртве дискриминације и преузимања активне улоге у прекршајним поступцима за заштиту од дискриминације, и у великој мјери прате међународне стандарде релевантне за рад органа за заштиту једнакости.

За ефикасну борбу против дискриминације није довољно само усвојити законска рјешења усклађена с тим стандардима. Кључно је обезбиједити ефикасну и правилну примјену Закона о забрани дискриминације БиХ, која је у Босни и Херцеговини тренутно оцијењена слабом, прије свега јачањем институција које могу одговорити новом важном задатку антидискриминацијске заштите.

2. ОЦЈЕНА СТАЊА ПО ЖАЛБАМА, СПЕЦИЈАЛНИ ИЗВЈЕШТАЈИ, ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА

Поступак по појединачним жалбама грађана представља најзначајнији вид заштите људских права. У Институцији омбудсмена за људска права у 2015. години регистровано је укупно 159 предмета дискриминације. Поред предмета из 2015. године у раду Одјела био је и 181 предмет из 2014. године, тако да је укупно у раду било 340 предмета. Одјел је у извјештајном периоду завршио 89 предмета из 2015. године и 122 из 2014. године. Омбудсмени истичу да су одређени предмети ријешени позитивно и прије издавања препоруке, било посредовањем, подстицањем пријатељског рјешења или предузимањем медијације између страна у спору, било на начин да одговорни јавни орган сам коригује своје поступање након првог обраћања Институцији омбудсмена, што ће у слједећим поглављима бити илустровано конкретним примјерима.

У извјештајном периоду, омбудсмени су издали 49 препорука, најчешће у случајевима мобинга, дискриминације на основу припадности националној мањини, образовања и сексуалне оријентације.

²⁷¹ Одјел за елиминацију свих облика дискриминације успостављен је у јануару 2009. године са основним циљем да обезбиједи уједначавање приступа у остваривању и заштити права грађана на читавој територији БиХ и предузима ефикасне мјере с циљем спречавања било којег облика дискриминације. Радам на појединачним жалбама или у поступцима истраживања по службеној дужности, омбудсмени настоје да укажу на значај што досљедније примјене забране дискриминације садржане у међународним конвенцијама и домаћем законодавству, као и на значај усклађивања домаћег законодавства са међународним стандардима људских права. У препорукама и осталим одлукама указује се одговорним институцијама и службама на факторе који онемогућавају равноправан законски третман према свим грађанима БиХ и предлажу одговарајуће мјере за ефикасну правну интервенцију усмјерену на заштиту права грађана.

Непоштовање препорука омбудсмена везаних за повреде Закона о забрани дискриминације повлачи прекршајну одговорност физичких и правних лица, новчане казне до 10.000 КМ, мјере безбједности забране обављања дјелатности и друге санкције предвиђене члановима 19. и 20. поменутог закона.

Омбудсмени прибјегавају покретању судског поступка само као крајњој мјери, јер очекују да ће препоруке у коначници бити испоштоване с обзиром да је такво рјешење у интересу свих страна у поступку.

У 2015. години настављене су активности на промоцији и информативним кампањама које су усмјерене ка надлежним институцијама и јавности. Ограничена средства и капацитети Институције омбудсмена умањили су могућност дјеловања институције у промоцији, тако да је то дјеловање у 2015. години као и у претходним годинама углавном било у склопу активности које су организовале друге организације и институције. Детаљан хронолошки преглед активности и промоције из области дискриминације садржан је у наставку овог извјештаја.

3. ПРЕГЛЕД СТАЊА – ПОРЕЂЕЊЕ У ОДНОСУ НА ПРЕТХОДНИ ПЕРИОД

Највећи број жалби у извјештајном периоду односи се на мобинг, као посебан облик дискриминације на радном мјесту - 37, затим слиједе жалбе на дискриминацију по основу етничке припадности - 13, дискриминацију по основу националног или социјалног поријекла - 8 и дискриминацију по основу образовања - 8. Према процјенама омбудсмена, ови подаци и даље не представљају стваран приказ обима дискриминације, јер и даље има непријављених случајева, због генералног неповјерења, као и због страха од евентуалних негативних посљедица по статус жртава.

У том смислу, омбудсмени примјећују да је константно присутан висок број жалби на мобинг²⁷², да се редовно појављују жалбе које се односе на етничку дискриминацију²⁷³, али ипак у мањем броју, али и да се све више предмета отвара по наводима о дискриминацији по основу сексуалне оријентације²⁷⁴ (LGBT популације) или предметима везаним за говор мржње, иако је број жалби из посљедње двије категорије готово занемарљив у односу на укупан број предмета у институцији.

Анализирајући статистике које се воде у Институцији омбудсмена о порасту броја предмета који се односе на дискриминацију по основу полне оријентације у периоду од 2009. године до данас, омбудсмени су препознали потребу сачињавања специјалног извјештаја у којем би било детаљно анализирано стање приступа правима LGBT популације у Босни и Херцеговини.

Омбудсмени су свјесни да је највећи изазов неспремност друштва да одбаци стереотипе и предрасуде и буде толерантније према појавама које нису у складу са ставовима већине. Најзад, у томе се огледа ниво достигнуте културе људских права. У тренутном систему друштвених вриједности у нашој земљи, степен толеранције је такав да је однос према другом у најмању руку неутралан, а често и насилан.

272 Ж-СА-06-315/15 (П-282/15), : Ж-БЛ-06-750/14(П-246/15), Ж-СА-06-1258/14

273 Ж-БР-06-18/14 (П-42/15), Ж-БЛ-05-83 и 84/15 (П-225/15)

274 Ж-БЛ-06-676/14 (П-60/15), Ж-БЛ-06-90/15 (П-227/15), Ж-СА-06-104/15

Државни органи задужени за одржавање реда имају првенствену обавезу да реагују у оваквим ситуацијама, а судови имају могућност изрицања тежих казни за кривична дјела почињена из мржње. Bitно је пронаћи и процесуирати почионоце, ради превенције будућих напада сличног карактера и слања јасне поруке јавности да је насиље према LGBT популацији неприхватљиво.

ПРЕПОРУКА:

- **отвореније иступање носилаца јавних функција, ради разбијања предрасуда, превенирања свих облика насилничког понашања и говора мржње у сврху заштите права LGBT популације.**

Омбудсмени желе да скрену пажњу на то да су одређени предмети због дискриминације против Босне и Херцеговине били разматрани пред Европским судом за људска права у Стразбуру.

У другој половини 2014. године, Европски суд за људска права донио је пресуду у предмету Зорнић против Босне и Херцеговине. Апеланткиња је 2002. године била кандидаткиња Социјалдемократске партије БиХ на парламентарним изборима, и изјашњава се као грађанка Босне и Херцеговине. Према Уставу БиХ само припадници конститутивних народа (Бошњаци, Срби и Хрвати) могу се кандидовати на изборима за органе извршне власти.

Европски суд за људска права у својој пресуди је констатовао да је дошло до повреде члана 14. (забрана дискриминације) у вези са чланом 3. Протокола број 1 (право на слободне изборе) уз Европску конвенцију о људским правима. Повреда се односи на немогућност госпође Зорнић да учествује на изборима за Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине. Суд је закључио и да је дошло до повреде члана 1. Протокола број 12 (општа забрана дискриминације) уз Европску конвенцију о људским правима у односу на немогућност госпође Зорнић да учествује на изборима за Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и Предсједништво Босне и Херцеговине²⁷⁵.

Према Уставу БиХ, само припадници конститутивних народа (Бошњаци, Срби и Хрвати) могу се кандидовати на изборима за органе извршне власти. Судско вијеће одлучило је са шест гласова "за" и једним "против" у корист Азре Зорнић, додавши да свим грађанима Босне и Херцеговине треба да буде омогућено кандидовање за Предсједништво и Дом народа Парламентарне скупштине БиХ те да хитно треба промијенити Устав. Такође је утврђено да је случај Азре Зорнић идентичан предмету Сејдић и Финци, у којем су припадници јеврејске, односно ромске националне мањине тужили Босну и Херцеговину због немогућности кандидовања за извршну власт.

4. ПРИМЈЕРИ ИЗ ПРАКСЕ

Иако је од усвајања Закона о забрани дискриминације протекло више од шест година, потребно је да поједине одредбе "заживе" и у судској пракси, што се нарочито односи на правила о хитном поступању у судским поступцима за заштиту од дискриминације.

²⁷⁵ Апликација број 3681/06, пресуда од 15.07.2014. године

Примјер: Омбудсмени су прихватили наводе и аргументе Кантоналног суда у Тузли о презадужености судија, о рјешавању предмета хронолошким редом, али су ипак констатовали да у конкретном случају суд не уважава одредбу члана 12. став 2. Закона о забрани дискриминације БиХ. Наиме, у складу са наведеним законом, свако лице или група лица која сматра да је дискриминирана може тражити заштиту својих права путем постојећих судских и управних поступака. Подносиатељка жалбе се 20.01.2014. године обратила Институцији омбудсмена, а 25.02.2014. године код Општинског суда у Тузли поднијела тужбу, којом између осталог тражи да се утврди да је тужени /Тузлански кантон/ Министарство унутрашњих послова Тузланског кантона/ повриједио право тужитељке на једнако поступање у процесу рада и радних услова. Дакле, затражила је заштиту од дискриминације судским путем, а омбудсмени су потом све вријеме водили писану кореспонденцију са подносиатељком жалбе и пратили судски поступак. С обзиром да су поједини тужбени захтјеви подносиатељке жалбе усвојени, тужени је изјавио жалбу надлежном другостепеном суду. **Како је чланом 12. став 2. Закона о забрани дискриминације БиХ прописано да су суд и други органи који воде поступак за заштиту од дискриминације дужни да радње у поступку предузимају хитно, обезбјеђујући да све тврдње о дискриминацији буду што прије испитане,** омбудсмени су упутили препоруку Кантоналном суду у Тузли да одмах одлучи о жалби. Суд је обавијестио омбудсмене да се предмет налази на 438. мјесту задужења од 480 предмета, да се предмети узимају у рад по редослиједу и да не постоји могућност да се предмет узме у рад²⁷⁶.

ПРЕПОРУКА:

- **Препоручује се правосудним органима да сходно одредби члана 12. став 2. Закона о забрани дискриминације имају у виду да су суд и друга тијела која спроводе поступак за заштиту од дискриминације дужна да радње у поступку предузимају хитно, обезбјеђујући да све тврдње о дискриминацији буду што прије испитане.**
- **Препоручује се усклађивање одредаба о процесним роковима садржаним у Закону о забрани дискриминације БиХ са одредбама других процесних закона, првенствено са Законом о парничном поступку Федерације БиХ и Републике Српске.**

Примјер: Адвокат је поводом пројекта “Први посао” који реализује Министарство рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске и Завод за запошљавање Републике Српске упутио пријаву Заводу за запошљавање за новчана средства из јавног/државног буџета при чему је недвосмислено навео да жели да помогне угроженим категоријама запошљавањем особа са инвалидитетом. У конкретном случају адвокат није примио особу која има инвалидитет иако је стање инвалидитета неоспорно утврђено приликом интервјуа са подносиатељком жалбе²⁷⁷.

Уважавајући одредбе Закона о забрани дискриминације БиХ, омбудсмени су закључили да је адвокат својим понашањем дискриминирао подносиатељку жалбе – особу са инвалидитетом, а при томе Влада Републике Српске, Министарство рада и борачко-инвалидске заштите и Завод за запошљавање нису учинили ништа да спријече дискриминацију. Навођење хуманих разлога приликом пријављивања на новчана средства из јавног буџета и потом поступање у

276 Ж-БЛ-05-19/14

277 Ж-БЛ-02-713/14

супротности са достављеном пријавом упућује на одсуство етичких критеријума које мора да задовољава члан Адвокатске коморе, а што значи и да његово понашање у овој професији, уколико је несанкционисано, доводи у питање углед осталих носилаца те функције и адвокатуре у цјелини. Из наведених разлога омбудсмени су упутили дисциплинску пријаву против адвоката Адвокатској комори Републике Српске.

Узимајући у обзир економску кризу у нашој држави и високу стопу незапослености, омбудсмени су изразили подршку Влади Републике Српске због реализовања Пројекта подршке стицању радног искуства младих у статусу приправника "Први посао". С друге стране, омбудсмени су изразили забринутост што се приликом коришћења буџетских средстава и склапања уговора са различитим послодавцима не води више рачуна о томе да се средства користе намјенски и да немају предвиђене механизме заштите и контроле у случају "злоупотребе средстава".

Дакле, препоруке омбудсмена нису испоштоване, односно и даље не постоје ефикасни механизми заштите (изузев судске заштите) у случају када дође до дискриминације, односно кршења Закона.

"Министарство рада и борачко-инвалидске заштите је крајње неугодно изненађено изатечено Препоруком...предлаже да Институција омбудсмена повуче спорну препоруку. Наведеним ставом ово министарство је, благо речено, запрепашћено..."

Став Институције да је подносиатељка жалбе дискриминирана, а да надлежни органи нису учинили ништа да дискриминацију спријече, у потпуности је неоснован и тенденциозан, јер су надлежне институције предузеле све мјере које су у њиховој надлежности да озбиљно истраже и провјере наводе из жалбе подносиатељке. Оваквим ставом Институција је изашла из оквира своје надлежности прописаних Законом о забрани дискриминације и Законом о омбудсмену за људска права БиХ, према чијим одредбама појаву дискриминације искључиво може да утврди суд у парничном поступку, а на шта је скренута пажња и Институцији и подносиатељки жалбе у неколико наврата."

Очигледно је да непознавање права шкоди, јер у складу са Законом о забрани дискриминације БиХ, Институција омбудсмена је централна институција за заштиту од дискриминације и овлашћена је да по пријему жалбе грађана спроведе поступак истраживања и мериторно утврди дали је дошло до повреде неког од уставом гарантованих права.

Примјер: Током посљедњег квартала 2015. године, омбудсмени су отворили истрагу по службеној дужности а у вези са информацијама које су указивале на кршење права радника у компанији "Боксит" а.д. Милићи.²⁷⁸ Након изјашњења свих релевантих страна утврђено је да је дошло до пракси и активности које могу представљати кршење права радника и које садрже елементе нефизичког узнемиравања на радном мјесту, познатијег под називом мобинг.

278 Ж-БЛ-711/15, Ж-БЛ-06-761/15, Ж-БЛ-06-800/15 - П-18/16 од 15.01.2016. године

Омбудсмени користе овај случај да истакну противљене употреби полиграфа у контексту рјешавања радно-правних односа и наглашавају да овлашћени органи у конкретном случају нису водили кривични поступак нити кривичну истрага, већ је полиграфско тестирање искоришћено као метод дисциплиновања радника, мимо Закона о раду и других општих прописа којима се регулише област радних односа, због чега се присиљавање радника на полиграфско тестирање доживљава као мобинг.

Омбудсмени су такође утврдили да је на званичној интернетској страници Компаније објављена забрана кретања појединим лицима, да је на њој, закључно са 08. 01. 2015. године, наведено 13 особа, именом и презименом, а којима се забрањује улазак и боравак у објектима и просторима Компаније "Боксит" а.д. Милићи, пружање услуга било које врсте, а да су забраном обухваћени и угоститељски објекти, превозна средства (аутобуси), Аутобуска станица, Дом рударара итд., с образложењем да су ти објекти приватна имовина, у власништву акционара Компаније.

Омбудсмени овакав вид поступања сматрају неприхватљивим, будући да се ради о ограничавању основних људских права, да је ријеч о јавним објектима, који без обзира на власничку структуру, по својој природи морају бити доступни свим грађанима, без дискриминације. Наведени примјер указује на акитвну улогу недржавних субјеката који својим понашањем доводе до кршења људских права, а истовремено државни органи показују или неспремност или немогућност да реагују на овакве појаве.

Омбудсмени су упутили препоруку управи Компаније да предузме све неопходне мјере како би из своје пословне праксе елиминисала све оне радње које доводе или би могле имати за посљедицу узнемиравање радника или изазивање осјећаја несигурности и страха.

Омбудсмени указују да привредна друштва оваквог капацитета морају са нарочитим степеном одговорности третирати права запослених, али и других грађана, јер се ради о остваривању важних егзистенцијалних права, при чему Управа Компаније не би смјела користити положај надређености и ауторитета. Евентуални анимозитети, нетрпељивост или неспоразуми морају се превазићи на професионалан начин.

X ПРЕПОРУКЕ ОМБУДСМЕНА

Омбудсмени, у складу са чланом 32. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, након разматрања жалбе или спроведеног поступка, одговорном органу могу дати препоруке с циљем отклањања уочених повреда људских права. Органи који добију такве препоруке дужни су да писмено одговоре и обавијесте Институцију омбудсмена о учинку препорука у року који су омбудсмени одредили.

Ако предметни орган не предузме мјере, или ако не обавијести омбудсмене о разлозима њиховог непредузимања, омбудсмени ће непосредно вишем органу указати на ток предмета и на дате препоруке. За успјешно функционисање Институције омбудсмена од посебног је значаја изградња добрих односа између институција у Босни и Херцеговини и омбудсмена, а што подразумијева успостављање сарадње са Институцијом омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и реализацију препорука без икаквог условљавања.

Анализом издатих препорука и начина њихове реализације може се утврдити да одговорни органи испоштују препоруку у цјелости, дјелимично је реализују, успоставе одређени облик сарадње са Институцијом омбудсмена, не поступе по препоруци уз изричито навођење разлога за непоступање, или уопште не доставе повратну информацију Институцији омбудсмена.

Начин реализације препорука у предметима	Број предмета са издатом препоруком
Реализована	103
Остварена сарадња	90
Дјелимично реализована	14
Нема одговора	48
Није реализована	69
Укупан број предмета са издатом препоруком	324

Детаљан преглед издатих препорука и начин њихове реализације приказан је у посебном поглављу овог извјештаја.

XI САРАДЊА СА ОРГАНИМА И ИНСТИТУЦИЈАМА

1. САРАДЊА СА ОРГАНИМА И ИНСТИТУЦИЈАМА БиХ

Омбудсмени Босне и Херцеговине у свом раду, прије свега, покушавају да постигну добру и продуктивну сарадњу са властима и институцијама у Босни и Херцеговини, како комуникацијом током истраге у отвореним предметима, тако и размјеном информација на посебним састанцима у циљу указивања на кршења људских права и препоруке потребних мјера у интересу поштовања права грађана. У 2015. години институција Омбудсмена за људска права је значајно интензивирала сарадњу са Комисијом за људска права Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине кроз стратешки и секторски приступ људским правима, активним учешћем на тематским сједница које доводе до конкретних закључака за унапређење људских права.

Посебно треба истакнути дводневну конференцију “Остваривање и заштита људских права и слобода путем законодавног оквира, и тренутни статус и планови институција БиХ у области људских права”, у организацији Заједничке комисије за људска права, која је одржана 22. јуна и 23. у Бијељини, са циљем да се утврди тренутно стање људских права у Босни и Херцеговини, да се дефинишу проблеми и нађу рјешења за унапрјеђење људских права, као и да представници законодавне и извршне власти, заједно са независним институцијама и агенцијама, размјене мишљења и искустава у области људских права.

Корак напред у сарадњи са специјализованим парламентарним тијелима је направљен кроз сарадњу и организацију заједничке тематске сједнице Комисије за равноправност полова Представничког дома ПСБиХ и Комисије за равноправност полова Представничког дома Парламента ФБиХ гдје је представљен Специјални извјештај о стању мајке и материнства у Федерацији БиХ, који је сачињен од стране институције Омбудсмена за људска права, а на којем се разговарало о могућим рјешењима за побољшање заштите мајки у Босни и Херцеговини.

Кроз активности већег присуства у БиХ омбудсмена у локалним заједницама, који је подржан од стране Мисија ОСЦЕ-а у Босни и Херцеговини основана је сарадња са општинама / опћинама, и спроведено је низ састанака са релевантним институцијама / органима на овом нивоу, како би се добиле информације о изазовима са којима се суочавају ове институције у спровођењу препорука Омбудсмена, и како би им се приближиле мјера за отклањање кршења људских права које Омбудсмени предложе.

Овај модел успостављања и јачања институционалне сарадње и веће присуство Омбудсмена на терену и у локалним заједницама показао се и као успјешан модел превенције и промоције људских права.

Посебан сегмент којем ће Омбудсмени у будућности посветити више пажње је јачање сарадње са академском заједницом и могућностима заједничких активности и дјеловања које ова сарадња пружа.

2. САРАДЊА СА МЕЂУНАРОДНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Институција омбудсмена за људска права БиХ, као национални механизам за заштиту људских права у Босни и Херцеговини, путем сарадње са међународним институцијама и организацијама у земљи и сарадње на међународном плану настоји да мобилише све значајне факторе како би се у оквиру заједничких активности људска права у друштвеном контексту наметнула као приоритет и један од предуслова за развој демократског друштва. У 2015. години Институција омбудсмена је у том смислу посебну пажњу посветила координацији активности са међународним организацијама које дјелују у земљи и иницирала размјену информација када је ријеч о активностима у области људских права.

Мисија ОЕБС-а у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Мисија ОЕБС-а у БиХ) и у 2015. години је наставила да подржава рад Институције омбудсмена, и то у неколико сегмената:

- изградња и јачање капацитета Институције;
- промоција и активности везане за Закон о забрани дискриминације;
- посјета и промоција рада Институције омбудсмена у локалним заједницама;
- афирмација и видљивост Институције на међународном плану.

У 2015. години Институција омбудсмена је, уз подршку Мисије ОЕБС-а, и даље била присутна у сљедећим локалним заједницама: Босанско Грахово, Дрвар, Гламоч, Томиславград, а посјећени су и Приједор, Зворник, Бихаћ, Власеница и Дервента.

Присуство на терену је генерисало и повећан број запримљених жалби са ових подручја, али и могућност да омбудсмени директно на терену у разговору са грађанима и представницима власти рјешавају одређена питања која се тичу свакодневног живота и уживања права грађана у овим заједницама. Посебно значајна активност која се заједнички реализује са Мисијом ОЕБС-а у БиХ је Антискриминациони форум/Форум за људска права, стално тијело које функционише већ двије године и покрива подручје Источне Херцеговине, и који прије свега разматра случајеве дискриминације и подиже свијест грађана и релевантних актера о овом питању.

Захваљујући подршци Мисије ОЕБС-а у БиХ, Институција омбудсмена је учествовала у најважнијем догађају на међународном плану када су NHRI у питању, а то је 28. годишњи састанак Међународног координационог комитета националних институција за промоцију и заштиту људских права (ИЦЦ), који је одржан од 11. до 13. марта у Женеви. Главне теме овогодишњег састанка ИЦЦ-а су улога националних механизма за заштиту људских права (NHRI) у достизању развојних циљева 2015, затим заштита права старих особа, однос владе према независним механизмима за заштиту људских права, заштита рањивих категорија друштва као што су жене и дјеца жртве трговине људима и насиља у породици, мигранти и азиланти, особе са инвалидитетом.

У сегменту међународне сарадње омбудсмени покушавају да остваре синергију са међународним институцијама које функционишу ван земље и које имају своја представништва у Босни и Херцеговини, као што је Савјет Европе.

Омбудсмени су у протеклим годинама остварили завидну сарадњу са Европском комисијом против расизма и нетолеранције (ЕЦПРИ), тако да су и у 2015. години учествовали на семинару у Стразбуру, 28. и 29. маја, намијењеном специјализованим тијелима/институцијама које се боре против расизма и расне дискриминације у 47 земаља чланица Савјета Европе. Тема семинара је била улога специјализованих органа/институција у повећању броја пријављиваних злочина из мржње и дискриминације, а циљеви семинара да се идентификује допринос који специјализована тијела/институције могу дати у превазилажењу препрека у пријављивању злочина из мржње и дискриминације.

У фокусу дјеловања Канцеларије Савјета Европе у Сарајеву током 2015. године биле су активности и стручни скупови о темама: превенција екстремизма, учење о вјерским и невјерским увјерењима у школи, удружено грађење инклузивног друштва, улога и мјесто религије у јавном простору, примјена Европске повеље о регионалним или мањинским језицима, права мањина у подијељеним друштвима и права особа којима је ограничена слобода кретања.

Када говоримо о сарадњи са УН-овим агенцијама у Босни и Херцеговини, она је у нешто мањем интензитету настављена у 2015. години, и то претежно у оквиру сарадње о питањима права дјецe (Уницеф), права жена и равноправности полова (UNWOMEN) и (УНФПА) и права особа са инвалидитетом (УНДЕСА).

Посебно важан сегмент сарадње Институције омбудсмена је и успостављање продуктивних и стратешких односа с амбасадама које имају своје дипломатско представништво у Босни и Херцеговини и које у својим активностима у врху приоритета имају и активности везане за промоцију људских права. У том контексту потребно је истаћи посјету посебног представника Стејт департамента за људска права LGBT особа, г. Рандија Берија и представника Америчке амбасаде г. Брајана Воклија и г. Керија Н. Ешфорта из Бироа за демократију, људска права, са којим су омбудсмени разговарали о модалитетима системског рјешавања проблема дискриминације припадника LGBT популације у Босни и Херцеговини. На овим састанцима наглашено је да принцип једнаког третмана сваког лица у једном друштву без обзира на његову припадност и одређивање треба да буде основа дјеловања свих институција, због чега је потребно уложити додатне напоре у унапређењу законске регулативе коју је Босне и Херцеговина усвојила с циљем елиминисања свих облика дискриминације.

У свјетлу придруживања Босне и Херцеговине Европској унији, омбудсмени су одржали радни састанак и са експертима Европске уније, г. Патриком Седерлофом, гђом Фредериком Доманин, гђом Лилианом Сорентион и гђом Катарином Крамесовом у вези са питањем трговине људима у Босни и Херцеговини, а у склопу експертне мисије Европске комисије која се фокусира на "Виза дијалог блок 3", а са представницима Амбасаде Краљевине Холандије о теми владавине права, реформе јавне управе, економско-социјалне реформе, које очекују земље потенцијалне кандидате за чланство у Европској унији.

Посебну пажњу омбудсмени посвећују активностима унутар мрежа у којима Институција омбудсмена за људска права остварује пуноправно чланство, те стога издвајамо неколико најзначајнијих састанака:

- Годишња конференција омбудсмена за дјецу Југоисточне Европе под називом "Права дјетета - између интереса родитеља и дужности државе", одржана је у Загребу 28. и 29. маја 2015. године. Тема конференције била је остваривање права дјетета и његовог најбољег интереса,

а када је интерес родитеља у супротности са интересом дјетета и са обавезама државе у заштити дјететових интереса. Централно питање којим су се бавили сви позвани говорници на овом скупу било је шта заправо значи и како се у пракси остварује основни принцип Конвенције о правима дјетета да најбољи интерес дјетета мора имати предност у свим поступањима и одлукама које се на њега односе у јавној и у приватној сфери.

- Годишњи састанак Европске мреже омбудсмена за дјецу (ENOC) који је одржан од 22. до 24. септембра у Амстердаму и који је резултирао заједничком изјавом мреже ENOC и УН-ове специјалне представнице за борбу против насиља над дјецом у духу глобалне иницијативе о преузимању одговорности држава у окончању насиља над дјецом. Истакнуто је да омбудсмени који се баве правима дјеце имају обавезу да:
  - креирају атмосферу и окружење у којем ће се поштовати права дјетета;
  - заговарају промјене и законске реформе;
  - увијек узимају у обзир најбољи интерес дјетета у својим поступањима;
  - слушају дјецу и оснажују њихов глас;
  - континуирано промовишу међународне стандарде у заштити и промоцији права дјеце.
- Састанак радне групе о правима особа са инвалидитетом Европске мреже националних институција за људска права (ENHRI) који је одржан у Загребу 26. и 27. октобра. Циљ састанка, осим размјенивања искустава и добрих пракси чланица Европске мреже, био је и утврђивање приоритета радне групе као и дискусија о развијању универзалних индикатора за праћење примјене Конвенције УН-а о правима особа са инвалидитетом и њихова промоција на регионалном и међународном нивоу.
- Иако у статусу посматрача, Институција омбудсмена БиХ учествовала је на тематском састанку Европске мреже организација које се баве питањем једнакости (Equinet), посвећеном питању вјере и увјерења у раду тијела која се баве питањем једнакости, који је одржан у Лондону 9. и 10. новембра 2015. године и бавио се питањима изазова у обезбјеђењу слободе вјеровања и борбе против вјерске дискриминације на европском и националном нивоу. У дискусији о најбољим примјерима из праксе посебан акценат стављен је на улогу тијела која се баве питањем једнакости и изазове који стоје пред њима приликом бављења питањима вјере и увјерења.
- Годишњи састанак Генералне скупштине Европске мреже националних институција за заштиту људских права (ENNHRI), који је одржан од 30. новембра до 2. децембра 2015. године, у Утрехту, Холандија, био је посвећен тренутној избјегличкој кризи у Европи, као и питањима миграција и азила, затим остварењу економских и социјалних права, те улози националних институција за заштиту људских права (NHRI) у (пост)конфликтним ситуацијама, и промовисању одрживих развојних циљева (СДГ) усвојених у септембру 2015. године на глобалном нивоу.

Приоритет дјеловања Институције омбудсмена је обавезна интеракција са системом уговорних органа УН-а и Канцеларијом високог комесара за људска права УН-а, као и сарадња са регионалним и међународним механизмима заштите људских права, поготово у свјетлу реакредитације Институције која је одгођена за 2016. годину.

Паралелно са овим активностима, Институција омбудсмена је била дио глобалних иницијатива и учествовала на важним скуповима на свјетском нивоу. Неки од тих скупова су:

- Конференција “Босна и Херцеговина - 20 година мира”, која је одржана у Стокхолму, у организацији Шведског института за међународне односе. Циљ конференције је био да се, у свјетлу двадесет година мира у Босни и Херцеговини, укаже на изазове и перспективу коју Дејтонски споразум носи у будућности. Теме конференције биле су Дејтонски мировни споразум – успјех или промашај, како (не)градити мир – да ли су извучене поуке, бављење посљедицама рата – да ли вријеме лијечи, те умјетност и култура – раздвајају или спајају?
- Семинар под називом “Улога омбудсмена у модерној парламентарној демократији: регионална перспектива”, који је одржан у Бриселу, у организацији Јединице за претприступне радње Европског парламента и Канцеларије европског омбудсмена, који представља дио програма подршке Европског парламента за 2015. годину парламента земаља које су у процесу проширења. Неке од тема о којима су учесници дискутовали су: одговорност институција ЕУ и улога омбудсмена, парламентарни надзор над примјеном закона и допринос омбудсмена, унапређивање добре управе у процесу реформи и приступања ЕУ.
- Међународна конференција посвећена улози националних институција за људска права (NHRIs) у конфликтним и постконфликтним ситуацијама, одржана је у Кијеву, у организацији Украјинског парламентарног комесара за људска права. У оквиру конференције презентоване су научене лекције везане за заштиту људских права током конфликта у БиХ, те изазови с којим се Институција омбудсмена БиХ и даље сусреће, а које су посљедица конфликта: питања статуса цивилних жртава рата, повратка, несталих и др. Усвојена је Декларација о NHRIs у конфликтним и постконфликтним земљама као платформа за дјеловање NHRIs.

Током 2015. године Институција је, на међународном плану, потврдила своје одређење за успостављање добрих и оперативних контаката, координацију активности и учешће у већини догађаја од глобалног значаја.

3. РЕГИОНАЛНА САРАДЊА

Институција омбудсмена посебну важност даје регионалној сарадњи. У 2015. години у већини земаља региона институције омбудсмена налазиле су се на прекретници, јер се истовремено суочавају са проблемима и борбом за финансијску и другу независност на једној, и перспективама које нуди регионална сарадња на другој страни.

Земље Балкана није заобишла глобална мигрантска/избјегличка криза и изазови које она са собом носи, а који захтијевају осмишљавање регионалне платформе за заједничко одлучивање и дјеловање институција омбудсмена.

У том контексту представници Институције омбудсмена БиХ заједно са правобранитељком Републике Хрватске Лором Видовић и особљем Канцеларије правобранитељке, као и са генералном секретарком Европске групе националних институција за заштиту људских права Деби Кохнер, 22. новембра, обавили су заједничку посјету азилантском центру у Славонском Броду. Ова активност била је увод за међународну конференцију омбудсмена и институција за људска права о теми “Изазови у остваривању људских права у избјегличкој/мигрантској кризи”, која је 23. и 24. новембра одржана у Београду, и која је актуализовала питање остваривања

људских права у мигрантској кризи. Избјегличка криза има многе димензије - безбједносну, економску и људску, а међу онима који долазе у Европу има много припадника рањивих група, посебно жена, дјеце и особа са инвалидитетом којима је потребна помоћ. Посебно значајно је усвајање Београдске декларације којом се дефинише начин на који институције и друштва треба да се одређују и понашају према избјеглицама.

Теме и активности које су биле релевантне за регион у 2015. години су: права дјеце, права азиланата и избјеглица, слобода приступа информацијама и јачање националних превентивних механизма (НПМ) успостављених у складу са Опционалним протоколом уз Конвенцију против тортуре. Институција омбудсмена за људска права је дала свој допринос и учествовала у раду сљедећих конференција и стручних скупова на којима је размјењивана регионална пракса и усвајани одређени закључци с циљем унапређења заштите права у овим областима:

- Стручно савјетовање о теми "Здравствена заштита лица лишених слободе у Југоисточној Европи", 29. и 30. јуна у Тирани, у организацији Институције омбудсмена Албаније.
- Конференција под називом "Размјена искустава о мултидисциплинарном тимском раду" у области заштите права дјеце, одржана у Приштини 9. и 10. новембра, у организацији "Terre des hommes", "Defence for children and Child Protection Hub for South East Europe" и Филозофског факултета Универзитета у Приштини.
- Међународна конференција: Слободан приступ информацијама – регионална искуства и међународни стандарди, одржана 19-21. новембра 2015. године у Подгорици, у организацији Агенције за заштиту личних података и слободан приступ информацијама Црне Горе.
- Дводневна међународна конференција, одржана 29. и 30. октобра у Тирани о улози Институције омбудсмена у заштити права подносилаца захтјева за међународну заштиту у организацији Институције омбудсмена Албаније. Конференција се фокусира на многобројне аспекте међународне заштите, укључујући и право на азил, као и супсидијарну и привремену заштиту, улогу институција омбудсмена у надзору над поступком квалификација, мјеста и стандарда прихвата, опхођења са рањивим групама и сл.

XII САРАДЊА СА МЕДИЈИМА

Омбудсмени Босне и Херцеговине активно сарађују са медијима, свјесни утицаја који несумњиво имају на све структуре друштва креирајући јавно мњење, те да у значајној мјери могу допринијети промоцији људских права, информисању о њиховом кршењу и могућностима заштите.

Сарадња омбудсмена и медија одвија се с циљем систематичног, континуираног, благовременог и тачног информисања јавности, путем штампаних и електронских медија о релевантним активностима Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине.

Институција омбудсмена примјењује стандардне процедуре у односима са медијима, што подразумева давање одговора о активностима и питањима из надлежности институције на захтјев новинара, учешће представника институције у медијима (интервјуи, изјаве, гостовања у ТВ и радијским емисијама), организацију конференција за новинаре, објављивање саопштења за јавност, представљање активности Институције дистрибуцијом промотивних материјала, те учешће у промотивним кампањама и сл.

Константно и систематично праћење јавног мњења, на основу квантитета и квалитета медијског простора посвећеног раду Институције, догађајима и питањима значајним за остваривање људских права у Босни и Херцеговини, као и анализа добијених података и њихово коришћење одвија се у сврху планирања будућих иницијатива у домену промоције људских права и односа с јавношћу. Истовремено, информисањем путем медија, омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине долазе у прилику да благовремено реагују на потенцијална кршења права грађана отварањем предмета по службеној дужности с циљем испитивања тачности навода и предузимања активности у складу са мандатом Институције. У том смислу, извјештавање медија о животним ситуацијама грађана, њиховим потребама и интересима најбољи су начини да се уоче повреде њихових права.

С друге стране, право грађана на благовремену и тачну информацију директно зависи од амбијента у којем новинари треба да имају адекватне и несметане услове за рад.

Степен слободе изражавања у једном друштву је индикатор његове отворености, нивоа демократије и поштовања људских права. Стога, у интересу јавности, омбудсмени Босне и Херцеговине позивају да се заустави тренд нарушавања слободе медија у Босни и Херцеговини и, у складу са постојећим законима и међународним стандардима, новинарима у БиХ омогући право на рад. Омбудсмени сматрају да је свакако потребно цијенити достигнути ниво независности медија, као и интензитет кршења права и медијских слобода, а у томе и одговорност за сваки конкретан случај, те осуђују сваки инцидент који угрожава безбједност и дигнитет новинара и слободу медија у Босни и Херцеговини.

У извјештајном периоду забиљежен је благи раст укупне активности по питању сарадње медија са Институцијом омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине у односу на претходну годину.

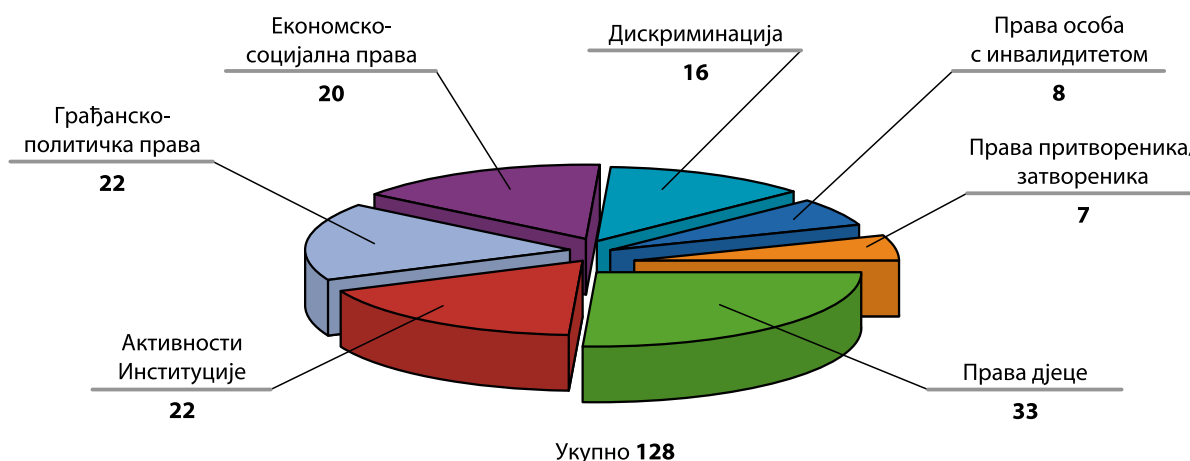
Ове активности су подразумијевале учешће омбудсмена и њихових помоћника у медијима (интервјуи, изјаве, гостовања у ТВ и радио емисијама), као и достављање одговора у писаној форми када су у питању штампани медији.

У 2015. години Институција омбудсмена је одговорила на укупно 128 захтјева медија, што је за 28 више него 2014. године.

Изјаве које су омбудсмени и њихови помоћници дали за локалне медије широм Босне и Херцеговине или у иностранству, као и информације пласиране путем саопштења за јавност, нису обухваћене обрађеном статистиком. Зато треба напоменути да су локални медији показали значајан интерес за рад Институције, као и да су омбудсмени и њихови помоћници дали значајан број изјава за медије приликом учешћа на конференцијама у иностранству.

У форми саопштења за јавност, омбудсмени су се огласили о темама дискриминације, права дјетета и особа са инвалидитетом, те других тема које су разматране са становишта заштите и унапређења људских права у Босни и Херцеговини. На исти начин омбудсмени су настојали да допринесу афирмацији права, посебно угрожених категорија становништва поводом обиљежавања значајних датума из области људских права у Босни и Херцеговини у 2015. години.

Ипак, ова чињеница не умањује обавезу интензивнијег дјеловања омбудсмена према медијима с циљем актуализовања осталих релевантних питања из области заштите људских права у наредном периоду.

Преглед захтјева медија по областима људских права

Посматрано по категоријама повреда права, анализа показује да се највећи број запримљених захтјева медија, и у претходним годинама и у 2015. години, односио на област заштите права дјетета (33).

У истој мјери медији су показали интерес за питања из области грађанских и политичких права (22), као и опште надлежности Институције (22), док је незнатно мањи број медијских захтјева третирао област економско-социјалних права грађана (20).

У односу на 2014. годину, мањи удио у укупном броју обраћања заузимају теме из надлежности Одјела за елиминацију свих облика дискриминације (16). И даље недовољан, али повећан интерес медија у извјештајној години у односу на претходну забиљежен је по питању права особа са инвалидитетом (8), док су права притвореника и затвореника остала на приближно истом нивоу интересовања и била су седам пута предмет обраћања медијских кућа овој институцији.

Као што је раније наведено, и даље се медији у највећој мјери обраћају Институцији омбудсмена у вези са питањима која се односе на права дјецe, што је последица актуелних дешавања у области образовања, као и случајева вршњачког насиља, експлоатације дјецe и других проблема у вези са остваривањем права дјецe у Босни и Херцеговини.

Осим изношења става у погледу наведених тема, омбудсмени су у домену промоције ове године посебну пажњу посветили "Специјалном извјештају о стању заштите мајке и материнства на подручју Федерације БиХ", као и обиљежавању Дјечје недјеље и Међународног дана дјетета.

Медији су показали значајан интерес за активности Институције, односно сазнања до којих су омбудсмени дошли поступајући по жалбама грађана и за мјере које су предузели на отклањању утврђених кршења њихових права. У овим изјавама, омбудсмени су се такође осврнули на остале показатеље којима се оцјењује опште стање људских права у Босни и Херцеговини.

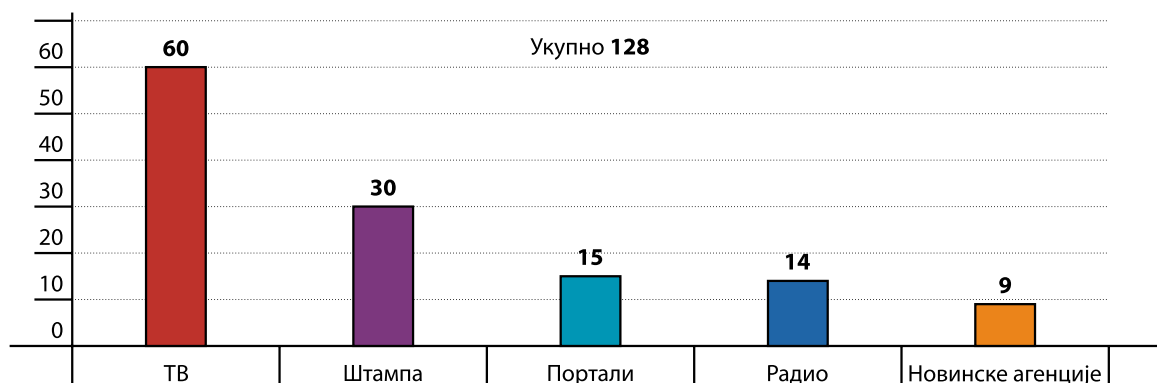
У области грађанских и политичких права забиљежен је значајан пораст захтјева који се односе на слободу приступа информацијама, а Институција је одговарала и на захтјеве новинара у вези са функционисањем правосуђа, управе, као и имовинско-правним односима, владиним и министарским именованима и сл.

У незнатно мањој мјери захтјеви медија односили су се на економско-социјална права грађана. У оквиру ове области обрађене су теме из домена социјане заштите, као и права из радног односа и др.

У односу на претходну, у 2015. години нешто мањи удио у укупном броју запримљених захтјева заузимају теме из надлежности Одјела за елиминацију свих облика дискриминације. Ипак, медијима свакако треба признати неоспоран допринос у информисању грађана у погледу постојања заштите од дискриминације, као и стављања у фокус тема као што су мобинг, дискриминација на основу друштвеног положаја и пола, као и други облици дискриминације. Овакав приступ медија омогућио је да се о наведеним темама више чује у јавном простору БиХ, а самим тим охрабре грађани да пријаве овакве случајеве.

У изјавама које су представници Институције омбудсмена дали у вези са питањем права особа са инвалидитетом, посебно су актуализовали проблем архитектонских баријера, запошљавања и осталих проблема чије рјешавање би омогућило унапређење стања права ове категорије становништва.

Када је ријеч о правима затвореника и притвореника, вођени су разговори о условима у казнено-поправним заводима у БиХ, обраћању Институцији и предузетим мјерама, а одређен број медијских захтјева запримљен је поводом обиљежавања Међународног дана борбе против тортуре.

Медијски интерес за рад Институције омбудсмена за људска права БиХ према врсти медија

Највише иступа у 2015. години омбудсмени и њихови помоћници имали су у програмима електронских медија, чиме је настављен тренд из претходних година.

Као што приказује дијаграм, убједљиво највећи удио у укупном броју изјава за медије, омбудсмени и њихови помоћници остварили су у телевизијским програмима (60), док су двоструко мање изјава имали на захтјев штампаних медија (30).

Према врсти медија за које су представници институције дали изјаве у извјештајној години, слиједе портали (15) и радио-станице (14), те новинске агенције (9).

У односу на 2014. годину, евидентан је пораст броја захтјева од штампаних медија и портала, док су нешто мањи интерес показале радио-станице, а сарадња са новинским агенцијама остала је на истом нивоу.

Говорећи о медијима с којима је Институција остварила сарадњу у 2015. години, важно је напоменути да је највише изјава реализовано по захтјевима БХРТ-а, али и да су у већој мјери него претходне године активности Институције пратиле РТВФБиХ и РТРС.

Представници Институције омбудсмена су током 2015. године гостовали и давали изјаве у програмима N1, TV1, Al Jazeera, Pink BH, као и за "Независне новине", "Дневни аваз", "Press" и бројне друге медијске куће.

Значајан је допринос у информисању јавности у локалним заједницама дале су РТВЗЕ, РТВ Слон из Тузле, РТВУСК, Tv City из Мостара и друге.

У извјештајној години настављен је тренд фокусирања медијске сарадње на сједиште Институције у Бањалуци и Канцеларију у Сарајеву, што указује на потребу снажнијег ангажмана на промоцији активности подручних канцеларија Институције у Мостару, Ливну и Брчко Дистрикту.

Користећи могућности интернета, као електронског медија са највећом корисничком групом на свијету, Институција омбудсмена је, пратећи трендове у функционалности и дизајну, посебну пажњу посветила интернетској страници (www.ombudsmen.gov.ba) на којој корисници могу да се информишу о раду Институције, својим правима и поступцима за остваривање права кроз рад омбудсмена, као и да преузму образац жалбе.

На страници су такође објављени и специјални извјештаји, анализе и препоруке омбудсмена, те публикације и промотивни видео-материјали, чиме је посјетиоцима омогућен бољи увид у активности Институције значајне за остваривање њихових права.

У 2015. години, на интернетској страници објављено је 75 појединачних информација, а посјећена је 32.698 пута и укупно је погледано 107.654 страница са садржајима. Те посјете остварило је 22.128 различитих посјетилаца који су се, у просјеку, задржавали двије минуте и петедесет секунди на интернетској презентацији.

Највише посјета било је из Босне и Херцеговине, слиједе Србија и Хрватска, а значајан број посјета забиљежен је из САД-а, Њемачке, Велике Британије, Холандије, Словачке, Кеније итд.

Како претходних тако и 2015. године сарадња са медијима одвијала се у оквиру учешћа представника Институције омбудсмена на скуповима посвећеним питањима из области медијских слобода, те у редовним контактима са новинарима, као и портпаролима из других агенција и институција.

У извјештајној години омбудсмени су први пут организовали новогодишњи пријем за новинаре, како би истакли добру сарадњу са медијима и захвалили на професионалном односу у извјештавању о активностима Институције. Пријем је уједно био прилика за сумирање резултата рада у 2015. години и разговор о унапређењу будуће сарадње Институција омбудсмена и медија с циљем промоције и заштите људских права.

XIII САРАДЊА СА НЕВЛАДИНИМ И ЦИВИЛНИМ СЕКТОРОМ

Сарадња са невладиним организацијама и цивилним сектором у 2015. години је била интензивирана и карактерише је велики број захтјева за сарадњу и учествовање у активностима НВО-а, а који су упућени Институцији омбудсмена. Имајући у виду своје редовне активности и ограничене капацитете, омбудсмени су се ипак у највећој мјери одазивали оваквим позвима. Међутим, сарадња на индивидуалним и ад хок основама отворила је питања ревидирања Платформе о сарадњи са НВО-има и организовања ове сарадње на уређенијим и партнерским основама.

У 2015. години издвојило се неколико области сарадње са НВО-има. Прије свега ради се о заштити маргинализованих група, у првом реду особа са инвалидитетом, дјеце, припадника мањина. Како би унаприједили њихова права и указали на њихов тежак положај у борби за једнакоправност и социјално укључење у све сегменте друштва, Институција омбудсмена је наставила да сарађује са организацијама: My Rights, Minority Groups International, Коалицијом за стратегију и изједначавање могућности и права особа са инвалидитетом Унско-санског кантона, Коалицијом маргинализованих група (КОМА).

Неке од утврђених области заједничког дјеловања су:

- Израда плана примјене Конвенције УН-а о правима особа са инвалидитетом или плана за усклађивање законодавства са прокламованим принципима и обавезама дефинисаним у Конвенцији, тесходнотоме уједначавање дефиниције инвалидитета и особа са инвалидитетом у законодавству;
- Заговарање програма за адекватно утврђивање потреба за ортопедским и другим помагалима, примјереним индивидуалним потребама особа са инвалидитетом, и обезбјеђивање средстава за функционалан јавни систем стоматолошке услуге за дјецу и одрасле особе са интелектуалним тешкоћама;
- Заговарање реализовања квалитетног инклузивног образовање за дјецу и младе са инвалидитетом на свим нивоима образовања;
- Промовисање права на једнаке могућности и приступачност јавним објектима и установама и равноправно учешће у саобраћају;
- Приближавање рада омбудсмена особама са инвалидитетом како би могле поднијети жалбу Институцији омбудсмена о кршењу њихових права;
- Учешће особа са инвалидитетом и организација особа са инвалидитетом у одређивању и реализовању приоритета из Стратегије омбудсмена за период 2016-2021. у овој области.

Имајући у виду повећан број жалби из области радних односа и жалби везаних за мобинг на радном мјесту и најављено усвајање новог закона о раду, Институција омбудсмена је остварила низ контаката са организацијама које се баве смањењем експлоатације на радном мјесту и јачањем заштите права радника у Босни и Херцеговини.

У области заштите права дјеце Институција омбудсмена је наставила сарадњу са коалицијом мреже НВО-а за права дјетета "Снажнији глас за дјецу" и *Save the Children*.

Када говоримо о посебном мандату који Институција омбудсмена има у складу са Законом о забрани дискриминације у БиХ, сарадња са НВО-има се огледала у учешћу у конференцијама, стручним скуповима и промотивним активностима у којима се шира јавност упознавала са мандатом и нивоом примјене овог закона. Посебан акценат је у 2015. години стављен на права LGBT особа, а организације са којима је Институција омбудсмена сарађивала на овим питањима су Сарајевски отворени центар и Коалиција организација цивилног друштва за борбу против дискриминације “Једнакост за све”.

На питањима јачања и промоције успостављања система приступа правди и успостављања ефикасног система бесплатне правне помоћи Институција је наставила сарадању са организацијом Ваша права и Фондацијом локалне демократије у оквиру потписаног споразума чија је сврха успостављање заједничке сарадње и координације пружалаца бесплатне правне помоћи како би грађани Кантона Сарајево имали ефикаснију и квалитетнију заштиту у остваривању својих права.

Посебно интензивирана сарадња са организацијама цивилног друштва у 2015. години је била у области транспарентности, одговорности и интегритета у јавној управи, борбе против корупције и у оквиру иницијативе партнерства за отворену власт.

Институција омбудсмена је узела учешће у иницијативи Партнерство за отворену власт у организацији *Transparency International*, Фондације ЦПИ, Центра за друштвена истраживања Аналитика и Центра за истраживачко новинарство, а у сарадњи са Фондом отворено друштво Босне и Херцеговине и регионалним пројектом “Заговарање за отворену власт: право да знам у Југоисточној Европи”, који је финансирала Европска унија.

Партнерство за отворену власт – Open Government Partnership (OGP) – јесте глобална мултилатерална иницијатива за транспарентност и отвореност рада органа јавне власти, а њене учеснице су државе које се чланством у Партнерству обавезују на конкретне мјере и дјеловање у областима транспарентности, оснаживања учешћа грађана у власти, борбе против корупције и увођења нових технологија, а како би јавна власт била што ефикаснија. Партнерство за отворену власт је иницијатива која има 65 држава чланица, а Босна и Херцеговина се у 2014. прикључила овој иницијативи.

У складу са својим капацитетима и могућностима, Институција омбудсмена је у 2015. години реализовала и одређене едукативне активности, те настојала да отвори своја врата студентима и невладиним организацијама које се интересују за начин функционисања Институције. У том смислу издвајамо посјету Институцији групе невладиних организација окупљених око УСАИД-овог програма подршке маргинализованим групама.

Важни догађаји

На иницијативу Институције омбудсмена одржана је заједничка тематска сједница Комисије за остваривање равноправности полова Представничког дома ПСБиХ и Комисије за једнакоправност полова Представничког дома Парламента ФБиХ, на којој је разматран Специјални извјештај стању заштите мајке и материнства на подручју Федерације БиХ. Овај начин сарадње са парламентима у Босни и Херцеговини показао се изузетно ефикасним и резултирао је широм иницијативом за рјешавање питања породилских накнада у ФБиХ.

Институција омбудсмена обиљежила је 10. децембар, Међународни дан људских права, под мотом “Наша права. Наше слободе. Увијек” учествовањем у неколико заједничких активности:

- у раду конференције коју је организовао Гендер центар Владе Републике Српске о теми “Фемцид као облик родно заснованог насиља” одржане у Бањалуци, у оквиру обиљежавања глобалне кампање под називом: “16 дана активизма против насиља над женама” и кампање: “Живот без насиља”;
- излагањем на заједничкој конференцији у организацији Заједничке комисије за људска права Парламентарне скупштине БиХ и Министарства за људска права и избјеглице БиХ, која је посвећена подизању свијести о људским правима и креирању простора за дијалог у Босни и Херцеговини као корак напријед ка демократском и толерантном бх. друштву лишеном дискриминације и предрасуда;
- посјетом дневног центра за дјецу при хуманитарној организацији “Алтруист” у Мостару, с циљем указивања на проблем просјачења дјеце и потребу његовог системског рјешавања и пружања подршке дневним центрима за дјецу затечену у просјачењу и скитњи и дјецу која трпе друге облике насиља или експлоатације у Босни и Херцеговини, а који раде захваљујући ентузијазму и залагањем појединих невладиних организација;
- излагањем на скупу на Правном факултету Универзитета у Бањалуци под називом: “Босна и Херцеговина и избјеглице: Онда и сада”, када је отворена јавна расправа о изазовима произашлим из дуготрајног расељавања на Балкану, двадесет година након завршетка оружаних сукоба у Босни и Херцеговини, као и о новим изазовима у рјешавању тренутне избјегличке кризе из перспективе Универзалне декларације о људским правима.

XIV БУЏЕТ И ФИНАНСИЈЕ

Институција омбудсмена у потпуности се финансира из Буџета институција БиХ²⁷⁹. У табели у Анексу овог извјештаја приказан је буџет за 2015. годину којим Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине располаже у износу од 2.460.000 КМ. Укупно извршење расхода буџета за 2015. годину износи укупно 2.328.369 КМ, што чини 95% од укупних средстава одобрених буџетом.

Институција омбудсмена у току 2015. године није исказала потребу, нити се обраћала са захтјевом за средствима из текуће резерве.

Још од 2009. године до данас буџетска средства за функционисање Институције омбудсмена била су умањивана, што је утицало на њен план и рад и отежавало нормално функционисање у свим сегментима рада и нису уважавани захтјеви за буџетским средствима иако су за то постојали законски и оправдани разлози као што су то, према Закону о забрани дискриминације, посебни послови у области владиних, министарских и других именовања, послови у области слободе приступа информацијама и други.

Институција омбудсмена акредитована је код Међународног координационог комитета националних институција за промоцију и заштиту људских права у статусу "А".

Један од основних предуслова за акредитацију у статусу "А" је финансијска независност Институције. Омбудсмени сматрају да би овај предуслов био озбиљно нарушен ако би Институција омбудсмена прихватила да њено финансијско пословање додатно ревидирају органи извршне власти, што би у коначници могло довести до губљења статуса "А", а што Институција омбудсмена не може дозволити.

Ревизорски извјештаји су сваке године били позитивни, што је указивало на рационално и законито извршење буџета и трошење буџетских средстава.

---

279 Закон о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2015.годину ("Службени гласник БиХ", број 40/15)

XV ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПРЕПОРУКА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-1/15	Ж-СА-05-840/14	ОПШТИНА ТРАВНИК Н/Р НАЧЕЛНИКА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	05.01.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-2/15	Ж-МО-05-58/14	ГРАД МОСТАР Н/Р ГРАДОНАЧЕЛНИКА МОСТАР	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	12.01.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-3/15	Ж-МО-05-77/14	ГРАД МОСТАР Н/Р ГРАДОНАЧЕЛНИКА МОСТАР	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	12.01.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-4/15	Ж-МО-05-106/14	ГРАД МОСТАР Н/Р ГРАДОНАЧЕЛНИКА МОСТАР	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ	12.01.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-5/15	Ж-МО-04-125/14	ВЛАДА ХНК Н/Р ПРЕМИЈЕРА МОСТАР	10 - РАДНИ ОДНОСИ	12.01.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-6/15	Ж-ЛИ-05-130/13	ОПШТИНСКИ СУД ЛИВНО	09 - СУДОВИ	21.01.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-7/15	Ж-БЛ-05-660/14	ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА ТЕСЛИЋ	05 - ПОЛИЦИЈА	20.01.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-8/15	Ж-БЛ-05-693/14	ОСНОВНИ СУД У БАЊОЈ ЛУЦИ	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	26.01.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-9/15	Ж-СА-04-1376/14	ДД БХ ТЕЛЕКОМ -- ТЕЛЕКОМ ИНЖЕЊЕРИНГ САРАЈЕВО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	22.01.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-10/15	Ж-СА-05-1081/14	ОПШТИНА НОВИ ГРАД САРАЈЕВО СЛУЖБА ЗА ПРИВРЕДУ, ФИНАНСИЈЕ И ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКИ ИНСПЕКТОР	19 - УПРАВА	03.02.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-11/15	Ж-СА-05-1104/14	ГРАД ПРИЈЕДОР ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ФИНАНСИЈЕ	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	03.02.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-12/15	Ж-БЛ-05-764/14	ГРАД БАЊА ЛУКА	19 - УПРАВА	29.01.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-13/15	Ж-БЛ-02-713/14	ЗАВОД ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	29.01.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-14/15	Ж-БЛ-05-742/14	ПОРЕСКА УПРАВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 - ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	29.01.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-15/15	Ж-БЛ-05-611/14	ОПШТИНА НОВИ ГРАД САРАЈЕВО	19 - УПРАВА	29.01.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-16/15	Ж-БЛ-05-226/14 Ж-БЛ-05-234/14	ВИЈЕЋЕ МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	29.01.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-17/15	Ж-БЛ-01-662/13	ВЛАДА СРЕДЊОБОСАНСКОГ КАНТОНА МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ СРЕДЊОБОСАНСКОГ КАНТОНА ЗАВОД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА СБК НОВИ ТРАВНИК ОПШТА БОЛНИЦА ЈАЦЕ	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	30.01.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-18/15	Ж-БЛ-05-359/14	ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ ОПШТИНЕ БОСАНСКА КРУПА ЈКП "10. ЈУЛИ» ДОО БОСАНСКА КРУПА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	30.01.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-19/15	Ж-БЛ-04-668/14	МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САВЈЕТ МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊАЛУКА ФОНД ПЕНЗИЈСКОГ И ИНВАЛИДСКОГ ОСИГУРАЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	25 - ПЕНЗИЈЕ	30.01.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-20/15	Ж-БЛ-05-6/15	ЈУ ОШ "СВЕТИ САВА» ДОБОЈ	09 - СУДОВИ	03.02.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-21/15	Ж-БЛ-05-830/14	УПРАВА ЗА ИНДИРЕКТНО ОПОРЕЗИВАЊЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	19 - УПРАВА	04.02.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-22/15	Ж-БЛ-05-772/14	ГРАД БАЊА ЛУКА	19 - УПРАВА	04.02.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-23/15	Ж-БЛ-05-759/14	ЈУ ЦЕНТАР ЗА КУЛТУРУ И ОБРАЗОВАЊЕ "ЗУХДИЈА ЖАЛИЋ» ВЕЛИКА КЛАДУША	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	04.02.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-24/15	Ж-БЛ-05-706/14	ЈП "МЕЂУНАРОДНИ АЕРОДРОМ ТУЗЛА» ДОО	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	04.02.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-25/15	Ж-СА-05-1263/14	ОПШТИНА ВИТЕЗ	19 - УПРАВА	04.02.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-26/15	Ж-СА-06-1141/14	САВЈЕТ МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-19 - НА ОСНОВУ ПОЛНОГ ИЗРАЖАВАЊА ИЛИ ОРИЕНТАЦИЈЕ	04.02.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-27/15	Ж-СА-02-520/14	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ САРАЈЕВО	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	05.02.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-28/15	Ж-СА-04-961/14	ЗЕНИЧКО-ДОБОЈСКИ КАНТОН МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКУ, КУЛТУРУ И СПОРТ ЗЕНИЦА ЈУ СРЕДЊА МЈЕШОВИТА ШКОЛА ЗАВИДОВИЋИ Н/Р ДИРЕКТОРА ЗАВИДОВИЋИ	10 - РАДНИ ОДНОСИ	06.02.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-29/15	Ж-СА-04-18/15	ЗАВОД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА ЗЕНИЧКО-ДОБОЈСКОГ КАНТОНА Н/Р ДИРЕКТОРА ЗЕНИЦА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	06.02.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-30/15	Ж-ЛИ-05-138/14	ОПШТИНА ДРВАР, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ ДРВАР	19 - УПРАВА	09.02.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-31/15	Ж-ЛИ-05-249/14	СКУПШТИНА КАНТОНА 10	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	09.02.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-32/15	Ж-ЛИ-02-291/14	ОПШТИНА ДРВАР, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ ДРВАР	02 - МЕДИЈИ И СЛОБОДА ИНФОРМИСАЊА	09.02.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-33/15	Ж-ЛИ-05-321/14	ОПШТИНА ЛИВНО, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК	19 - УПРАВА	09.02.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-34/15	Ж-СА-05-943/14	АГЕНЦИЈА ЗА ФИНАНСИЈСКЕ, ИНФОРМАТИЧКЕ И ПОСРЕДНИЧКЕ УСЛУГЕ Д.Д. САРАЈЕВО САРАЈЕВО Н/Р ВД ДИРЕКТОРА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	09.02.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-35/15	Ж-СА-04-644/12	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА САРАЈЕВО	23 - ЗДРАВСТВО	25.02.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-36/15	Ж-СА-05-1098/11	ОПШТИНА СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО Н/Р УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКОГ ИНСПЕКТОРА Н/Р НАЧЕЛНИКА	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	23.02.2015.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-37/15	Ж-СА-04-62/15	ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ЗА ПИО/МИО МОСТАР ДИРЕКТОР ФЕДЕРАЛНОГ ЗАВОДА	25 - ПЕНЗИЈЕ	24.02.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-38/15	Ж-БР-05-259/13	ОПШТИНСКИ СУД У ЖИВИНИЦАМА	09 - СУДОВИ -- 09-3 - ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	11.03.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-39/15	Ж-БР-04-36/14	ВЛАДА БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ ОДЈЕЛ ЗА ОБРАЗОВАЊЕ	11 - ОБРАЗОВАЊЕ	11.03.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-40/15	Ж-БР-04-5/14	ГРАД ТУЗЛА СЛУЖБА ЗА КОМУНАЛНЕ ПОСЛОВЕ, ИЗГРАДЊУ И ПОСЛОВЕ МЈЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА КОМИСИЈА ЗА САОБРАЋАЈ ЈКП САОБРАЋАЈ И КОМУНИКАЦИЈЕ Д.О.О ТУЗЛА	21 - КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ	11.03.2015.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-41/15	Ж-БР-05-100/14	ОПШТИНСКИ СУД У САРАЈЕВУ	09 - СУДОВИ -- 09-3 - ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	11.03.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-42/15	Ж-БР-06-18/14	ВЛАДА БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ ОДЈЕЛ ЗА ОБРАЗОВАЊЕ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-13 - НА ОСНОВУ ВЕЗЕ СА НАЦИОНАЛНОМ МАЊИНОМ	11.03.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-43/15	Ж-БР-05-201/14	ЈП РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	11.03.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-44/15	Ж-БР-05-200/14	ЈП РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	11.03.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-45/15	Ж-БР-05-261/14	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ЦЕНТАР ЈАВНЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ БИЈЕЉИНА ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА БИЈЕЉИНА	05 - ПОЛИЦИЈА	11.03.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-46/15	Ж-СА-06-105/14	ОПШТИНА ПРОЗОР РАМА СЛУЖБА ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ, КОМУНАЛНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ, ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ И КАТАСТАР НЕКРЕТНИНА Н/Р НАЧЕЛНИКА ПРОЗОР-РАМА МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ ХНК МОСТАР	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-11 - НА ОСНОВУ ЕТНИЧКЕ ПРИПАДНОСТИ	09.03.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-47/15	Ж-СА-04-900/14	МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКУ И МЛАДЕ КАНТОНА САРАЈЕВО САРАЈЕВО	11 - ОБРАЗОВАЊЕ	09.03.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-48/15	Ж-СА-06-1196/14	КАНТОНАЛНА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА ТУЗЛА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	11.03.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-49/15	Ж-СА-05-1340/14	ЈУ ОШ "5 ОКТОБАР» САНСКИ МОСТ ШКОЛСКИ ОДБОР МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА БИХАЋ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	11.03.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-50/15	Ж-СА-01-95/15	ВЛАДА БОСАНСКО-ПОДРИЊСКОГ КАНТОНА ГОРАЖДЕ СКУПШТИНА БОСАНСКО-ПОДРИЊСКОГ КАНТОНА ГОРАЖДЕ	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	13.03.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-51/15	Ж-СА-06-1107/14	ЈУ ЗАВОД ЗА МЕДИЦИНУ РАДА САРАЈЕВО	06 - ЈАВНИ ПРИХОДИ	13.03.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-52/15	Ж-МО-05-3/15	ИСЛАМСКА ЗАЈЕДНИЦА У БиХ - КАРАЋОЗ-БЕГОВА МЕДРЕСА МОСТАР	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-3 - ПРАВО НА ДВОСТЕПЕНОСТ	13.03.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-53/15	Ж-БЛ-05-832/14	РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ БАЊА ЛУКА	19 - УПРАВА	16.03.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-54/15	Ж-БЛ-05-741/14	ЈЗУ ДОМ ЗДРАВЉА БАЊА ЛУКА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 - ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	17.03.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-55/15	Ж-БЛ-05-749/14	УНИВЕРЗИТЕТСКА БОЛНИЦА КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР БАЊА ЛУКА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	17.03.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-56/15	Ж-БЛ-05-9/15	РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ ИНСПЕКЦИЈА РАДА ПОДРУЧНО ОДЈЕЉЕЊЕ ТРЕБИЊЕ - ОДСЈЕК БИЛЕЋА	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	16.03.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-57/15	Ж-БЛ-04-684/14	ОПШТИНА ГРАДИШКА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	16.03.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-58/15	Ж-БЛ-05-834/14	НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ОПШТИНА ПРЊАВОР	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	16.03.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-59/15	Ж-БЛ-05-815/14	ОСНОВНИ СУД У БАЊОЈ ЛУЦИ	09 - СУДОВИ -- 09-2 - ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	16.03.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-60/15	Ж-БЛ-06-676/14	МУП РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ УПРАВА ЗА ПОЛИЦИЈСКО ОБРАЗОВАЊЕ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-19 - НА ОСНОВУ ПОЛНОГ ИЗРАЖАВАЊА ИЛИ ОРИЕНТАЦИЈЕ	16.03.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-61/15	Ж-БЛ-06-504/14	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ РС	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	16.03.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-62/15	Ж-БЛ-04-778/14	ГРАД БАЊА ЛУКА ОДЈЕЉЕЊЕ КОМУНАЛНЕ ПОЛИЦИЈЕ	21 - КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ	16.03.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-63/15	Ж-БЛ-04-520/14	ОПШТИНА СРБАЦ	10 - РАДНИ ОДНОСИ	16.03.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-64/15	Ж-БЛ-02-17/15	МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ РС	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	16.03.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-65/15	Ж-БЛ-05-754/14	ВИСОКИ СУДСКИ И ТУЖИЛАЧКИ САВЈЕТ САРАЈЕВО	09 - СУДОВИ	16.03.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-66/15	Ж-БЛ-04-579/14	ФОНД ПИО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	25 - ПЕНЗИЈЕ	16.03.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-67/15	Ж-БЛ-04-688/14	СРЕДЊОШКОЛСКИ ЦЕНТАР "НИКОЛА ТЕСЛА» КОТОР ВАРОШ	11 - ОБРАЗОВАЊЕ	16.03.2015.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-68/15	Ж-МО-01-18/15	ОСНОВНА ШКОЛА НОВИ ТРАВНИК Н/Р РАВНАТЕЉА НОВИ ТРАВНИК	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	30.03.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-69/15	Ж-МО-04-172/14	ВЛАДА ХНК Н/Р ПРЕМИЈЕРА МОСТАР	10 - РАДНИ ОДНОСИ	30.03.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-70/15	Ж-МО-04-173/14	ВЛАДА ХНК Н/Р ПРЕМИЈЕРА МОСТАР	10 - РАДНИ ОДНОСИ	30.03.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-71/15	Ж-БЛ-05-394/14	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	18.02.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-72/15	Ж-БЛ-05-161/15	ГРАД ЗЕНИЦА СЛУЖБА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СТАМБЕНЕ ПОСЛОВЕ	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	31.03.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-73/15	Ж-БЛ-05-103/15	МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	19 - УПРАВА	31.03.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-74/15	Ж-БЛ-06-70/15	ЕЛЕКТРОПРЕНОС БиХ БАЊА ЛУКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-12 - НА ОСНОВУ НАЦИОНАЛНОГ ИЛИ СОЦИЈАЛНОГ ПОРИЈЕКЛА	31.03.2015.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-75/15	Ж-БЛ-04-797/14	ЗАВОД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА ЗЕНИЧКО-ДОБОЈСКОГ КАНТОНА ЗЕНИЦА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	31.03.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-76/15	Ж-БР-05-14/15	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ИЗБЈЕГЛИЦА САРАЈЕВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	01.04.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-77/15	Ж-СА-04-899/14	МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊА, НАУКУ И МЛАДЕ КАНТОНА САРАЈЕВО	11 - ОБРАЗОВАЊЕ	28.04.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-78/15	Ж-БР-04-18/13	ВЛАДА БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ Н/Р ГРАДОНАЧЕЛНИКА ЈП "КОМУНАЛНО БРЧКО» ДОО Н/Р ДИРЕКТОРА	21 - КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ	01.04.2015.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-79/15	Ж-БР-05-376/13	ОПШТИНА ГРАЧАНИЦА СЛУЖБА ЗА ПРЕДУЗЕТНИШТВО, ЛОКАЛНИ РАЗВОЈ И ФИНАНСИЈЕ УРБАНИСТИЧКО ГРАЂЕВИНСКИ ИНСПЕКТОР	19 - УПРАВА	01.04.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-80/15	Ж-БР-04-370/13	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ САРАЈЕВО, ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНСКО ВЈЕШТАЧЕЊЕ ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА САРАЈЕВО, ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРВОСТЕПЕНИ ПОСТУПАК МЕДИЦИНСКОГ ВЈЕШТАЧЕЊА ТУЗЛА, ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ТУЗЛА,	24 - СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	01.04.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-81/15	Ж-БЛ-05-415/14	ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ОПШТИНА ЗВОРНИК	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	31.03.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-82/15	Ж-БЛ-05-621/14	СКУПШТИНА ХЕРЦЕГБОСАНСКОГ КАНТОНА КОМИСИЈА ЗА ИЗБОР И ИМЕНОВАЊЕ ТОМИСЛАВГРАД	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	31.03.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-83/15	Ж-БЛ-01-592/14	ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	31.03.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-84/15	Ж-СА-04-57/15	МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ КОМИСИЈА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ЧЛАНА 152 ЗАКОНА О РАДУ БАЊА ЛУКА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	02.04.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-85/15	Ж-СА-06-125/15 Ж-СА-06-132/15 Ж-СА-06-145/15	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА И НАУКЕ ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЗА ПИТАЊА БОРАЦА И ИНВАЛИДА ОДБРАМБЕНО-ОСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА КАНТОНАЛНЕ СКУПШТИНЕ СВИХ КАНТОНА У Ф БИХ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА	03.04.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-86/15	Ж-СА-05-1300/14	СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО Н/Р ПРЕДСЕДНИКА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	03.04.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-87/15	Ж-СА-04-1127/14 Ж-СА-05-1331/14	ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ -ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ -ДОМ НАРОДА -ОДБОРУ ЗА ПОВРАТАК ИЗБЈЕГЛИХ И РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА ДОМА НАРОДА САРАЈЕВО ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАСЕЉЕНИХ ОСОБА И ИЗБЈЕГЛИЦА Н/Р МИНИСТРА САРАЈЕВО СКУПШТИНА КАНТОНА САРАЈЕВО Н/Р ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕГ САРАЈЕВО МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ, РАСЕЉЕНА ЛИЦА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ КАНТОНА САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА САРАЈЕВО МИНИСТАРСТВО ЗА ЉУДСКА ПРАВА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ БИХ САРАЈЕВО	04 - ВЈЕРСКЕ СЛОБОДЕ / РЕЛИГИЈА И 19 - УПРАВА	06.04.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-88/15	Ж-СА-05-1234/14	КЈП "САРАЈЕВО-ШУМЕ» Д.О.О. САРАЈЕВО ОДБОР ЗА РЕВИЗИЈУ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	06.04.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-89/15	Ж-СА-04-134/15	ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ЗА ПИО/МИО МОСТАР Н/Р ДИРЕКТОРА ЗАВОДА	25 - ПЕНЗИЈЕ	06.04.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-90/15	Ж-СА-06-1070/14 Ж-СА-06-241/15	МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА БИХ САРАЈЕВО ВИЈЕЋЕ МИНИСТРА БИХ САРАЈЕВО ВЛАДА РС БАЊАЛУКА ФОНД ПЕНЗИЈСКОГ И ИНВАЛИДСКОГ ОСИГУРАЊА РС БИЈЕЉИНА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА	28.04.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-91/15	Ж-СА-05-954/13	ОПШТИНА ЦЕНТАР САРАЈЕВО КАБИНЕТ ОПШТИНСКОГ НАЧЕЛНИКА –ИНСПЕКЦИЈА	19 - УПРАВА	28.04.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-92/15	Ж-СА-06-131/15	ЈАВНА ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА ДОМ ЗДРАВЉА БРАТУНАЦ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА	28.04.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-93/15	Ж-СА-05-10/14	ЗЕНИЧКО-ДОБОЈСКИ КАНТОН СКУПШТИНА ЗЕНИЧКО-ДОБОЈСКОГ КАНТОНА	19 - УПРАВА	28.04.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-94/15	Ж-СА-04-62/15	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЗА ПИТАЊА БОРАЦА И ИНВАЛИДА ОДБРАМБЕНО-ОСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА Н/Р МИНИСТРА ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА Н/Р МИНИСТРА	25 - ПЕНЗИЈЕ	30.04.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-95/15	Ж-СА-04-64/15	МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКУ И МЛАДЕ КАНТОНА САРАЈЕВО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	30.04.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-96/15	Ж-СА-05-155/15	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ВОДПРИВРЕДЕ И ШУМАРСТВА САРАЈЕВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	08.05.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-97/15	Ж-БЛ-05-240/15	ВИСОКИ СУДСКИ И ТУЖИЛАЧКИ САВЈЕТ БИХ ОСНОВНИ СУД БИЈЕЉИНА ОКРУЖНИ СУД БИЈЕЉИНА	09 - СУДОВИ	11.05.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-98/15	Ж-БЛ-05-107/15	ГРАД БАЊА ЛУКА ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКА ИНСПЕКЦИЈА	19 - УПРАВА	11.05.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-99/15	Ж-БЛ-05-87/15	ОПШТИНА САНСКИ МОСТ	28 - ПРЕДМЕТИ КОРУПЦИЈЕ	11.05.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-100/15	Ж-СА-01-1047/14 Ж-СА-06-1009/14 Ж-СА-06-1042/14 Ж-СА-06-1043/14 Ж-СА-06-1044/14 Ж-СА-06-1045/14 Ж-СА-06-1046/14 Ж-СА-06-1073/14 Ж-СА-06-331/14 Ж-СА-06-332/14 Ж-СА-06-346/14 Ж-СА-06-357/14 Ж-СА-06-378/14 Ж-СА-06-386/14 Ж-СА-06-408/14 Ж-СА-06-446/14 Ж-СА-06-944/14	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА ТУЗЛА СКУПШТИНА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА ТУЗЛА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА	11.05.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-101/15	Ж-БЛ-04-243/15	ЕЛЕКТРОПРЕНОС БИХ ОПЕРАТИВНО ПОДРУЧЈЕ БАЊА ЛУКА БАЊА ЛУКА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	12.05.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-102/15	Ж-БЛ-06-225/15	ГРАДСКА УПРАВА БАЊА ЛУКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	12.05.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-103/15	Ж-БЛ-06-97/15	ЈУ ГИМНАЗИЈА БАЊА ЛУКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИЊ	12.05.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-104/15	Ж-СА-04-987/14	ВЛАДА КАНТОНА 10 ЛИВНО	23 - ЗДРАВСТВО	19.05.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-105/15	Ж-СА-05-1352/14	ГРАД ТУЗЛА ТУЗЛА	19 - УПРАВА	19.05.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-106/15	Ж-МО-05-16/15	ВЛАДА ХНК МОСТАР	05 - ПОЛИЦИЈА	21.05.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-107/15	Ж-БР-05-188/14	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА • ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА СРЕБРЕНИК • УПРАВА ПОЛИЦИЈЕ ТУЗЛА - ЈЕДИНИЦА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНЕ СТАНДАРДЕ	05 - ПОЛИЦИЈА	27.05.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-108/15	Ж-БР-03-171/14	ОПШТИНА ЛУКАВАЦ ЈУ СЛУЖБА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА ТУЗЛА МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА	18 - МАЊИНЕ	27.05.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-109/15	Ж-БР-06-2/15	ГРАД ТУЗЛА КОМИСИЈА ЗА ИЗБОР/ ОДАБИР КОРИСНИКА ПРОЈЕКТА РОМА АКЦИОН У ОПШТИНИ ТУЗЛА ТУЗЛА МИНИСТАРСТВО ЗА ЉУДСКА ПРАВА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ БИХ САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА	27.05.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-110/15	Ж-БР-02-67/14	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ САРАЈЕВО ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНСКО ВЈЕШТАЧЕЊЕ ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА САРАЈЕВО - ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРВОСТЕПЕНИ ПОСТУПАК МЕДИЦИНСКОГ ВЈЕШТАЧЕЊА ТУЗЛА	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	27.05.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-111/15	Ж-БР-03-282/14	ОПШТИНА ЖИВИНИЦЕ Н/Р НАЧЕЛНИКА	18 - МАЊИНЕ	27.05.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-112/15	Ж-БР-06-84/13	ОПШТИНА ОРАШЈЕ НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ О Р А Ш Ј Е	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-17 - НА ОСНОВУ ОБРАЗОВАЊА	27.05.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-113/15	Ж-БЛ-05-68/15	ОПШТИНА БОСАНСКИ ПЕТРОВАЦ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	25.05.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-114/15	Ж-БЛ-05-235/15	ЈЗУ ДОМ ЗДРАВЉА БИЈЕЉИНА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	25.05.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-115/15	Ж-БЛ-04-773/14	ГРАД ПРИЈЕДОР	21 - КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ	25.05.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-116/15	Ж-СА-05-225/15	ГРАД САРАЈЕВО ГРАДСКА УПРАВА СЛУЖБА ЗА КОМУНАЛНЕ ПОСЛОВЕ ГРАДСКИ КОМУНАЛНИ ИНСПЕКТОР ОПШТИНА ЦЕНТАР КАБИНЕТ НАЧЕЛНИКА - ИНСПЕКЦИЈА УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКИ ИНСПЕКТОР	19 - УПРАВА	25.05.2015.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-117/15	Ж-СА-05-176/15	МИНИСТАРСТВО ПРАВОСУЂА И УПРАВЕ УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА КАНТОНАЛНИ УПРАВНИ ИНСПЕКТОР	19 - УПРАВА	25.05.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-118/15	Ж-СА-05-1189/14	Ј.П. "ПАРКИНГ – СЕРВИС» ЗЕНИЦА ЗЕНИЦА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	25.05.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-119/15	Ж-СА-05-51/15	УНИВЕРЗИТЕТ У ЗЕНИЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ З Е Н И Ц А	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	25.05.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-120/15	Ж-СА-05-1027/14	ЈП ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА БИХ Д.Д. – САРАЈЕВО ПОДРУЖНИЦА "ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА», ЗЕНИЦА ЗЕНИЦА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	25.05.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-121/15	Ж-БЛ-05-19/14	КАНТОНАЛНИ СУД У ТУЗЛИ	05 - ПОЛИЦИЈА	26.05.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-122/15	Ж-БЛ-05-105/15	ФОНД ПИО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	09 - СУДОВИ -- 09-3 - ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	26.05.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-123/15	Ж-БЛ-05-785/13	ОСНОВНИ СУД ГРАДИШКА	09 - СУДОВИ	27.05.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-124/15	Ж-БЛ-05-142/15	МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ЗАВОД ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ОДРАСЛИХ	19 - УПРАВА	26.05.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-125/15	Ж-МО-04-138/14	СВЕУЧИЛИШТЕ У МОСТАРУ МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ МОСТАР	10 - РАДНИ ОДНОСИ	04.06.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-126/15	Ж-СА-05-276/15 Ж-СА-05-280/15	ОПШТИНА ХАЦИЋИ ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	05.06.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-127/15	Ж-БЛ-04-788/14	ФОНД ПИО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	25 - ПЕНЗИЈЕ	08.06.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-128/15	Ж-СА-06-886/14	РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА	10.06.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-129/15	Ж-СА-05-86/15	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА КАНТОНА САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА ПРЕДРАГА КУРТЕША МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА КАНТОНА САРАЈЕВО УПРАВА ПОЛИЦИЈЕ Н/Р ПОЛИЦИЈСКОГ КОМЕСАРА ВАХИДА ЋОСИЋА САРАЈЕВО	05 - ПОЛИЦИЈА	15.06.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-130/15	Ж-СА-04-483/15	ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ Н/Р ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕГ ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА САРАЈЕВО ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ Н/Р МИНИСТРА САРАЈЕВО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	25.06.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-131/15	Ж-БР-05-243/14	ТУЖИЛАШТВО БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ	26 - ТУЖИЛАШТВА	08.07.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-132/15	Ж-БР-05-105/15	МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА - СЕКТОР ЗА ДРЖАВЉАНСТВО И ПУТНЕ ИСПРАВЕ САРАЈЕВО ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА САРАЈЕВО МАТИЧНА КАНЦЕЛАРИЈА БИХАЋ БИХАЋ	17 - ЈАВНЕ ИСПРАВЕ	08.07.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-133/15	Ж-БР-05-195/14	ОПШТИНСКИ СУД У ЛУКАВЦУ	09 - СУДОВИ -- 09-2 - ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	08.07.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-134/15	Ж-СА-04-258/15 Ж-СА-06-252/15	ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ Н/Р ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕГ ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА САРАЈЕВО ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ Н/Р МИНИСТРА САРАЈЕВО ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ МОСТАР МОСТАР	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА И 25 - ПЕНЗИЈЕ	09.07.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-135/15	Ж-СА-04-326/15	ВЛАДА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА ТУЗЛА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	24.06.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-136/15	Ж-МО-04-61/15	ЗАВОД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА И РЕОСИГУРАЊА ФБИИХ - САРАЈЕВО Н/Р ДИРЕКТОРА	23 - ЗДРАВСТВО	06.07.2015.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-137/15	Ж-БЛ-05-426/14	МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА РС ПОРЕСКА УПРАВА БАЊА ЛУКА	19 - УПРАВА	09.07.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-138/15	Ж-БЛ-05-498/14	МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА ФБИХ САРАЈЕВО	09 - СУДОВИ	09.07.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-139/15	Ж-БЛ-05-732/14	ОСНОВНИ СУД ГРАДИШКА	09 - СУДОВИ	09.07.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-140/15	Ж-БЛ-01-410/14	ОСНОВНИ СУД ГРАДИШКА	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	09.07.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-141/15	Ж-БЛ-02-713/14	ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	09.07.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-142/15	Ж-БЛ-05-488/14	ОПШТИНА ЈАЈЦЕ	19 - УПРАВА	09.07.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-143/15	Ж-БЛ-05-581/14	ОПШТИНСКИ СУД У ОРАШЈУ	09 - СУДОВИ -- 09-3 - ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	10.07.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-144/15	Ж-БЛ-05-807/14	ЗАШТИТНИ ФОНД ФБиХ САРАЈЕВО	19 - УПРАВА	10.07.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-145/15	Ж-БЛ-05-222/15	ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	09 - СУДОВИ -- 09-2 - ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	10.07.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-146/15	Ж-СА-05-330/15	СЛУЖБА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ ОРГАНА И ТИЈЕЛА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО Н/Р ДИРЕКТОРА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	10.07.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-147/15	Ж-СА-05-1291/14	НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ ИЛИЦА	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	14.07.2015	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-148/15	Ж-СА-05-836/14	РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ БАЊА ЛУКА ПОДРУЧНА ЈЕДИНИЦА БАЊА ЛУКА	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	10.07.2015	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-149/15	Ж-БЛ-05-102/15	ОПШТИНА БОСАНСКИ ПЕТРОВАЦ	19 - УПРАВА	13.07.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-150/15	Ж-БЛ-05-317/15	ОКРУЖНИ СУД У БАЊОЈ ЛУЦИ	09 - СУДОВИ -- 09-2 - ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	13.07.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-151/15	Ж-БЛ-05-151/15	ГРАД ДОБОЈ	28 - ПРЕДМЕТИ КОРУПЦИЈЕ	13.07.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-152/15	Ж-БЛ-04-180/15	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ СЛУЖБА ЗА СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ СТУДИЈ И КОНТИНУИРАНУ МЕДИЦИНСКУ ЕДУКАЦИЈУ	11 - ОБРАЗОВАЊЕ	13.07.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-153/15	Ж-СА-05-1108/14	АГЕНЦИЈА ЗА ЈАВНЕ НАБАВКЕ БиХ КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РАЗМАТРАЊЕ ЖАЛБИ САРАЈЕВО ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БиХ Н/Р ПРЕДСЕДАВАЈУЋЕГ ДОМА НАРОДА Н/Р ПРЕДСЕДАВАЈУЋЕГ ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА САРАЈЕВО	19 - УПРАВА	13.07.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-154/15	Ж-СА-05-180/15 Ж-СА-06-1137/14	ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ Н/Р ПРЕМИЈЕРА ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ Н/Р МИНИСТРА ФЕДЕРАЛНА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ Н/Р ДИРЕКТОРА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ И 26 - ТУЖИЛАШТВА	15.07.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-155/15	Ж-СА-05-149/15	МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА ТУЗЛА Н/Р МИНИСТРА	19 - УПРАВА	15.7.2015	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-156/15	Ж-БЛ-05-376/15	СКУПШТИНА ОПШТИНЕ РИБНИК МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РС	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	05.08.2015.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-157/15	Ж-БЛ-04-86/15	МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО- ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ЈУ ЗАВОД ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ЈП "ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА»	10 - РАДНИ ОДНОСИ	05.08.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-158/15	Ж-БЛ-01-129/15	МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	05.08.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-159/15	Ж-БЛ-01-243/14	ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД КОТОР ВАРОШ МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РС	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	12.08.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-160/15	Ж-БР-04-149/15	УНИВЕРЗИТЕТ У ТУЗЛИ -СЕНАТУ -РЕКТОРУ	11 - ОБРАЗОВАЊЕ	01.09.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-161/15	Ж-БР-04-168/12	ВЛАДИ БРЧКО ДИСТРИКТА -ОДЈЕЛ ЗА ОБРАЗОВАЊЕ КАБИНЕТ ГРАДОНАЧЕЛНИКА БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ -ИНСПЕКТОРАТ ЗА ОБРАЗОВАЊЕ	11 - ОБРАЗОВАЊЕ	01.09.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-162/15	Ж-БР-05-138/15	ВЛАДА БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ -ГРАДОНАЧЕЛНИК -АПЕЛАЦИОНО ПОВЈЕРЕНСТВО	19 - УПРАВА	01.09.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-163/15	Ж-БР-05-172/14	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ТК-А ПОЛИЦИЈСКА УПРАВА ЖИВИНИЦЕ ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА ЖИВИНИЦЕ	05 - ПОЛИЦИЈА	01.09.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-164/15	Ж-БР-05-34/15	АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	01.09.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-165/15	Ж-БР-04-187/14	ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ФИЛИЈАЛА БИЈЕЉИНА	25 - ПЕНЗИЈЕ	01.09.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-166/15	Ж-ЛИ-05-131/15	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ВОДОПРИВРЕДЕ И ШУМАРСТВА САРАЈЕВО	19 - УПРАВА	18.12.2015	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-167/15	Ж-БЛ-04-394/15	ЗАВОД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА	23 - ЗДРАВСТВО	27.08.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-168/15	Ж-БЛ-04-535/14	ЈП ГРИЈАЊЕ ДОО ЗЕНИЦА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	31.08.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-169/15	Ж-БЛ-04-293/15	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ РС РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	11 - ОБРАЗОВАЊЕ	31.08.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-170/15	Ж-БЛ-05-278/15	ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ТРЕБИЊЕ	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	31.08.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-171/15	Ж-БЛ-05-288/14	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РС	23 - ЗДРАВСТВО	04.09.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-172/15	Ж-БЛ-05-320/15	РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО ПРАВНЕ ОДНОСЕ РС РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО ПРАВНЕ ОДНОСЕ РС- ПОДРУЧНА ЈЕДИНИЦА ЛАКТАШИ	19 - УПРАВА	4.9.2015	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-173/15	Ж-БЛ-01-360/14	СКУПШТИНА КАНТОНА САРАЈЕВА ВЛАДА КАНТОНА САРАЈЕВО МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКУ И МЛАДЕ ЈАВНА УСТАНОВА ОШ "КОВАЧИЋИ» САРАЈЕВО	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	04.09.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-174/15	Ж-БЛ-05-54/15	АГЕНЦИЈА ЗА ДРЖАВНУ СЛУЖБУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ УРЕД ЗА ЗАКОНОДАВСТВО ВЛАДЕ УНСКО САНСКОГ КАНТОНА ОДБОР ДРЖАВНЕ СЛУЖБЕ ЗА ЖАЛБЕ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	02.09.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-175/15	Ж-БЛ-05-18/15	ГРАД БАЊА ЛУКА	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	01.09.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-176/15	Ж-БЛ-05-502/14	МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ РС	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 - ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	02.09.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-177/15	Ж-БЛ-04-747/14	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА УСК БИХАЋ	10 - РАДНИ ОДНОСИ	01.09.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-178/15	Ж-БЛ-06-430/15	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РС БАЊА ЛУКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-17 - НА ОСНОВУ ОБРАЗОВАЊА	02.09.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-179/15	Ж-БЛ-05-267/15	ЈУ ЗАВОД ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ПАЛЕ	19 - УПРАВА	02.09.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-180/15	Ж-СА-05-417/15	ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ГРАДАЧАЦ УПРАВНИ ОДБОР	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	02.09.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-181/15	Ж-СА-04-622/15	ЈУ СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ СА КЛИНИКАМА САРАЈЕВО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	02.09.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-182/15	Ж-СА-05-211/15 Ж-СА-05-212/15	ГРАД ЗЕНИЦА ГРАДОНАЧЕЛНИК ГРАДА ЗЕНИЦЕ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	02.09.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-183/15	Ж-СА-04-454/15	АГЕНЦИЈА ЗА ДРЖАВНУ СЛУЖБУ ФБиХ Н/Р ДИРЕКТОРА САРАЈЕВО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	07.09.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-184/15	Ж-СА-05-608/15	ПОРЕСКА УПРАВА ФЕДЕРАЦИЈЕ БиХ ГЛАВНА КАНЦЕЛАРИЈА САРАЈЕВО САРАЈЕВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	08.09.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-185/15	Ж-СА-04-731/15	УНИВЕРЗИТЕТ У ЗЕНИЦИ МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ Н/Р ДЕКАНА	11 - ОБРАЗОВАЊЕ	18.09.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-186/15	Ж-СА-04-595/15	МИНИСТАРСТВО БЕЗБЈЕДНОСТИ БиХ Н/Р МИНИСТРА САРАЈЕВО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	18.09.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-187/15	Ж-СА-06-625/15	МИНИСТАРСТВО БЕЗБЈЕДНОСТИ БиХ Н/Р МИНИСТРА САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	18.09.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-188/15	Ж-СА-04-894/15	ОРГАНИ ВЛАСТИ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	24 - СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	31.08.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-189/15	Ж-БР-05-201/12	ОПШТИНСКИ СУД У ТУЗЛИ	09 - СУДОВИ -- 09-2 - ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	12.10.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-190/15	Ж-СА-05-1119/13 Ж-СА-05-634/15	ОПШТИНА ХАЦИЋИ ХАЦИЋИ	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ И 19 - УПРАВА	05.10.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-191/15	Ж-СА-04-866/15	БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА МИНИСТАРСТВО БЕЗБЈЕДНОСТИ БИХ Н/Р МИНИСТРА САРАЈЕВО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	05.10.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-192/15	Ж-МО-04-51/15	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ЗХК Н/Р МИНИСТАРКЕШИРОКИ БРИЈЕГ	10 - РАДНИ ОДНОСИ	05.10.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-193/15	Ж-МО-01-98/15	ДРУГА ОСНОВНА ШКОЛА ШИРОКИ БРИЈЕГ Н/Р ДИРЕКТОРИЦЕ	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	05.10.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-194/15	Ж-МО-04-8/15	Ј.П. АУТОЦЕСТЕ ФБИХ Д.О.О. МОСТАР	10 - РАДНИ ОДНОСИ	05.10.2015.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-195/15	Ж-МО-04-116/15	МИНИСТАРСТВО УНУТАРЊИХ ПОСЛОВА ХНК МОСТАР	10 - РАДНИ ОДНОСИ	05.10.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-196/15	Ж-СА-05-696/15	ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ "КОМУНАЛАЦ" Д.О.О. ХАЦИЋИ ХАЦИЋИ	19 - УПРАВА	05.10.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-197/15	Ж-СА-05-331/15	ОПШТИНА СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО САРАЈЕВО ОПШТИНСКО ПРАВОБРАНИЛАШТВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	05.10.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-198/15	Ж-СА-04-358/15	КОМИСИЈА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ЧЛАНА 152 ЗАКОНА О РАДУ Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА КОМИСИЈЕ	10 - РАДНИ ОДНОСИ	05.10.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-199/15	Ж-СА-05-374/15	МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА Н/Р МИНИСТРА	19 - УПРАВА	05.10.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-200/15	Ж-СА-05-797/14	ГРАД МОСТАР ОДЈЕЛ ЗА УРБАНИЗАМ И ГРАЂЕЊЕ МОСТАР	19 - УПРАВА	05.10.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-201/15	Ж-СА-02-818/15	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА БИХАЋ	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	05.10.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-202/15	Ж-СА-06-275/15 Ж-СА-06-406/15	КАНТОН САРАЈЕВО МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ, РАСЕЉЕНА ЛИЦА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА	05.10.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-203/15	Ж-СА-05-1024/14	ГРАД МОСТАР ГРАДСКА УПРАВА ОДЈЕЛ ЗА УРБАНИЗАМ И ГРАЂЕЊЕ ОДЈЕЛ ЗА ФИНАНСИЈЕ И НЕКРЕТНИНЕ Н/Р ГРАДОНАЧЕЛНИКА	19 - УПРАВА	05.10.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-204/15	Ж-СА-04-482/15 Ж-СА-04-484/15	ХИДРОГРАДЊА Д.Д. САРАЈЕВО УПРАВА ДРУШТВА САРАЈЕВО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	05.10.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-205/15	Ж-МО-05-90/14	ОПШТИНА ЈЕЗЕРО Н/Р НАЧЕЛНИКА	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	12.10.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-206/15	Ж-МО-05-138/15	ГРАД МОСТАР ОДЈЕЛ ЗА ПРИВРЕДУ, КОМУНАЛНЕ И ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ СЛУЖБА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	12.10.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-207/15	Ж-МО-01-152/15	Е ДІАКОНІЕВЕРК-ИНКЛУЗИВНИ ДЈЕЧЈИ ВРТИЋ СУНЧАНИ МОСТ - МОСТАР Н/Р ДИРЕКТОРИЦЕ	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	12.10.2015.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-208/15	Ж-МО-04-35/15	ЕЛЕКТРОПРЕНОС - ЕЛЕКТРОПРИЕНОС БИХ А.Д. БАЊА ЛУКА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	12.10.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-209/15	Ж-МО-04-42/15	ЕЛЕКТРОПРЕНОС - ЕЛЕКТРОПРИЕНОС БИХ А.Д. БАЊА ЛУКА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	12.10.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-210/15	Ж-БЛ-05-507/15	ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ ОПШТИНЕ БУЖИМ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	10.09.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-211/15	Ж-БЛ-05-122/15	ФЕДЕРАЛНА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ САРАЈЕВО	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	29.10.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-212/15	Ж-БЛ-05-547/15	МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ЈУ ОСНОВНА ШКОЛА "ЊЕГОШ» БЕРКОВИЋИ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	12.10.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-213/15	Ж-БЛ-05-384/15	ОКРУЖНИ ПРИВРЕДНИ СУД БАЊА ЛУКА	09 - СУДОВИ	12.10.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-214/15	Ж-БЛ-05-208/15	ОПШТИНА ШАМАЦ	19 - УПРАВА	13.10.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-215/15	Ж-БЛ-05-60/15	ОПШТИНА ШИПОВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	13.10.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-216/15	Ж-БЛ-04-579/14	ОКРУЖНИ СУД У БИЈЕЉИНИ	25 - ПЕНЗИЈЕ	13.10.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-217/15	Ж-БЛ-05-246/15	ОПШТИНА ЛАКТАШИ ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ	19 - УПРАВА	13.10.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-218/15	Ж-БЛ-05-359/15	ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ КАБИНЕТ ПРЕДСЈЕДНИКА ВЛАДЕ БАЊА ЛУКА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	13.10.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-219/15	Ж-БЛ-05-838/13	МИНИСТАРСТВО ЗА ИЗБЈЕГЛИЦЕ И РАСЕЉЕНА ЛИЦА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ОДСЈЕК ТРЕБИЊЕ МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ЦЈБ ТРЕБИЊЕ ПУ ТРЕБИЊЕ	19 - УПРАВА	16.10.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-220/15	Ж-БЛ-05-336/15	ЈУ ОСНОВНА ШКОЛА "ВУК КАРАЏИЋ» ОМАРСКА РЕПУБЛИЧКИ ПЕДАГОШКИ ЗАВОД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	16.10.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-221/15	Ж-БЛ-04-45/15	КАНТОНАЛНИ ЗАВОД ЗА ПРУЖАЊЕ БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ УСК ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ КАНТОНАЛНА АДМИНИСТРАТИВНА СЛУЖБА МОСТАР МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ БиХ	25 - ПЕНЗИЈЕ	16.10.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-222/15	Ж-БЛ-05-367/15	СКУПШТИНА УНСКО САНСКОГ КАНТОНА МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА УНСКО САНСКОГ КАНТОНА БИХАЋ	19 - УПРАВА	16.10.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-223/15	Ж-БЛ-05-535/15	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ЦЕНТАР ЈАВНЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ БАЊА ЛУКА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 - ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	15.10.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-224/15	Ж-БЛ-05-517/15	ВИСОКИ СУДСКИ И ТУЖИЛАЧКИ САВЈЕТ САРАЈЕВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 - ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	15.10.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-225/15	Ж-БЛ-06-83/15	МУП РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-11 - НА ОСНОВУ ЕТНИЧКЕ ПРИПАДНОСТИ	15.10.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-226/15	Ж-БЛ-06-282/15	ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД БАЊА ЛУКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-01 - УЗНЕМИРАВАЊЕ	15.10.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-227/15	Ж-БЛ-06-90/15	МИНИСТАРСТВО БЕЗБЈЕДНОСТИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ГРАНИЧНА ПОЛИЦИЈА САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-19 - НА ОСНОВУ ПОЛНОГ ИЗРАЖАВАЊА ИЛИ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ	15.10.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-228/15	Ж-МО-04-151/15	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ЖЗК Н/Р МИНИСТАРКЕШИРОКИ БРИЈЕГ	10 - РАДНИ ОДНОСИ	19.10.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-229/15	Ж-СА-04-762/15	ЗАВОД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА ЗЕНИЧКО-ДОБОЈСКОГ КАНТОНА Н/Р ДИРЕКТОРА ЗЕНИЦА	23 - ЗДРАВСТВО	22.10.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-230/15	Ж-СА-04-1361/14	ОПШТИНА БУГОЈНО Н/Р НАЧЕЛНИКА БУГОЈНО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	22.10.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-231/15	Ж-МО-05-56/15	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЕНЕРГИЈЕ, РУДАРСТВА И ИНДУСТРИЈЕ Н/Р МИНИСТРА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	23.10.2015.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-232/15	Ж-СА-05-338/15	УНИВЕРЗИТЕТСКИ КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР У САРАЈЕВУ САРАЈЕВО	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	09.07.2015.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-233/15	Ж-СА-05-169/15	ОПШТИНА БУГОЈНО ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК СЛУЖБА ЗА ФИНАНСИЈЕ И ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР	19 - УПРАВА	27.10.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-234/15	Ж-СА-05-435/15	ОПШТИНА СРЕБРЕНИЦА СКУПШТИНА ОПШТИНЕ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	27.10.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-235/15	Ж-ЛИ-04-206/15	УПРАВНО ВИЈЕЋЕ ВРТИЋА "ПЧЕЛИЦЕ» ЛИВНО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	23.11.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-236/15	Ж-БЛ-05-311/15	МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ФАРМАЦЕУТСКА КОМОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	19 - УПРАВА	4.11.2015	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-237/15	Ж-СА-05-497/15	МИНИСТАРСТВО ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА, ГРАЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ОКОЛИША КАНТОНА САРАЈЕВО САРАЈЕВО	19 - УПРАВА	3.11.2015	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-238/15	Ж-СА-05-712/15	КАНТОНАЛНО ТУЖИЛАШТВО СРЕДЊОБОСАНСКОГ КАНТОНА ТРАВНИК ТРАВНИК	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	3.11.2015	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-239/15	Ж-БР-05-150/15	УНИВЕРЗИТЕТ У ТУЗЛИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ ТУЗЛА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	17.12.2015	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-240/15	Ж-СА-05-962/15	ОПШТИНСКИ СУД У БАНОВИЋИМА БАНОВИЋИ	09 - СУДОВИ -- 09-3 - ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	5.11.2015	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-241/15	Ж-БЛ-04-774/14	ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ФИЛИЈАЛА БАЊА ЛУКА	25 - ПЕНЗИЈЕ	6.11.2015	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-242/15	Ж-БЛ-05-373/15	ОСНОВНИ СУД У БАЊАЛУКА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	6.11.2015	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-243/15	Ж-БЛ-05-554/14	КАНТОН САРАЈЕВО ОПШТИНА ЦЕНТАР	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	6.11.2015	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-244/15	Ж-БЛ-05-23/15	АГЕНЦИЈА ЗА ДРУЖАВНУ УПРАВУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	05 - ПОЛИЦИЈА	6.11.2015	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-245/15	Ж-БЛ-06-224/15	ОПШТИНА ПРЊАВОР	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-01 - УЗНЕМИРАВАЊЕ	09.11.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-246/15	Ж-БЛ-06-750/14	ЈП "КОМУНАЛНО БРЧКО" ДОО БРЧКО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	09.11.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-247/15	Ж-СА-04-777/15	УПРАВА ЗА ИНДИРЕКТНО ОПОРЕЗИВАЊЕ БИХ ГЛАВНА КАНЦЕЛАРИЈА УИО БАЊА ЛУКА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	16.11.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-248/15	Ж-БЛ-05-442/15	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 - ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	18.11.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-249/15	Ж-БЛ-05-545/15	ФОНД СОЛИДАРНОСТИ ЗА ОБНОВУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	18.11.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-250/15	Ж-МО-04-181/15	СКУПШТИНА ХНК МОСТАР	06 - ЈАВНИ ПРИХОДИ	18.11.2015.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-251/15	Ж-ЛИ-05-236/15	ОПШТИНА ДРВАР, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК	19 - УПРАВА	18.12.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-252/15	Ж-ЛИ-04-245/15	ЈП "КОМУНАЛАЦ" ГЛАМОЧ	21 - КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ	29.12.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-253/15	Ж-БЛ-04-463/15	ЈП "ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ" ДОО САРАЈЕВО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	30.11.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-254/15	Ж-МО-05-217/14	ОПШТИНА ЧИТЛУК Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА ОПШТИНСКОГ ВИЈЕЋА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	30.11.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-255/15	Ж-МО-05-85/15	“ВОДОВОД» МОСТАР ДРУШТВО ЗА ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈУ Д.О.О. МОСТАР Н/Р ДИРЕКТОРА	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	30.11.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-256/15	Ж-БЛ-05-340/15	УПРАВА ЗА ИНДИРЕКТНО ОПОРЕЗИВАЊЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ УПРАВНА ИНСПЕКЦИЈА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	30.11.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-257/15	Ж-БЛ-04-425/15	ОПШТИНА ВЛАСЕНИЦА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	30.11.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-258/15	Ж-ЛИ-05-214/15	ТУЖИЛАШТВО КАНТОНА 10 ЛИВНО	26 - ТУЖИЛАШТВА	22.12.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-259/15	Ж-БЛ-06-534/15	МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА БИХ МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА И НАУКЕ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-12 - НА ОСНОВУ НАЦИОНАЛНОГ ИЛИ СОЦИЈАЛНОГ ПОРИЈЕКЛА	30.11.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-260/15	Ж-СА-01-648/15	ОПШТИНА НОВИ ГРАД САРАЈЕВО Н/Р НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ	05 - ПОЛИЦИЈА И 13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	04.12.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-261/15	Ж-СА-05-431/15	ОПШТИНА ОЏАК ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	07.12.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-262/15	Ж-БР-01-239/15 Ж-БР-05-238/15	-МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РС ЦЕНТАР ЈАВНЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ ДОБОЈ ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА ПЕЛАГИЋЕВО -ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ПЕЛАГИЋЕВО	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	17.12.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-263/15	Ж-БР-05-218/14	КАНТОНАЛНА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОЛСОВЕ ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА	19 - УПРАВА	17.12.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-264/15	Ж-БР-05-156/15	ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД МОДРИЧА	19 - УПРАВА	17.12.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-265/15	Ж-СА-05-1034/13	ВЛАДА КАНТОНА САРАЈЕВО САРАЈЕВО	19 - УПРАВА	14.12.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-266/15	Ж-СА-05-39/14	ВЛАДА ФБиХ САРАЈЕВО	19 - УПРАВА	14.12.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-267/15	Ж-БЛ-05-618/15	ОПШТИНА СРЕБРЕНИЦА	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	24.12.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-268/15	Ж-БЛ-04-638/15 Ж-БЛ-04-639/15	ОСНОВНА ШКОЛА “СОКОЛАЦ» СОКОЛАЦ ОПШТИНА СОКОЛАЦ ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ОПШТУ УПРАВУ МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ Н/Р МИНИСТРА МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ Н/Р МИНИСТРА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	25.12.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-269/15	Ж-СА-04-1102/15	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ И МЛАДИХ КАНТОНА САРАЈЕВО САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА	11 - ОБРАЗОВАЊЕ	28.12.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-270/15	Ж-СА-01-405/15	ЈУ "ПРВА ОСНОВНА ШКОЛА» СТОЛАЦ СТОЛАЦ ВЛАДА ХЕРЦЕГОВАЧКО-НЕРЕТВАНСКОГ КАНТОНА / ЖУПАНИЈЕ МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА МОСТАР	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	28.12.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-271/15	Ж-МО-05-167/15	ГРАД МОСТАР Н/Р ГРАДОНАЧЕЛНИКА	19 - УПРАВА	29.12.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-272/15	Ж-МО-05-185/15	МУП ЖЗХ Н/Р МИНИСТРА ШИРОКИ БРИЈЕГ	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	29.12.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-273/15	Ж-СА-05-242/15	ОПШТИНА ТРАВНИК ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК СЛУЖБА ЗА УРБАНИЗАМ, ГРАЂЕЊЕ, КАТАСТАР И ИМОВИНСКО ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	30.12.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-274/15	Ж-СА-05-924/15	ОПШТИНА ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ СКУПШТИНА ОПШТИНЕ	19 - УПРАВА	30.12.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-275/15	Ж-СА-04-1010/14 Ж-СА-04-728/15	МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА БИХ САРАЈЕВО ЗАВОД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА И РЕОСИГУРАЊА ФБИХ САРАЈЕВО ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА САРАЈЕВО МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	23 - ЗДРАВСТВО	30.12.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-276/15	Ж-БЛ-05-420/15	ОПШТИНА ТЕСЛИЋ ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА ТЕСЛИЋ	19 - УПРАВА	30.12.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-277/15	Ж-СА-05-347/15	КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР УНИВЕРЗИТЕТА У САРАЈЕВУ СЛУЖБА ЗА ОДНОСЕ ЈАВНОШЋУ	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	30.12.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-278/15	Ж-СА-05-689/15	ГРАНИЧНА ПОЛИЦИЈА БИХ Н/Р ДИРЕКТОРА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	30.12.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-279/15	Ж-СА-05-824/15	РЕПУБЛИКА СРПСКА ЈУ ОСНОВНА ШКОЛА "СОКОЛАЦ»	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	30.12.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-280/15	Ж-СА-02-215/14	ВЛАДА КАНТОНА САРАЈЕВО СКУПШТИНА КАНТОНА САРАЈЕВО ВЛАДА ФБИХ ПАРЛАМЕНТ ФБИХ	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	30.12.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-281/15	Ж-СА-05-1349/14	ОПШТИНА ВЕЛИКА КЛАДУША Н/Р НАЧЕЛНИКА ВЕЛИКА КЛАДУША	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	30.12.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-282/15	Ж-СА-06-315/15	ФАКУЛТЕТ ЗДРАВСТВЕНИХ СТУДИЈА САРАЈЕВО МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКУ И МЛАДЕ КС	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИЊГ	30.12.2015.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-283/15	Ж-БЛ-05-555/15	ИНВЕСТИЦИОНО-РАЗВОЈНА БАНКА А.Д. БАЊА ЛУКА	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	30.12.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-284/15	Ж-БЛ-05-290/15	ОПШТИНА ВЕЛИКА КЛАДУША	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	31.12.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-285/15	Ж-СА-01-1032/15	ОПШТИНА ВИТЕЗ ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ВИТЕЗ	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	30.12.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	БРОЈ ЖАЛБЕ	УПУЋЕН ОРГАНУ	ПОВРЕДА ПРАВА	ДАТУМ ИЗДАВАЊА ПРЕПОРУКЕ	РЕАЛИЗАЦИЈА	ПРИМЉЕН ОДГОВОР
П-286/15	Ж-БЛ-04-279/15	ГРАД ПРИЈЕДОР	24 - СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	31.12.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-287/15	Ж-СА-04-1135/15	КАНТОН САРАЈЕВО МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ, РАСЕЉЕНА ЛИЦА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ Н/Р МИНИСТРА САРАЈЕВО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	31.12.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-288/15	Ж-СА-04-454/15	ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ Н/Р ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕГ ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА САРАЈЕВО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	31.12.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-289/15	Ж-СА-05-391/15	ТУЖИЛАШТВО БиХ САРАЈЕВО	09 - СУДОВИ -- 09-2 - ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	31.12.2015.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-290/15	Ж-СА-05-767/15	МИНИСТАРСТВО ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА, ГРАЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ОКОЛИША САРАЈЕВА Н/Р МИНИСТРА	19 - УПРАВА	31.12.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-291/15	Ж-СА-04-49/14	НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ НОВО САРАЈЕВО ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ НОВО САРАЈЕВО	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	31.12.2015.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-292/15	Ж-СА-02-1240/12	ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ САВЈЕТА ЗА БЕЗБЈЕДНОСТ САОБРАЋАЈА САРАЈЕВО МИНИСТАРСТВО КОМУНИКАЦИЈА И ТРАНСПОРТА ФБИХ Н/Р МИНИСТРА МОСТАР МИНИСТАРСТВО САОБРАЋАЈА КАНТОНА САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА САРАЈЕВО	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	31.12.2015.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-293/15	Ж-МО-06-142/15	ОПШТИНА ЧИТЛУК ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА	31.12.2015.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

АНЕКС I

ПРЕГЛЕД БУЏЕТА 2015.

0304 Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине

Преглед расхода и издатака по економским категоријама, период извјештавања: од **01.01.2015.** до **31.12.2015.** Образац 2.

Редни број	Опис	Екон. код	Буџет	Измјене и допуне (ребаланс, прерасподјела, резерва, намјенска средства и др.)	Кориговани буџет	Остварени кумулативни износ укупних расхода и издатака	Остварени кумулативни износ истог периода претходне године	Процент 7/6 x 100	Процент 7/8 x 100
1	2	3	4	5	6 (4+5)	7	8	9	10
1	Укупни расходи и издаци (2+16)		2.460.000	0	2.460.000	2.328.369	2.387.447	94,6%	97,5%
2	Укупни текући расходи (3+6)	610000	2.420.000	-24.500	2.395.500	2.272.002	2.380.015	94,8%	95,5%
3	Плаће и накнаде трошкова запослених (4+5)	611000	1.906.000	4.000	1.910.000	1.836.709	1.880.445	96,2%	97,7%
4	Бруто плате и накнаде плата	611100	1.723.000	0	1.723.000	1.656.592	1.702.693	96,1%	97,3%
5	Накнаде трошкова запослених	611200	183.000	4.000	187.000	180.117	177.752	96,3%	101,3%
6	Издаци за материјал, ситан инвентар и услуге (7+.....+15)	613000	514.000	-28.500	485.500	435.293	499.570	89,7%	87,1%
7	Путни трошкови	613100	73.000	0	73.000	65.103	55.341	89,2%	117,6%
8	Издаци телефонских и поштанских услуга	613200	59.000	0	59.000	47.199	52.026	80,0%	90,7%
9	Издаци за енергију и комуналне услуге	613300	21.000	-6.000	15.000	11.270	15.013	75,1%	75,1%
10	Набавка материјала и ситног инвентара	613400	49.000	-1.500	47.500	37.503	41.071	79,0%	91,3%
11	Издаци за услуге превоза и горива	613500	35.000	-9.000	26.000	20.417	22.752	78,5%	89,7%
12	Унамљивање имовине и опреме	613600	194.000	-12.000	182.000	181.307	247.047	99,6%	73,4%
13	Издаци за текуће одржавање	613700	35.000	0	35.000	33.870	26.213	96,8%	129,2%
14	Издаци осигурања, банкарских услуга и услуга платног промета	613800	7.000	0	7.000	2.843	6.403	40,6%	44,4%
15	Уговорене и друге посебне услуге	613900	41.000	0	41.000	35.781	33.704	87,3%	106,2%
16	Укупни капитални издаци		40.000	24.500	64.500	56.367	7.432	87,4%	758,4%
17	Издаци за набавку сталних средстава	821000	40.000	24.500	64.500	56.367	7.432	87,4%	758,4%
18	Набавка опреме	821300	40.000	24.500	64.500	56.367	7.432	87,4%	758,4%

АНЕКС II

ПРЕГЛЕД ОБАВЕЗА ПО ЗАКОНУ О СЛОБОДИ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА

1. Јавни органи на нивоу Босне и Херцеговине који су испунили обавезу именовања Службеника за информисање и доставили Водич и Индекс регистар у складу са чланом 19. и 20. ЗОСПИ

Р.бр.	Име институције	Р.бр.	Име институције
1	Агенција за полицијску подршку БиХ	37	Институт за интелектуално власништво БиХ
2	Агенција за државну службу БиХ	38	Институт за стандардизацију БиХ
3	Агенција за форензичка испитивања БиХ	39	Комисија за концесије БиХ
4	Агенција за идентификацијске документе, евиденцију и размјену података БиХ	40	Комисија за очување националних споменика БиХ
5	Агенција за јавне набавке и Уред за разматрање жалби БиХ	41	Комисија за уклањање мина БиХ
6	Агенција за лијекове и медицинска средства БиХ	42	Конкуренијско вијеће БиХ
7	Агенција за надзор над тржиштем БиХ	43	Министарство цивилних послова БиХ
8	Агенција за осигурање депозита БиХ	44	Министарство финансија и трезора БиХ
9	Агенција за осигурање у БиХ	45	Министарство комуникација и промета БиХ
10	Агенција за поштански промет БиХ	46	Министарство одбране БиХ
11	Агенција за предшколско, основно и средње образовање БиХ	47	Министарство правде БиХ
12	Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције БиХ	48	Министарство сигурности БиХ
13	Агенција за рад и запошљавање БиХ	49	Министарство вањске трговине и економских односа БиХ
14	Агенција за развој високог образовања, и осигурање квалитета БиХ	50	Министарство вањских послова БиХ
15	Агенција за сигурност хране БиХ	51	Министарство за људска права и избјеглице БиХ
16	Агенција за статистику БиХ	52	Обавјештајно-сигурносна агенција БиХ
17	Агенција за школовање и стручно усавршавање кадрова БиХ	53	Одбор државне службе за жалбе БиХ
18	Агенција за унапређење иностраних инвестиција БиХ	54	Парламентарна скупштина БиХ
19	Агенција за заштиту личних података БиХ	55	Правобранилаштво БиХ
20	Архив БиХ	56	Регулаторна агенција за комуникације БиХ
21	Центар за информирање и признавање докумената из подручја високог образовања БиХ	57	Предсједништво БиХ
22	Центар за уклањање мина БиХ	58	Служба за послове са странцима БиХ
23	Централна банка БиХ	59	Служба за заједничке послове институција БиХ
24	Централна изборна комисија БиХ	60	Суд Босне и Херцеговине
25	Дирекција за координацију полицијских тијела у БиХ	61	Тужилаштво Босне и Херцеговине
26	Дирекција за цивилно зракопловство БиХ-БХДЦА	62	Управа Босне и Херцеговине за заштиту здравља и биља
27	Дирекција за економско планирање БиХ	63	Управа за индиректно опорезивање БиХ
28	Дирекција за еуропске интеграције БиХ	64	Уред координатора за реформу јавне управе БиХ
29	Државна агенција за истраге и заштиту БиХ	65	Уред за ревизију финансијског пословања Институција БиХ
30	Државна регулативна агенција за радијацијску и нуклеарну сигурност БиХ	66	Уред за ветеринарство БиХ
31	Државна регулаторна комисија за електричну енергију БиХ	67	Уставни суд БиХ
32	Електропривреда БиХ	68	Вањскотрговинска/Спољнотрговинска комора БиХ
33	Фонд за повратак БиХ	69	Уред за законодавство БиХ
34	Гранична полиција БиХ	70	Вијеће министара БиХ
35	Институција омбудсмена за заштиту потрошача у БиХ	71	Високо судско и тужилачко вијеће БиХ
36	Институт за акредитирање БиХ		

2. Јавни органи на нивоу Босне и Херцеговине који су током 2015. године достављали статистичке податке у складу са чланом 20 ЗОСПИ

Р.Бр.	Име институције	Р.Бр.	Име институције
1	Агенција за државну службу БиХ	21	Министарство комуникација и промета БиХ
2	Агенција за идентификационе документе, евиденцију и размјену података БиХ	22	Министарство одбране БиХ
3	Агенција за јавне набавке БиХ	23	Министарство правде БиХ
4	Агенција за надзор над тржиштем БиХ	24	Министарство сигурности БиХ
5	Агенција за сигурност хране БиХ	25	Министарство спољне трговине и економских односа БиХ
6	Агенција за осигурање у БиХ	26	Уред за ветеринарство БиХ
7	Агенција за рад и запошљавање БиХ	27	Уред за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју БиХ
8	Агенција за развој високог образовања, и осигурање квалитета БиХ	28	Министарство вањских послова БиХ
9	Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције БиХ	29	Министарство цивилних послова БиХ
10	Агенција за унапређење страних инвестиција БиХ	30	Омбудсман за заштиту потршача БиХ
11	Дирекција за цивилно зракопловство БиХ-БХДЦА	31	Парламентарна скупштина БиХ- Секретаријат
12	Дирекција за економско планирање БиХ	32	Предсједништва БиХ -Секретаријат
13	Дирекција за еуропске интеграције БиХ	33	Служба за послове са странцима БиХ
14	Државна регулаторна агенција за електричну енергију БиХ	34	Суд БиХ
15	Електропривреда БиХ	35	Уред координатора за реформу јавне управе БиХ
16	Гранична полиција БиХ	36	Уред за разматрање жалби БиХ
17	Фонд за повратак БиХ	37	Уставни суд БиХ
18	Институт за интелектуално власништво БиХ	38	Вијеће министара БиХ - Генерални Секретаријат
19	Комисија за заштиту очување националних споменика БиХ	39	Високо судско и тужилачко вијеће БиХ
20	Министарство финансија и трезора БиХ		

Када говоримо о достављању статистичких података јавних органа на државном нивоу, у односу на 2015. годину, Институција омбудсмена за људска права биљежи 39 јавних органа који редовно испуњавају своју обавезу. Током 2014. ову обавезу је испуњавало 29 јавних органа.

3. Јавни органи на нивоу ФБиХ који су током 2015. године достављали статистичке податке у складу са ЗОСПИ

Р.Бр.	Ниво ентитета	Р.Бр.	Ниво Кантона	Р.Бр.	Ниво општине
1	Влада Федерације Босне и Херцеговине	1	Кантонални суд у Тузли	1	Општина Бугојно
2	Федерални хидрометеоролошки завод	2	Кантонално тужилаштво Кантона Сарајево	2	Општина Босанско Грахово
3	Комисија за вриједносне папире Федерације БиХ	3	Кантонално тужитељство ЗДК	3	Општина Дрвар
4	Министарство унутрашњих послова ФБиХ	4	Министарство правде и управе Кантона Сарајево	4	Општина Фоча-Устиколина
5	Министарство просторног уређења и заштите околиша ФБиХ	5	Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево	5	Општина Грачаница
6	Тужилаштво ФБиХ	6	Кантонална управа за инспекцијске послове -Сарајево	6	Општина Хаџићи
		7	Кантонални суд Зеница	7	Општина Илијаш
		8	Министарство за правосуђе и управу Зеничко-добојског кантона	8	Општина Високо
		9	Јавна установа центар за социјални рад Бихаћ	9	Општина Какањ
		10	Олимпијски Базен Отока	10	Општина Лукавац
		11	Универзитет у Тузли	11	Општина Нови Травник

			12	Општина Сапна
			13	Општина Сански Мост
			14	Општина Стари Град
			15	Општина Томиславград
			16	Општина Завидовићи
			17	Општински суд Живинице

У 2015. години, шест јавних органа на нивоу ФБиХ је редовно испуњавало своју обавезу достављања статистичких података, као и у 2014. години. На нивоу кантона ФБиХ у 2015 години ову обавезу је испунило 11 јавних органа, док је у 2014. години ову обавезу је испуњавало 6 јавних органа. Када говоримо о општина ма у ФБиХ, статистичке податке у 2015. години редовно је доставило 17 јавних органа на нивоу општина, док је у 2014. години ову обавезу испуњавало 11 јавних органа.

4. Јавни органи на нивоу Републике Српске који су током 2014. доставили статистичке податке у складу са ЗОСПИ

Р.Бр.	Ниво ентитета	Р.Бр.	Ниво округа	Р.Бр.	Ниво општине
1	Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске	1	Окружни привредни суд Добој	1	Општина Милићи
2	Републичко Тужилаштво	2	Окружно тужилаштво Источно Сарајево	2	Општина Прњавор
		3	Окружно тужилаштво Требиње	3	Општина Рудо
		4	Окружно тужилаштво Бања Лука	4	Општина Соколац
				5	Општина Угљевик
				6	Основни суд у Теслићу

На нивоу ентитета Републике Српске, у 2015 години у односу на 2014 годину, остало је непромјењено стање, уз један нови јавни орган на нивоу округа који је испунио своју обавезу доставе статистичких података

Током 2015. године сљедећи јавни органи су испунили обавезу доставе Рјешења о службенику за информисање, Водича и Индекс Регистра у складу са ЗОСПИ:

1. Министарство комуникација и промета БиХ (Рјешење о службенику за информисање)
2. Државна регулаторна агенција за електричну енергију (Водич, Индекс Регистра, Рјешење о службенику за информисање)
3. Гранична полиција БиХ (Водич, Индекс Регистра)
4. Дирекција за координацију полицијских тијела у БиХ (Рјешење о службенику за информисање)
5. Агенција за развој високог образовања, и осигурање квалитета БиХ (Рјешење о службенику за информисање)
6. Служба за послове са странцима (Рјешење о службенику за информисање)
7. Уред за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју БиХ (Водич, Индекс Регистра, Рјешење о службенику за информисање)
8. Комисија за заштиту очување националних споменика (Водич, Индекс Регистра, Рјешење о службенику за информисање)

9. Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства (Рјешење о службенику за информисање)
10. Федерално министарство рада и социјалне политике (Рјешење о службенику за информисање)
11. Кантонална управа цивилне заштите (Рјешење о службенику за информисање)
12. Кантонално тужитељство Сарајево (Рјешење о службенику за информисање)
13. Кантонални суд у Тузли (Рјешење о службенику за информисање)
14. Министарство просторног уређења, грађења и заштите околиша кантона Сарајево (Рјешење о службенику за информисање)
15. Министарство образовања, науке, културе и спорта Средњобосанског кантона (Рјешење о службенику за информисање)
16. Опћински суд Орашје (Рјешење о службенику за информисање)
17. Општина Бановићи (Рјешење о службенику за информисање)
18. Центар за социјални рад Лакташи (Водич)
19. Центар за социјални рад Бања Лука (Водич, Индекс Регистра, Рјешење о службенику за информисање)
20. Јавна установа центар за социјални рад Бихаћ (Водич, Индекс Регистра)
21. Јавно предузеће “Комунално Брчко” (Водич, Индекс Регистра, Рјешење о службенику за информисање)

АНЕКС III

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ СТАТИСТИЧКИХ ПОКАЗАТЕЉА

ОДЈЕЛ	Запримљено у 2015	Пренесено из ранијих година	Укупно рађено у 2015	Укупно завршено у 2015	Пренесено у 2016.г.
01 - Одјел за праћење права дјеце	148	87	235	133	102
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом	53	48	101	54	47
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина	10	10	20	11	9
04 - Одјел за економска, социјална и културна питања	698	343	1041	704	337
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права	1790	772	2562	1659	903
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	159	181	340	211	129
07 - Одјел за праћење права притвореника / Затвореника	108	85	193	94	99
УКУПНО	2966	1526	4492	2866	1626

Рад по жалбама по одјелима у 2015.г.

Одјел	Број жалби
01 - Одјел за праћење права дјеце // СА	66
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // СА	27
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // СА	9
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // СА	287
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // СА	669
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // СА	83
07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // СА	94
Укупан број предмета Сарајево	1235
01 - Одјел за праћење права дјеце // БЛ	58
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // БЛ	19
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // БЛ	1
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // БЛ	177
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // БЛ	474
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // БЛ	58
07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // БЛ	13
Укупан број предмета Бања Лука	800
01 - Одјел за праћење права дјеце // Брчко	6
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Брчко	110
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Брчко	188
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Брчко	8
Укупан број предмета Брчко	312
01 - Одјел за праћење права дјеце // Мостар	15
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Мостар	3
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Мостар	65
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Мостар	121
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Мостар	7
07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // Мостар	1
Укупан број предмета Мостар	212
01 - Одјел за праћење права дјеце // Ливно	3
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Ливно	4
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Ливно	59

Одјел	Број жалби
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Ливно	338
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Ливно	3
Укупан број предмета Ливно	407
Укупан број предмета у институцији	2966

Број жалби по Уредима у 2015. год.

Број предмета запримљени // подкатегија 2015		
Повреда права	Подкатегија	Број жалби
01 - Дискриминација	00 - Остало	67
01 - Дискриминација	01-01 - Узнемиравање	4
01 - Дискриминација	01-03 - Мобинг	37
01 - Дискриминација	01-09 - На основу језика	4
01 - Дискриминација	01-11 - На основу етничке припадности	13
01 - Дискриминација	01-12 - На основу националног или социјалног поријекла	8
01 - Дискриминација	01-13 - На основу везе са националном мањином	1
01 - Дискриминација	01-14 - На основу политичког или другог увјерења	3
01 - Дискриминација	01-15 - На основу имовног стања	1
01 - Дискриминација	01-17 - На основу образовања	8
01 - Дискриминација	01-18 - На основу друштвеног положаја и пола	5
01 - Дискриминација	01-19 - На основу полног изражавања или оријентације	4
01 - Дискриминација	УКУПНО	155
02 - Медији и слобода информисања	УКУПНО	7
03 - Приступ информацијама	00 - Остало	128
03 - Приступ информацијама	03-1 - неодлучивање у законском року	48
03 - Приступ информацијама	03-2 - одбијање приступа информацијама	41
03 - Приступ информацијама	03-3 - право на двостепеност	6
03 - Приступ информацијама	УКУПНО	223
04 - Вјерске слободе / религија	УКУПНО	5
05 - Полиција	УКУПНО	135
06 - Јавни приходи	УКУПНО	4
07 - Затвори	00 - Остало	96
07 - Затвори	07-1 - кориштење заводских погодности и посјете	5
07 - Затвори	07-2 - здравствена заштита и хигијенски услови	4
07 - Затвори	УКУПНО	105
08 - Равноправност полова	УКУПНО	1
09 - Судови	00 - Остало	278
09 - Судови	09-1 - жалбе на рад судија/суткиња	36
09 - Судови	09-2 - дужина трајања поступка (члан б)	193
09 - Судови	09-3 - извршење пресуда	96
09 - Судови	УКУПНО	603
10 - Радни односи	УКУПНО	288
11 - образовање	УКУПНО	33
12 - Особе са инвалидитетом	УКУПНО	55
13 - Права дјетета	УКУПНО	145
14 - Екологија заштита околиша	УКУПНО	3
15 - Имовинско правни	УКУПНО	206
16 - Насиље	УКУПНО	1
17 - Јавне исправе	УКУПНО	37

Број предмета за примљени // подкатегија 2015		
Повреда права	Подкатегија	Број жалби
18 - Мањине	УКУПНО	5
19 - Управа	УКУПНО	403
20 - Ратне штете	УКУПНО	6
21 - Комуналне услуге	УКУПНО	73
22 - Влада и министарска именованја	УКУПНО	73
23 - Здравство	УКУПНО	34
24 - Социјална заштита	УКУПНО	100
25 - Пензије	УКУПНО	188
26 - Тужилаштва	УКУПНО	71
27 - Правобранилаштва	УКУПНО	1
28 - Предмети корупције	УКУПНО	6
	УКУПНО	2966

Број жалби примљених под поткатегијама 2015. год.

Р.бр.	Начин окончања	Жалбе 2015	Жалбе из ранијих година	Укупно
1	Утоку интервенције омбудсмана	517	381	898
2	Препоруком омбудсмана	94	245	339
3	Незаинтерасираност странке за даље вођење поступка	302	158	460
4	Неприхватљива жалба	488	211	699
5	На други начин	249	153	402
6	Ненадлежност и уступање предмета надлежном органу	36	7	43
7	Прослијеђен другом уреду Омбудсмана	9	0	9
8	Специјалним извјештајем	5	7	12
9	Поновни поступак	3	1	4
10	Укупно	1703	1163	2866
	САМО ЗА НЕПРИХВАТЉИВА ЖАЛБА - ПОТКАТЕГОРИЗАЦИЈА			
	00 - остало	42	12	
	01 - анонимна жалба	1	1	
	02 - злонамјерна жалба	4	1	
	03 - неоснована жалба	389	185	
	04 - жалба не садржи никакав захтјев	8	2	
	05 - нарушавање легитимних права треће стране	1	1	
	06 - кашњење подносиоца од 1г. након чињеница, догађаја или одлуке	4	2	
	07 - нису исцрпљена сва правна средства	17	1	
	08 - жалба непотпуна или неразумљива (није накнадно допуњена)	6	1	
	09 - подносиатељ одустао од жалбе	1	0	
	10 - жалба са већ разматраним чињеницама (дуплирање жалбе)	15	4	
	11 - чињенично стање прије 14. децембра 1995.г.	0	1	
	Укупно	488	211	

Број жалби које су завршене// Начин окончања жалби у 2015. год.

Р.бр.	Повреда права	Број препорука
1	01 - Дискриминација	49
2	02 - Медији и слобода информисања	1
3	03 - Приступ информацијама	34

Дјелимично реализована	14
Нема одговора	48
Није реализована	69

4	04 - Вјерске слободе / религија	1
5	05 - Полиција	9
6	06 - Јавни приходи	2
7	09 - Судови	19
8	10 - Радни односи	40
9	11 - Образовање	10
10	12 - Особе са инвалидитетом	8
11	13 - Права дјетета	14
12	15 - Имовинско правни	22
13	17 - Јавне исправе	1
14	18 - Мањине	2
15	19 - Управа	50
16	21 - Комуналне услуге	5
17	22 - Владина и министарска именованја	30
18	23 - Здравство	8
19	24 - Социјална заштита	3
20	25 - Пензије	11
21	26 - Тужилаштва	3
22	28 - Предмети корупције	2
23	УКУПНО	324

Остварена сарадња	90
Реализована	103
Укупно	324

Број жалби са препорукама издатим у 2015.г. по категоријама повреда права и реализацији

ОДЈЕЛ	Број жалби са препоруком издатом у 2015.г.
Одјел за праћење политичких и грађанских права	170
Одјел за економска, социјална и културна питања	79
Одјел за праћење права особа с инвалидитетом	9
Одјел за праћење права националних, вјерских и др. мањина	2
Одјел за праћење права притвореника / затвореника	0
Одјел за праћење права дјеце	15
Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	49
УКУПНО	324

Број жалби са издатом препоруком по одјелима у 2015. год.

Уред	Број жалби са препоруком издатом у 2015.г.
Уред Сарајево	132
Уред Бања Лука	121
Уред Брчко	33
Уред Мостар	28
Уред Ливно	10
Укупно жалби из 2015.год. с препоруком	324

Број жалби са издатом препоруком по уредима у 2015. год.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ СТАТИСТИЧКИХ ПОКАЗАТЕЉА CD/WEB – додатак који се не налази унутар штампаног издања

Уред	Повреде права	Број жалби
Сарајево	01 - Дискриминација	81
Сарајево	02 - Медији и слобода информисања	6
Сарајево	03 - Приступ информацијама	117
Сарајево	04 - Вјерске слободе / религија	5
Сарајево	05 - Полиција	44
Сарајево	06 - Јавни приходи	2
Сарајево	07 - Затвори	92
Сарајево	09 - Судови	180
Сарајево	10 - Радни односи	146
Сарајево	11 - Образовање	18
Сарајево	12 - Особе са инвалидитетом	29
Сарајево	13 - Права дјетета	64
Сарајево	14 - Екологија заштита околиша	1
Сарајево	15 - Имовинско правни	56
Сарајево	17 - Јавне исправе	20
Сарајево	18 - Мањине	5
Сарајево	19 - Управа	163
Сарајево	20 - Ратне штете	1
Сарајево	21 - Комуналне услуге	29
Сарајево	22 - Владина и министарска именованја	37
Сарајево	23 - Здравство	19
Сарајево	24 - Социјална заштита	20
Сарајево	25 - Пензије	70
Сарајево	26 - Тужилаштва	29
Сарајево	27 - Правобранилаштва	1
	УКУПНО Сарајево	1235

Уред	Повреде права	Број жалби
Бања Лука	01 - Дискриминација	57
Бања Лука	02 - Медији и слобода информисања	1
Бања Лука	03 - Приступ информацијама	72
Бања Лука	05 - Полиција	38
Бања Лука	07 - Затвори	12
Бања Лука	09 - Судови	141
Бања Лука	10 - Радни односи	49
Бања Лука	11 - Образовање	5
Бања Лука	12 - Особе са инвалидитетом	19
Бања Лука	13 - Права дјетета	57
Бања Лука	14 - Екологија заштита околиша	2
Бања Лука	15 - Имовинско правни	62
Бања Лука	16 - Насиље	1
Бања Лука	17 - Јавне исправе	9
Бања Лука	19 - Управа	99
Бања Лука	20 - Ратне штете	3
Бања Лука	21 - Комуналне услуге	29
Бања Лука	22 - Владина и министарска именованја	28
Бања Лука	23 - Здравство	6
Бања Лука	24 - Социјална заштита	25
Бања Лука	25 - Пензије	66
Бања Лука	26 - Тужилаштва	14
Бања Лука	28 - Предмети корупције	5
	УКУПНО Бања Лука	800

Уред	Повреде права	Број жалби
Брчко	01 - Дискриминација	7
Брчко	03 - Приступ информацијама	18
Брчко	05 - Полиција	16
Брчко	08 - Равноправност полова	1
Брчко	09 - Судови	67
Брчко	10 - Радни односи	28
Брчко	11 - Образовање	6
Брчко	13 - Права дјетета	6
Брчко	15 - Имовинско правни	22
Брчко	17 - Јавне исправе	4
Брчко	19 - Управа	49
Брчко	20 - Ратне штете	1
Брчко	21 - Комуналне услуге	11
Брчко	22 - Владина и министарска именованја	1
Брчко	23 - Здравство	4
Брчко	24 - Социјална заштита	37
Брчко	25 - Пензије	25
Брчко	26 - Тужилаштва	8
Брчко	28 - Предмети корупције	1
	УКУПНО Брчко	312

Уред	Повреде права	Број жалби
Мостар	01 - Дискриминација	7
Мостар	03 - Приступ информацијама	11
Мостар	05 - Полиција	8
Мостар	06 - Јавни приходи	2
Мостар	07 - Затвори	1
Мостар	09 - Судови	21
Мостар	10 - Радни односи	42
Мостар	11 - Образовање	3
Мостар	12 - Особе са инвалидитетом	3
Мостар	13 - Права дјетета	15
Мостар	15 - Имовинско правни	62
Мостар	19 - Управа	5
Мостар	20 - Ратне штете	1
Мостар	22 - Владина и министарска именованја	6
Мостар	23 - Здравство	2
Мостар	24 - Социјална заштита	6
Мостар	25 - Пензије	11
Мостар	26 - Тужилаштва	6
	УКУПНО Мостар	212

Уред	Повреде права	Број жалби
Ливно	01 - Дискриминација	3
Ливно	03 - Приступ информацијама	5
Ливно	05 - Полиција	29
Ливно	09 - Судови	194
Ливно	10 - Радни односи	23
Ливно	11 - Образовање	1
Ливно	12 - Особе са инвалидитетом	4
Ливно	13 - Права дјетета	3
Ливно	15 - Имовинско правни	4
Ливно	17 - Јавне исправе	4
Ливно	19 - Управа	87
Ливно	21 - Комуналне услуге	4
Ливно	22 - Владина и министарска именованја	1
Ливно	23 - Здравство	3
Ливно	24 - Социјална заштита	12
Ливно	25 - Пензије	16
Ливно	26 - Тужилаштва	14
	УКУПНО Ливно	407

**Број жалби по повредама права по уредима у 2015. год.
(Сарајево, Бања Лука, Брчко, Мостар и Ливно)**

Ентитет	Кантон	Општина	Број жалби
ФБиХ	Босанско-подрињски кантон	Горажде	5
ФБиХ	Босанско-подрињски кантон	Пале - Прача	1
ФБиХ	Босанско-подрињски кантон	УКУПНО	6
ФБиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Чапљина	15
ФБиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Читлук	3
ФБиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Град Мостар	140
ФБиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Јабланица	11
ФБиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Коњиц	5
ФБиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Неум	1
ФБиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Прозор	1
ФБиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Столац	6
ФБиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	УКУПНО	182
ФБиХ	Кантон бр. 10	Босанско Грахово	10
ФБиХ	Кантон бр. 10	Дрвар	35
ФБиХ	Кантон бр. 10	Гламоч	51
ФБиХ	Кантон бр. 10	Ливно	245
ФБиХ	Кантон бр. 10	Томиславград	55
ФБиХ	Кантон бр. 10	УКУПНО	396
ФБиХ	Кантон Сарајево	Хаџићи	13
ФБиХ	Кантон Сарајево	Илица	36
ФБиХ	Кантон Сарајево	Илијаш	13
ФБиХ	Кантон Сарајево	Сарајево - Центар	181
ФБиХ	Кантон Сарајево	Сарајево-Нови Град	97
ФБиХ	Кантон Сарајево	Сарајево-Ново Сарајево	99
ФБиХ	Кантон Сарајево	Сарајево-Стари Град	58
ФБиХ	Кантон Сарајево	Трново	1
ФБиХ	Кантон Сарајево	Вогошћа	20
ФБиХ	Кантон Сарајево	УКУПНО	518
ФБиХ	Посавски кантон	Оџак	7
ФБиХ	Посавски кантон	Орашје	10
ФБиХ	Посавски кантон	УКУПНО	17
ФБиХ	Средњобосански кантон	Бугојно	21
ФБиХ	Средњобосански кантон	Бусовача	4
ФБиХ	Средњобосански кантон	Доњи Вакуф	1
ФБиХ	Средњобосански кантон	Фојница	4
ФБиХ	Средњобосански кантон	Горњи Вакуф - Ускопље	2
ФБиХ	Средњобосански кантон	Јајце	9
ФБиХ	Средњобосански кантон	Кисељак	5
ФБиХ	Средњобосански кантон	Крешево	5
ФБиХ	Средњобосански кантон	Нови Травник	7
ФБиХ	Средњобосански кантон	Травник	17
ФБиХ	Средњобосански кантон	Витез	10
ФБиХ	Средњобосански кантон	УКУПНО	85
ФБиХ	Тузлански кантон	Бановићи	23
ФБиХ	Тузлански кантон	Добој-Исток	4
ФБиХ	Тузлански кантон	Грачаница	8
ФБиХ	Тузлански кантон	Градачац	11

ФБиХ	Тузлански кантон	Калесија	15
ФБиХ	Тузлански кантон	Кладањ	6
ФБиХ	Тузлански кантон	Лукавац	43
ФБиХ	Тузлански кантон	Сребреник	20
ФБиХ	Тузлански кантон	Теочак	3
ФБиХ	Тузлански кантон	Тузла	143
ФБиХ	Тузлански кантон	Живинице	33
ФБиХ	Тузлански кантон	УКУПНО	309
ФБиХ	Унско-сански кантон	Бихаћ	40
ФБиХ	Унско-сански кантон	Босанска Крупа	11
ФБиХ	Унско-сански кантон	Босански Петровац	9
ФБиХ	Унско-сански кантон	Бужим	3
ФБиХ	Унско-сански кантон	Цазин	17
ФБиХ	Унско-сански кантон	Кључ	2
ФБиХ	Унско-сански кантон	Сански Мост	12
ФБиХ	Унско-сански кантон	Велика Кладуша	11
ФБиХ	Унско-сански кантон	УКУПНО	105
ФБиХ	Западнохерцеговачки кантон	Груде	3
ФБиХ	Западнохерцеговачки кантон	Љубушки	7
ФБиХ	Западнохерцеговачки кантон	Посушје	10
ФБиХ	Западнохерцеговачки кантон	Широки Бријег	11
ФБиХ	Западнохерцеговачки кантон	УКУПНО	31
ФБиХ	Зеничко-добојски кантон	Бреза	4
ФБиХ	Зеничко-добојски кантон	Добој-Југ	3
ФБиХ	Зеничко-добојски кантон	Какањ	10
ФБиХ	Зеничко-добојски кантон	Маглај	6
ФБиХ	Зеничко-добојски кантон	Олово	2
ФБиХ	Зеничко-добојски кантон	Тешањ	9
ФБиХ	Зеничко-добојски кантон	Усора	2
ФБиХ	Зеничко-добојски кантон	Вареш	6
ФБиХ	Зеничко-добојски кантон	Високо	15
ФБиХ	Зеничко-добојски кантон	Завидовићи	11
ФБиХ	Зеничко-добојски кантон	Зеница	142
ФБиХ	Зеничко-добојски кантон	Жепче	7
ФБиХ	Зеничко-добојски кантон	УКУПНО	217
ФБиХ		УКУПНО	1866
РС		Бијељина	73
РС		Билећа	1
РС		Босанска Костајница	6
РС		Босански Брод	5
РС		Братунац	6
РС		Чајниче	3
РС		Челинац	8
РС		Дервента	4
РС		Добој	39
РС		Фоча	14
РС		Гацко	5
РС		Град Бања Лука	234
РС		Градишка	28

РС		Хан Пијесак	2
РС		Источна Илиџа	7
РС		Источни Стари Град	3
РС		Источно Ново Сарајево	17
РС		Језеро	2
РС		Калиновик	1
РС		Кнежево	8
РС		Котор Варош	2
РС		Козарска Дубица	4
РС		Купрес	6
РС		Лакташи	13
РС		Лопаре	1
РС		Љубиње	1
РС		Милићи	6
РС		Модрича	6
РС		Мркоњић Град	8
РС		Невесиње	5
РС		Нови Град	11
РС		Ново Горажде	1
РС		Осмаџи	1
РС		Пале	5
РС		Пелагићево	6
РС		Петрово	2
РС		Приједор	50
РС		Прњавор	21
РС		Рибник	1
РС		Рогатица	6
РС		Рудо	1
РС		Соколац	9
РС		Србац	6
РС		Сребреница	3
РС		Шамац	7
РС		Шековићи	1
РС		Шипово	9
РС		Теслић	10
РС		Требиње	24
РС		Угљевик	3
РС		Вишеград	5
РС		Власеница	8
РС		Зворник	14
РС		УКУПНО	722
Брчко дистрикт		УКУПНО	56
		Нема општине	40
		е-маил	175
		Из иностранства	107
		УКУПНО СВЕ	2966

Број предмета по ентитетима и општинама подносиоца жалбе 2015.год

Р.бр.	Назив уреда	Назив одјела	Жалбе 2015	Жалбе из ранијих година	Укупно А/А
1	Сарајево	01 - Одјел за праћење права дјеце // СА	29	19	48
2	Сарајево	02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // СА	11	17	28
3	Сарајево	03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // СА	4	5	9
4	Сарајево	04 - Одјел за економска, социјална и културна права // СА	184	109	293
5	Сарајево	05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // СА	341	238	579
6	Сарајево	06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // СА	41	85	126
7	Сарајево	07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // СА	23	61	84
8	Укупно рјешених предмета Сарајево		633	534	1167
9	Бања Лука	01 - Одјел за праћење права дјеце // БЛ	23	42	65
10	Бања Лука	02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // БЛ	8	6	14
11	Бања Лука	03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // БЛ	0	0	0
12	Бања Лука	04 - Одјел за економска, социјална и културна права // БЛ	132	55	187
13	Бања Лука	05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // БЛ	337	130	467
14	Бања Лука	06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // БЛ	38	25	63
15	Бања Лука	07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // БЛ	9	1	10
16	Укупно рјешених предмета Бања Лука		547	259	806
17	Брчко	01 - Одјел за праћење права дјеце // Брчко	1	3	4
18	Брчко	02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Брчко	0	2	2
19	Брчко	03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // Брчко	0	2	2
20	Брчко	04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Брчко	63	64	127
21	Брчко	05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Брчко	117	105	222
22	Брчко	06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Брчко	5	8	13
23	Брчко	07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // Брчко	0	0	0
24	Укупно рјешених предмета Брчко		186	184	370
25	Мостар	01 - Одјел за праћење права дјеце // Мостар	9	4	13
26	Мостар	02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Мостар	0	6	6
27	Мостар	03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // Мостар	0	0	0
28	Мостар	04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Мостар	16	29	45
29	Мостар	05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Мостар	28	58	86

30	Мостар	06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Мостар	2	3	5
31	Мостар	07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // Мостар	0	0	0
32	Укупно рјешених предмета Мостар		55	100	155
33	Ливно	01 - Одјел за праћење права дјеце // Ливно	3	0	3
34	Ливно	02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Ливно	3	1	4
35	Ливно	03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // Ливно	0	0	0
36	Ливно	04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Ливно	41	11	52
37	Ливно	05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Ливно	232	73	305
38	Ливно	06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Ливно	3	1	4
39	Ливно	07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // Ливно	0	0	0
40	Укупно рјешених предмета Ливно		282	86	368
41	УКУПНО		1703	1163	2866

Број жалби које су завршене по Уредима и одјелима у 2015. год.

ПРЕПОРУКЕ ПО ПОВРЕДИ ПРАВА 2015. ГОДИНА

01-ДИСКРИМИНАЦИЈА

РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БР-06-18/14	П-42/15	<u>Влади Брчко дистрикта БиХ Одјелу за образовање</u> 1. да одмах по пријему ове препоруке подузме све мјере у оквиру надлежности како би се у приликом додјеле стипендија водило рачуна о заступљености припадника националних мањина; 2. да у року од 30 (тридесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке.	01 - Дискриминација -- 01-13 - На основу везе са националном мањином	Реализована	ДА	Дана 02.07.2015. године запримљен је одговор Валде Брчко дистрикта БиХ, Одјела за образовање број предмета 05-000593/15, број акта 0313СР-002/15 од 26.06.2015. године којем се наводи „Овим путем обавјештавамо да је Одјељење за образовање Владе Брчко дистрикта БиХ, приликом расписивања јавног позива за додјелу стипендија редовним студентима за период ос 01.01. до 31.12.2015. године у чламу И, став (1), алинеја ф) предвидјело да се једна стипендија додјељује студенту припаднику националне мањине И. И старијих година. У прилогу овог дописа достављамо примјерак јавног позива за додјелу стипендија редовним студентима за период од 01.01. до 31.12.2015. године предмет број: 13-001669/15, акт број: 0313СР-001/15 од 15.06.2015. године.“
Ж-СА-06-1196/14	П-48/15	<u>Кантоналној управи за инспекцијске послове и надлежном инспектору</u> 1. да изврши инспекцијски надзор те да у случају утврђивања незаконитости и неправилности подузме мјере из своје надлежности и изврши обавезе предвиђене законом; 2. да Институцију омбудсмена извјесте о реализацији ове препоруке у року од 30 дана од дана пријема исте.	01 - Дискриминација -- 01-03 - Мобинг	Реализована	ДА	Институција омбудсмена је запримила изјашњење Кантоналне управе за инспекцијске послове ТК, од Главног кантоналног инспектора рада, заштите на раду и социјалне заштите, акт број 4301-0002, од 13.04.2015. године и Главног кантоналног инспектора за образовање, науку, културу и спорт, акт 43403-003, од 13.04.2015. године о извршеном инспекцијском надзору. ституција омбудсмена је у акту број 43403-0004, од 27.04.2015. године од Главног кантоналног инспектора за образовање, науку, културу и спорт запримила информацију да је <i>по запримању одговора од МОНКС ТК, донесено рјешење број 17/4-ВИ-38-002923/15, ур. број 43824-0006, од 24.04.2015. године којим је Установи наређено отклањање недостатака везаних за пријем без конкурса запосленика на радно мјесто стручни сарадник педагог-психолог те да пријем изврши у складу са Законом о предшколском одгоју и образовању ТК (Сл. новине ТК, број 12/09, 8/11, 10/13).</i>
Ж-БЛ-06-676/14	П-60/15	<u>Управи за полицијско образовање МУП-а Републике Српске</u> 1. да у оквиру стручног оспособљавања, усавршавања, обуке, едукације или кроз било који вид информисања полицијских службеника, предузме мјере из своје надлежности са циљем унапређења сензибилитета полиције за рад са припадницима ЛГБТ заједнице, проактивног и превентивног дјеловања, те провођења и примјене строжије прекршајне и казнене политике за прекршаје и кривична дјела почињена према припадницима ЛГБТ заједнице; 2. да обавијести Институцију омбудсмена о подузетим мјерама у циљу реализације ове препоруке у року од 30 дана од дана пријема препоруке.	01 - Дискриминација -- 01-19 - На основу полног изражавања или оријентације	Реализована	ДА	Након слања препоруке, представници Институције омбудсмена учествовали су у низу активности организованих од стране надлежних институција и невладиних организација са циљем провођења препоруке и промоције права ЛГБТ заједнице. Дана 17.09.2015. године, начелник Управе за полицијско образовање доставио је информацију Институцији омбудсмена да се организује семинар за полицијске службенике ЦЈБ Бања Лука под називом „Унапређење односа полиције Републике Српске са припадницима ЛГБТ заједнице“ на којем су представници Институције узели активно учешће. Обзиром да су учињени конкретни кораци на провођењу препоруке омбудсмена донесена је одлука као у уводу ове Обавијести, у складу са чланом 35. Став 8) Правила поступка Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине.
Ж-БЛ-06-504/14	П-61/15	<u>Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске</u> 1. да у року од 15 дана од дана пријема ове Препоруке достави тражене информације, према налазима из ове Препоруке;	01 - Дискриминација -- 01-18 - На основу друштвеног положаја и пола	Реализована	ДА	Наконведеног поступка истраге, омбудсмени су издали препоруку министарству да Вам достави тражене информације, а одговор на Препоруку достављен је Институцији омбудсмена 22.04.2015. године, у којој наводе да су мишљења да су у цијелости испоштовали препоруку.

		2. да обавијести Институцију омбудсмена о учинку ове препоруке најкасније у року од 30 дана почев од дана пријема ове препоруке. У складу са чланом 33. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, ова препорука се доставља и подносиоцу жалбе.				
Ж-СА-06-131/15	П-92/15	<u>ЈАВНОЈ ЗДРАВСТВЕНОЈ УСТАНОВИ ДОМ ЗДРАВЉА БРАТУНАЦ ПРЕПОРУКУ</u> 1. да одмах по пријему препоруке успостави сурадњу с Институцијом омбудсмана; 2. да осигура да се у наредном периоду, без обзира на разлоге, одустава доктора, благовремено поступа по Захтјевима запосленог родитеља да ради с једном половицом радног времена; 3. да о начину испоштовања препоруке обавијести Омбудсмане БиХ у року од 15 дана од дана пријема исте.	01 - Дискриминација	Реализована	ДА	У свези исте запримљено је дана 08.05.2015. године изјашњење под бројем 01-137-05/15 од 06.05.2015. године у којем се између осталог наводи да је поступљено по Захтјеву жалитељице.
Ж-БЛ-06-97/15	П-103/15	<u>Директору Гимназије Бања Лука</u> 1. Да предузме мјере из своје надлежности са циљем правилне расподеле часова информатике, у складу са мишљењем Републичког педагошког завода и са налазима из ове Препоруке; 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема ове Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.	01 - Дискриминација -- 01-03 - Мобинг	Реализована	ДА	Наконведеног поступка истраге, омбудсмани су издали препоруку директору Гимназије да предузме мјере из своје надлежности са циљем правилне расподеле часова информатике, у складу са мишљењем Републичког педагошког завода и налазима из препоруке. У остављеном временском року, директор Гимназије је доставио обавијештење у којем су наведене конкретне мјере и копије аката усвојених са циљем провођења препоруке омбудсмана.
Ж-СА-06-886/14	П-128/15	<u>ПРЕПОРУКУ ГЕНЕРАЛНОМ ДИРЕКТОРУ РАДИОТЕЛЕВИЗИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ</u> 1. да хитно, а најкасније у року од десет (10) дана од дана пријема ове препоруке донесе рјешење по захтјеву за приступ информацијама од дана 23.02.2015. године године, сукладно одредбама Закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини, 2. размотри могућност доношења Правилника о напредовању у БХРТ-у; 3. да о начину испоштовања ове Препоруке обавијести Омбудсмане БиХ у року од 30 дана од дана пријема исте.	01 - Дискриминација	Реализована	ДА	Запримљен одговор БХРТ-а, 02.02.2016. године у којем се наводи да је недоношењем рјешења о приступу информацијама повријеђено право странке. Наводе да је тренутно у току реорганизација БХРТ-а те да је неминовна изјена постојећих те доношење нових општих аката.
Ж-БЛ-06-430/15	П-178/15	<u>МИНИСТАРСТВУ ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ</u> 1. Да предузме мјере из своје надлежности како би се детаљније и прецизније регулисао процес запошљавања здравствених радника, а у складу са налазима из ове Препоруке; 2. Да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију омбудсмана о подузетим мјерама на реализацији препоруке.	01 - Дискриминација -- 01-17 - На основу образовања	Реализована	ДА	У остављеном року, дана 25.09.2015. године, министар здравља и социјалне заштите доставио је одговор на препоруку, у којем се наводи спремност министарства да поступи у складу са препоруком, и у тој намјери је израђен и упућен установама чији је оснивач Влада Републике Српске један заједнички акт (бр 11/04-059-399/15 од 23.09.2015. године) са садржајем упућеним на обавезу установа да се стриктно придржавају закона приликом заснивања радног односа радника те да процес пријема буде што правичнији и транспарентнији.
Ж-БЛ-06-83/15	П-225/15	<u>МУП-у Републике Српске</u> 1. да Институцији омбудсмана достави податке о националној структури запослених у ЦЈБ Бања Лука, у складу са интерним актима министарства али уважавајући налазе из ове Препоруке; 2. да обавијести Институцију омбудсмана о учинку ове препоруке најкасније у року од 30 дана почев од дана пријема ове препоруке.	01 - Дискриминација -- 01-11 - На основу етничке припадности	Реализована	ДА	Како на захтјев за приступ информацијама о структуру запослених у ЦЈБ Бања Лука није достављен одговор, Институција омбудсмана је дана 16.10.2015. године упутила Препоруку (П-225/15) да се такви подаци доставе, која је испоштована о чему свједочи допис министарства од 23.10.2015. године.
Ж-БЛ-06-90/15	П-227/15	<u>Граничној полицији Босне и Херцеговине</u> 1. да у оквиру своје надлежности утврди потпуно и тачно чињенично стање по описаној пријави и да	01 - Дискриминација -- 01-19 - На основу полног изражавања или	Реализована	ДА	Институција омбудсмана је провела поступак истраге, и упутила Препоруку (П-227/15) Граничној полицији да у оквиру своје надлежности утврди тачно и потпуно чињенично стање и

		предузме мјере предвиђене законом; 2. да обавијести Институцију омбудсмена о резултатима истраге и о подузетим мјерама у циљу реализације ове препоруке у року од 60 дана рачунајући од дана пријема	оријентације			предузме мјере предвиђене законом по окончању истраге. У одговору Граничне полиције од 26.10.2015. године, наводи се да су извршене и поновљене све неопходне провере и да је утврђено да се спорни инцидент није десио на територији БиХ, него евентуално сусједне Хрватске. О резултатима истраге је сачињен извјештај (бр. 17-07-34-7-191/15) који је достављен Одбору за жалбе грађана Парламентарне скупштине БиХ. Одбор за жалбе грађана је након прикупљања неопходних информација усвојио ио наведени Извјештај и захтјевао званичне податке од органа Републике Хрватске.
--	--	---	--------------	--	--	--

ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА

Ж-БЛ-06-70/15	П-74/15	<u>Електропреносу БиХ</u> 1. Да предузме мјере како би структура запослених у Електропреносу у већој мјери одражавала заступљеност припадника ромске националне мањине; 2. Да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију омбудсмена о подузетим мјерама на реализацији препоруке	01 - Дискриминација -- 01-12 - На основу националног или социјалног поријекла	Дјелимично реализована	ДА	Након проведеног поступка истраге, омбудсмени су издали препоруку Електропреносу БиХ да предузме мјере како би структура запослених у већој мјери одражавала заступљеност припадника ромске националне мањине. У остављеном року, Електропренос БиХ је доставио одговор, у којем се наводи да се препорука прихвата и изражава спремност на провођење препоруке, приликом неког од будућих конкурса. Обзиром да је у одговору предузећа тражено више детаља о најбољем начину да се проведе препорука, Институција омбудсмена упутила је и ургенцију са траженим образложењем
---------------	---------	--	--	------------------------	----	---

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

Ж-СА-06-125/15, Ж-СА-06-132/15, Ж-СА-06-145/15	П-85/15	1. Да кантоналне скупштине сагледају ову проблематику у оквиру својих надлежности; 2. Да Федерално министарство образовања и науке и Федерално министарство за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата размотре могућност координирања активности са надлежним кантоналним министарствима на рјешавању конкретне проблема у циљу уједначавања права и увјета студирања ових категорија; 3. да Институцију омбудсмена извјесте о реализацији ове препоруке у року од 60 дана од дана пријема исте.	01 - Дискриминација	Остварена сарадња	ДА	Институција омбудсмана је актом од 04.11.2015. године (отпремљен 19.11.2015. године) указала на конкретан предмет премијеру Владе ФБиХ у сврху подузимања адекватних мјера и активности како би се препорука Институције омбудсмана број П-85/15, од 26.03.2015. године испоштовала. Институција омбудсмана је дана 24.11.2015. године запримила акт број 01-10-1457/15, од 24.11.2015. године из Уреда премијера ФБиХ, којим се по налогу премијера ФБиХ од Федералног министарства за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата, тражи очитовање везано за реализацију препоруке Институције омбудсмана П-85/15, од 26.03.2015. године. Обзиром да је Институција омбудсмана издала препоруку у конкретном предмету, да се иста не може сматрати реализованом, ради чега је обавјештен и непосредно виши орган, односно премијер Владе ФБиХ. Влада ФБиХ доставила одговор у којем достављају очитовања Федералног министарства за питање бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата и Федералног министарства образовања и науке.
Ж-СА-06-1070/14, Ж-СА-06-241/15	П-90/15	<u>Предсједавајућем Вијећа министара БиХ, Министарству цивилних послова БиХ, Премијеру Републике Српске, Директору Фонда ПИО Републике Српске</u> 1. Да предузму мјере из своје надлежности како би се извршило усаглашавање законодавства којим се уређује престанак радног односа и остваривање права из пензијског осигурања полицијских службеника; 2. Да у року од 30 (тридесет) дана, од дана пријема препоруке обавијесте Институцију омбудсмена о предузетим активностима на реализацији исте.	01 - Дискриминација	Остварена сарадња	ДА	Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине сачинило Информацију за Вијеће министара Босне и Херцеговине са приједлогом закључака, Вијеће министара Босне и Херцеговине, размотрило је и усвојило Информацију на сједници одрзаној 6.10.2015. године и у складу с Препоруком Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине број П-90/15 од 26.03.2015. године, позвало надлежне органе на свим нивоима власти да подуму активности које се односе на имплементирање Препоруке Институције омбудсмана број П-90/15, од 31.07.2015. године. Обавијест о закључку Вијећа министара Босне и Херцеговине, Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине

						доставило је Влади Републике Српске и Фонду пензијског и инвалидског осигурања, на даље поступање. Обзиром да је Институција омбудсмана издала препоруку у конкретном предмету, запримила одговоре органа којима је упућена препорука, те да су подузете мјере у циљу реализације исте.
Ж-СА-01-1047/14, Ж-СА-06-1009/14, Ж-СА-06-1042/14, Ж-СА-06-1043/14, Ж-СА-06-1044/14, Ж-СА-06-1045/14, Ж-СА-06-1046/14, Ж-СА-06-1073/14, Ж-СА-06-331/14, Ж-СА-06-332/14, Ж-СА-06-346/14, Ж-СА-06-357/14, Ж-СА-06-378/14, Ж-СА-06-386/14, Ж-СА-06-408/14, Ж-СА-06-446/14, Ж-СА-06-944/14	П-100/15	<u>Скупштини Тузланског кантона</u> 1. Министарству образовања, науке, културе и спорта Тузланског кантона да ревидира Правилник о критеријима за пријем запосленика у радни однос у предшколским установама, основним и средњим школама као јавним установама на подручју Тузланског кантона, према принципу давања предности наведеним категоријама у случају истог броја бодова подробније образложеним у овој Препоруци; 2. Скупштини ТК, да размотри могућност прецизирања законских одредби сходно закључцима у Препоруци, како би се превенирало различито регулирање ове проблематике подзаконским актима и различито поступање приликом примјене наведених прописа. 3. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема ове Препоруке, обавијесте Институцију о предузетим активностима и роковима на реализацији исте.	01 - Дискриминација	Остварена сарадња	ДА	Подноситељи жалбе су у коначници изјестили Институцију омбудсмана да је Министарство образовања, науке, културе и спорта донијело нови Правилник о условима, критеријима и поступку запошљавања у јавним установама основног и средњег образовања на подручју Тузланског кантона, број 10/1-34-018011-2/15, од 31.07.2015. године, те да није уважена препорука омбудсмана број П-100/15, те да је сада уврштено и бодовање по основу ратних признања. Институција омбудсмана до данас није запримила одговор премијера Владе Тузланског кантона на акт Институције омбудсмана од 30.10.2015. године, а у вези подузимања мјера у циљу реализације препоруке Институције омбудсмана број П-100/15, од 22.04.2015. године. Обзиром да је Институција омбудсмана издала препоруку у конкретним предметима, да се иста не може сматрати реализираном, ради чега је обавјештен и непосредно виши орган, односно премијер Владе Тузланског кантона, те да ће Институција омбудсмана искористити могућност помињања ових предмета у годишњем извјештају.
Ж-БР-06-2/15	П-109/15	<u>Град Тузла</u> <u>Комисији за избор/одабир корисника Пројекта Рома Актион у Општини Тузла</u> 1. да у оквиру своје надлежности осигурају имплементацију пројекта стамбеног збрињавања Рома на подручју града Тузле на начин којим ће осигурати законите, једноставне, јасне, приступачне процедуре за рјешавање проблема из области стамбеног збрињавања. <u>Министарству за људска права и избјеглице БиХ</u> 1. да у оквиру своје надлежности врши надзор над провођењем програма стамбеног збрињавања Рома на подручју града Тузле у циљу ефикасне provedбе Акционог план БиХ за рјешавање проблема Рома у области стамбеног збрињавања.	01 - Дискриминација	Остварена сарадња	ДА	Дана 24.08.2015. године запримљен је одговор Министарства за људска права и избјеглице број 07-39-2484-1/14 од 05.08.2015. године у којем се наводи “ Напомињемо да Хилфсверк-Аустрија имплементира ИПА пројекат према правилима Европске комисије и да Министарство, није вршило мониторинг избора корисника пројекта. Обавјештавамо вас да Европска комисија додјелила ИПА пројекат Хилфсверк-Аустрија организацији, која је дужна да редовно извјештава о реализацији пројекта Европску комисију. Само независни ревизори, ангажовани од стране Европске комисије, могу вршити редовни мониторинг и евалуацију реализације ИПА пројекта.” Такође је и дана 24.08.2015. године запримљен одговор и Града Тузле, Комисије за избор/одабир корисника Пројекта Рома Актион у општини Тузла број 02-03-8212-2013-2/15 од 06.08.2015. године у којем се наводи “Комисија за избор/одабир корисника Пројекта Рома Актион, која је именована од стране Градоначелника Града Тузле, осигурава имплементацију Пројекта стамбеног збрињавања Рома на подручју града Тузла, обезбјеђујући законите, једноставне, јасне и приступачне процедуре из области стамбеног збрињавања Рома. Правилник о начину додјеле/избора корисника, у односу на проблематику из области стамбеног збрињавања Рома, константно се дорађује/прилагођава апликантима ромских породица у стању потребе за стамбено збрињавање. Важно је напоменути да Град Тузла већ годинама предњачи у

						тренспарентној бризи о ромској популацији... Тако су и у овом случају испоштоване све потребне процедуре, уз амбицију да се цијели аспект стамбеног збрињавања Рома у будућности развија у односу на потребе, перспективе и попуњене могућности.”
Ж-СА-04-258/15, Ж-СА-06-252/15	П-134/15	<u>Иницијатива Парламенту Федерације Босне и Херцеговине, Федералном министарству рада и социјалне политике и Федералном заводу ПИО/МИО Мостар.</u> 1. Иницијатива за допуну члана 60. Закона о пензијском и инвалидском осигурању који гласи: Породићну пензију могу остварити чланови породице: брачни друг, дјеца рођена у браку, ван брака, усвојена, пасторчад која је осигураник издржавао, унучад и друга дјеца без родитеља коју је осигураник издржавао до своје смрти. Породићну пензију може остварити и брачни друг из разведеног брака, ако му је судском одлуком утврђено право на издржавање, 2. да Председавајући Представничког дома Парламента Федерације БиХ о начину испоштовања ове Иницијативе обавијести Омбудсмане БиХ у року од 90 дана од дана пријема исте.	01 - Дискриминација 25 - Пензије	Остварена сарадња	ДА	<i>Институција омбудсмана је поднијела иницијативу број П-134/15, од 29.06.2015. године за допуну Закона о пензијском и инвалидском осигурању односно допуну члана 60 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, задримила одговоре органа којима је упућена, те да су подузете одређене активности. Влада Федерације Босне и Херцеговине је Федералном министарству рада и социјалне политике доставила Иницијативу за доношење Закона о допуни Закона о пензијском и инвалидском осигурању Министарство је сачинило Приједлог изјашњења у вези наведене Иницијативе, те истог дана 06.10.2015. године доставило Влади Федерације Босне и Херцеговине која ће Приједлог изјашњења разматрати на 27. сједници планираној за 15.10.2015. године</i>
Ж-СА-05-180/15, Ж-СА-06-1137/14	П-154/15	<u>ВЛАДИ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, ФЕДЕРАЛНОМ МИНИСТАРСТВУ РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ, ФЕДЕРАЛНОЈ УПРАВИ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ</u> 1. да, имајући у виду налазе Омбудсмана БиХ, домах по пријему ове препоруке подуму активности које ће питање радно-правног статуса жалитеља и питање провођења инспекцијског надзора у области дјечије и социјалне заштите уредити и вратити у законске оквире; 2. да у што краћем временском период обавијести Омбудсмане БиХ о подузетим активностима у циљу испоштовања ове препоруке.	01 - Дискриминација -- 01-03 - Мобинг	Остварена сарадња	ДА	До 11.12.2015. године Институција омбудсмана задримила је изјашњење Федералне управе за инспекцијске послове, док Влада Федерације БиХ и Федерално министарство рада и социјалне политике нису доставили изјашњење на препоруку П-154/15. 01.02.2016. Институција омбудсмана је задримила одговор Федералног министарства рада и социјалне политике да је доставило Влади Федерације Босне и Херцеговине приједлог Закључка о враћању федералних инспектора за социјалну заштиту у Федералну управу за инспекцијске послове као и приједлог Одлуке о престанку важења Одлуке о давању сагласности на Споразум о преузимању државних службеника између Федералне управе за инспекцијске послове и Федералног министарства рада и социјалне политике, којима се предлаже преузимање/враћање федералних инспектора у Федералну управу за инспекцијске послове.
Ж-СА-06-625/15	П-187/15	<u>Министарству сигурности БиХ</u> 1. да министар Министарства сигурности БиХ приоритетно ријешити радно-правни статус подносиоца жалбе и поступи у складу са рјешењем Министарства број: 04-34-2-1511-1/15 од 10.03.2015. године и рјешењем Агенције за државну службу број: 03-34-2-453-3/15 од 22.06.2015. године. 2. да у што скоријем року, не дужем од 30	01 - Дискриминација -- 01-03 - Мобинг	Остварена сарадња	ДА	Дана 01.10.2015. године Институција омбудсмана задримила је одговор министара акт број: 04-07-6-3435-32/15 од 25.09.2015. године у којем се истиче да је Министарство доставило изјашњење на жалбене наводе актом број: 04-07-6-3435-24/15 од 20.07.2015. године, те да Министарство остаје при ставу изнијетом у изјашњењу, наводећи при томе да ће имати у виду Препоруку Омбудсмана БиХ, а након што се оконча управни спор који је именовани покренуо пред Судом Босне и Херцеговине. Одговор Министарства сигурности од 09.12.2015. године, гдје се наводи да је Суд донио пресуду којом је наложено враћање странке на радно мјесто од 01.04.2015. године.

		(тридесет) дана, обавијести Омбудсмене БиХ о начину поступања по овој Препоруци,				
Ж-БЛ-06-282/15	П-226/15	<u>Центру за социјални рад Бања Лука</u> 1. да покрене поступак промјене староца или предузме друге мјере из своје надлежности како би дошло до збрињавања на начин адекватан његовом стању, а у складу са налазима из ове Препоруке; 2. да обавијести Институцију омбудсмена о учинку ове препоруке у року од 30 дана почев од дана пријема ове препоруке.	01 - Дискриминација -- 01-01 - Узнемиравање	Остварена сарадња	ДА	Упућена је Препорука (П-226/15 од 30.09.2015.) Центру за социјални рад да покрене поступак промјене староца односно, предузме друге мјера из своје надлежности како би исти био збринут у складу са својим здравственим стањем. У одговору Центра наводи се да се странка не води под старатељством, јер му није одузета пословна способност, да је Центар предузео све мјере из своје надлежности како би надлежни лекар специјалиста извршио процјену потребе за хоспитализацијом, те да тек након тога надлежна Клиника за психијатрију може именованог трајно збринуту у адекватну здравствену установу или установу социјалне заштите. Наведена питања спадају у домен медицине, за шта Институција омбудсмена нема надлежност да мериторно утврђује оправданост или неоправданост мјера које предузимају установе здравствене заштите.
Ж-БЛ-06-224/15	П-245/15	<u>Општини Прњавор</u> 1. да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; 3. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке	01 - Дискриминација -- 01-01 - Узнемиравање	Остварена сарадња	ДА	Институција омбудсмена је издала Препоруку (П-245/15) дана 29.10.2015. године, којом се од начелника општине захтјева успостављање сарадње са Институцијом омбудсмена и достављање тражених информација. У остављеном року, дана 16.11.2015. године, урбанистичко-грађевински инспектор, доставила је тражено изјашњење из којег, између осталог произилази, да је надлежна инспекција предузела мјере из своје надлежности и донијела одговарајућа рјешења, да је поступак који је био обустављен због захтјева за легализацију сад настављен. Из свега произилази да општински органи предузимају мјере у складу са законом којима је регулисана област просторног уређења, а у прилогу списка достављена је и фото-документација као доказ за тврдње изнесене у изјашњењу.
Ж-БЛ-06-750/14	П-246/15	<u>Управном одбору ЈП „Комунално Брчко“ д.о.о.</u> 1. да предузме неопходне мјере како би се рјешила отворена питања и спорне ситуације из радних односа, између подносиоца жалбе и Управе предузећа, а у складу са позитивним прописима и налазима из ове Препоруке; 2. да у року од 30 дана, почев од дана пријема ове Препоруке, обавијести Омбудсмене БиХ о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	01 - Дискриминација -- 01-03 - Мобинг	Остварена сарадња	ДА	Запримљено обавјештење од ЈП „Комунално Брчко“ д.о.о., уо њиховим поступањима, те такођер наводе да су наводи залитеља о дискриминацији неосновани. Запримљен одговор градоначелника Брчко дистрикта на ургенцију поводом Препоруке омбудсмена упућене ЈП „Комунално Брчко“ д.о.о., гдје се наводи да градоначелник нема овлаштења да поступа по истом.
Ж-БЛ-06-534/15	П-259/15	<u>Министарству цивилних послова Босне и Херцеговине, Министарству просвјете и културе РС, Федералном министарству образовања</u> 1. Да предузму мјере из своје надлежности како би се лицима која конкуришу на радна мјеста у школама на цијелој територији БиХ, признао социјални статус као дјете погинулог борца, без обзира о којим оружаним снагама се ради; 2. Да у року од 30 дана, од дана пријема, обавијесте Институцију омбудсмена о предузетим мјерама на реализацији препоруке.	01 - Дискриминација -- 01-12 - На основу националног или социјалног поријекла	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине 28.12.2015. године, у којем наводе да немају основ за дјеловање те се моле ентитетска министарства обзиром на надлежност да информишу поред Институције омбудсмена и ово министарство о својим поступањима.

Ж-СА-06-315/15	П-282/15	<p><u>Факултету здравствених студија у Сарајеву:</u> 1. да донесу Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста и да сходно томе преиспитају закључене уговоре о раду и статус подносиоца жалбе, обзиром да је пропуштање подузимања законских обавеза које се односе на благовремено расписивање конкурса и неодговарање на захтјеве подносиоца жалбе итд., резултирало до довођења подносиоца жалбе у статус неизвјесности.</p> <p><u>Министру за образовање, науку и младе Кантона Сарајево.</u> 2. да сходно својим надлежностима подузме активности које ће осигурати законито дјеловање ФЗС у Сарајеву, посебно у дијелу да је извршавање основног мандата факултета осигурано адекватним бројем извршилаца чији послови и радни задаци су јасно дефинирани Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста. Да у што скоријем року, не дужем од 30 (тридесет) дана, обавијесте омбудсмене БиХ о начину поступања по овој препоруци.</p>	01 - Дискриминација -- 01-03 - Мобинг	Остварена сарадња	ДА	Одговор Факултета здравствених студија у Сарајеву да су предузели неопходне радње у циљу доношења Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста и прије препоруке, те да је рок до 20.02.2016. године.
----------------	----------	--	--	-------------------	----	---

НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА

Ж-СА-06-105/14	П-46/15	<p><u>Начелнику општине Прозор- Рама и министру пољопривреде, шумарства и водопривреде ХНК</u> 1. да искоординирају активности и рад на рјешавању конкретног проблема и да у што краћем року подзму мјере у циљу реализације пројекта обезбјеђивања водоснабдијевањем села Дуге и омогућавања повратка; 2. да Институцију омбудсмена извјесте о реализацији ове препоруке у року од 30 дана од дана пријема исте.</p>	01 - Дискриминација -- 01-11 - На основу етничке припадности	Није реализована	ДА	Институција омбудсмена је у акту број 03/1-27-485/15, од 18.03.2015. године запримила одговор из Општине Прозор-Рама на препоруку број П-46/15, али није од Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде ХНК. Институција омбудсмена је указала и премијеру Владе ХНК на конкретан случај у сврху подузимања адекватних мјера и активности како би се препорука Институције омбудсмена број П-46/15, од 26.02.2015. године испоштвала, након чега је запримљен одговор број 14-1-12-884-3/15, од 25.08.2015. године, а у прилогу изјашњење Министарства број УП/И-11-05-27-200-15/13, од 20.08.2015. године у којем се између осталог наводи <i>да је у конкретном предмету у току поступак прикупљања документације која је потребна за издавање сагласности у складу са позитивним законским прописима.</i> Дакле и након истражног поступка који у Институцији омбудсмена траје већ скоро двије године у овом предмету и издавања препоруке, Министарство доставља изјашњење истог садржаја односно да је у току <i>„прикупљање документације која је потребна за издавање претходне водне сагласности у складу са позитивним законским прописима.“</i>
Ж-БЛ-06-225/15	П-102/15	<p><u>ГРАДСКОЈ УПРАВИ ГРАДА БАЊА ЛУКА</u> 1. Да подносиоци жалбе призна права из радног односа према Закону о раду Републике Српске, за права остварена прије доношења допуна Закона о локалној самоуправи Републике Српске, а према налазима из ове Препоруке ; 2. Да у року од 30 дана обавијести Институцију омбудсмена о предузетим мјерама на реализацији Препоруке.</p>	01 - Дискриминација -- 01-18 - На основу друштвеног положаја и пола	Није реализована	ДА	Дана 19.06.2015. године, Град Бања Лука доставио је Институцији омбудсмена одговор на препоруку у којем образлаже своје тумачење прописа које се односе на радне односе засноване на одређено вријеме у Градској управи и у којем се наводи да се у конкретном случају не могу примјенити одредбе Закона о раду наведене у образложењу Препоруке
Ж-БР-06-84/13	П-112/15	<u>Општини Орашје, општинском начелнику</u>	01 - Дискриминација --	Није	ДА	Дана 29.06.2015. године запримљен је одговор Општине Орашје,

		<p>1. да без одлагања приступи измјени чланка 16. Правилника о унутрашњој организацији јединственог опћинског тијела управе опћине Орашје;</p> <p>2. да сукладно препорученим измјенама, позитивним законским и подзаконским прописима, осигура правилан натјечај за мјесто Помоћника опћинског начелника за просторно уређење и имовинско-правне послове, без дискриминације по било ком основу;</p> <p>3. да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију Омбудсмана за људска права БиХ о подузетим мјерама на извршењу Препоруке.</p>	01-17 - На основу образовања	реализирана		<p>Опћинског начелника број 01-02-598/ 13 од 22.06.2015. године у којем се наводи „ Дана 01.06.2015. године запримили смо Вашу Препоруку, број Ж-БР-06-84/13 од дана 20.05.2015. године која се односи на измјену правилника о унутрашњој организацији и поништење јавног натјечаја за радно мјесто помоћника опћинског начелника за просторно уређење и имовинско-правне послове. Везано за исто питање, Опћина Орашје је запримила Пресуду Опћинског суда у Орашју, број 25 0 Рс 033519 12 Рс од дана 27.12.2013. године којом је у цијелости одбијен тужбени захтјев за поништење јавног натјечаја за радно мјесто помоћник опћинског начелника за просторно уређење и имовинско-правне послове, као и Пресуду Кантоналног суда у Ошаку број 25 0 Рс 033519 14 Рсж од дана 21.02.2014. године, којом је жалба на пресуду Опћинског суда од дана 27.12.2013. године одбијена као неутемељена, а Пресуда Опћинског суда од дана 27.12.2013. године потврђена. Опћина Орашје је такођер запримила и Пресуду Опћинског суда у Орашју број: 25 0 Рс 036544 14 Рс од дана 17.04.2015. године којом се одбија тужбени захтјев за поништење рјешења о постављању руководиоца државног службеника помоћника опћинског начелника за просторно уређење и имовинско-правне послове.</p> <p>Овим путем Вас обавјештавамо да ће Опћина Орашје поступити у складу са наведеним пресудама.“</p>
--	--	---	------------------------------	-------------	--	--

НЕМА ОДГОВОРА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР
Ж-СА-06-1141/14	П-26/15	<p><u>Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине</u></p> <p>1. да размотри потребу за доношењем стратегија, упутстава или других врста посебних привремених мјера усмјерених ка постизању укључивања што већег броја жена у област спорта, са посебним нагласком на јединице локалне самоуправе.</p>	01 - Дискриминација -- 01-19 - На основу полног изражавања или оријентације	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-06-275/15, Ж-СА-06-406/15	П-202/15	<p><u>Министарство за рад, социјалну политику, расељена лица и избјеглице Кантона Сарајево</u> да у наредном периоду настоје да приликом поновног утврђивања одређених права у што већој мјери настоје избјећи ситуацију да лица која остварују одређена права морају излазити у више наврата пред лекарске комисије.</p>	01 – Дискриминација	Нема одговора	НЕ
Ж-МО-06-142/15	П-293/15	<p><u>Предсједнику Опћинског вијећа опћине Читлук</u></p> <p>1. Да се одмах подузму неопходне мјере на елиминирању неједнакоправног третмана подносиоца жалбе, госп. Пере Вучина и јегове обитељи у процедуре стицања права на имовину у Међугорју;</p> <p>2. Да се поништи Рјешење посл.бр. 01-06-52/8-14 од 27. ожујка 2014. Године, објављено у Службеном гласилу Опћинског вијећа опћине Читлук, бр. 2/14;</p> <p>3. Да се подносиоцу журно осигура остваривање права под истим увјетима као ин а истовјетан начин, као што је омогућено особама/власницима и грађитељима из Међугорја, по основу рјешења Опћинског вијећа донесених под пословним бројевима 01-06-95/9-14, 01-06-95/10-14 и 01-06-95/141-14, од дана 18. липња 2014. Године, те објављених у Службеном гласилу Опћинског вијећа опћине Читлук; и на концу,</p> <p>4. Да најкасније у року 30 (тридесет) дана од дана пријама ове препоруке, достави повратне информације о резултатима ангажмана, у Подручни уред Мостар, ул. Кнеза Вишеслава бб 88000 Мостар.</p>	01 – Дискриминација	Нема одговора	НЕ

УКУПНО – 01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
29	49	10	1	12	3	3

02 - МЕДИЈИ И СЛОБОДА ИНФОРМИСАЊА

НЕМА ОДГОВОРА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР
Ж-ЛИ-02-291/14	П-32/15	<u>Начелнику Општине Дрвар</u> 1. да одмах подузме мјере ради успостављања сурадње Службе за опћу управу и друштвене дјелатности Општине Дрвар, са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, а како је то напријед наведено; 2. да најкасније у року од 10 дана , достави тражено изјашњење.	02 - Медији и слобода информисања	Нема одговора	НЕ

УКУПНО 02- МЕДИЈИ И СЛОБОДА ИНФОРМИСАЊА

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
1	1	0	0	0	0	1

03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА

РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БЛ-05-693/14	П-8/15	<u>Основни суд Бања Лука</u> 1. Да одмах по пријему ове препоруке поступи у складу са Законом о слободи приступа информацијама те одговори на захтјев странке од 16.06.2014. године. 2. Да у року од 20 дана од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	03 - Приступ информацијама -- 03-1 - неодлучивање у законском року	Реализована	ДА	Дана, 25.12.2014. године Институција је издала препоруку Регистру да одмах по пријему препоруке поступи у складу са Законом о слободи приступа информацијама те одговори на захтјев странке од 16.06.2014. године. Подносилац жалбе је дана 03.02.2015. године доставио коментар на „допис“ Регистра од 27.01.2015. године. У наведеном допису се наводи да је рад канцеларије Удружења грађана организован тако да странка може остварити своје право, односно поступити по предметном захтјеву сваке сриједи у периоду од 09.00-13.00 часова. Подносилац жалбе наводи незадовољство наведеним одговором јер нигдје није наведено да ли му је одобрен приступ информацијама. Омбудсмени сматрају да је наведеним одговором испоштован Закон о слободи приступа информацијама и препорука Институције јер је подносилац жалбе обавијештен на који начин може остварити приступ траженим информацијама. Дио жалбе у којем се наводи да се обрати Институцији жалбом на рад председника Основног суда у Бањалуци, омбудсмени упућују именованог да се обрати Високом судском и тужилачком савјету као надлежном органу. Дио жалбе у којем се тражи да се обавијести да ли је ишта предузето поводом његове пријаве против Окружног јавног тужилаштва у Бањалуци од 11.09.2014. године, омбудсмени упућују именованог да се може обратити Институцији посебном жалбом на рад тужилаштва.
Ж-СА-05-1104/14	П-11/15	<u>Град Приједор</u> 1. да у складу са чланом 14 Закона о слободи приступа информацијама у Републици Српској донесе одлуку по захтјеву за приступ информацијама странке Сарајево од дана 07.07.2014. године; 2. да најкасније у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема ове Препоруке обавијести Институцију омбудсмена о начину реализирања ове препоруке.	03 - Приступ информацијама -- 03-1 - неодлучивање у законском року	Реализована	ДА	Дана 23.02.2015. године Институцији омбудсмена достављено је изјашњење жалитеља, у којем се наводи да је Град Приједор доставио доставио тражене информације, те да нема потребе за даљим поступањем по жалби. Обзиром на наведено, утврђено је да је остварена заштита права подносиоца жалбе на начин да је одговорна страна испоштовала Препоруку Институције омбудсмена, те поступила у складу са релевантним одредбама Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске, због чега се предмет затвара.
Ж-МО-05-3/15	П-52/15	<u>Директору Карађоз – бегове медресе</u> 1. Да се у року не дужемо од 15 дана од пријема препоруке а у складу са чланком 14. Закона о слободи приступа информацијама БиХ поступи по захтјеву за приступ информацијама, те донесе рјешење којим се одобрава или одбија приступ информацијама и то без испитивања разглоа оправданости захтјева 2. да успостави сурадњу са Институцијом омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, а како је напријед наведено и у року од петнаест (15)	03 - Приступ информацијама -- 03-3 - право на двостепеност	Реализована	ДА	С обзиром на кршење Закона о приступу информацијама ФБиХ, Омбудсмани БиХ су дана 13.03.2015.године издали Препоруку Исламској заједници у БиХ – Карађоз – беговој медреси број: П – 52/15, да у року не дужемо од 15 дана од дана пријема препоруке донесе рјешење којим се одобрава или одбија приступ информацијама и успостави сурадња са Институцијом омбудсмана. Дана 30.03.2015.године Институција омбудсмана запримила је обавијест од директора Исламске заједнице у БиХ – Карађоз – бегове медресе. Из наведене обавијести видљиво је, да је поступљено по Препоруци Омбудсмана БиХ и донешено Рјешење којим се одобрава приступ информацијама. Подноситељица жалбе телефонским путем је потврдила да је запримила напријед наведено рјешење о приступу информацијама.
Ж-БЛ-05-741/14	П-54/15	<u>ЈЗУ Дому здравља Бања Лука</u> 1. Да одмах по пријему ове препоруке поступи у складу са Законом о слободи приступа информацијама, те удовољи захтјеву подносиоца	03 - Приступ информацијама -- 03-2 - одбијање приступа информацијама	Реализована	ДА	Институција је дана 17.03.2015. године Дому здравља издала препоруку да одмах по пријему препоруке поступи у складу са Законом о слободи приступа информацијама те удовољи захтјеву подносиоца жалбе од 22.10.2014. године.

		жалбе од 22.10.2014. године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.				Дана, 20.05.2015. године Дом здравље је доставио одговор у којем се наводи да је препорука Институције испоштована, односно да је достављена сва тражена документација те да нема потребе за даљим ангажманом Институције.
Ж-БР-05-14/15	П-76/15	Федералном министарству расељених особа и избјеглица 1. да хитно, а најкасније у року од десет (10) дана од дана пријема ове препоруке донесе рјешење по захтјевима за приступ информацијама подносиоцу жалбе од 20.10.2014. године и 27.02.2015. године, а све у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама у Федерацији Босне и Херцеговине, 2. да у року од петнаест (15) дана од дана пријема препоруке извјести Омбудсмене БиХ о извршењу ове Препоруке.	03 – Приступ информацијама -- 03-1 - неодлучивање у законском року	Реализована	ДА	Дана 24.04.2015. године Институција омбудсмана је запримила акт Федералног министарства расељених особа и избјеглица број 03-36-2-382-7/14 од 13.04.2015. године у којем наводе „ обавјештавамо да смо дана 10.04.2015. године донијели Рјешење у односу на захтјев странке. У прилогу достављамо један примјерак Рјешење упућеног именованом.“
Ж-СА-05-155/15	П-96/15	Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства 1. Да се хитно, а најкасније у року од десет (10) дана од дана пријема препоруке поништи рјешење број: број 01-49-175/15, од 27.01.2015. године и донесе ново рјешење са свим саставним елементима и адекватном поучком о правном лијеку у складу са Законом о слободи приступа информацијама ФБиХ, а посебно водећи рачуна да се у случају одбијања приступа информацијама примјени тест јавног интереса и образложи зашто одређена информација представља изузетак од саопћавања; 2-Да се у складу са чланом 19. Закона о слободи приступа информацијама ФБиХ именује службеник за информисање, који ће обрађивати захтјеве и доносити рјешења у првом степену и да се одлука о именовању и давању овлаштења за доношење рјешења достави Институцији омбудсмана;	03 - Приступ информацијама	Реализована	ДА	Институција омбудсмана је дана 26.05.2015. године запримила Рјешење Министарства, акт број 01-49-175-1/15 Е.Ш., од 20.05.2015. године, којим се поништава рјешење број: број 01-49-175/15, од 27.01.2015. године, дозвољава приступ информацији коју је писменим захтјевом од 19.01.2015. године затражио од Министарства и коме ће подаци бити достављени до 05.06.2015. године примјерак рјешења је достављен и подносиоцу жалбе
Ж-СА-05-1027/14	П-120/15	Јавном предузећу Електродистрибуција БиХ д.д. Сарајево Подружница „Електродистрибуција“, Зеница 1. Да се у року од 15 дана од дана пријема препоруке узме у разматрање захтјев за приступ информацијама, поднесен дана 02.05.2014. године и поступи у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа информацијама ФБиХ; 2. Да се обавијестити Институција омбудсмана о мјерама подузетим у циљу реализације ове препоруке.	03 - Приступ информацијама	Реализована	НЕ	Електродистрибуција је позвана да о реализацији препоруке обавијести Институцију омбудсмана, што је и учињено актом број 03-06-12-11548/2015 од 03.06.2015. године на основу којег је утврђено да је Електродистрибуција испоштовала препоруку Омбудсмана и донијела рјешење о приступу информацијама. Увидом у рјешење број 03-06-12-11453/2015 од 01.06.2015. године утврђено је да је приступ траженим информацијама дјелимично одобрен, те да је жалитељу омогућено кориштење правног лијека против рјешења.
Ж-СА-05-330/15	П-146/15	ДИРЕКТОРУ СЛУЖБЕ ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ ОРГАНА И ТИЈЕЛА ФБиХ 1. да сукладно чланку 19 Закона о слободи приступа информацијама ФБиХ именује службеника за информирање; 2. да точно назначи име и презиме службеника за информирање у Водичу за приступ информацијама; 3. да поништи рјешење број 01-34-3035/15 од дана 06.04.2015. године те да приликом одлучивања по Захтјеву узме у обзир мишљења и налазе Омбудсмана БиХ датих у овој 45препоруци и поступи на начин који ће подразумјевати поштивање права на слободан приступ информацијама сукладно Закону о слободи приступа информацијама ФБиХ ; 4. да у року од 20 дана од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмане БиХ о начину испоштовања исте.	03 - Приступ информацијама	Реализована	ДА	Дана 24.07.2005. године Институција омбудсмана запримила је изјашњење Службе, акт под бројем 01-34-3035/14 од 22.07.2015. године у којем се између осталог наводи да Служба није поништила Рјешење број 01-34-3035/14 од 06.04.2015. године којим се одбија захтјев жалитеља за приступ информацијама. Обзиром на садржај изјашњења Службе Институција омбудсмана упутила је дана 17.09.2015. године акт - Обавијест Влади Федерације БиХ о неиспоштовању препоруке П-146/15. Дана 28.10.2015. године запримљен је акт Службе број 01-34-3035/14 од 26.10.2015. године, а којим се Институција омбудсмана обавијештава да је препорука под бројем П-146/15 у потпуности испоштована. Дана 26.10.2015. године донесено Рјешење Службе број 01-34-3035-1/14 којим се оглашава ништавим Рјешење Службе број 01-34-3034/14 од 06.04.2015. године, и Бодуловић Родољубу одобрава приступ траженим информацијама...

Ж-БР-05-34/15	П-164/15	<u>Агенцији за банкарство Републике Српске</u> 1. да хитно, а најкасније у року од десет (10) дана од дана пријема ове препоруке сукладно одредбама Закона о слободи приступа информацијама Републике Српске дописом обавијесте Фонд здравственог осигурања Брчко дистрикта БиХ везано за захтјев за приступ информацијама од 23.01.2015. године, 2. да у року од петнаест (15) дана од дана пријема препоруке извијести Омбудсмане БиХ о извршењу ове Препоруке.	03 - Приступ информацијама -- 03-1 - неодлучивање у законском року	Реализована	ДА	Дана 16.09.2015. године запримљен је одговор Агенцији за банкарство Републике Српске број 03-1332-1/15 од 14.09.2015. године у којем се наводи “ Обавјештавамо вас да је Агенција за банкарство Републике Српске поступила у складу са Вашим препоруком број Ж-БР-05-34/15 и дописом број: 03-101-4/15 од 10.09.2015. године обавијестила Фонд здравственог осигурања Брчко дистрикта БиХ, везано за захтјев за приступ информацијама од 23.01.2015.године. /прилог-допис број 03-101-4/15/”
Ж-БЛ-05-502/14	П-176/15	<u>Министарству рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске</u> 1. Да достави Институцији омбудсмена и подносиоцу жалбе информацију да ли су прописи тражени захтјевом за проступ информацијама донесени и уколико јесу да достави бројеве службених гласника у којима су објављени 2. Да у року од 60 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о предузетим мјерама у вези наведене препоруке	03 - Приступ информацијама -- 03-2 - одбијање приступа информацијама	Реализована	ДА	Министарство је дана 10.09.2015.године доставило одговор на препоруку Институције.Наведени одговор је достављен подносиоцу жалбе дана 14.09.2015. године. Како је одговорено на препоруку Институције, омбудсмени за људска права БиХ су у складу са Правилима за функционисање Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, број: 104/11) одлучили да затворе предмет који се води по жалби а именовани се може поново обратити Институцији уколико се појаве нове чињенице или околности у његовом предмету.
Ж-БЛ-05-535/15	П-223/15	<u>Центру јавне безбједности Бања Лука</u> 1. Да одмах предузме неопходне радње како би се о захтјеву подносиоца жалбе разматрало у складу са Законом о слободи приступа информацијама Републике Српске 2. Да о учинку ове препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине у року од 20 дана.	03 - Приступ информацијама -- 03-2 - одбијање приступа информацијама	Реализована	ДА	Дана 16.11.2015. године запримљен је одговор на препоруку, који је прослеђен пуномоћнику подносиоца жалбе, а у којем се наводи да је о захтјеву подносиоца жалбе донесено Рјешење од 06.11.2015. године, у складу са Законом о слободи приступа информацијама РС.
Ж-СА-05-712/15	П-238/15	<u>Кантонално тужилаштво Средњобосанског кантона Травник</u> 1. Да у што краћем року донесе рјешење у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа информацијама, а по захтјеву жалитеља од дана 14.05.2015. године; 2. Да се обавијести Институција омбудсмена за људска права БиХ о реализацији Препоруке и доставе рјешења донесена у складу са овом Препоруком. <i>Рок за реализацију препоруке износи 30 дана.</i>	03 - Приступ информацијама	Реализована	ДА	Дана 10.11.2015. године запримљен је акт Министарства број: Т06 0 КТ 0011546 15 од 05.11.2015. године у којем је наведено да је Тужилаштво, по пријему препоруке Омбудсмена БиХ, донијело Рјешење о приступу информацијама, број: Т06 0 КТ 0011546 15 од 05.11.2015. године. Увидом у предње наведено Рјешење, утврђено је да је истим одобрен приступ информацијама.
Ж-БР-05-150/15	П-239/15	<u>Универзитету у Тузли, Природно-математичком факултету</u> 1. Да у року од 8. дана од дана пријема ове препоруке успостави сурадњу са Институцијом омбудсмена, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење како је актом Ж-БР-05-150/15 од 17.09.2015. године тражено.	03 - Приступ информацијама -- 03-1 - неодлучивање у законском року	Реализована	ДА	Дана 31.12.2015. године Институција омбудсмана запримила је одговор Универзитета у Тузли, Природно-математичког факултета број: 02/12-4130-3/15 од 29.12.2015. године у којем се наводи: „ Обавјештавамо Вас да смо на лични захтјев странке од 21.09.2015. године, истој истог дана издали: Индекс, Сведочанство од 1 до 4 разреда средње школе као и испис оцјена. Тражена документа тј. комплетну личну документацију је странка лично преузела, чиме је према нама овај поступак окончан.“

Ж-БЛ-05-442/15	П-248/15	Министарству здравља и социјалне заштите Републике Српске 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања, предузме све неопходне радње и мјере из оквира својих надлежности и подносиоцу жалбе одговори новим актима који ће бити издати у одговарајућој форми прописаној Законом о слободи приступа информацијама у Републици Српској 2. Да приликом достављања будућих одговора које ће им упућивати лица воде рачуна да исти буду састављени у одговарајућој форми 3. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.	03 - Приступ информацијама -- 03-2 - одбијање приступа информацијама	Реализована	ДА	Министарство је дана 16. 12. 2015. године доставило одговор из којег произилази да ће исти поступити у складу са издатом препоруком. На основу наведеног, предмет по жалби се затвара у складу са чланом 35. став 1. тачка 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права БиХ ("Службени гласник БиХ" број 104/11), а поменута препорука сматра се испоштованом.
Ж-СА-05-689/15	П-278/15	Граничној полицији БиХ 1. Да се поништи Рјешење, број: УП 17-06-1-04-4-36-2/15 од дана 07.07.2015. године, те донесе ново Рјешење, утемељено на одредбама ЗоСПИ, а уважавајући наводе из ове Препоруке; 2. да се у року од тридесет (30) дана од дана пријема препоруке обавијести Институција омбудсмана за људска права БиХ о реализацији ове Препоруке	03 - Приступ информацијама	Реализован	ДА	Из одговора Граничне полиције Босне и Херцеговине број: УП 17-06-1-04-4-36-5/15 од 13.01.2016. године произилази да је препорука реализована у цјелости, те да је донесено Рјешење број: УП 17-06-1-04-4-36-4/15 од 13.01.2016. године којим је одобрен приступ информацијама. У образложењу рјешење, између осталог наведено је: „Поступајући у поновном поступку, а уважавајући препоруку Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине број: Ж-СА-05-689/15, П-278/15 од 02.12.2015. године (запримљене дана 06.01.2016. године), Гранична полиција Босне и Херцеговине донијела је рјешење којим се одобрава предметни захтјев на начин да се именованој достави копија тражених тестова.“
Ж-СА-05-1349/14	П-281/15	Начелнику Општине Велика Кладуша 1. Да се у року од 15 дана од дана пријема препоруке, уложе додатни напори у циљу прибављања информација, тражених захтјевом за приступ информацијама од 25.09.2015.године; 2. Да се у року не дужем од 30 дана од дана пријема препоруке, донесе рјешење у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа информацијама ФБиХ; 3. Да се у року не дужем од 40 дана од дана пријема препоруке обавијести Институција омбудсмана за људска права БиХ о реализацији Препоруке	03 - Приступ информацијама	Реализована	ДА	Дана 20.01.2016. године запримљен је акт општине Велика Кладуша број: 07-05-4027/14 од 14.01.2016. године у којем се наводи да је у складу са чланом 13. Закона о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине, актом број: 07-05-4027/14 од 14.04.2015. године захтјев за приступ информацијама прослијеђен ЈУ Дирекцији регионалних цеста Унско-санског кантона на надлежно поступање. Жалитељ је актом од 25.01.2016. године обавијестио Институцију да је препорука Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине испоштована, те да нема потребе за даљим поступањем.

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

Ж-БЛ-05-60/15	П-215/15	Општини Шипово 1. Да одмах по пријему ове Препоруке поступи у складу са Законом о слободи приступа информацијама, те размотре остале захтјеве подносиоца жалбе; 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмана о начину реализације ове Препоруке.	03 - Приступ информацијама -- 03-1 - неодлучивање у законском року	Остварена сарадња Одговор запримљен након истека рока (е-маил преписка од 16.02.2016.)	ДА	Како општина Шипово није поступила по Препоруци Омбудсмана, Омбудсмани су сходно законским овлашћењима из Закона о омбудсмену за људска права БИХ, о томе упознали надлежно ресорно Министарство управе и локалне самоуправе Републике Српске, као непосредно виши орган. Имајући у виду наведено, предмет број Ж-БЛ-05-60/15, Омбудсмани затварају, с обзиром да су у конкретном случају исцрпили законске могућности, а о свему се упознаје подносилац жалбе писменим путем. Одговор запримљен након истека рока (е-маил преписка од 16.02.2016.)
---------------	----------	--	--	--	----	---

Ж-БЛ-05-373/15	П-242/15	<u>Основном суду Бања Лука</u> 1. Да одмах по пријему ове препоруке поступи у складу са Законом о слободи приступа информацијама те одговори на захтјев странке од од 17.04.2015. године. 2. Да у року од 20 дана од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	03 - Приступ информацијама	Остварена сарадња	ДА	Одговор Основног суда Бања Лука од 21.01.2016. године, гдје обавјештавају о укупном броју запослених, те такођер да се не воде евиденције о броју запослених који су из категорије породица погинулих и несталих бораца, а разлог је јер не постоји пропис који утврђује ту обавезу.
Ж-СА-05-824/15	П-279/15	<u>ЈУ Основна школа „Соколац“</u> 1. Да се у што краћем року, а најкасније 10 дана од дана пријема препоруке, поступи у складу са чланом 14. ЗоСПИ, односно да се размотри захтјев за приступ информацијама странке, те да се дописом обавијестити о одобравању/одбијању приступа информацијама. 2. да се у року од тридесет (30) дана од дана пријема препоруке обавијести Институција омбудсмена за људска права БиХ о реализацији ове Препоруке.	03 - Приступ информацијама	Остварена сарадња А/А	ДА	Дана 20.01.2016. године запримљен је акт ЈУ Основна школа Соколац број: 01-9/16 од 15.01.2016. године у којем се наводи да је поступајући по препоруци Омбудсмена за људска права БиХ, ЈУ Основна школа Соколац размотрила захтјев за приступ информацијама и одлучила да одбије приступ информацијама, ради заштите доношења одлука и заштите приватности трећих лица. Из дописа којим је одбијен приступ информацијама, утврђено је да је жалитељу дата могућност улгања приговора Школском одбору ЈУ Основна школа Соколац.

НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА

Ж-БЛ-05-742/14	П-14/15	<u>Пореској управи Републике Српске</u> 1. Да одмах по пријему ове препоруке поступи у складу са Законом о слободи приступа информацијама, те удовољи захтјеву подносиоца жалбе од 01.10.2014. године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	03 - Приступ информацијама -- 03-2 - одбијање приступа информацијама	Није реализирана	ДА	Институција је дана 29.01.2015. године Пореској управи издала препоруку да одмах по пријему препоруке поступи у складу са Законом о слободи приступа информацијама те удовољи захтјеву подносиоца жалбе од 01.10.2014. године. Дана, 10.03.2015. године Пореска управа је доставила одговор у којем се наводи да препорука Институције није испоштована јер се ради о личним подацима те нису испуњени услови да се доставе тражени подаци подносиоцу жалбе. Како је предузето све из надлежности Институције, омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине су одлучили, да у смислу члана 35. Правила за функционисање Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, број: 104/11) затворе предмет који се води по жалби Удружења. Такође, Институција ће о непоштовању препоруке обавијестити Министарство финансија РС те наведени предмет уврстити у Годишњи извјештај за 2015. годину са помињањем имена службеника који су одбили поступити по препоруци Институције.
Ж-СА-05-943/14	П-34/15	<u>Агенцији за финансијске, информатичке и посредничке услуге д.д. Сарајево</u> 1. да хитно, а најкасније у року од десет (10) дана од дана пријема ове препоруке преиспита рјешење број: 01-3907 од 13.11.2014. године, донешено по захтјеву за приступ информацијама од 11.06.2014. године, те размотри могућност поништавања истог и доношења новог рјешења, сукладно одредбама Закона о слободи приступа информацијама у Федерацији Босне и Херцеговине, 2. да се у року од петнаест (15) дана од дана пријема препоруке извјести Омбудсмане БиХ о извршењу ове Препоруке.	03 - Приступ информацијама	Није реализирана	ДА	Дана 23.2.2015. године запримљен је одговор АФИП-а број: 01-644/1 од 19.2.2015. године у којем се наводи како АФИП остаје код ранијег става да одредбе ЗоСПИ у конкретном случају нису прекршене. Како из садржаја одговора који је АФИП доставио, произлази да препорука Омбудсмена није реализована, Омбудсмени констатују да су у складу са Законом о омбудсмену за људска права БиХ подузете све радње из надлежности Институције омбудсмена.

Ж-БР-05-200/14	П-44/15	<u>Јавном подuzeћу Радио телевизије Тузланског кантона</u> 1. да хитно, а најкасније у року од десет (10) дана од дана пријема ове препоруке донесе рјешење по захтјеву за приступ информацијама подносиоцу жалбе од 08.09.2014. године, у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама у Федерацији Босне и Херцеговине, 2. да у року од петнаест (15) дана од дана пријема препоруке извјести Омбудсмене БиХ о извршењу ове Препоруке.	03 - Приступ информацијама	Није реализирана	ДА	Обзиром да Препорука број П-44/15 није проведена, Институција омбудсмана је дана 31.08.2015. године сукладу одредбама чланка 32. Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, обавијестила Управни одбор ЈП Радио телевизије Тузланског кантона о неподузимању мјера по Препоруци и упутила позив да ЈП РТВ ТК-а-Управни одбор сукладно својим овлаштењима подузме све што је неопходно да се поступи по истој.
Ж-БЛ-05-749/14	П-55/15	<u>Универзитетска болница Клинички центар Бања Лука</u> 1. Да одмах по пријему ове препоруке поступи у складу са Законом о слободи приступа информацијама, те удовољи захтјеву подносиоца жалбе од 22.10.2014. године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	03 - Приступ информацијама -- 03-1 - неодлучивање у законском року	Није реализирана	ДА	Институција је дана 17.03.2015. године Клиничком центру издала препоруку да одмах по пријему препоруке поступи у складу са Законом о слободи приступа информацијама те удовољи захтјеву подносиоца жалбе од 22.10.2014. године. Дана, 09.04.2015. године Клинички центар је доставио одговор у којем се наводи да препорука Институције није испоштована јер сматрају да би објављивање тражених података представљало повреду права радника на заштиту личних података. . Институција ће о непоштовању препоруке обавијестити Министарство здравља и социјалне заштите РС те наведени предмет уврстити у Годишњи извјештај за 2015. годину са помињањем имена службеника који су одбили поступити по препоруци Институције.
Ж-БЛ-05-235/15	П-114/15	<u>ЈЗУ Дому здравља Бијељина</u> 1. Да одмах по пријему ове препоруке поступи у складу са Законом о слободи приступа информацијама, те удовољи захтјеву подносиоца жалбе од 03.03.2015. године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	03 - Приступ информацијама -- 03-1 - неодлучивање у законском року	Није реализирана	ДА	Институцији је достављен одговор на препоруку број: 2905/15 од 04. 06. 2015. године у којем је наведено мишљење ове установе, да подаци који се траже према законским и подзаконским прописима спадају у категорију личних података из кадровске евиденције који се класификују као повјерљиви и представљају службену тајну па не требају бити ни доступни јавности. С тим у вези а наглашавајући, да упућени захтјев не садржи сврху, нити правни основ за кориштење личних података овлаштена лица ове установе сматрају, да нису у обавези да доставе тражене податке. Узимајући у обзир чињеницу, да означена установа није поступила по упућеној препоруци, Омбудсмани путем овог акта упознају подносиоца жалбе, да ће овај предмет бити уврштен у Годишњи извјештај Институције за 2015. годину.
Ж-СА-05-51/15	П-119/15	<u>Економском факултету Универзитета у Зеници</u> 1. Да се у року од 15 дана од дана пријема препоруке по захтјеву жалитељице од 16.12.2014. године поступи у складу са чланом 14. Закона о слободи приступа информацијама ФБиХ и донесе рјешење о приступу информацијама; 2. Да се обавијестити Институција омбудсмана о мјерама подузетим у циљу реализације ове препоруке.	03 - Приступ информацијама	Није реализирана	НЕ	Институција омбудсмана је провела поступак истраживања по жалби жалитељице, након чега је дана 19.05.2015. године Факултету издата препорука број: П-119/15 да се у року од 15 дана од дана пријема препоруке по захтјеву жалитељице од 16.12.2014. године поступи у складу са чланом 14. ЗоСПИ и донесе рјешење о приступу информацијама, те о свему обавијести Институција омбудсмана. Поступајући по препоруци, дана 29.06.2015. године заprimљен је акт Факултета број: 06-100-020-0464/15 од 24.06.2015. године. Увидом у акт Факултета утврђено је да препорука Омбудсмана није испоштована, те се овим путем констатује да ће иста бити унесена у Годишњи извјештај о раду Институције омбудсмана за 2015. годину са назнаком да иста није реализирана.

Ж-СА-05-608/15	П-184/15	<u>Директору Порезне управе Федерације БиХ</u> 1. Да се у року не дужем од 30 дана од дана пријема препоруке, преиспита Рјешење број: 13/08-49-1-3866-5/13 од 01.07.2015. године којим је одбијен приговор жалитељице уложен против Рјешења број: 13/08-49-1-3866-4/13-М.В.-В.П. од 08.06.2015 . године, те поступи у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама ФБиХ; 2. да се у року од тридесет (30) дана од дана пријема препоруке обавијести Институција омбудсмена за људска права БиХ о реализацији ове Препоруке.	03 - Приступ информацијама	Није реализирана	ДА	Дана 08.10.2015. године запримљен је одговор Управе број: 13/08-49-1-3866-6/13 од 05.10.2015. године из којег произлази да Управа остаје код навода из акта који достављен Институцији омбудсмена током поступка истраживања, односно произлази да препорука Омбудсмена није реализована. Актом од дана 22.10.2015. године, у складу са чланом 32. став 2. Закона о омбудсмену за људска права БиХ, о нереализацији препоруке обавијештено је Федерално министарство финансија као непосредно виши орган уз напомену да ће предмет бити назначен у Годишњем извјештају о раду Институције омбудсмена за 2015. годину.
Ж-СА-05-331/15	П-197/15	<u>ОПЋИНСКОМ НАЧЕЛНИКУ ОПЋИНЕ СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО</u> 1. да одмах по пријему ове препоруке поништи рјешења број 09-23-2177/15 од дана 23.04.2015. године, те да приликом одлучивања по приговору жалитељице од дана 02.04.2015. године узме у обзир мишљења и налазе Омбудсмана БиХ датих у овој препоруци и поступи на начин који ће подразумевати поштивање права на слободан приступ информацијама сукладно Закону о слободи приступа информацијама ФБиХ 2. да се у року од петнаест (15) дана од дана пријема препоруке извјести Омбудсмани БиХ о извршењу ове Препоруке.	03 - Приступ информацијама	Није реализирана послано на	ДА	Дана 24.07.2005. године Институција омбудсмана запримила је изјашњење Опћинског правобранилаштва, акт под бројем У-2/15 од 16.10.2015. године. Наводе да су они доставили сву документацију те да је због тога општина одбила приговор. Достављене двије обавијести након тога Опћини Стари Град Сарајево уз обавезу да пријема овог акта доставе информацију које мјере и активности намјеравају подузети али без одговора.
Ж-БЛ-05-517/15	П-224/15	<u>Високом судском и тужилчком вијећу</u> 1. Да одмах по пријему препоруке поступи у складу са Законом о слободи приступа информацијама, те удовољи захтјеву подносиоца жалбе од 16. 07. 2015. године. 2. Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмани БиХ о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	03 - Приступ информацијама -- 03-2 - одбијање приступа информацијама	Није реализирана	ДА	Достављен је одговор у којем је наведено, да је Вијеће на сједници одржаној 4. новембра 2015. године разматрало достављену препоруку и констатовало, да у конкретном случају нису испуњени услови из Закона о управном поступку БиХ („Службени гласник БиХ број: 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13) за преиспитивање коначног рјешења ВСТВ-а БиХ број: 08-12-2884-4/2015 од 30. 09. 2015. године па из тог разлога предметно рјешење остаје на снази. Узимајући у обзир чињеницу, да Високо судско и тужилачко вијеће није поступило по упућеној препоруци, Омбудсмани путем обавијести о затварању предмета упознају подносиоца жалбе, да ће овај предмет бити уврштен у Годишњи извјештај Институције за 2015. годину.

НЕМА ОГОВОРА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР
Ж-СА-05-840/14	П-1/15	<u>Начелнику Опћине Травник</u> 1. Да као руководитељ Опћине Травник подузме све неопходне мјере како би надлежне опћинске службе примјењујући Закон о слободи приступа информацијама Ф БиХ, поступиле по захтјеву, 2. Да се у року од петнаест (15) дана од дана пријема препоруке обавијести Институција омбудсмана за људска права БиХ о реализацији ове Препоруке.	03 - Приступ информацијама	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-05-1189/14	П-118/15	<u>ЈП Паркинг-Сервис Зеница</u> Да се по пријему ове препоруке успостави сарадња са Институцијом омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење тражено актима од 18.12.2014. године и 09.01.2015. године	03 - Приступ информацијама	Нема одговора	НЕ
Ж-БЛ-05-278/15	П-170/15	<u>ЈУ Центар за социјални рад Требиње</u> 1. Да без одлагања одобри приступ информација подносиоцима захтјева по њиховом захтјеву упућеном Центру за социјални рад од 05.03.2015. године. 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.	03 - Приступ информацијама -- 03-1 - неодлучивање у законском року	Нема одговора	НЕ

Ж-БЛ-05-359/15	П-218/15	<u>Шефу Кабинета председнице Владе Републике Српске</u> 1. Да се у будућим случајевима приликом добијања захтјева за приступ информацијама руководи првенствено принципима цјелисходности, у смислу да подносиоцима захтјева благовремено и у законом прописаној форми одговара по истима 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.	03 - Приступ информацијама -- 03-1 - неодлучивање у законском року	Нема одговора	НЕ
Ж-МО-05-185/15	П-272/15	<u>Министру Министарству унутарњих послова ЖЗХ</u> 1. Да поништи обавијест број: 02-3/2-1100-9/15 од 15.10.2015. године због ненадлежности службеника за доношење исте као и да наведе разлоге због којих кандидати нису примљени у радни однос и омогући увид у предметни пис и натјечајну процедуру кандидатима; 2. О учинку Препоруке потребно је обавијестити Омбудсмане у року од 6 мјесеци од дана пријема исте.	03 - Приступ информацијама	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-05-347/15	П-277/15	<u>Клиничком центру Универзитета у Сарајеву</u> 1. Да у што краћем року, а најкасније у року од 15 дана одлучи по жалби од 17.04.2015. године, уложене против Рјешења КЦУС-а број: 0203-150/15 од 08.4.2015. године; 2. Да се обавијести Институција омбудсмана за људска права БиХ о реализацији Препоруке и доставе рјешења донесена у складу са овом Препоруком.	03 - Приступ информацијама	Нема одговора	НЕ

УКУПНО 03 – ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
34	34	16	0	3	9	6

04 - ВЈЕРСКЕ СЛОБОДЕ / РЕЛИГИЈА

НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-СА-04-1127/14, Ж-СА-05-1331/14	П-87/15	<p><u>1. Парлементу Федерације БиХ</u> да приоритено подуму мјере ради што скоријег усвајања Закона о допунама Закона о расељеним лицима и повратницима у Федерацији Босне и Херцеговине и избјеглицима из Босне и Херцеговине;</p> <p><u>2. Скупштини Кантона Сарајево</u> да приоритено подуму мјере ради што скоријег усвајања Закона о допунама Закона о расељеним лицима – прогнаницима и избјеглицима – повратницима у Кантону Сарајево;</p> <p>3. Да <u>сви надлежни органи</u> искоординирају активности и рад на рјешавању конкретне проблема, да приступе системском ријешавању ове проблематике: да се провјере евиденције о броју расељених лица по општинама у Кантону Сарајево и да се сачини план и одреди рок за трајно стамбено збрињавање расељених лица у Кантону Сарајево;</p> <p>4. Да насловљени органи Институцију омбудсмена извјесте о реализацији ове препоруке у року од 60 дана од дана пријема исте.</p>	04 - Вјерске слободе / религија	Није реализована	ДА	<p>Институција омбудсмена је у вези са препоруком П-87/15, од 26.03.2015. године запримила одговор Министарства за рад, социјалну политику, расељена лица и избјеглице Кантона Сарајево, акт број 13-05-36-425/15, од 02.06.2015. године, а у којем се између осталог наводи да је Федералном министарству расељених особа и избјеглица упућен акт број 13-05-36-428/15, од 11.04.2015. године којим се траже информације о подузетим активностима на усвајању Закона о допунама Закона о расељеним лицима и повратницима у ФБиХ и избјеглицима из БиХ, али да је изостао одговор.</p> <p>Обзиром на претходно наведени одговор, као и на чињеницу да од Федералног министарства расељених особа и избјеглица никада није запримљена повратна информација на препоруку П-87/15, од 26.03.2015. године, Институција омбудсмена је Федералном министарству расељених особа и избјеглица упутила ургенцију од 30.06.2015. године, ради достављања повратне информације, која до данас није запримљена. Предмет је упућен премијеру Владе ФБиХ. Институција омбудсмена је дана 03.12.2015. године запримила акт број 01-10-1458/15, од 24.11.2015. године из Уреда премијера ФБиХ, којим се по налогу премијера од Федералног министарства расељених особа и избјеглица тражи очитовање везано за реализацију препоруке Институцији омбудсмена П-87/15, од 26.03.2015. године.</p> <p>Обзиром да се препорука не може сматрати реализованом, ради чега је обавјештен и непосредно виши орган, односно премијер Владе ФБиХ, те да ће Институција омбудсмана искористити могућност спомињања овог предмета у годишњем извјештају</p>

УКУПНО – 04-ВЈЕРСКЕ СЛОБОДЕ/РЕЛИГИЈА

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
1	1	0	0	0	1	0

05 – ПОЛИЦИЈА

РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БЛ-05-660/14	П-7/15	<u>Полицијској станици Теслић</u> 1. Да одмах по пријему ове препоруке поступи одговори на захтјев за приступ информацијама у складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама РС. 2. Да у року од 20 дана од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке	05 - Полиција	Реализована	ДА	Институцији је достављен одговор на препоруку, број: 09-3/01-052.7-99/14 од 02. 02. 2014. године у којем су између осталог наведене мјере и радње које је орган предузео с циљем поступања по истој. Наме из одговора произлази, да је дана 30. 01. 2015. године остварен контакт са подносиоцем жалбе, те му је предочен акт Основног суда у Теслићу број: 87 0 Пр 014740 13 Пр од 04. 02. 2015. године којим је од овог органа затражено, да подносиоцу жалбе уручи рјешење Основног суда у Теслићу од 29. 11. 2013. године, као и акт Полицијске станице број: 09-3/01-207.4-60/14 од 27. 02. 2014. године којим је овај орган обавијестио суд, да је поступио по његовом тражењу.
Ж-БР-05-172/14	П-163/15	<u>Министарству унутрашњих послова Тузланског кантона и Полицијској станици Живинице</u> 1. Да осигурају поступање својих службеника у складу са важећим законским прописима руководећи се принципима УН Конвенција против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака, а поштивљујући људска права сваког грађанина Тузланског кантона, односно, општине Живинице загаранована Уставом БиХ. 2. Да у року од 30 дана од дана пријема препоруке достави информацију о мјерама подузетим на реализацији исте.	05 - Полиција	Реализована	ДА	Дана 17.12.2015. године Институција омбудсмана запримила је одговор МУП-а ТК-а, Полицијске управе Живинице, Полицијске станице Живинице број: 08-05/6-2-05.3-11146/14 од 12.12.2015. године у којем се наводи „Обавјештавамо Вас са смо поступајући по Препоруци број: П-163/15 подузели додатне мјере и радње на заштити личне и имовинске сигурности сваког грађанина на подручју које покрива Полицијска станица Живинице, односно Министарство унутрашњих послова Тузланског кантона. Од стране Управе полиције МУП ТК-а донесен је Етички кодекс полицијских службеника МУП ТК-а број: 08-01-02.2-353/15 од 17.11.2015. године којим се прописују стандарди и правила понашања полицијских службеника Управе полиције МУП ТК-а и има за циљ да укаже на понашање које се од полицијских службеника очекује, као и на који начин да приступе извршавању радних и других задатака.
Ж-БЛ-05-23/15	П-244/15	<u>Директору Агенције за државну управу РС</u> 1. Да поступи у складу са изнесеним мишљењем Омбудсмена и убудуће приликом формирања Комисија за избор државних службеника води рачуна о националној структури чланова Комисије како би национална структура чланова Комисије одражавала резултате пописа из 1991. године. 2. Да у року од 60 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о предузимању мјера на реализацији ове препоруке.	05 - Полиција	Реализована	ДА	Достављен је одговор број: 23.01/127-80/15 од 16. 11. 2015. године у којем је између осталог наведено, да су рјешењем директора Агенције а након спроведене процедуре избора по Јавном позиву за избор на листу чланова конкурсних комисија за избор државних службеника у републичке органе управе, именовани чланови конкурсних комисија за избор државних службеника. Рјешење је објављено у „Службеном гласнику РС” број: 17/10 од 11. марта 2014. године а садашња листа обухвата 48 чланова који су именовани на период од четири године. Такође закључено је да у поступцима јавне конкуренције директор Агенције, приликом именовања Комисија води рачуна о национално заступљености колико је то објективно могуће и да у досадашњој пракси кроз правну заштиту учесника поступка није било оспоравања спроведеног поступка по овом основу, нити поништавања конкурса и интерних огласа, те да ће препорука Омбудсмена бити прослијеђена на увид и ресорном министарству надлежном за послове управе.
Ж-БР-01-239/15, Ж-БР-05-238/15	П-262/15	<u>ЈУ Центру за социјални рад Пелагићево:</u> - да у складу са одредбама Обитељског закона Републике Српске донесе рјешење којим ће, у најбољем интересу дјетета, уредити спорна питања до доношења одлуке од стране надлежног суда; - настави са омогућавањем одржавања особних односа и непосредних контаката малодобног дјетета са мајком. <u>МУП РС-а Полицијској станици Пелагићево:</u>	05 - Полиција	Реализована	ДА	Дана 22.01.2016. године Институција омбудсмана запримила је допис Општине Пелагићево, Центра за социјални рад број: 05-0052-2-5/16 од 18.01.2016. године у којем се наводи „обавјештавамо Вас да је Центар за социјални рад Пелагићево донио рјешење број: 04-544-14-6/15 од 07.12.2015. године..... Истим рјешењем омогућено је одржавање личних односа и непосредних контаката са родитељем са којим дијете не живи, у овом случају са мајком У складу са тим, обавјештавамо Вас и да је један такав контакт већ обављен 05.01.2016. године у просторијама Центра за социјални рад Пелагићево у присуству

		<ul style="list-style-type: none"> - да у складу са позитивним законским прописима Републике Српске, по потреби у координацији са ЈУ Центар за социјални рад Пелагићево настави подузмати све мјере из своје надлежности како би се осигурало поступање у најбољем интересу дјетета и превенирао сваки облик протуправног поступања од стране оба родитеља дјетета - Да у року од тридесет дана од дана пријема препоруке обавијесте Омбудсмене БиХ о начину испоштовања препоруке. 				<p>стручних радника Центра и оца млдб. дјетета.“</p> <p>Институција омбудсмана је дана 28.01.2016. године запримила и одговор Министарства унутрашњих послова Републике Српске, Центра јавне безбједности Добој, Полицијске станице Пелагићево број: 11-8/01-233-10/15 од 25.01.2016. године у којем се наводи „Обавјештавамо Вас да је ова ПС наставила предузимати све мјере и радње из своје надлежности када је у питању Вас допис број и датум везе. Такође ова ПС поступа и у складу са Рјешењима и дописима Центра за социјални рад општине Пелагићево, као и са дописима основне школе „Васо Пелагић“ из Пелагића, са којима је у сталној сарадњи по питању поменутог предмета.“Обзиром на напријед наведено, да је препорука П-262/15 реализирана, Омбудсмани Босне и Херцеговине у складу са чланком 35. ставак 1. точка 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права БиХ, затварају предмете број: Ж-БР-01-239/15 и Ж-БР-05-238/15.</p>
--	--	---	--	--	--	--

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

Ж-БР-05-261/14	П-45/15	<p><u>Министарству унутрашњих послова Републике Српске,</u> <u>Центру јавне безбједности Бијељина-Полицијској станици Бијељина</u></p> <p>1. да предузму све мјере како би се спријечили сукоби и превенирало евентуално насиље између наведених особа; 2. да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију Омбудсмана за људска права БиХ о предузетим мјерама на извршењу Препоруке.</p>	05 - Полиција	Остварена сарадња	ДА	<p>Дана 22.04.2015. године запримљен је акт МУП-а РС-а Центра јавне безбједности-Полицијске станице Бијељина број 12-01/2-230-623/15 од 17.04.2015. године у којем наводе Поступајући по препорукама у току протеклих мјесец дана свакодневно смо радили на прикупљању сазнања везаних за поменута лица којом приликом нисмо утврдили да је било сукоба између наведених. О раду по наведеном дана 30.03.2015. године сачинили смо службену забиљешку која је заведена под редним бројем 10-01/4-904/15 а дана 07.04.2015. године сачинили смо службену забиљешку која је заведена под редним бројем 10-01/4-986/15. Од дана сачињавања друге службене забиљешке до данас није било пријава од стране странке у смислу жалбе на понашање њеног брата .“</p> <p>Међутим, дана 28.04.2015. године Институција је запримила поднесак жалитељице Обзиром на поднесак жалитељице, Институција омбудсмана се поновно дана 10.06.2015. године обратила МУП-у РС-а, Центру јавне безбједности-Полицијској станици Бијељина, те у вези с тим запримљен је одговор ПС Бијељина број 10-01/2-230-623/15 од 12.05.2015. године .Обзиром да је препоруке П-45/15 прихваћена, омбудсмани БиХ одлучили су, да у складу са чл. 35. ст. 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине затворе предмете број: Ж-БР-05-261/14.</p>
Ж-МО-05-16/15	П-106/15	<p><u>Влади ХНК</u></p> <p>1. Да хитно и у што краћем року подузме одговарајуће мјере и договор и именује Полицијски одбор сукладно чланку 124. Закона о полицијским службеницима ХНК 2. О учинку Препоруке потребно је обавијестити Омбудсмане у року од 3 мјесеца од дана пријема исте.</p>	05 - Полиција	Остварена сарадња	ДА	<p>Дана 21.05.2015.године Омбудсмани су донијели Препоруку Влади ХНК да хитно и у што краћем року подузме одговарајуће мјере и договор те именује Полицијски одбор сукладно чланку 124. Закона о полицијским службеницима ХНК. С обзиром да Препорука омбудсмана није испоштована, Омбудсмани су о наведеном дана 05.10.2015.године обавијестили Скупштину ХНК. Запримљен одговор Владе Херцеговачко-нертеванског кантона од 22.10.2015.</p>
Ж-СА-05-86/15	П-129/15	<p><u>Полицијском комесару МУП-а Кантона Сарајево и министру унутрашњих послова Кантона Сарајево</u></p> <p>1. да размотре садашњу процедуру и акте који уређују поступак унапређења полицијских службеника, те да о томе обавијесте Институцију у року од 60 дана од дана пријема овог акта.</p>	05 - Полиција	Остварена сарадња	ДА	<p>Дана 03.07.2015. године Институција омбудсмана запримила је одговор Министарства унутрашњих послова Кантона Сарајево Управа полиције под бројем: 02/ПК-34-1-19791/14 од дана 02.07.2015. године, у којем је између осталог наведено да је препорука Институције омбудсмана размотрена, те да нису утврђене чињенице које би упућивале на промјену постојећих</p>

						процедура и аката, а што је и образложено у наведеном одговору.
--	--	--	--	--	--	---

НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА

Ж-БР-05-188/14	П-107/15	<u>МУП ТК Полицијској станици Сребреник и Управи Полиције Тузла</u> 1.Препоручује се Командиру Полицијске станице Сребреник да осигура поступање полицијских службеника у складу са важећим законским прописима руководећи се принципима УН Конвенција против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака, а поштивајући људска права сваког грађанина Општине Сребреник загаранована Уставом БиХ; 2.Препоручује се Управи Полиције Тузла да достави Институцији омбудсмана резултате законито проведене унутрашње истраге Јединице за професионалне стандарде МУП ТК по представици; 3.Да у року од 30 дана од дана пријема Препоруке доставе информацију о мјерама подузетим на реализацији исте.	05 - Полиција	Није реализована	ДА	Дана 03.06.2015. године запримљен је одговор МУП-а ТК-а Полицијске управе Градачац, Полицијске станице Сребреник број 08-05/9-3-04.2-3-2643/15-ИИ од 29.05.2015. године. Дана 03.06.2015. године запримљен је и одговор МУП-а, Управе полиције, Јединице за професионалне стандарде Тузла под бројем 08-05/1-1/1-05.3-387/ 14 од 29.05.2015. године. Обзиром да Препорука број П-107/15 није проведена, Институција омбудсмана је дана 31.08.2015. године сукладу одредбама чланка 32. Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, обавијестила Министарство унутрашњих послова Тузланског кантона о неподузимању мјера по Препоруци и упутила позив да Министарство унутрашњих послова Тузланског кантона сукладно својим овлаштењима подузме све што је неопходно да се поступи по истој.
Ж-БЛ-05-19/14	П-121/15	<u>Кантоналном суду у Тузли препоручују</u> 1.Да одмах одлуче о жалби у предмету број 32 0 Рс 195153 15 Рсж, како би подносиатељица жалбе остварила што ефикаснију судску заштиту својих права 2.Да Омбудсмене обавијести о учинцима Препоруке у року од 30 дана од дана пријема ове Препоруке, писменим путем на адресу Академика Јована Сурутке број 13, Бањалука;	05 - Полиција	Није реализована	НЕ	Актом број 003-0-Су-15-000 687 од 11.08.2015. године, обавјештавају Омбудсмене, између осталог, да се конкретан предмет налази на 438. мјесту задужења од 480 предмета, да се предмети узимају у рад по редослиједу и да не постоји могућност да се предмет узме у рад. О наведеном акту обавијештена је подносиатељица жалбе.

УКУПНО – 05 - ПОЛИЦИЈА

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
9	9	4	0	3	2	0

06 - ЈАВНИ ПРИХОДИ

РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-СА-06-1107/14	П-51/15	<u>В.д. директорици и Управном одбору Завода за медицину рада Кантона Сарајево</u> 1.Да се по пријему препоруке, размотри могућност креирања плана превенције, у циљу сузбијања мобинга, али и адекватан и ефикасан поступак заштите уколико до мобинга дође, а све у циљу заштите права запосленика на раду и у вези са радом; 2.Да се обавијести Институција омбудсмана о мјерама подузетим ради реализације препоруке.	06 - Јавни приходи	Реализована	ДА	У свом изјашњењу број: 02-174-2/15 од 24.04.2015. године, Завод истиче да је, поштујући Препоруку, креиран план превенције у циљу сузбијања мобинга, те да ће сви упосленици, сходно Закону о забрани дискриминације БиХ, бити упознати са појмом, узроцима, посљедицама мобинга, те о механизмима заштите од истога.

ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА

Ж-МО-04-181/15	П-250/15	<p><u>Скупштини ХНК</u> 1. да преиспита постојећа законска рјешења у вези са висином судских такси и таксених тарифа уз консултацију са Високим судским и тужилачким вијећем /савјетом БиХ; 2. да успостави сурадњу и достави повратне информације и подузете активности ; 3. да о исходу препоруке у року од 60 дана обавијесте Институцију омбудсмана БиХ.</p>	06 - Јавни приходи	Дјелимично реализована	ДА	<p>Дана 07.12.2015.године Институција омбудсмана запримила је изјашњење Скупштине ХНК на Препоруку омбудсмана број: 250/15. Из наведеног изјашњења произилази, да је допис жалитеља прихваћен као иницијатива, па је исти у складу са чланком 105. Пословника Скупштине ХНК достављен Комисији за законодавно-правна питања Скупштине ХНК и Влади ХНК актом број: 02-02-159715 од 30.11.2015.године ради давања мишљења. Даљи тијек поступак регулиран је чланком 105. ставак 2. Пословника Скупштине и о исходу предметне иницијативе ће обавијестити Институцију омбудсмана. Предмет ће бити уврштен у Годишње извјешће о резултатима активности Институције омбудсмана за 2015.-у годину.</p>
----------------	----------	---	--------------------	------------------------	----	--

УКУПНО – 06 – ЈАВНИ ПРИХОДИ

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
2	3	1	1	0	0	0

09 – СУДОВИ

РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-ЛИ-05-130/13	П-6/15	<u>Опћинском суду у Ливну</u> Да одмах подузме све неопходне мјере у циљу заказивања припремног рочишта у предмету бр:68 0 П 025777 13 П, те да у року од 15 дана од дана пријема исте, извијесте Институцију Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине о подузетим мјерама .	09 - Судови	Реализована	ДА	У вези дате Препоруке, одговорна страна је доставила нашем Уреду одговор да је исту испоштвала, те је заказано припремно рочиште за дан 25.02.2015.г.
Ж-БР-05-100/14	П-41/15	<u>Опћинском суду у Сарајеву</u> 1. Да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то наведено у актима од 17.10.2014.године,24.11.2014.године и 10.02.2015.године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања исте.	09 - Судови -- 09-3 - извршење пресуда	Реализована	ДА	Дана 25.03.2015. године запримљен је акт Опћинског суда у Сарајеву број 65 0 И 178000 10 И од 20.03.2015. године у којем се наводи „ У извршеном поступку тражиоца извршења против извршеника , ради извршења успоставе радно-правног статуса сугласно члану 143. став 2 Закона о раду. У вези Вашег дописа од 27.10.2014. године и 16.02.2015. године обавјештавамо Вас да је извршни поступак у овој правној ствари обустављен рјешењем овог суда број горњи од 05.03.2015. године. Тражиоцу извршења је успостављен радно –правни статус и извршена пријава стажа за период у којем је успостављен радно-правни статус и исти је позван да потпише Уговор о отпремници са послодавцем, на који начин је од послодавца добио сва законска права у вези са успоставом радно-правног статуса у складу са чланом 143. став 2 Закона о раду како је то извршеном исправом одређено. “
Ж-БЛ-05-815/14	П-59/15	<u>Основном суду Бања Лука</u> 1. да, у складу са чланом 32. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, Основни суд Бања Лука без одлагања упути спис Окружном суду на одлучивање по жалби, у предмету 71 0 Рс 033794 11 Рс 2; 2. да у року од 30 дана, почев од дана пријема ове Препоруке, обавијести Омбудсмене БиХ о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	09 - Судови -- 09-2 - дужина трајања поступка (члан 6)	Реализована	ДА	Дана 31.03.2015. године поступајући судија Основног суда Бања Лука обавијестио је Институцију омбудсмена да је 23.12.2014. године предметни спис упућен Окружном суду који је преиначио првостепено Рјешење дана 13.02.2015. године, које је достављено странкама 12.03.2015. године, чиме је поступак окончан. У прилогу изјашњења достављена је копија правоснажног Рјешења Окружног суда Бања Лука.
Ж-БЛ-05-754/14	П-65/15	<u>Уреду дисциплинског тужиоца</u> 1.Да у што краћем року донесе одлуку о упућеној притужби подносиоца жалбе. 2.Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке	09 - Судови	Реализована	ДА	Институцији је достављен одговор на препоруку, број: УДТ-12474/13 од 15. 05. 2015. у којем је наведено, да је Уред дисциплинског тужиоца по проведеној дисциплинској истрази у предмету подносиоца жалбе донио одлуку.
Ж-БЛ-05-240/15	П-97/15	<u>Предсједнику Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине</u> 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања предузме све неопходне радње и мјере из оквира својих надлежности и овлашћења, како би се за будуће предупредили овакви или слични поступци, како би адвокати са подручја Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, под једнаким условима уживали равноправан третман на тржишту рада у погледу висине својих трошкова које наплаћују странкама, независно од сједишта суда пред којим се одређени поступак води, а у циљу досљедне примјене члана 6. Закона о адвокатури Републике Српске	09 - Судови	Реализована	ДА	Предсједник Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине, дана 10. 06. 2015. године, доставио је одговор на поменути препоруку у коме наводи које активности и мјере може спровести у циљу њене реализације. Полазећи од наведеног, предмет се затвара у складу са чланом 35. став 1. тачка 3. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права БиХ ("Службени гласник БиХ" 104/11), а препорука се сматра испоштованом. Против ове одлуке није дозвољена жалба у складу са чланом 22. Закона о омбудсмену за људска права БиХ ("Службени гласник БиХ" 32/00, 19/02, 35/04, 32/06). Такође, подносилац жалбе се обавјештава да уколико би се појавиле нове чињенице или околности које указују на повреду његових права, исти се у том смислу може поново обратити

		2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.				Институцији.
Ж-БЛ-05-105/15	П-122/15	<u>Фонду ПИО РС:</u> <u>1.</u> Да одмах поступи и донесе нови управни акт у складу са пресудом Окружног суда у Бањалуци број 11 0 У 008488 11 У од 17.05.2013. године <u>2.</u> Да Омбудсмене обавијесте о учинцима Препоруке, писменим путем у року од 10 дана од дана пријема ове Препоруке, на адресу Академика Јована Сурутке број 13, Бањалука	09 - Судови -- 09-3 - извршење пресуда	Реализована	ДА	Подносилац жалбе и надлежни орган обавјештавају Омбудсмене да је Врховни суд РС донио дана 20.03.2015. године, пресуду којом захтјев за ванредно преиспитивање судске одлуке, одбија. Поред тога, надлежни орган обавјештава Омбудсмене да ће донијети ново рјешење, уважавајући пресуде и ставове, односно упуте суда. Стога, Омбудсмени предмет затварају, с тим да се подносилац жалбе обавјештава да се може поново обратити Институцији омбудсмена, ако се за то појаве оправдани разлози.
Ж-БЛ-05-785/13	П-123/15	<u>Основном суду у Градишци препоручују</u> <u>1.</u> Да одмах по пријему ове Препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; <u>2.</u> Да у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмана о начину испоштовања ове препоруке.	09 - Судови	Реализована	ДА	Дана 11.08.2015. године, Институција омбудсмена заприма акт суда број 072 0 Су 15 000493 од 30.07.2015. године. Наведеним актом, суд хронолошким редом описује све подузете радње.
Ж-БР-05-195/14	П-133/15	<u>Опћинском суду у Лукавцу</u> <u>1.</u> Да без одлагања у предмету број 126 0 Рс 131 774 12 Рс подзме неопходне процесне радње; <u>2.</u> учинку Препоруке обавијести Омбудсмана у року од 30 дана од дана пријема исте.	09 - Судови -- 09-2 - дужина трајања поступка (члан 6)	Реализована	ДА	Дана 15.07.2015. године запримљен је одговор Опћинског суда у Лукавцу број 126 0 Рс 131774 12 Рс од 13.07.2015. године у којем се наводи “Сходно Вашој препоруци достављеној суду дана 09.07.2015. године, обавјештавамо Вас да је овај суд у предметној ствари заказао припремно рочиште за дан 26.11.2015. године са почетком у 9,00 сати.” Обзиром на наведени одговор Опћинског суда у Лукавцу, да је препорука П-133/15 прихваћена.
Ж-БЛ-05-732/14	П-139/15	<u>Основном суду у Градишци</u> <u>1.</u> Да одмах по пријему ове Препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражене податке, како је то напријед наведено; <u>2.</u> Да у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмана о начину испоштовања ове препоруке.	09 - Судови	Реализована	ДА	Актом број 072-0-Су-15-00 0831 од 28.09.2015. године, Основни суд у Градишци доставља информације о ванпарничном предмету 072 В 017769 14 В. Према наводима суда, предлагач – општина Србац је у два наврата предлагао одгоду рочишта ради покушаја мирног рјешења спора. Како није дошло до мирног рјешења спора – вансудским путем, суд је заказао рочиште за дан 10.11.2015. године. Акт суда достављен је подносиоци жалбе.
Ж-БЛ-05-581/14	П-143/15	<u>ОПЋИНСКОМ СУДУ У ОРАШЈУ</u> <u>1.</u> Да предузме све потребне мјере и радње како би поступак извршења у предмету под бројем: 25 0 И 033261 13 И што прије био довршен; <u>2.</u> Да у року од 60 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о реализацији ове препоруке.	09 - Судови -- 09-3 - извршење пресуда	Реализована	ДА	Достављен је одговор суда, број: 025-0-СУ-15-000 413 од 13. 07. 2015. године из којег произлази, да је изврши поступак у означеном предмету окончан рјешењем о обустави извршења број: 25 0 Ип 033261 14 Ип од 19. 03. 2015. године, да је рјешење постало правоснажно, дана 08. 04. 2015. године као и да је уредно достављено пуномоћнику подносиоци жалбе адвокату Сатки Реџевић из Орашја, дана 24. 03. 2015. године.
Ж-БР-05-201/12	П-145/15	<u>ВРХОВНОМ СУДУ РС</u> <u>1.</u> Да без одлагања донесе одлуку у предмету под бројем: 71 0 П 108820 12 Рев; <u>2.</u> Да у року од 60 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о реализацији ове препоруке.	09 - Судови -- 09-2 - дужина трајања поступка (члан 6)	Реализована	ДА	Институцији је достављен одговор суда, број: 118-0-СуИ-15-000 112-1 од 17. 07. 2015. године из којег произлази, да је у предмету подносиоца жалбе одлука израђена дана 21. 04. 2015. године а отпремљена дана 05. 05. 2015. године.

Ж-БЛ-05-317/15	П-150/15	<u>Окружном суду у Бањалуци</u> 1. Да одлучи у меритуму у предметној управној ствари и донесе пресуду без враћања предмета на поновно одлучивање, и 2. Да у року од 60 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	09 - Судови -- 09-2 - дужина трајања поступка (члан 6)	Реализована	ДА	Дана, 28.08.2015. године подносилац жалбе је доставио Институцији пресуду Окружног суда којом се тужба именованог уважава, оспорени акт поништава и налаже туженом да донесе други управни акт, уважавајући правно схватање овог суда и примједбе суда у погледу поступка. Како је Окружни суд донио пресуду чиме је престао разлог обраћања овој Институцији, омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине су одлучили, да у смислу члана 35. Правила за функционисање Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број: 104/11) затворе предмет који се води по жалби Кршић Радована а именовани се може поново обратити Институцији уколико се појаве нове чињенице или околности у његовом предмету.
Ж-БР-05-201/12	П-189/15	<u>Опћинском суду у Тузли</u> 1. Да одмах, по пријему ове препоруке, успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то наведено у актима од 08.10.2012.г., 03.04.2015.г., 11.05.2015.г., 13.07.2015.г. и 03.09.2015.године. 2. Да у року од 8 (осам) дана, од дана пријема ове препоруке обавијести Омбудсмана о начину испоштовања ове препоруке.	09 - Судови -- 09-2 - дужина трајања поступка (члан 6)	Реализована	ДА	Дана 08.10.2015. године запримљен је одговор Опћинског суда Тузла број 32 0 И 107710 11 И од 30.09.2015. године у којем се наводи " Рјешењем о извршењу број 32 0 И 0107710 11 И од 14.12.2011. године одређено је предложено извршење. Дана 22.05.2014. године суд је донио рјешење којим се извршни поступак прекида. Рјешење о прекиду поступка трежилац извршена је запримио дана 27.05.2014.године, а извршеник дана 15.01.2015. године."
Ж-БЛ-05-384/15,	П-213/15	<u>ОКРУЖНОМ ПРИВРЕДНОМ СУДУ БАЊА ЛУКА</u> 1. Да без одлагања предузме све потребне мјере и радње како би у што краћем року била донесена одлука у предмету подносиоца жалбе. 2. Да у року од 60 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о реализацији ове препоруке.	09 - Судови	Реализована	ДА	С тим у вези достављен је одговор суда из којег произлази, да је у означеном предмету дана 30. 12. 2015. године донесена првостепена одлука. С обзиром да је суд испоштовао препоруку и поступио у складу са упутствима из исте, Омбудсмени не налазе разлога за даље поступање по жалби, и у складу са чланом 21. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 32/00, 19/02, 35/04 и 32/06).
Ж-СА-05-962/15	П-240/15	<u>Опћинском суду у Бановићима</u> 1. да имајући у виду напријед изнесено чињенично стање, стање у спису предмета који се води код Опћинског суда у Бановићима, размотри могућност давања приоритета у раду предмету број 127 0 П 055750 14 П. 2. да у року од 15 (петнаест) дана , од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке.	09 - Судови -- 09-3 - извршење пресуда	Реализована	ДА	Одговор Опћинског суда у Бановићима од 25.01.2016. године да је предмет узет у рад.
Ж-СА-05-391/15	П-289/15	<u>Главном тужиоцу Тужилаштва БиХ</u> Да се одмах по пријему препоруке успостави сарадња са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење тражено актом од 25.06.2015. године и 05.10.2015. године;	09 - Судови -- 09-2 - дужина трајања поступка (члан 6)	Реализована	ДА	Дана 08.01.2016. године запримљен је акт Тужитељства Босне и Херцеговине број: А-189/15 од 08.01.2016. године у којем је наведено: "...наведени предмет у фази истраге, а према Државној стратегији за рад на предметима ратних злочина/у плану је за окончање у 2016. години. Сходно наведеном, Омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине одлучили су да се у складу са чланком 35. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине овом одлуком предмет затвори.

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

Ж-БР-05-259/13	П-38/15	<u>Опћинском суду у Живиницама</u> 1. Да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то наведено у актима од 21.05.2014.године 21.07.2014.године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања исте.	09 - Судови -- 09-3 - извршење пресуда	Остварена сарадња	ДА	Дана 31.03.2015. године запримљен је одговор Опћинског суда Живинице број 033-0-Су-15-00002 Ом од 17.03.2015. године у којем достављају информацију о стању предмета број 33 0 П 045153 12 П . Успостављена сарадња.
Ж-БЛ-05-498/14	П-138/15	<u>Министру Федералног министарства финансија</u> 1. Да поступи по Одлуци Уставног суда Босне и Херцеговине и да изврши исплату дуга по основу камата у цјелости, 10% годишње од датума приспјећа досуђеног износа па све од пуне исплате; 2. да у року од 30 (тридесет) дана, од дана пријема Препоруке обавијесте Институцију омбудсмене о предузетим активностима на реализацији исте.	09 - Судови	Остварена сарадња	ДА	Дана 19.08.2015.године Федерално министарство финансија Федерације Босне и Херцеговине је актом број: 97-14-4714/15 А.К. обавијестило Институцију да је наведено министарство у предмету ЦХ/99/2429, у цјелости извршило исплату средстава по основу Одлуке о даљим правним лијевовима Уставног суда БиХ. Даље наводе да је Актом број:07-14-9497-1/11 А, Њ, од 12.03.2012.године обавијештен Уред за сарадњу и заступање пред Уставним судом БиХ о извршеној исплати средстава по основу наведене Одлуке а у циљу информисања Уставног суда БиХ. У писму се наводи да је министарство Стручни налаз о процјени штете на стамбеним и привредним објектима као и процјену изгубљене добити запримило 13.06.2011.године а да је подносиоцу жалбе камата зарачуната од 05.01.2011.године.У прилогу је достављено Извршење Одлуке о даљим правним лијевовима у предмету ЦХ/99/2425 и други...Уреда за сарадњу и заступање пред Уставним судом Босне и Херцеговине.

НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА

Ж-БЛ-05-6/15	П-20/15	<u>Директорици Основне школе „Свети Сава“ Добој</u> 1. Да предузме мјере ради потупног провођења пресуда Окружног суда у Добоју од 15.10.2014. године (бр. 13 0 У 003016 14 У и 13 0 У 003021 14 У), а нарочито у погледу финансијских аспеката реституције подносиоца жалбе на мјесто директора, за неспорни временски период (2. април – 5. септембар 2014); 2. Да у року од 30 дана обавијести Институцију омбудсмена о предузетим мјерама на реализацији препоруке.	09 - Судови	Није реализована	НЕ	Непосредно по пријему препоруке странка је изразила незадовољство њеном садржином обзиром на чињеницу да Институција омбудсмена није предузела мјере са циљем примопредаје дужности између садашње директорице која је изабрана на то мјесто по конкурсу од 23.07.2014. године, и подносиоца жалбе. Обзиром на чињеницу да ниједна од наведене двије пресуде суда не налаже такву обавезу школи, омбудсмени су у свјетлу достављених чињеница и позитивних прописа, а према образложењу из Препоруке, предузели све мјере које им мандат налаже у поступању по појединачним жалбама грађана.
--------------	---------	--	-------------	------------------	----	--

УКУПНО – 09 – СУДОВИ

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
19	19	16	0	2	1	0

10 - РАДНИ ОДНОСИ

РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-СА-04-1376/14	П-9/15	<u>Дионичко друштво БХ ТЕЛЕЦОМ Сарајево ТЕЛЕЦОМ ИНЖЕЊЕРИНГ САРАЈЕВО</u> 1. да одмах по пријему ове препоруке Друштво успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена на начин прописан <i>Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине</i> и достави тражено изјашњење и документацију на акт Институције омбудсмена од дана 29.12.2014.године; 2. да у року од 10 (десет) дана , од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке.	10 - Радни односи	Реализована	ДА	У вези са препоруком Институције омбудсмена, дана 02.02.2015.године Институција омбудсмена запримила је изјашњење Друштва акт број: 18.1.7.2.4-9370-3/14 од 29.01.2015.године, те прецизирана тражена документа. Из наведеног изјашњења може се издвојити да је Друштво доставило листу од 39 имена као инвалидних лица који су запослени у Друштву, да сматра да у конкретном случају није ријеч о непотизму обзиром да кандидаткиња задовољавала услове конкурса, те је на основу своје стручне способности, мишљења и образложења конкурсне комисије изабрана као најбољи кандидат за мјесто које је било предметом конкурсне процедуре. У односу на наводе о постојању непотизма, Друштво се изјашњава да су исти неистинити и неутемељни јер је сходно позитивној законској регулативи одабир одговарајућег кандидата, приликом заснивања радног односа допуштен на слободну оцјену послодавца.
Ж-БЛ-04-243/15	П-101/15	<u>Електропреносу а.д. Бања Лука</u> 1. да подносиоцу жалбе омогући увид у имена свих кандидата са освојеним бројем бодова као и увид у Рјешење о постављењу најуспјешнијег кандидата, уз ограничења наведена у мишљењу Агенције за заштиту личних података; 2. да обавијести Институцију омбудсмена о учинку ове препоруке најкасније у року од 30 дана почев од дана пријема ове препоруке.	10 - Радни односи	Реализована	ДА	Електропренос а.д. Бања Лука је доставио одговор 08.06.2015. године, у којем наводе да је одобрен приступ информацијама. Такођер, Управни инспекторат је провео инспекцијски надзор везано за неведени конкурс те нису нашли никакве неправилности у провођењу истог. Електропренос а.д. Бања Лука, сматра да није дошло до повреде права кандидата како ни повреде одредаба Закона о приступу информацијама БиХ.
Ж-СА-04-483/15	П-130/15	<u>Парламент Федерације Босне и Херцеговине н/р председњавајућег представничког дома Сарајево Федерално министарство рада и социјалне политике н/р министра Сарајево ИНИЦИЈАТИВУ за допуну Закона о раду ФБиХ, односно допуну члана 44 Закон о раду ФБиХ који гласи:</u> Годишњи одмор може се користити у два дијела. Ако запосленик користи годишњи одмор у дијеловима, први дио користи без прекида у трајању од најмање 12 радних дана у току календарске године, а други дио најкасније до 30. јуна наредне године. Запосленик има право користити један дан годишњег одмора кад он то жели, уз обавезу да о томе обавијести послодавца најмање три дана прије његовог користења.	10 - Радни односи	Реализована	ДА	Дана 03.08.2015.године Институција омбудсмена је запримила акт Представничког дома Парламента ФБиХ број: 01.01/ц-02-947/15 од 30.07.2015.године уз које је достављено изјашњење Владе ФБиХ у којем се наводи следеће: “ Примјена вазећег Закона раду, доиста је указала на непрецизност одредбе члана 44. Закона о раду којом се допушта кориштење плаћеног годишњег одмора у два дијела и преношење једног дијела у наредну календарску годину. То може довести и доводи до различитих тумачења наведене одредбе, те је из тог разлога потребно наведени члан новелирати и утврдити њен јасан и недвосмислен смисао. Међутим, према мишљењу Владе Федерације Босне и Херцеговине, у моменту када се припрема нови Закон о раду који је већ у форми Нацрта, прихватање иницијативе за измјене, односне допуне вазећег Закона, обзиром на правну процедуру коју измјене и допуне закона захтијевају, било би нерационално и неоправдано. Сходно наведеном, поднесена иницијатива ће се сматрати сугестијом и приједлогом за прецизније формулисање ових одредби код утврђивања коначног текста новог Закона о раду”.
Ж-СА-04-595/15	П-186/15	<u>Министару Министарства сигурности БиХ</u> 1. Да приоритетно ријешити радно-правни статус подносиоца жалбе и поступи у складу са рјешењем Министарства број: 04-34-2-1511-1/15 од 10.03.2015.године и рјешењем Агенције за државну службу број: 03-34-2-453-3/15 од 22.06.2015.године. 2. да у што скоријем року, не дужем од 30 (тридесет) дана, обавијести Омбудсмене БиХ о начину поступања по овој Препоруци	10 - Радни односи	Реализована	ДА	Дана 01.10.2015.године Институција омбудсмена запримила је одговор министара акт број: 04-07-6-3435-32/15 од 25.09.2015.године у којем се истиче да је Министарство доставило изјашњење на жалбене наводе актом број: 04-07-6-3435-24/15 од 20.07.2015.године, те да Министарство остаје при ставу изнијетом у изјашњењу, наводећи при томе да ће имати у виду Препоруку Омбудсмена БиХ, а након што се оконча управни спор који је именовани покренуо пред Судом Босне и Херцеговине.

Ж-МО-04-51/15	П-192/15	<u>Министарству образовања, занности, културе и шпорта ЖЗХ</u> 1. Да хитно странци, осигура полагање стручног испита, узимајући у обзир период обављања волонтерске праксе и законских прописа који су били на снази прије ступања на снагу Закона о измјенама и допунама закона о средњем школству ЖЗХ; 2. Да о учинцима Препоруке обавијести Институцију омбудсмана у року од тридесет (30) дана	10 - Радни односи	Реализована	ДА	Дана 03.11.2015.године Институција омбудсмана запримила је од Министарства образовања, знаности, културе и шпорта ЖЗХ одговор на Препоруку број: 07-01-230-3/15 од 28.10.2015.године. Из наведене обавијести произилази, да ће подносиатељици жалбе бити омогућено полагање стручног испита у што скоријем року.
Ж-МО-04-116/15	П-195/15	<u>Министру Министарства унутарњих послова ХНК</u> 1. да поступи по рјешењу Одбора државне службе за жалбе ФБиХ број: 01-34-608/15 и изврши постављење кандидата на радно мјесто виши стручни сарадник – администратор мреже и система у складу са чланком 31. Закона о државној служби ФБиХ; 2. да се приликом расписивања нових натјечаја у МУП-у ХНК води рачуна о националној заступљености; 3. о учинку Препоруке потребно је обавијестити Омбудсмана у року од 30 мјесеца од дана пријема исте.	10 - Радни односи	Реализована	ДА	Дана 09.10.2015.године подносиатељ жалбе обавијестио је Институцију омбудсмана писменим путем да је од МУП-а ХНК добио рјешење о пријему у радни однос, да је Препорука омбудсмана испоштована и да се предмет у Институцији омбудсмана може затворити.
Ж-СА-04-358/15	П-198/15	<u>КОМИСИЈИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ЧЛАНА 152 ЗАКОНА О РАДУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ:</u> 1. Да одмах по пријему исте успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, како је то напријед наведено; 2. Да у року од 15 (петнаест) дана , од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмана о начину испоштовања ове препоруке	10 - Радни односи	Реализована	ДА	Дана 09.10.2015. године Институција омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине запримила је изјашњење на препоруку П-198/15, акт под бројем 13-126-95-2/15/БХ у којем се наводи: “Именована још није дошла на ред за дјешавање, а Ваша препорука јој не може дати приоритет у редоследу рјешавања. Још једном истичемо да из пуно разумијевање за нестрпљивост странака – подносилаца захтјева, због дугог чекања на рјешавање њихових захтјева, ово Министарство због великог броја приспјелих захтјева цца 60.000 и проблема са којима се сусреће у раду, није у могућности да ријеша све у разумном року, тако да у овој ситуацији можемо само сугерисати странкама да стрпљиво сачекају свој ред”. Изјашњење под бројем 13-126-95-2/15/БХ прослијеђено је жалитељици. Омбудсмани Босне и Херцеговине цијене да нема основа за даље подузимање активности по жалби Зукић Јасмине обзиром да постоје објективни разлози због којих по њезином захтјеву не може бити ријешено раније, а како је то наведено у изјашњењу Комисије за имплементацију члана 152 Закона о раду. Надаље, уколико Омбудсмани Босне и Херцеговине буду инсистирали да се по захтјеву именоване ријеша приоритетно, остала лица која су поднијела истовјетне захтјеве, а нису се обратила Институцији омбудсмен за људска права Босне и Херцеговине бити ће доведена у неравноправан положај у односу на жалитељицу, стога се предмет број Ж-СА-04-358/15 затвара..

Ж-МО-04-151/15	П-228/15	<u>Министарству образовања, знаности, културе и шпорта ЖЗХ</u> 1. да одмах успостави позитивну сурадњу са Институцијом Омбудсмана на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, те најкасније у року од 10 (десет) дана 2. да достави Институцији омбудсмана Закључак Владе Жупаније Западнохерцеговачке број: 01-708/15 од 14.07.2015. године.	10 - Радни односи	Реализована	ДА	Дана 29.09.2015. године Министарство образовања, знаности, културе и шпорта ЖЗХ доставило је Институцији омбудсмана тражени закључак Владе ЖЗХ број 01-708/15 од 14.07.2015 године. Дана 09.11.2015. године Министарство образовања, знаности, културе и шпорта ЖЗХ доставило је Институцији омбудсмана рјешење број: 07-05-35-10/15 од 04.11.2015. године којим се дјеломично уважава жалба подносиоцице жалбе на Рјешење жупанијске просвјетне инспекторице број: 07-05-35-2/15 од 06.07.2015. године.
Ж-БЛ-04-463/15	П-253/15	<u>ЈП „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ“ ДОО САРАЈЕВО</u> 1. Да одмах предузме све неопходне радње у циљу обраде и доношења одлуке о захтјеву подносиоца жалбе од 09.01.2015. године у складу са важећим актима Друштва, имајући у виду мишљење Омбудсмана 2. Да о учинку ове препоруке обавијести Омбудсмене Босне и Херцеговине у року од 20 дана од дана пријема препоруке.	10 - Радни односи	Реализована	ДА	Дана 29.12.2015. године запримљен је одговор на препоруку, који је прослеђен подносиоцу жалбе, а у којем се наводи да је одлучено о захтјеву подносиоца жалбе уважавајући препоруку и мишљење омбудсмана.
Ж-БЛ-04-638/15, Ж-БЛ-04-639/15	П-268/15	<u>Основној школи „Соколац“ у Сокоцу</u> 1. Да одмах предузме све неопходне радње у циљу правилног тумачења Увјерења Одјелења за општу управу Општине Соколац број 05/И-2-562-81/15 од 29.09.2015. године, имајући у виду мишљење Омбудсмана 2. да о учинку ове препоруке обавијесте Омбудсмене Босне и Херцеговине у року од 20 дана од дана пријема препоруке.	10 - Радни односи	Реализована	ДА	Дана 29.12.2015. године запримљен је одговор на препоруку, који је прослеђен подносиоцици жалбе, а у којем се наводи да је извршено поновно бодовање кандидата, чиме су подносиоцици жалбе дати додатни бодови на основу спорног увјерења
Ж-СА-04-1135/15	П-287/15	<u>Министарству за рад, социјалну политику, расељена лица и избјеглице Кантона Сарајево</u> 1. Да ревидира упутство и исто усклади са међународним стандардима у најбољем интересу мајки и дјеце; 2. Да да о начину поступања, у року од 15 дана од дана пријема препоруке, обавијестите Институцију омбудсмана.	10 - Радни односи	Реализована	ДА	Дана 03.02.2016. године Институција омбудсмана је запримила одговор Министарства број: 13-10-59/16 од 21.01.2016. године уз достављено обавјештење број: 13-01-35-901/16 од 21.01.2016. године које је достављено свим опћинама на подручју Кантона Сарајево, а у којем се истиче следеће: “Обавјештавамо вас да са даном 21.01.2016. године престаје да важи акт број: 13-01-35-23136/13 од 20.08.2014. године којим је било сугерисано да се у складу са чланом 147. став 2., односно чланом 154. став 2. по пречишћеном тексту Закона о социјалној заштити, заштити цивилних жртава рата и заштити породице са дјецом женама-мајкама запосленим на одређено вријеме једним рјешењем признаје право на накнаду жени-мајци у радном односу за вријеме док одсуствује са посла ради трудноће, порођаја и њега дјетета док јој траје уговор о раду на одређено вријеме, а даље, до истека године дана од дана ступања на породилско одсуство, новчана помоћ за вријеме трудноће и порођаја жене-мајке која није у радном односу. Имајући у виду напријед наведено, породиљама запосленим на одређено вријеме признавање права на накнаду умјесто плаће жени-мајци у радном односу за вријеме док одсуствује са посла ради трудноће, порођаја и њега дјетета и након тога признавање права на новчану помоћ за вријеме трудноће и порођаја жене-мајке која није у радном односу потребно је вршити у складу са одредбама Закона о социјалној заштити, заштити цивилних жртава рата и заштити породице са дјецом”. У односу на чињеницу да је у конкретном случају Институција омбудсмана у складу са својим законским овлашћењима сачинила и упутила препоруку којом је одговорном органу указала на одређена кршење права мајки-породиља, те да је запримила одговор на препоруку са подузетим активностима из којих се може

						закључити да је препорука прихваћена, предмет подносиоци жалбе се овим актом затвара.
--	--	--	--	--	--	---

ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА

Ж-МО-04-8/15	П-194/15	<p><u>Одбору за ревизију ЈП Аутоцесте ФБиХ</u> 1. да доставе Институцији омбудсмана тражену документацију која се односи на бодовну листу кандидата и критерије на основу којих је извршен избор најквалифициранијег кандидата сукладно чланку 25. Закона о омбудсману за људска права БиХ; 2. да о учинцима Препоруке обавијести Институцију омбудсмана у року од тридесет (30) дана</p>	10 - Радни односи	Дјелимично реализована	ДА	<p>Будући да Одбор за ревизију ЈП Аутоцесте ФБиХ није поступио по издатој Препоруци Омбудсмана БиХ, Омбудсмани су дана 12.11.2015.године сукладно чланку 32. Закона о омбудсману за људска права БиХ обавијестили Владу ФБиХ о не поступању по издатој Препоруци. Дана 04.12.2015.године Одбор за ревизију доставио је изјашњење број: ОР И 02-5531-3/15 од 30.11.2015.године. У наведеном изјашњењу достављене су информације да су критерији по којим су оцењивани кандидати били тражено искуство везано за одјел интерне ревизије, комуникативност и адреса становања директора одјела. Обзиром да није достављена бодовна листа, Омбудсмани констатирају да је Препорука дјеломично реализована.</p>
--------------	----------	--	-------------------	------------------------	----	---

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

Ж-СА-04-961/14	П-28/15	<p><u>Министарству за образовање, науку, културу и спорт Зеничко-добојског кантона</u> 1. Да се размотри могућност измјене чланова Критерија о начину бодовања кандидата приликом заснивања радног односа наставника, стручних сарадника и одгајатеља и осталих запосленика у основним и средњим школама и ђачким домовима на подручју Зеничко-добојског кантона, јули 2013.године и њихово усклађивање са Законом о правима бораца и чланова њихових породица, Законом о посебним правима добитника ратних признања и одликовања и чланова њихових породица, Законом о правима демобилисаних бораца и чланова њихових породица, те Законом о допунским правима бораца-брантеља БиХ. 2. да се у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институција омбудсмана за људска права БиХ о реализацији Препоруке.</p>	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	<p>Подноситељица жалбе је изразила интересовање за наставак поступка, те је доставила и копију акта Министарства за образовања, науку, културу и спорт Зеничко-добојског кантона број: 10-05-34-1762-1/14 од 12.09.2014.године из којег је евидентан став Министарства, а то је да је ријеч о коначној Одлуци Школског одбора, као органа управљања наведене образовне установе, да из тих разлога Министарство није надлежно за поступање по коначној одлуци органа управљања, те да заштиту својих права може да потражи пред надлежним опћинским судом.</p>
Ж-БЛ-04-797/14	П-75/15	<p><u>Заводу здравственог осигурања ЗЕ – ДО Кантона</u> 1. Да поништи одлуку о коначном именовану по конкурсу од 04.11.2014. године, узме пријаву странке у разматрање и донесе коначну одлуку о избору водећи се искључиво принципом квалитета кандидата, у складу са налазима из ове Препоруке; 2. Да у року од 15 дана, обавијести Омбудсмене БиХ о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији дате препоруке.</p>	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	<p>Дана 15.04.2015. године Завод је обавијестио Институцију омбудсмана да прихвати Препоруку, али да ће присутити провођењу по окончању судског спора који се води пред Опћинским судом у Зеници по истом питању.</p>
Ж-БЛ-04-535/14	П-168/15	<p><u>Директору ЈП Гријање из Зенице</u> 1. Да без одлагања упосленицу којој је повријеђено право из радног односа прекидом истог кад је ступила на боловање ради чувања трудноће, врати на посао; 2. Да у року од 30 (тридесет) дана, рачунајући од дана пријема Препоруке обавијести Омбудсмене о</p>	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	<p>Дана 22.09.2015године, Директор ЈП Гријање д.о.о. Зеница је доставио Обавијест број: 3001-Е-13263/15 да је подносиоци жалбе тужила Јавно предузеће “Гријање” д.о.о. Зеница, по истим основама по којима је поступио у Институцији. Даље наводи да спор још није окончан.</p>

		предузетим активностима на реализацији исте.				
Ж-СА-04-454/15	П-183/15	<u>ИНИЦИЈАТИВУ Агенцији за државну службу ФБиХ н/р директора Сарајево</u> за измјену Закона о државној служби ФБиХ, односно измјену члана 31 став 1 Закона о државној служби ФБиХ који гласи: „Државног службеника поставља руководилац органа државне службе, уз претходно прибављено мишљење Агенција с листе успјешних кандидата који су прошли јавни конкурс“	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Институција омбудсмена је запримила одговор Агенције број: 05-10-1-212/15 од 09.10.2015.године на препоруку П-183/15 у којем Агенција образлаже да је одредба члана 31 став 1 Закона о државној служби ФБиХ ограничавајућа за измјену члана 3 Правилника, те једино могућа уз претходну измјену члана 31 став 1 Закона о државној служби ФБиХ. Повезано са препоруком 288/15.
Ж-СА-04-866/15	П-191/15	<u>Министру Министарства сигурности БиХ</u> 1. Да донесе рјешење по захтјеву подносиоца жалбе којег је упутио дана 08.05.2015.године; 2. Да у што скоријем року, не дужем од 15 (петнаест) дана, обавијести Омбудсмене БиХ о начину поступања по овој Препоруци.	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Дана 15.10.2015.године Институција омбудсмена запримила је одговор министра акт број: 04-34-2-2361-12/15 од 15.10.2015.године у којем се истиче да је Министарство доставило изјашњење на жалбене наводе актом број: 04-34-2-2361-8/15 од 22.09.2015.године, те да Министарство остаје при ставу изнијетом у изјашњењу, наводећи при томе да ће имати у виду Препоруку Омбудсмена БиХ, а након што се оконча поступак по жалбу који је именовани уложио Одбору државне службе за жалбе.
Ж-СА-04-482/15, Ж-СА-04-484/15	П-204/15	<u>Управи Друштва, ХИДРОГРАДЊА Д.Д. САРАЈЕВО</u> 1. Да одмах по пријему препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, а како је то напријед наведено; 2. Да најкасније у року од 10 (десет) дана, достави тражено очитовање и документацију	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	08.10.2015. године Хидроградња д.д. Сарајево је доставила Изјашњење у којем наводе да радници нису упућени на чекање него да им је издато рјешење о накнади плате за вријеме прекида рада за које радник није крив, због недостатка посла на тржишту, те да им се накнада исплаћује у износу од 55% од просјечне плаће у ФБиХ.
Ж-МО-04-42/15	П-209/15	<u>Генералном директору „Електропријеноса – Електропреноса БиХ“</u> 1. Да поништи резултате конкурса/натјечаја од дана 02.07.2014.године, те да на темељу пристиглих пријава/апликација и у складу са законом, уз пуно уважавање прокламираних принципа транспарентности и јавности, спроведе поновни поступак избора кандидата на позицију Самосталног инжењера ЗНР и ИПЗ у Оперативно подручје Мостар, као и 2. Да најкасније у року од 30 (тридесет) дана од дана пријама ове препоруке, достави релевантне повратне информације о поступањима, у Подручни уред Мостар, ул.Кнеза Вишеслава бб 88000 Мостар.	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Достављен Одговор „Електропријеноса –Електропреноса БиХ“, у којем наводе да уз најбољу вољу нису у могућности да поступе по препоруци.
Ж-МО-04-35/15	П-208/15	<u>Генералном директору „Електропреноса- Електропријеноса БиХ“</u> 1. Да поништи резултате конкурса/натјечаја од дана 02.07.2014.године, те да на темељу пристиглих пријава/апликација и у складу са законом, уз пуно уважавање прокламираних принципа транспарентности и јавности, спроведе поновни поступак избора кандидата на позицију приправника/вјежбеника-дипломираног економисте ВСС у Оперативно подручје Мостар, као и 2. Да најкасније у року од 30 (тридесет) дана од	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Достављен Одговор „Електропријеноса –Електропреноса БиХ“, у којем наводе да уз најбољу вољу нису у могућности да поступе по препоруци.

		дана пријама ове препоруке, достави релевантне повратне информације о поступањима, у Подручни уред Мостар, ул.Кнеза Вишеслава бб 88000 Мостар.				
Ж-БЛ-04-425/15	П-257/15	<u>НАЧЕЛНИКУ ОПШТИНЕ ВЛАСЕНИЦА</u> 1. Да без одлагања поступи по Рјешењу управне инспекције број:10.2.1.45-050-332/14 од 14.04.2014.године, и Рјешењу Одбора за жалбе јединица локалне самоуправе број: 10.5-050-887/13 од 03.02.2014.године; 2. Да у року од 30 (тридесет) дана , рачунајући од дана пријема Препоруке обавијести Омбудсмене о предузетим активностима на реализацији исте.	10 - Радни односи	Остварена сарадња	ДА	Одговор Општине Власеница, од 18.12.2015. године гдје наводе да начелник није у могућности да поступи по Рјешењу управне инспекције број:10.2.1.45-050-332/14 од 14.04.2014.године, и Рјешењу Одбора за жалбе јединица локалне самоуправе број: 10.5-050-887/13 од 03.02.2014.године; јер је именована у радном односу у „Нови еластик“ а.д. Бања Лука.

НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА

Ж-СА-04-18/15	П-29/15	<u>Директору ЗЗО ЗДК</u> 1. да поништи јавни конкурс расписан дана 04.11.2014.године за пријем у радни однос на неодређено вријеме за Самосталног стручног сарадника за заступање, регресне послове и нормативну дјелатност 2. да исти поновно објави водећи рачуна о примједбама које су истакнуте у овој препоруци, а које се односе на прецизирање докумената, доказа и потврда; 3. да по завршетку процедуре, обавијести Омбудсмене БиХ о начину поступања по овој Препоруци.	10 - Радни односи	Није реализирана	ДА	Дана 17.03.2015.године Институција омбудсмена запримила је одговор директора ЗЗД акт број: 02-37-1135/15 од 09.03.2015.године у којем се истиче да ЗЗО прихвата препоруку Омбудсмена БиХ и све примједбе истакнуте у истој, међутим да није у могућности поступити по препоруци, јер је у истој правој ствари пред Општинским судом у Зеници, покренут поступак против Завода здравственог осигурања Зеничко-добојског кантона, по тужби једног од учесника конкурса, број: 43 0 Рс 115611 14 рс. У односу на достављени одговор, у складу са чланом 32 Закона о омбудсмену за људска права БиХ Институција омбудсмена је дана 26.03.2015.године Општинском суду у Зеници доставила препоруку П-29/15 на знање.
Ж-БЛ-04-684/14	П-57/15	<u>Начелнику општине Градишка</u> 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања предузме све неопходне радње и мјере из оквира својих надлежности и овлашћења, како би наведени конкурс био поништен. 2. Да приликом провођења новог поступка свакако уважи налаз и мишљење омбудсмана 3. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.	10 - Радни односи	Није реализирана	ДА	Имајући у виду чињеницу да одговорна страна није доставила одговор на поменути препоруку у року који јој је одређен за њено достављање, не постоје законски механизми за даље вођење поступка, те се предмет по жалби затвара у складу са чланом 35. став 1. тачка 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права БиХ ("Службени гласник БиХ" 104/11).
Ж-БЛ-04-520/14	П-63/15	<u>Начелнику општине Србац</u> 1. Да убудуће приликом доношења истих или сличних одлука поступа у складу са мишљењем Омбудсмена. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке.	10 - Радни односи	Није реализирана	НЕ	Узимајући у обзир чињеницу, да Институцији до данас није достављен одговор на препоруку односно да Омбудсмани нису обавијештени, да ли је орган испоштовао препоручено, Омбудсмани путем овог акта упознају подносиоца жалбе, да ће овај предмет бити уврштен у Годишњи извјештај Институције за 2015. годину.
Ж-МО-04-172/14	П-69/15	<u>Премијеру Владе ХНК/Ж</u> 1. Да одмах успостави квалитетну сарадњу са Институцијом Омбудсмена, на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и да најкасније у року од 15 (петнаест) дана, прослиједи у Подручни уред Мостар, тражене информације о ангажману Владе ХНК/Ж на квалитетном превазилажењу актуалне спорне проблематике која произилази из означене жалбе.	10 - Радни односи	Није реализирана	ДА	Поводом издате Препоруке, из Владе ХНК/Ж су у два наврата достављани одговори у којима стоје тврдње, да су све радње надлежних органа у конкретном случају засноване на закону.

Ж-МО-04-173/14	П-70/15	<u>Премијеру Владе ХНК/Ж</u> 1. Да одмах успостави квалитетну сарадњу са Институцијом Омбудсмена, на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и да најкасније у року од 15 (петнаест) дана, прослиједи у Подручни уред Мостар, тражене информације о ангажману Владе ХНК/Ж на квалитетном превазилажењу актуалне спорне проблематике која произилази из означене жалбе Жељка Николић.	10 - Радни односи	Није реализирана	ДА	Поводом издате Препоруке, из Владе ХНК/Ж су у два наврата достављани одговори у којима стоје тврдње, да су све радње надлежних органа у конкретном случају засноване на закону.
Ж-СА-04-57/15	П-84/15	<u>Министарство рада и борачко инвалидске заштите Републике Српске Комисија за имплементацију члана 152 Закона о раду Бања Лука</u> 1. Да одмах предузму неопходне мјере у циљу ефикаснијег рада Комисије и да у што краћем року одлуче по захтјеву подносиоцима жалбе, као и да о свим предузетим мјерама и о учинку препоруке обавијесте Омбудсмене Босне и Херцеговине у року од мјесец од дана пријема препоруке.	10 - Радни односи	Није реализирана	ДА	Како одговор на препоруку није услиједио, дана 24.08.2015. године Комисији је упућена ургенција. Дана 01.10.2015. године Институција омбудсмена запримила је акт Комисије број: 16-126-22-1/15/ВН од 28.09.2015. године према којем Комисија у цијелости остаје код својих навода у прије датом одговор од 26.02.2015. године, уз напомену да се подносиоцима жалбе не може дати приоритет у редоследу рјешавања. Надаље, Министарство истиче да због великог броја приспјелих захтјева око 60.000 и проблема са којима се сусреће у раду, није у могућности ријешити све у разумном року, те да сугерира странкама да стрпљиво чекају свој ред.
Ж-МО-04-138/14	П-125/15	<u>Медицинском факултету Мостар</u> 1. Да исправе недостатке Правилника о допунским увјетима и поступку избора у знанствено-наставна звања на Медицинском факултету Свеучилишта у Мостару; 2. Да преиспитају избор у знанствено-наставно звање доцента у предмету Интерна медицина од 2010.-2015. године како би се одигурао ефикасан систем заштите од дискриминације; 3. Да се приликом избора у звања приступницима осигура право на одржавање наступних предавања 4. Да у будућим поступцима обратe позорност о важности правовременог достављања потребне документације.	10 - Радни односи	Није реализирана	ДА	Обавијест ректорике Свеучилишта у Мостару број: 01-2386/15 од 10. просинца 2015. године, наводе да су чланови Савјета Свеучилишта у Мостару упознати са препоруком Институције Омбудсмена. У одговору од 02.09.2015. наводе да није дошло до кршења процедуре приликом избора на Медицинском факултету.
Ж-БЛ-04-86/15	П-157/15	<u>МИНИСТАРСТВУ РАДА И БОРАЧКО ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ЈУ ЗАВОДУ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ЈП „ЗАВОУ ЗА УЦБЕНИКЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА“</u> 1. Да заједничким дјеловањем подузму додатне напоре с циљем изналагања адекватног рјешења и заштите права подносиоцима жалбе, како би се истој надокнадила штета и/или омогућило обављање приправничког стажа, посебно како би се избјегао евентуално судски спор и/или дјелимично и накнадно пружила сатисфакција подносиоцима жалбе, као оштећеној поступањима надлежних органа; 2. Да у свим будућим сличним ситуацијама расписивања јавних позива и/или конкурса јасно и недвосмислено укажу на права која су дефинисана Законом о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца одрамбено-отаџбинског рата РС (предност при запошљавању), са напоменом да су дужни придржавати се одредаба наведеног Закона; 3. О мјерама поводом Препоруке обавијестите	10 - Радни односи	Није реализирана	ДА	Поводом Препоруке Омбудсмена нису се изјаснили из Завода за уџбенике и наставна средства. Министарство рада и борачко инвалидске заштите у свом акту број 16-04/2-051-663-4/15 од 25.08.2015. године, између осталог, наводи да је одредбе Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца одрамбено-отаџбинског рата РС прекршио Завод за уџбенике и наставна средства. Завод за запошљавање својим актом број 01-6612-1/15 од 19.08.2015. године обавјештава Омбудсмене да не може утицати на избор послодавца приликом пријема радника. Дакле, сасвим је јасно да Препорука није испоштована, иако је примјерак Препоруке достављен и предсједници Владе Републике Српске, као и да не постоји ефикасан механизам у случају када дође до кршења Закона. Омбудсмени предмет затварају, с тим да ће предмет бити презентован у Годишњем извјештају о активностима Омбудсмена за 2015. годину, који се подноси Парламенту БИХ и дају на знање и информацију парламентарима ентитета, с обзиром да по Препоруци Омбудсмена није поступљено.

		Омбудсмене у року од 30 дана од дана пријема ове Препоруке, писменим путем на адресу Академика Јована Сурутке број 13, Бањалука; Примјерак Препоруке се упућују на знање и информацију предсједници Владе Републике Српске.				
Ж-ЛИИ-04-206/15	П-235/15	<u>Управном вијећу Дјечјег вртића “Пчелице” из Ливно</u> 1. да одмах успоставе сарадњу са Институцијом омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, а како је напријед наведено, 2. да најкасније у року од 10 (десет) дана, од дана пријема ове Препоруке доставе изјашњење у вези предметне жалбе.	10 - Радни односи	Није реализирана	ДА	Институција Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, суkladно чл.32.тач.2. Закона о Омбудсману за људска права БиХ, дана 20.11.2015.г., обавијестила Опћинско вијеће Ливно о неизвршавању поменуте Препоруке.

НЕМА ОДГОВОРА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР
Ж-МО-04-125/14	П-5/15	<u>Премијеру Владе ХНК/Ж</u> Да одмах успостави квалитетну сарадњу са Институцијом Омбудсмена, на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и да најкасније у року од 15 (петнаест) дана, проследи у Подручни уред Мостар, тражене информације о ангажману Владе ХНК/Ж на квалитетном превазилажењу актуалне спорне проблематике која произилази из означене жалбе.	10 - Радни односи	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-04-64/15	П-95/15	<u>Министарству за образовање, науку и младе</u> 1. Да одмах успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, те у року од 7 дана достави изјашњење на наводе странке, као и релевантну документацију.	10 - Радни односи	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-04-326/15	П-135/15	<u>Влади Тузланског кантона</u> 1. да ревидира Правилник о јединственим критеријима и правилима за запошљавање бранилаца и чланова њихових породица у институцијама Тузланског кантона према принципу давања предности наведеним категоријама у случају истог броја бодова; 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема ове препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима и роковима на реализацији исте.	10 - Радни односи	Нема одговора	НЕ
Ж-БЛ-04-747/14	П-177/15	<u>Министарству образовања, науке, културе и спорта УСК</u> 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања проведе рјешење Школе број: 793/14, од дана 28. 05. 2014. године и да подносиатељицу жалбе у правима из радног односа изједначи са осталим запосленима који су исте стучне спреме и којима остварују ово право 2. Да по предузимању радњи и мијера које произилазе из ове препоруке, у року од 30 дана о томе обавијесте Институцију омбудсмана БиХ	10 - Радни односи	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-04-622/15	П-181/15	<u>ЈУ Стоматолошки факултет са клиникама Сарајево</u> 1. да удовољи захтјеву подносиатељице жалбе за кориштење другог дијела годишњег одмора из 2014. године; 2. Да у року од 15 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију омбудсмена о предузетим мјерама.	10 - Радни односи	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-04-1361/14	П-230/15	<u>Опћина Бугојно н/р начелника Бугојно</u> 1. да у складу са чланом 50. став 3. Закона о здравственом осигурању надлежни орган кантоналног завода осигурања подузме активности у циљу доношења проведбених прописа о висини, критеријима и начину кориштења накнаде трошкова пријевоза; 2. да у року од 30 (тридесет) дана од дана пријема Препоруке, обавијести Омбудсмене БиХ о начину поступања по овој Препоруци.	10 - Радни односи	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-04-777/15	П-247/15	<u>УПРАВИ ЗА ИНДИРЕКТРО ОПОРЕЗИВАЊЕ БИХ</u> 1. да одмах по пријему ове препоруке УИО успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави тражено изјашњење; 2. да у року од 10 (десет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину	10 - Радни односи	Нема одговора	НЕ

		испоштовања ове препоруке.			
Ж-СА-04-454/15	П-288/15	<u>Парламент Федерације Босне и Херцеговине н/р председавајућег представничког дома Сарајево ИНИЦИЈАТИВУ за измјену Закона о државној служби ФБиХ, односно измјену члана 31 став 1 Закона о државној служби ФБиХ који гласи:</u> „Државног службеника поставља руководиоца органа државне службе, уз претходно прибављено мишљење Агенција с листе успјешних кандидата који су прошли јавни конкурс“	10 - Радни односи	Нема одговора	НЕ

УКУПНО – 10 – РАДНИ ОДНОСИ

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
38	40	11	1	9	9	8

11 – ОБРАЗОВАЊЕ

РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БЛ-04-180/15	П-152/15	<u>УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ</u> <u>МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ СЛУЖБА ЗА СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ СТУДИЈ И КОНТИНУИРАНУ МЕДИЦИНСКУ ЕДУКАЦИЈУ</u> 1. Да одговори на захтјев подносиоца жалбе од 05.01.2015. године у складу са Законом о слободи приступа информацијама те да о учињеном обавијести Институцију у року од 30 дана.	11 - Образовање	Реализована	ДА	Медицински факултет је обавијестио Институцију да подносилац жалбе може лично приступити информацијама које се односе на увид у свој испитни тест у присуству чланова испитне комисије као и Извјештај о проведеном специјалистичком испиту из породичне медицине сачињен 05.01.2015. године. Дана, 19.11.2015.године, подносилац жалбе је обавијестио Институцију да је извршио увид у тражену документацију.
Ж-БР-04-149/15	П-160/15	<u>Универзитету у Тузли, Сенату Универзитета у Тузли</u> 1. Да без одлагања подуму неопходне мјере како би се у складу са Уставом Босне и Херцеговине, међународним документима заштите људских права који се налазе у додатку Устава и позитивним законским прописима осигурао приступ у научно наставна звања Универзитета у Тузли свим кандидатима у конкурсним процедурама под једнаким условима; 2. Да у складу са позитивним законским прописима регулирају евентуалне ситуације када постоји објективна немогућност достављања одређених докумената ; 3. Да у року од 30 дана од дана пријема Препоруке обавијесте Институцију Омбудсмана о начину спроведбе исте.	11 - Образовање	Реализована	ДА	Дана 17.12.2015. године Институција омбудсмана запримила је одговор Универзитета у Тузли број: 01-7357-1/15 од 14.12.2015. године у којем се наводи: „ Обавјештавамо Вас да је Сенат Универзитета у Тузли, као орган који врши изборе кандидата у научно-наставна звања упознат са Препоруком. Како су Научнонаставна/умјетничко-наставно вијеће факултета/Академије овлаштени предлагачи за избор кандидата у научнонаставна звања по расписаним конкурсима, то је Ректор Универзитета дистрибуирао Препоруку Институције Омбудсмана за људска права БиХ деканима свих факултета, ради поступања по истој, како на текуће конкурсне процедуре тако и за убудуће. Према повратним информацијама са факултета у поступку утврђивања приједлога за избор кандидата, Комисија за припремање приједлога за избор кандидата и Научно-наставно вијеће Технолошког факултета, осигурале су приступ избора у научно-наставна звања свим кандидатима под једнаким условима.“
Ж-БР-04-168/12	П-161/15	<u>Одјељењу - одјелу за образовање Владе Брчко дистрикта БиХ и Инспекторату за образовање</u> 1. да у координираном поступању, у складу са својим законским овлаштењима, изврше надзор над радом Европском универзитету у Брчко дистрикту БиХ на околности из жалбе; 2. да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију Омбудсмана за људска права БиХ о предузетим мјерама на извршењу Препоруке.	11 - Образовање	Реализована	ДА	Дана 22.10.2015. године запримљен је одговор Уреда Градоначелника, Инспектората број предмета: 37-000955/15, број акта: 01-6-0132ФД-04/15 од 20.10.2015. године у којем се наводи “обавјештавам вас да сам извршила увид у документацију Универзитета дана 15.10.2015. године, о чему сам сачинила записник. Обзиром на наведени одговор, препорука П-161/15 је прихваћена.
Ж-БЛ-04-293/15	П-169/15	<u>Министру пољопривреде, шумарства и водопривреде Директору Републичког хидрометеоролошког завода Републике Српске</u> 1. Да предузму мјере из своје надлежности и да се поништи рјешење о заснивању радног односа на неодређено вријеме, 2. Да у року од 30 (тридесет) дана, од дана пријема Препоруке обавијесте Институцију омбудсмене о предузетим активностима на реализацији исте.	11 - Образовање	Реализована	ДА	Дана 11.09.2015.године Републички хидрометеоролошки завод је актом број: 01-0401-971/15 од 09.09.2015.године, обавијестило Институцију да је Републички хидрометеоролошки завод поступио по Рјешењу Управног инспектора број: 10.2.1-050-624/15 од 07.08.2015.године и у остављеном року утврдио престанак радног односа државном службенику , распоређеној на радно мјесто Виши стручни сарадник за агрометеорологију, са 03.09.2015.године.

ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА

Ж-БЛ-04-688/14	П-67/15	<u>Средњошколском центру „Никола Тесла“ Котор Варош, препоручују</u> 1. Да одмах поступи у складу са рјешењем	11 - Образовање	Дјелимично реализована	НЕ	Запримљен акт тМинистарства просвјете и културе Републике Српске број 07.041/052-56/13 од 05.02.2016. у којем достављају допис Средњошколског центра „Никола Тесла“ Котор Варош од
----------------	---------	--	-----------------	------------------------	----	--

		Министарства број 07.041/052-56/13 од 30.04.2013. године, односно по захтјеву надлежног Министарства и подносиатељице жалбе и да се истој издају тражена увјерења и дипломе 2. Да у року од десет (10) дана од дана пријема ове Препоруке, Омбудсмене обавијесте о учинку Препоруке, на адресу Равногорска број 18, Бањалука				05.02.2016. године и акт Средњошколског центра „Никола Тесла“ Котор Варош од 17.12.2015, гдје наводе своја поступања у овом случају.
--	--	---	--	--	--	--

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

Ж-БР-04-36/14	П-39/15	<u>Одјелу за образовање Владе Брчко дистрикта БиХ</u> 1. Да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то наведено у актима од 04.02.2014.године; 13.05.2014.године; 21.07.2014.године и 08.09.2014.године. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања исте.	11 - образовање	Остварена сарадња	ДА	Дана 24.03.2015. године запримљен је акт Одјела за образовање Владе Брчко дистрикта БиХ број 37-000187/15 од 18.03.2015. године, те је наведени одговор достављен Европском Универзитету Брчко дистрикта БиХ дана 02.04.2015. године. Институција омбудсмана је дана 14.04.2015. године запримила акт Основног суда Брчко дистрикта БиХ број 96 0 У 074737 14 У 2 од 08.04.2015. године у којем достављају изјашњење да је Основни суд Брчко дистрикта дана 20.02.2015. године у предмету 96 0 У 074737 14 У 2 донио пресуду те је у прилогу и достављају. У наведеној пресуди се наводи да у <i>управном спору тужитеља Европског универзитета Брчко дистрикта БиХ, Булевар мира бб, заступан по проф.др. Милошевић Зорану, ректору Универзитета, против туженог Одјељења за образовање Владе Брчко дистрикта БиХ, ради поништења рјешења туженог број: 37-000056/14 од 23.01.2014. године ван рочишта дана 20.02.2015. године донио Пресуду – Тужба се одбија, у цијелости, као неоснована.</i>
Ж-СА-04-900/14	П-47/15	<u>Влади Кантона Сарајево и Министарству за образовање, науку и младе Кантона Сарајево</u> 1. Да уложи додатне напоре како би се у будућности спријечиле ситуације небагвременог расписивања конкурса и провођења конкурсних процедура за упражњена радна мјеста наставника/професора у основним и средњим школама на подручју Кантона Сарајево, односно избјегле ситуације ангажирања наставника у основним школама на одређени период – до 3 мјесеца;	11 - образовање	Остварена сарадња	ДА	Обзиром на наведено, односно чињеницу да је Институција омбудсмана у конкретном предмету подузела све законом прописане активности, утврђено је да нема основа за даљим поступањем по жалби, због чега се предмет овом одлуком затвара. Након тога је стигао одговор министарства гдје наводе да ће подузети све активности у складу са препоруком.
Ж-СА-04-731/15	П-185/15	<u>Машински факултет Универзитет у Зеници</u> 1. Да приступи формирању комисије за полагање испита Пријенос топлоте и термодинамика, у којој неће бити лица која су учествовала у досадашњем поступању. На тај начин избјећи ће се сва могућа спорна питања у вези овог случаја и отклонити одређене недоумице, а што сматрамо у интересу и једне и друге стране узимајући у обзир специфичност ситуације; 2. Да у што скоријем року обавијести Омбудсмене БиХ о начину поступања по овој Препоруци.	11 - образовање	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор Машинског факултета у Зеници 05.10.2015. године, затим допуна жалбе од 05.11.2015., те је тражене додатне информације од Машинског факултета у Зеници од 30.12.2015. године, након тога запримљен одговор Машинског факултета у Зеници од 20.01.2016. године у којем наводе своја поступања те да је студен својевољно преузео исписницу са факултета.
Ж-СА-04-1102/15	П-269/15	<u>МИНИСТАРСТВУ ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ И МЛАДИХ КАНТОНА САРАЈЕВО</u> 1. да одмах по пријему ове успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, како је то напријед наведено; 2. да Институцији омбудсмана достави информацију, да ли је у конкретном случају	11 - образовање	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор Министарства образовања, науке и младих Кантона Сарајево од 14.12.2015. године, у којем наводе да Рјешење које је издало министарство је у складу са Законом о одгоју и образовању КС, те да Министарство нема намјеру да „оштети“ ученика него да му омогући адекватно образовање у складу са Законом.

		<p>поступљено како то налаже члан 8 Закона о нострификацији и еквиваленцији иностраних школских свједочанстава, као и фотокопију документације којом потврђује своје наводе;</p> <p>3.уколико није поступљено у складу с чланом 8 наведеног Закона, да поништи Рјешење број 11-04-38-131/2015 од 01.09.2015. године, те</p> <p>4.проведе поступак по Захтјеву странке за еквиваленцију, у складу с одредбама Закона о нострификацији и еквиваленцији иностраних школских свједочанстава - Пречишћени текст (Службени лист СР БиХ број 7/1988), имајући у виду одредбу члана 3 Конвенције о правима дјетета којим се захтијева осигурање најбољег интереса дјетета;</p> <p>5.да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмане о начину испоштовања ове препоруке.</p>				
--	--	--	--	--	--	--

НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА

Ж-СА-04-899/14	П-77/15	<p><u>Министарству за образовање, науку и младе Кантона Сарајево</u></p> <p>1.Да одмах успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је то напријед наведено</p> <p>2.Да најкасније у року од 5 (пет) дана, достави изјашњење и тражену документацију, те одмах по пријему ове Препоруке обавијесте Институцију омбудсмана о начину реализирања ове препоруке.</p>	11 - образовање	Није реализована	ДА	<p>Запримљен одговор министарства у којем наводе да су тражили изјашњење Првостепене комисије за евидентирање и збрињавање запосленика у основним и средњим школама на поручју Кантона Сарајево, након тога нема одговора. Одговор Министарства за образовање, науку и младе Кантона Сарајево, прослијеђен је дана 10.06.2015. године жалитељици.</p> <p>Обзиром да Министарство за образовање, науку и младе Кантона Сарајево није до дана 01.07.2015. године Институцију омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине обавијестило да ли је Првостепена комисије за евидентирање и збрињавање запосленика у основним и средњим школама на подручју Кантона Сарајево доставила свој писани одговор, односно да ли је ријешено по жалби, то је Институција омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине на дане: 01.07. и 20.07 и 06.11.2015. године од Министарства за образовање, науку и младе Кантона Сарајево поновно затражила изјашњење на жалбене наводе, међутим одговор није запримљен до данас, тј. 01.02.2016. године.</p>
----------------	---------	---	-----------------	------------------	----	--

УКУПНО – 11- ОБРАЗОВАЊЕ

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
10	10	4	1	4	1	0

12 – ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БЛ-02-713/14	П-13/15	<p><u>Уважавајући све напријед изнесено, а посебно забринутости у вези са намјенским трошењем буџетских средстава и пасивно понашање чланова Управног одбора Завода, Влади Републике Српске, оснивачу Завода,</u></p> <p>1.Да размотре и преиспитају рад и поступање чланова Управног одбора Завода поводом спорног конкретног случаја,</p> <p>2. Да о уоченим неправилностима и подузетим</p>	12 - Особе са инвалидитетом	Остварена сарадња	ДА	<p>Министарство рада и бирачко инвалидске заштите Републике Српске актом број 16-04/2-126-25/15 од 23.02.2015. године, који је запримљен у Институцији омбудсмана 29.07.2015. године, у име Владе Републике Српске обавијестило Омбудсмане да Препоруку неће уважити, те предлажу Омбудсменима да издату Препоруку ставе ван снаге, „запрепаштени понашањем Омбудсмана“. Након тога, Омбудсмени Препоруку објављују на својој интернет страници.</p>

		мјерама обавијесте Омбудсмене у року од 30 дана од дана пријема ове Препоруке, писменим путем на адресу Равногорска број 18, Бањалука,				
Ж-БЛ-02-17/15	П-64/15	<u>Министарству рада и борачко-инвалидске заштите РС</u> 1. Да одмах по пријему препоруке поступи у складу са изнесеним мишљењем Омбудсмена и да у што краћем року у предмету подносиоца жалбе донесе нови управни акт уважавајући правно схватање суда. 2. Да у року од 30 (тридесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке.	12 - Особе са инвалидитетом	Остварена сарадња	ДА	Одговор Министарства рада и борачко-инвалидске заштите РС, од 05.05.2015. године у којем наводе да су поступали у складу са законом и правилницима.
Ж-СА-02-818/15	П-201/15	<u>МИНИСТАРСТВУ УНУТРАЊИХ ПОСЛОВА УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА</u> 1. да одмах по пријему ове препоруке прекине с дискриминаторном праксом условљавања слијепих и слабовидних особа да уз Захтјев за издавање/замјену личне карте и издавање пасоша прилажу рјешење о именовану старатеља за посебан случај; 2. да наведеним ситуацијама поступа с нарочитом пажњом и сукладно начелима Закона о управном поступку ФБИХ; 3. да одмах по пријему препоруке обавијесте Омбудсмане БиХ о начину испоштовања исте.	12 - Особе са инвалидитетом	Остварена сарадња	ДА	Одговор Министарства унутрашњих послова Унско-Санског кантона и то два одејка Сектора за правне послове, од 08.01.2016. године и 11.01.2016. године у којем наводе да су одмах по пријему препоруке, поступили у складу са њом, обавијестили у упознали референте да прекину с дискриминаторном праксом условљавања слијепих и слабовидних особа да уз Захтјев за издавање/замјену личне карте и издавање пасоша прилажу рјешење о именовану старатеља за посебан случај.
Ж-СА-02-215/14	П-280/15	Влади и Скупштини Кантона Сарајево: 1. Да се размотри могућност измјене члана 6. Закона о социјалној заштити, заштите цивилних жртава рата и заштите породице са дјецом Кантона Сарајево и то у смислу да се утврди под којим условима странци са одобреним сталним/привременим боравком у БиХ могу остварити права из области социјалне заштите. Заштите цивилних жртава рата и заштите породице са дјецом; 2. Да се обавијестити Институција омбудсмена о мјерама подузетим у циљу реализације ове препоруке. Влади и Парламенту ФБиХ: 1. Да се размотри могућност измјене члана 7. Закона о основама социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и заштите породице са дјецом ФБиХ и то у смислу да се утврди под којим условима странци са одобреним сталним/привременим боравком у БиХ могу остварити права из области социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и заштите породице са дјецом; 2. Да се обавијестити Институција омбудсмена о мјерама подузетим у циљу реализације ове препоруке.	12 - Особе са инвалидитетом	Остварена сарадња	ДА	У остављеном року за примљена су изјашњења надлежних министарства и то Федералног министарства рада и социјалне политике број: 06-35/4-1/14 од 19.01.2016. године и Министарства за рад, социјалну политику, расељена лица и избјеглице Кантона Сарајево број: 13-10-3308/15 од 20.01.2016. године. У акту Федералног министарства рада и социјалне политике, број и датум напријед наведени, наводи се следеће: „... истичемо да именовани није у управним поступцима искористио сва расположива правна средства за преиспитивање првостепеног рјешења (жалба, управни спор) па не располажемо информацијама о евентуално донесеним судским сртавовима у сличним поступцима, који се тичу остваривања права особа са инвалидитетом, која немају држављанство БиХ, односно поступању које је супротно наведеном члану 7. федералног закона.“ Осим наведеног, у акту је наведено и да: „ У погледу дате Препоруке...истичемо да ће се о наводима из Препоруке водити рачуна приликом будуће израде законских прописа којима се регулирају питања из области заштите особа са инвалидитетом.“ Министарство за рад, социјалну политику, расељена лица и избјеглице Кантона Сарајево је у свом изјашњењу, броји датум горњи, истакло да: „Обзиром да одредбе кантоналног Закона о основама социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и заштите породице са дјецом морају бити усклађене са одредбама федералног Закона о основама социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и заштите породице са дјецом, то се измјенама и допунама Кантоналног закона, како је то тражено вашом препоруком, може приступити тек када се у том дијелу измијене одредбе Федералног закона.“
Ж-СА-02-1240/12	П-292/15	<u>Савету за безбједност саобраћаја,</u>	12 - Особе са	Остварена	ДА	Одговор Министарства комуникација и транспорта ФБиХ од

		<u>Министарству комуникација и транспорта ФБиХ и Министарству саобраћаја кантона Сарајево</u> 1. да одмах по пријему ове препоруке успоставе сарадњу са Институцијом омбудсмена на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, како је то напријед наведено; 2. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијесте Институцију омбудсмена БиХ о реализацији препоруке.	инвалидитетом	сарадња		13.01.2016. године у којем наводе своја поступања, достављају документацију и наводе да су спремни за сарадњу.
--	--	---	---------------	---------	--	--

НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА

Ж-СА-02-520/14	П-27/15	<u>Федералном министарство рада и социјалне политике</u> 1. по пријему ове препоруке без одлагања, а у складу са својим надлежностима, размотри и упуту у парламентарну процедуру измјене и допуне Закона о основама социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и заштите породице са дјецом 2. да одмах по пријему ове препоруке, у складу са одредбама Закона о управном поступку БиХ, поништи рјешење бр.06-35/4-24689/10-МС од 26.11.2010. године и донесе одлуку о праву подносиоца жалбе у складу са упутама судских органа; 3. да о начину реализације препоруке обавијести Омбудсмане БиХ у року од 30 дана од дана пријема исте.	12 - Особе са инвалидитетом	Није реализирана	ДА	Како Федерално министарство рада и социјалне политике у остављеном року није реализирало препоруку, у Институција омбудсмена за људска права БиХ је у циљу подузимања мјера о томе обавијестила Владу ФБиХ актом од 07.10.2015. године. Након тога достављен одговор Владе ФБиХ, од 15.12.2015. године, те наводе да ће постити у складу са правоснажном пресудом кад буде донесена.
Ж-БР-02-67/14	П-110/15	<u>Федералном министарству рада и социјалне политике Сарајево, Институт за медицинско вјештачење здравственог стања Сарајево, Одјељење за првостепени поступак медицинског вјештачења Тузла</u> 1. да полазећи од наведених међународних стандарда и позитивних законских прописа без одлагања преиспитају своје одлуке у случају жалитељице; 2. да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијесте Институцију Омбудсмана за људска права БиХ о предузетим мјерама на извршењу Препоруке. 3. да дјелујући у оквиру своје надлежност подузму потребне радње на реализацији Препорука из Специјалног извјештаја о правима особа са инвалидитетом и да у року од 30 дана о томе обавијесте Институцију Омбудсмана за људска права БиХ.	12 - Особе са инвалидитетом	Није реализирана	ДА	Дана 05.06.2015. године запримљен је одговор Института за медицинско вјештачење здравственог стања Сарајево број 02-381-2/15 од 02.06.2015. године у којем се наводи „ <i>Институт за медицинско вјештачење здравственог стања у сарадњи са Федералним министарством за рад и социјалну политику Владе Федерације БиХ, води активности на отклањању свих препорука из специјалног извјештаја о правима особа са инвалидитетом Институције омбудсмана за људска права БиХ, али су ове активности успорене промјенама у структури Власти Федерације БиХ и Институт ће истрајати на досљедном поштивању Закона о оснивању Института за медицинско вјештачење здравственог стања и свих прописа донесених у складу са овим Законом.</i> Дана 29.06.2015. године запримљен је и одговор Федералног министарства рада и социјалне политике, Кабинета министра број 06-35/4-2080/11 Р2ск од 10.06.2015. године у којем детаљно описују своја поступања те наводе <i>У конкретном случају сви управни поступци су завршени, правне одлуке су донесене и не могу се више преиспитивати. Код именоване је утврђено оштећење организма испод законског минимума (80%) те иста не може користити права на темељу инвалидитета по федералном Закону.</i> 18.08.2015. године упућено Влади ФБиХ, након тога одговор Министарства да није могуће реализирати препоруку на тражени начин. Изјашњење Института за медицинско вјештачење здравственог стања Сарајево, доставили Влади информацију шта су урадили до сада. Даље настављен поступак.
Ж-БЛ-02-713/14	П-141/15	<u>Управног одбора Завода, Влади Републике Српске, оснивачу Завода</u>	12 - Особе са инвалидитетом	Није реализирана	ДА	Министарство рада и бирачко инвалидске заштите Републике Српске актом број 16-04/2-126-25/15 од 23.02.2015. године, који је

		<p>1. Да размотре и преиспитају рад и поступање чланова Управног одбора Завода поводом спорног конкретног случаја,</p> <p>2. Да о уоченим неправилностима и подузетим мјерама обавијесте Омбудсмене у року од 30 дана од дана пријема ове Препоруке, писменим путем на адресу Равногорска број 18, Бањалука,</p>				<p>запримљен у Институцији омбудсмена 29.07.2015. године, у име Владе Републике Српске обавјештава Омбудсмене да Препоруку неће уважити, те предлажу Омбудсменима да издату Препоруку ставе ван снаге, „запрепаштени понашањем Омбудсмена“. Након тога, Омбудсмени Препоруку објављују на својој интернет страници.</p> <p>Имајући у виду истакнуто, конкретан предмет ће бити презентован у Годишњем извјештају о активностима Омбудсмена за 2015. године, као примјер екстремног кршења права и дискриминације особе са инвалидитетом. Овај извјештај се презентује парламентима ентитета и Парламенту БИХ</p>
--	--	--	--	--	--	--

УКУПНО – 12- ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕОМ

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
8	8	0	0	5	3	0

13 – ПРАВА ДЈЕТЕТА

РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БЛ-01-662/13	П-17/15	<p><u>Влади Средњобосанског кантона/Кантона Средишња Босна и Министарству здравства и социјалне политике поновно препоручују:</u></p> <p>1. Да подзму адекватне и ефикасне мјере у циљу осигурања безувјетне и бесплатне здравствене заштите за сву дјецу на подручју свог кантона;</p> <p><u>Заводу здравственог осигурања Средњобосанског кантона</u></p> <p>1. Да подзму неопходне мјере како би сва дјеца на подручју кантона била ослобођена непосредног особног судјеловања у виду годишње премије – маркица;</p> <p><u>Опћој болници у Јајцу</u></p> <p>1. да успостави сурадњу са Институцијом Омбудсмана, цијенећи прије свега, најбољи интерес дјетета, да се поводом жалбених навода изјасне, али и о осталим многобројним проблемима у пружању здравствене заштите дјечи</p>	13 - Права дјетета	Реализована	ДА	Из одговора надлежних органа произлази да је тренутно на снази Одлука о премији - учешћу осигураних лица у трошковима здравствене заштите на подручју Средњобосанског кантона из 2008. године. Према тој Одлуци заиста није предвиђено и прописано да су дјеца ослобођена плаћања премије. Омбудсмани напомињу да из акта председника Владе од 23.03.2015. године, произлази да је Влада затражила од Завода и Министарства поступање по Препоруци. На поновно тражење Омбудсмана, актом од 10.07.2015. године, Министарство здравства обавјештава да су обавили свој дио посла, с обзиром да је Влада донијела закључак да постојећа Одлука остаје на снази до краја године, али да у слиједећој, 2016. години, Министарство достави Влади Приједлог Одлуке, да се одређене категорије осигураника, укључујући и дјецу, дјецу ученике, ослободе плаћања премије. Актом број 05-37-711/13-8 од 30.10.2015. године, Министарство обавјештава Омбудсмене да је Сабор кантона дана 28.10.2015. године донио Одлуку о измјени одлуке и допуни Одлуке о премији – судјеловању осигураних особа у трошковима здравствене заштите на подручју Кантона Средишња Босна број 01-02-552/15 од 29.10.2015. године. Одлуком је прописано да су дјеца до навршених 15 година живота, односно старији малолетници до навршених 18 година живота ослобођени судјеловања у трошковима здравствене заштите. Одлука ступа на снагу 01.01.2016. године.
Ж-МО-01-98/15 Ж-МО-01-98/15	П-193/15	<p><u>Другој основној школи Широки Бријег</u></p> <p>1. Да преиспита контрадикторност достављених потврди о повреди ученика од стране Дома здравља Широки Бријег број: 2578 од 10.04.2015.године;</p> <p>2. Да на основу правомоћне одлуке надлежног Министарства образовања размотри оцјену из владања ученику с обзиром да рјешење Просвјетне инспекције и напријед наведене потврде;</p> <p>3. Да особе задужене за провођење Протокола о поступању у случају насиља у школи у наредном периоду активно раде на превентивном сузбијању евентуалног нових напада на ученика као и на сву дјецу у Школи, руководећи се Конвенцијом о правима дјетета и најбољег интереса дјетета;</p> <p>4. Да се обрати позорност на редовито одржавање родитељских састанака у Другој основној школи Широки Бријег да се не би понављало неодржавање родитељских састанака;</p> <p>5. Да се у конкретан проблем ученика сада ВИ.ц разреда укључи школски педагог/психолог који би радио интензивно и активно како са ученицима у поступку побољшања међусобне комуникације;</p> <p>6. Да се уведу редовна дежурства на ходницима у вријеме одмора и у случајевима када дјеца немају школског сата као превенција да се не понављају догађаји насиља међу дјецом;</p> <p>7. Да се наставници у Школи упознају са Протоколом о поступању у случају насиља у школи и додатно едуцирају у случајевима када дође до</p>	13 - Права дјетета	Реализована	ДА	Обзиром да нису запримили тражено изјашњење у остављеном року дана 04.01.2016.године упућена је ургенција на Другој основној школи Широки Бријег на Препоруку омбудсмана број:193/15. Дана 04.01.2016.године Омбудсмани БиХ су сукладно чланку 32. Закона о омбудсману за људска права БиХ обавијестили Министарство образовања, знаности, културе и шпорта Жупаније Западнохерцеговачке о непоштовању Препоруке омбудсмана. Дана 13.01.2016.године Институција омбудсмана запримила је изјашњење Друге основне школе на Препоруку омбудсмана БиХ број: 193/15. У међувремену је дошло до смјене равнатељице. У изјашњењу је наведено да ће Школа поступити по наложеним препорукама. Истакли су да Школа не може преиспитати контрадикторност потврда Дома здравља Широки Бријег о повредама ученика јер Школа посједује само потврду број:2578/15 од 10.04.2015.године. Школа је поступила по наредби надлежног Министарства и на сједници Учитељског вијећа 18 коловоза 2015.године размотрена оцјена из владања за ученика. Коначна оцјена из владања је добар и изречена педагошка стеговна мјера опомена, о чему је обавијештено надлежно Министарство образовања. Ученици више нису у истом разреду. Особе задужене за провођење протокола о поступању у случају насиља у школи подузимају све потребне мјере како до насиља над учеником као и над осталом дјецом не би дошло. Родитељски састанци се редовито одржавају у Другој основној школи Широки Бријег и задужени су стручни сурадници да подузимају све потребне мјере како би се побољшала међусобна комуникација између дјеце. Истог дана, Министарство образовања, знаности, културе и шпорта Жупаније Западнохерцеговачке доставило је изјашњење број:07-

		евентуалног вршњачког насиља.				01-07-1/16 од 11.сирења 2016.године о подузетим активностима Просвјетне инспекције поводом обраћања родитеља ученика. С обзиром на напријед наведено, утврђено је да је Школа поступила по Препоруци омбудсмана БиХ.Што се тиче контрадикторности лијечничких налаза, подносиатељ жалбе обавијестио је Тужитељство Жупаније Западнохерцеговачке које је донијело одлуку да се не проводи истрага. Имајући у виду изнесено чињенично стање, да је Школа поступила по издатим Препорукама, да је дошло до смјене равнатељице и обавјештен надлежни орган гоњења, Омбудсмани за људска права БиХ су одлучили, да у смислу чланка 35. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, затворе предмет број: Ж-МО-01-98/15, П-193/15 који се води по жалби.
Ж-БР-01-239/15, Ж-БР-05-238/15	П-262/15	<u>ЈУ Центру за социјални рад Пелагићево:</u> 1. да у складу са одредбама Обитељског закона Републике Српске донесе рјешење којим ће, у најбољем интересу дјетета, уредити спорна питања до доношења одлуке од стране надлежног суда; 2. настави са омогућавањем одржавања особних односа и непосредних контаката малодобног дјетета са мајком <u>МУП РС-а Полицијској станици Пелагићево:</u> 1. да у складу са позитивним законским прописима Републике Српске, по потреби у координацији са ЈУ Центар за социјални рад Пелагићево настави подузмати све мјере из своје надлежности како би се осигурало поступање у најбољем интересу дјетета Ивана Петра Каменашевић и превенирао сваки облик протуправног поступања од стране оба родитеља дјетета..	13 - Права дјетета	Реализована	ДА	Дана 22.01.2016. године Институција омбудсмана запримила је допис Општине Пелагићево, Центра за социјални рад број: 05-0052-2-5/16 од 18.01.2016. године у којем се наводи „ <i>обавјештавамо Вас да је Центар за социјални рад Пелагићево донио рјешење број: 04-544-14-6/15 од 07.12.2015. године.... Истим рјешењем омогућено је одржавање личних односа и непосредних контаката са родитељем са којим дијете не живи, у овом случају са мајком. У складу са тим, обавјештавамо Вас и да је један такав контакт већ обављен 05.01.2016. године у просторијама Центра за социјални рад Пелагићево у присуству стручних радника Центра и оца млоб. дјетета.</i> “ Институција омбудсмана је дана 28.01.2016. године запримила и одговор Министарства унутрашњих послова Републике Српске, Центра јавне безбједности Добој, Полицијске станице Пелагићево број: 11-8/01-233-10/15 од 25.01.2016. године у којем се наводи „ <i>Обавјештавамо Вас да је ова РС наставила предузимати све мјере и радње из своје надлежности када је у питању Вас допис број и датум везе. Такође ова РС поступа и у складу са Рјешењима и дописима Центра за социјални рад општине Пелагићево, као и са дописима основне школе „Васо Пелагић“ из Пелагића, са којима је у сталној сарадњи по питању поменутог предмета.</i> “
Ж-СА-01-1032/15	П-285/15	<u>ЈАВНОЈ УСТАНОВИ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ВИТЕЗ</u> 1. Да без одлагања на основу овлаштења из чланка 283. односно чланка 284. ЗУП ФБиХ, и спроведе поступак извршења Привремене одлуке број 07-1261-1/14 од 24.11.2015. године; 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема ове Препоруке обавијести Институцију омбудсмана о предузетим активностима на реализацији исте.	13 - Права дјетета	Реализована	ДА	Запримљен одговор ЈУ Центра за социјални рад Витез од 09.02.2016. године, Министарство рада и социјалне политике Сарајево је Центру наложило доношење нове Привремене одлуке у којој ће се промјенити мјесто извршења. Орган скрбништва ће у наредних неколико дана донијети нову Привремену одлуку.

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

Ж-СА-01-95/15	П-50/15	<u>Влади и Скупштини Босанско-подрињског кантона</u> 1. Да се у року од 30 дана од дана пријема препоруке, размотри могућност давања приједлога за измјену члана 1. Закона о измјенама и допунама Закона о основама социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и заштите породице са дјецом Босанско-подрињског кантона, којом је	13 - Права дјетета	Остварена сарадња	ДА	Дана 23.12.2015. године запримљено је изјашњење Владе Босанско-подрињског кантона број: 03/И-35-1741-1/15 од 21.12.2015. године. Истакнуто је и да је основни разлог прописивања дужине трајања пребивалишта као услова за остваривање овог права, јесте тренд пријављивања пребивалишта грађана из других кантона, па и сусједних држава, искључиво ради остваривања овог права, што се негативно одражавало на буџет Босанско-подрињског кантона.
---------------	---------	--	--------------------	-------------------	----	---

		измијењен члан 94. став 4 Закона о основама социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и заштите породице са дјецом Босанско-подрињског кантона. 2. Да се обавијестити Институција омбудсмана о мјерама подузетим у циљу реализације ове препоруке.				Узимајући у обзир одговор Владе, Омбудсмани Босне и Херцеговине констатују да препорука у предметном случају није реализована, али је са Владом Босанско-подрињског кантона остварена добра сарадња
Ж-БЛ-01-410/14	П-140/15	<u>Основном суду у Градишци</u> 1. Да одмах по пријему ове Препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражене податке, како је то напријед наведено; 2. Да у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмана о начину испоштовања ове препоруке.	13 - Права дјетета	Остварена сарадња	ДА	Суд актом број 072-0-Су-15-000 673 од 14.10.2015. године обавјештава Омбудсмана да је извршеник уплатио износ од 3200 КМ на име обавеза утврђених рјешењем о извршењу и да је остао дуг у износу од 6400 КМ и да ће се извршни поступак наставити. Подносиоци жалбе је достављен акт суда и у телефонском разговору са представницима Институције омбудсмана потврдила је наводе суда.
Ж-БЛ-01-129/15	П-158/15	<u>Министарству просвјете и културе Републике Српске</u> 1. Да одмах по пријему ове Препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и доставе тражене податке писменим путем на адресу Академика Јована Сурутке 13, Бањалука, како је то напријед наведено;	13 - Права дјетета	Остварена сарадња	ДА	Министарство просвјете и културе Републике Српске, у одговору наводи да се сви подаци о именима школа налазе на веб-страници Владе Републике Српске.
Ж-БЛ-01-243/14	П-159/15	<u>Центру за социјални рад Котор Варош и Министарству здравља и социјалне заштите Републике Српске</u> 1. Да подзму додатне напоре и размотре сваку могућност, у складу са позитивним законским прописима, како би ефикаснијим дјеловањем омогућили дјетету остваривање његових права и заштитили дијете од сваке могуће злоупотребе; 2. Да у конкретном случају користе све постојеће механизме заштите, с тим да Омбудсмани позивају надлежно Министарство да пружи одговарајућу стручну помоћ Центру за социјални рад Котор Варош;	13 - Права дјетета	Остварена сарадња	ДА	Одговор Министарства здравља и социјалне заштите запримљени, а односи се на то да не могу утицати на ток поступка. Одговор Центра за социјални рад Котор Варош, доставили копију рјешења за које странка није знала. Одговор ЈУ Центра за социјални рад Котор Варош од 12.01.2016 у којем достављају Рјешење број: 06/60201-198-82/15 од 04.12.2015. године.
Ж-СА-01-648/15	П-260/15	<u>Опшину Нови Град Сарајево</u> 1. да размотри поново захтјев подносиоци жалбе за субвенционирање трошкова боравка дјете у предшколским установама за њено троје малодобно дјете, жалбе те да о томе у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијесте Институцију омбудсмана.	13 - Права дјетета	Остварена сарадња	ДА	Изјашњење Министарства за рад, социјалну политику, расељена лица и избјеглице, од 11.12.2015., наводе да подносиоци жалбе не испуњава услове како би остварила субвенцију.

ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА

Ж-МО-01-152/15	П-207/15	<u>„Е Диакониевек Г“ Инклузивном дјечјем вртићу</u> <u>Сунчани мост</u> 1. Да се малољетном дјетету омогући наставак укључења у предшколски одгој у установи Инклузивни дјечји вртић „Сунчани мост“ у Мостару с обзиром на континуитет похађања вртића од три године; 2. О учинку Препоруке потребно је обавијестити Омбудсмана у року од 10 дана од дана пријема исте.	13 - Права дјетета	Дјелимично реализована	ДА	Одговор вртића да тренутно нису у могућности да удовоље захтјеву за наставак укључења у предшколски одгој у установи Инклузивни дјечји вртић „Сунчани мост“ у Мостару с обзиром на континуитет похађања вртића од три године. Одговор Министарства просвјете, заности и шпорта да се надају да ће вртић испоштовати препоруку. Одговор Федералног министарства правде да се удруга не може регистирати као дјечји вртић.
----------------	----------	--	--------------------	------------------------	----	--

НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА

Ж-БЛ-01-592/14	П-83/15	<u>Влади Републике Српске</u> 1. Да размотре сваку могућност да се изнађу средстава за извођење оних радова, за које се оцијени да су најприоритетнији и најнеопходнији, како би се створили што бољи услови за боравак дјецe у Васпитно-поправном дому при Казнено-поправном дому Бањалука; 2. Позивамо Владу Републике Српске да се поводом Препоруке Омбудсмeна изјасне и доставе обавјештење о учинцима Препоруке у року од 60 дана од дана пријема Препоруке, писменим путем на адресу Равногорска број 18, Бањалука;	13 - Права дјетета	Није реализирана	ДА	Актом број 08.030/052-6885/14-4 од 24.08.2015. године, Министарство правде Републике Српске обавјештава, између осталог, Омбудсмeне да је КПЗ Бањалука направио спецификацију потребних радова за даљу санацију објекта (потребан новчани износ од 24.175, 00 КМ), али да се у овој, 2015. Години, нису створили услови да се издвоје толика новчана средства. Напомињу да ће Министарство у будућности и даље бити оприједјeлено да се приступи реализацији потребних радова на санацији објекта ВПД у Бањалуци, одмах по наступању повољнијих околности.
Ж-БЛ-01-360/14	П-173/15	<u>Скупштини Кантона Сарајева и Влади Кантона Сарајева</u> 1. Да у што скорије вријеме размотре могућност доношења подзаконског прописа којим ће регулисати одгој и образовање дјецe са посебним потребама на подручју Кантона Сарајева 2. Опреза ради, Омбудсмeни истим органима препоручују да изврше адекватне анализе и узму у обзир и тешку материјалну ситуацију, како би се, у случају ступања на снагу, могла и обезбиједити примјена подзаконског прописа; <u>ОШ „Ковачићи“ и Министарству за образовање, науку и младе,</u> 1. Да у конкретном случају интензивније и ефикасније заједнички раде на обезбјеђивању и поштивању права странке на образовање, те уколико процијене да је неопходно и закључе одговарајући правни посао, односно уговор;	13 - Права дјетета	Није реализирана	НЕ	Како је рок од 60 дана протекао, а Институција омбудсмeна није запримила никакву информацију, дана 14.12.2015. године поново је надлежним органима упућена ургенција, али безуспјешно.

НЕМА ОДГОВОРА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР
Ж-МО-01-18/15	П-68/15	<u>Основној школи Нови Травник</u> 1. Да особе задужене за провођење Протокола о поступању у случају насиља у школи у наредном периоду активно раде на превентивном сузбијању евентуалног нових напада на ученицу, као и на сву дјецу у Школи, руководећи се Конвенцијом о правима дјетета и најбољег интереса дјетета; 2. Да се у конкретан проблем ученице укључи школски педагог/психолог који би радио интензивно и активно како са наведеном ученицом у поступку ресоцијализације и побољшању комуникације међу ученицима тако и са учесницима догађаја, а како би се утврдило из којих разлога се напади на дјевојчицу понављају сваку Школску годину; 3. Да се уведу редовна дежурства на ходницима у вријеме одмора и у случајевима када дјеца немају школског сата као превенција да се не понављају догађаји насиља међу дјецом; 4. Да се наставници у Школи упознају са Протоколом о поступању у случају насиља у школи и додатно едуцирају у случајевима када дође до евентуалног вршњачког насиља.	13 - Права дјетета	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-01-405/15	П-270/15	<u>ЈУ Основна школа „Прва основна школа“ Столац</u> 1. да у року од 60 (шездесет) дана од пријема препоруке, подузме све мјере у циљу доношења измјена и допуна <i>Пословника о раду Вијећа родитеља и Прве основне школе Столац</i> , број: 01-09/06 од 20.11.2006. године, а како би се осигурало да постоји интерни акт којим се регулише питање организовања излета, екскурзија и других ваннаставних активности у којима учествују млдб. ученици Прве основне школе Столац; Министарство образовања, науке, културе и спорта Херцеговачко-неретванске жупаније / кантона 1. да у року од 90 (деведесет) дана Министарство покрене процедуру за доношење Правилника о организовању и извођењу школских излета и школских екскурзија те других одгојно-образовних активности ван школе, а по принципу примјене добре праксе, односно Правилника какви постоје у	13 - Права дјетета	Нема одговора	НЕ

		другим кантонима у Федерацији БиХ.			
--	--	------------------------------------	--	--	--

УКУПНО – 13- ПРАВА ДЈЕТЕТА

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЛИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
14	14	4	1	5	2	2

15 – ИМОВИНСКО ПРАВНИ

РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БЛ-05-9/15	П-56/15	<u>Руководиоцу Републичке управе за инспекцијске послове, Подручно одјељење Требиње – Одсек Билећа</u> 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања, наложи инспектору рада да у Народној библиотеци у Гацку поништи уговор о раду од 30. 10. 2014. године на послове библиотекар – приправник, те да послодавцу наложи да приликом провођења новог поступка обавезно поступи у складу са одредбама члана 17. Закона о о посредовању у запошљавању и правима за вријеме незапослености 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.	15 - Имовинско правни	Реализована	ДА	Одговор на препоруку достављен је дана 21. 04. 2015. године и у истом се наводи да је током инспекцијског прегледа послодавцу сугерисано да приликом попуњавања радних мијеста поступа у складу са чланом 17. Закона о посредовању у запошљавању и правима за вријеме привремене незапослености ("Службени гласник РС" 30/10, 102/12). Осим тога, инспектор ј ерјешењем наложи послодавцу да стави ван снаге уговор о раду закључен са Јеленом Косовић број: 01-94/2014, од дана 01. 10. 2014. године, а који је престао да важи дана 30. 12. 2014. године, из разлога поступања супротно одредбама члана 17. наведеног Закона.
Ж-МО-05-85/15	П-255/15	<u>Директору „ВОДОВОДА“ Мостар Друштва за водовод и канализацију д.о.о. Мостар</u> 1. Да темељем установљених принципа у Закону о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, одмах успостави квалитетну сарадњу са Институцијом Омбудсмана и да најкасније у року од 15 (петнаест) дана, прослиједи тражене информације на адресу Подручног уреда Мостар, ул.Кнеза Вишеслава бб 88000 Мостар. Из тог извјештаја би требало да буду видљиви резултати ангажмана „ВОДОВОДА“Мостар, на успјешном превазилажењу актуалне спорне проблематике. Приоритетно би се морао извршити увиђај на лицу мјеста, а затим, након квалифициране процјене затеченог стања у означеној градској зони, нужно је, подузети неопходне радове на отклањању штете и враћању терена у првобитно стање, све са циљем, заштите права чланова 40 обитељи/подносиатеља жалбе овој Институцији.	15 - Имовинско правни	Реализована	ДА	Одговор Водовод д.о.о. Мостар да ће солидарно са станаримарјешавати проблеме који не изискују већа материјална средства. Из одговора произилази да су од стране тог ЈП подузете у конкретном случају и у датим околностима, све активности из оквира мандата. Међутим, да би се настали проблем напокон квалитетно окончао, предлагемо, да се Кућни савјет обрати за помоћ градоначелнику Града Мостара и Министарству грађења и просторног уређења ХНК/Ж, којима ћете предочити Препоруку Институције Омбудсмана за људска права БиХ и одговор Водовода на исту.
Ж-БЛ-05-122/15	П-211/15	<u>Директору Федералне управе за геодетске и имовинско правне послове</u> 1. да одмах по пријему ове препоруке Федерална управа за геодетске И имовинско правне послове, успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; 2. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке.	15 - Имовинско правни	Реализована	ДА	Федерална управа за геодетске И имовинско правне послове је доставила информацију путем е-маил-а да је Инспектор ове управе извршио увид у катастарски операт Општинске службе за имовинско-правне и геодетске послове општине Дрвар о чему је донесен акт подносиатељу жалбе.

ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА

Ж-СА-05-1098/11	П-36/15	<u>Начелнику и урбанистичко-грађевинском инспектору Општине Стари Град</u> 1. Да у што краћем року подузму мјере за	15 - Имовинско правни	Дјелимично реализована	ДА	Одговор урбанистичко грађевинског инспектора Општине Стари Град, а у вези са препоруком П-36/15, у којем се између осталог наводи: да је поступак уклањања дијела грађевине којим је
-----------------	---------	--	-----------------------	------------------------	----	--

		<p>спровођење извршења рјешења о рушењу број УП-И-14-23-3782-БМ/11 од 31.10.2011. године и закључка о дозволи извршења, број УП-И-14-23-3782-БМ/11, од 28.02.2013. године, односно пресуда Кантоналног суда у Сарајеву, број 09 0 У 018198 13 У, од 26.09.2013. године и број 09 0 У 020415 14 У, од 22.07.2014. године</p> <p>2. Да Институцију омбудсмена извјесте о реализацији ове препоруке у року од 30 дана од дана пријема исте.</p>				<p>инвеститор одступио од правоснажног одобрења за грађење, а који су предмет поступка инспекцијског надзора завршен 09.10.2014. године путем приватне фирме коју је ангажовала странка, обављао се уз стални надзор урбанистичко грађевинског инспектора о чему су се водили уредни инспекцијски записници.</p> <p>Подносилац жалбе је доставио акт Кантоналног тужилаштва у Сарајеву, број Т09 0 КТП 0075794 15, од 12.05.2015. године, у којем се између осталог наводи да је Уред Главне кантоналне тужитељице након разматрања предметног списка и притужбе на Наредбу о спровођењу истраге од 24.02.2015. године, притужбу уважио, те да је предмет враћен поступајућем тужиоцу, како би извршио провере, те да ће се наложити вјештачење по вјештаку грађевинске струке који ће изаћи на лице мјеста, те утврдити да ли је поступио по правомоћној судској одлуци и закључку о извршењу бесправно изграђеног објекта.</p> <p>Обзиром да Институција омбудсмена нема могућности да утврђује стање на терену за шта је потребно вјештачење по вјештаку грађевинске струке, да је подносилац жалбе искористио могућност подношења кривичне пријаве ради наведеног спровођења судске одлуке и да је по пријави у току поступак пред надлежним тужилашвом, Институција омбудсмена је оцијенила да није било основа за даље вођење поступка пред Институцијом омбудсмена у конкретном предмету, ради чега је дана 30.06.2015. године затворила предмет Ж-СА-05-1098/11.</p>
--	--	--	--	--	--	--

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

Ж-БЛ-05-834/14	П-58/15	<p><u>Народној скупштини Републике Српске</u></p> <p>1. Да предузме мјере из своје надлежности да би се спријечило отуђивање или било који вид прометовања државне својине која је национализована без накнаде, било мијењањем постојећих законских рјешења, било доношењем нових, а у складу са налазима из Препоруке;</p> <p>2. Да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијесте Институцију омбудсмена о предузетим мјерама на реализацији препоруке.</p> <p>3. У складу са чланом 33. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, ова препорука се доставља и подносиоцу жалбе.</p>	15 - Имовинско правни	Остварена сарадња	ДА	<p>Одговор од 24.03.2015. године, Народна скупштина Републике Српске кабинет Председника, у којем достављају акте које су упутили надлежним тијелима поводом жалбе и препоруке. Одговор од 12.11.2015. године, да су послали ургенцију према надлежним тијелима. Одговор Законодавног одбора Народне скупштине Републике Српске, од 19.11.2015. године у којем наводе да законодавни одбор није могао заузети став јер надлежни Одбор за политички систем и Влада Републике Српске нису доставили мишљење законодавном одбору.</p>
Ж-СА-05-1291/14	П-147/15	<p><u>Начелнику Општине Илица</u></p> <p>1. Да одмах по пријему ове Препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, а како је то напријед наведено, односно да најкасније у року од 8 (осам) дана, достави изјашњење и релевантну документацију.</p>	15 - Имовинско правни	Остварена сарадња	ДА	<p>Одговор Општине Илица од 23.02.2016. године у којем наводе да је захтјев рјешен од старне Федералне управе за геодетске и имовинско-правне послове те да је враћен првостепеном органу на поновни поступак и одлучивање.</p>
Ж-СА-05-242/15	П-273/15	<p><u>Општини Травник</u></p> <p>Да одмах поступи по захтјеву од 08.12.2015. године и изврши инспекцијски надзор на означеној локацији;</p> <p>Да, без одлагања, донесе проведбене прописе из области заштите околине и квалитета зрака и осигура њихову ефективну примјену;</p> <p>Да, ненајављено, врши мјерења штетних емисија код жалитељице и уопће контролу примјене прописа из области заштите околине и квалитета</p>	15 - Имовинско правни	Остварена сарадња	ДА	<p>Одговор Општине Травник од 28.01.2016. године у којем наводе своја поступања, такођер запримљен одговор Општине Травник од 10.02.2016. гдје наводе да су препоруку просљедили Служби за инспекцијске послове Општине Травник као и Премјеру Среднебосанског кантона, те достављају документацију о својим поступањима.</p>

		зрака; Да, ненајављено, врши акустична мјерења нивоа буке код жалитељице и ђевабдинице „Хари“, прецизно се држећи дозвољеног нивоа буке прописаног Законом о заштити од буке (Сл. новине СБК бр. 11/2000); Да у даљим управним поступцима који ће услиједити у случају правомоћности рјешења Службе за урбанизам, грађевне, катастар и имовинско правне послове општине Травник бр. 04/9-23-3-220/12 од 22.10.2014. године, осигура жалитељици највиши ниво међународно признатих људских права и основних слобода; Да у року од 30 дана достави повратну информацију о provedби дате препоруке Институцији омбудсмена за људска права БиХ.				
Ж-БЛ-05-555/15	П-283/15	<u>Директору Инвестиционо-развојне банке Републике Српске</u> 1. Да предузме све потребне мјере и радње и у што краћем року пропише критеријуме на основу којих би се ефикасно могао примјењивати члан 9. став 4. Правила пласмана по кредитним линијама и зајмовима („Службени гласник РС број: 15/14, 21/14, 51/14, 65/14 и 85/14). 2. Да о предузетим радњама обавијести ресорно министарство. 3. Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	15 - Имовинско правни	Остварена сарадња	ДА	Одговор Инвестиционо-развојне банке Републике Српске од 11.01.2016. године у којем наводе свој одговор на препоруку, како и своја поступања.
Ж-СА-04-49/14	П-291/15	<u>Опћина Ново Сарајево и Опћинско вијеће опћине Ново Сарајево</u> 1. Да подуму хитне мјере у циљу отклањања незаконитог поступања и осигурања неометаног уживања права на имовину њених власника / носиоца права кориштења и осигурања промјене уписа права на некретнинама у корист њихових власника – носиоца права кориштења; 2. Да у року од 30 (тридесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Институцију омбудсмена БиХ о реализацији препоруке.	15 - Имовинско правни	Остварена сарадња	ДА	Одговор општине Ново Сарајево, од 28.01.2016. године у којем наводе своја поступања у цијелом предмету.

НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА

Ж-БЛ-05-18/15	П-175/15	<u>Граду Бања Лука</u> 1. Да поново размотри предмет те да обавијести Институцију конкретно на основу којих критеријума је Комисија утврђивала трајни боравак прије 15.05.2015. године као и који докази су то потврдили . 2. Да у року од 60 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о предузетим мјерама на реализацији ове препоруке.	15 - Имовинско правни	Није реализирана	ДА	Град Бања Лука је дана 15.09.2015. године доставио одговор у којем се наводи да је Комисија констатовала да именовани не испуњава услове о додјели приоритетне помоћи за штету причињену од поплава, податке проследила Фонду солидарности за обнову Републике Српске који на основу добијених података није додијелио електронску картицу именованом. Како из наведеног одговора произлази да препорука Институције није испоштована те како је предузето све из надлежности Институције, омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине су одлучили, да у смислу члана 35. Правила за функционисање Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине
---------------	----------	---	-----------------------	------------------	----	---

						(“Службени гласник БиХ”, број: 104/11) затворе предмет који се води по жалби Спасојевић Гојка а именовани се може поново обратити Институцији уколико се појаве нове чињенице или околности у његовом предмету
Ж-СА-05-836/14	П-148/15	<u>Подручној јединици Бања Лука Републичке управа за геодетске и имовинско-правне послове</u> 1. да се одмах по пријему препоруке успостави сарадња са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и достави изјашњење тражено актом од 12.05.2015. године;	15 - Имовинско правни	Није реализирана	ДА	Одговор Окружног суда у Бања Луци, од 18.01.2016. да је предмет стављен у процедуру рјешавања.
Ж-БЛ-05-554/14	П-243/15	<u>Матичном уреду општине Центар Сарајево</u> 1. Да предузме све мјере из своје надлежности како би се подносиоци жалбе издала Лична карта на име странке. 2. Да у року од 60 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	15 - Имовинско правни	Није реализирана	ДА	Дана, 24.12.2015. године, Матични уред је обавијестио Институцију да није могуће поступити по препоруци Институције јер је „промјена презимена субјективно право странке и закон не оставља могућност Матичном уреду да ту промјену изврши по службеној дужности“. Институција је обавијестила Министарство управе и правде Кантона Сарајево, као надлежни виши орган о одговору Матичног уреда и доставила Препоруку Институције како би се још једном размотрила могућност да се подносиоци жалбе изађе у сусрет и помогне приликом вађења нове личне карте. Како препорука Институције није испоштована те како је предузето све из надлежности Институције, омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине су одлучили, да у смислу члана 35. Правила за функционисање Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине (“Службени гласник Босне и Херцеговине”, број: 104/11) затворе предмет који се води по жалби Давидовић Наде а именована се може поново обратити Институцији уколико се појаве нове чињенице или околности у њеном предмету.

НЕМА ОДГОВОРА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР
Ж-МО-05-58/14	П-2/15	<u>Градоначелнику Града Мостара</u> 1. Да темељем установљених принципа у Закону о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, одмах успостави квалитетну сарадњу са Институцијом Омбудсмана и да најкасније у року од 15 (петнаест) дана, прослиједи тражене информације на адресу Подручног уреда Мостар, ул.Краља Звонимира бр.6 88000 Мостар. 2. Из тог извјештаја би требало да буду видљиви резултати ангажмана Града Мостара, на успјешном превазилажењу актуалне спорне проблематике. 3. Приоритетно се мора, у Одјелу за урбанизам и грађење Града Мостара осигурати наставак започетог поступка у складу са законом, послје чега ће Служба за финансије и некретности Града Мостара донијети ваљану одлуку, све са циљем заштите права г.ђе Дубравке Хацкл и осталих оштећених грађана у означеној градској зони.	15 - Имовинско правни	Нема одговора	НЕ
Ж-МО-05-77/14	П-3/15	<u>Градоначелнику Града Мостара</u> Да темељем установљених принципа у Закону о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, одмах успостави квалитетну сарадњу са Институцијом Омбудсмана и да најкасније у року од 15 (петнаест) дана, прослиједи тражене информације на адресу Подручног уреда Мостар, ул.Краља Звонимира бр.6 88000 Мостар. Из тог извјештаја би требало да буду видљиви резултати ангажмана Града Мостара, на успјешном превазилажењу актуалне спорне проблематике. Приоритетно се мора, у Одјелу за урбанизам и грађење Града Мостара осигурати наставак започетог поступка у складу са законом, послје чега ће Служба инспекције Града Мостара донијети коначну и обвезујућу првоступанску одлуку, све са циљем заштите права странке и њене обитељи.	15 - Имовинско правни	Нема одговора	НЕ
Ж-МО-05-106/14	П-4/15	<u>Градоначелнику Града Мостара</u>	15 - Имовинско правни	Нема одговора	НЕ

		1. Да одмах успостави квалитетну сарадњу са Институцијом Омбудсмана, како прописује Закон о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине и да најкасније у року од 15 (петнаест) дана, пошаље тражене информације у Подручни уред Мостар, ул. Краља Звонимира бр. 6 88000 Мостар. 2. Из Извјештаја Града Мостара би превасходно требало да буду видљиви резултати активности на успјешном превазилажењу актуалне спорне проблематике из означене жалбе.			
Ж-БЛ-05-161/15	П-72/15	<u>Служби за опћу управу и стамбене послове Града Зеница</u> 1. Да одлучи у меритуму у предметној управној ствари и донесе рјешење о захтјеву за поврат предметног стана у посјед; 2. Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	15 - Имовинско правни	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-05-1119/13, Ж-СА-05-634/15	П-190/15	<u>Опћини Хаџићи</u> 1. Да подузме неопходне мјере којим ће отклонити штетне посљедице повреде члана 8. Европске Конвенције за заштиту људских права и основних слобода узроковане доношењем одобрења за рад у насељу Сивице у тарчину; 2. Да осигура да подносиоцу жалбе уживају права на имовину на начин и на принципи људског достојанства; 3. Да преиспита одобрење дато а посебно, да се узму у обзир горе наведене чињенице, посебно чињеница урбаног насељеног подручја с обзиром на евидентно кршење закона и права грађана, те обавезу Опћине да свим грађанима осигура уживање својих права; 4. Да се у циљу успостављања система контроле извора буке, прије издавања дозвола за рад, стриктно поштује процедура при овјеравању или издавању увјерења о усаглашености извора буке са прописаним граничним вриједностима емисије буке, односно осигура да бука буде на таквом нивоу да не угрожава здравље људи, да обезбјеђује мир и услове за одмор и рад; да се у поступку издавања употребне дозволе, као и одобрења за обављање дјелатности, обавезно прибави мишљење о примениваним мјерама заштите од буке, које по потреби могу бити и техничке мјере извођењем одговарајуће звучне изолације објеката у којима су лоцирани извори буке, као и мјере акустичне заштите на мјестима могућег настајања буке и путевима ширења буке.	15 - Имовинско правни	Нема одговора	НЕ
Ж-МО-05-90/14	П-205/15	<u>Опћини Језеро</u> 1. Да одмах успостави позитивну сарадњу са Институцијом Омбудсмана на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, те најкасније у року од 10 (десет) дана, достави Институцији Омбудсмана тражене информације.	15 - Имовинско правни	Нема одговора	НЕ
Ж-МО-05-138/15	П-206/15	<u>Одјелу за урбанизам и грађење Града Мостара</u> 1. да одмах успостави позитивну сарадњу са Институцијом Омбудсмана на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, те најкасније у року од 10 (десет) дана, достави Институцији омбудсмана тражене информације.	15 - Имовинско правни	Нема одговора	НЕ
Ж-БЛ-05-545/15	П-249/15	<u>Фонду солидарности за обнову Републике Српске</u> 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања, са њеном садржином упозна чланове Управног одбора Фонда, како би се на одговарајући начин извршила процјена штете коју су претрпели привредни субјекти са подручја града Добоја 2. Да се приликом расподеле средстава у свим будућим случајевима свакако уважи налаз и мишљење омбудсмана обухваћено овом Препоруком 3. Да у року од 60 дана, рачунајући од дана пријема Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.	15 - Имовинско правни	Нема одговора	НЕ
Ж-БЛ-05-618/15	П-267/15	<u>Начелнику општинe Сребреница</u> 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања размотре могућност да се удовољи жалби подносиоцима жалбе, када се за то стекну објективни услови, првенствено када се убудуће на подручју општине буду проводили одговарајући пројекти обнове кућа 2. Да приликом провођења новог поступка свакако уважи налаз и мишљење омбудсмана 3. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.	15 - Имовинско правни	Нема одговора	НЕ
Ж-БЛ-05-290/15	П-284/15	<u>Председавајућем Опћинског вијећа Велика Кладуша</u> 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања, из оквира своје надлежности и овлашћења одлучи у предметној управној ствари и донесе одговарајући управни акт 2. Да по поново поднесеном приједлогу за обнову поступка, исти оконча у закон прописаним роковима 3. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема Препоруке, обавијести Институцију о	15 - Имовинско правни	Нема одговора	НЕ

		предузетим активностима на реализацији исте.			
--	--	--	--	--	--

УКУПНО – 15- ИМОВИНСКО ПРАВНИ

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
22	22	3	1	5	3	10

17 – ЈАВНЕ ИСПРАВЕ

РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БР-05-105/15	П-132/15	<p><u>Министарству цивилних послова БиХ – Сектор за држављанство и путне исправе</u> <u>Федералном министарству унутрашњих послова</u> <u>Матичном уреду Бихаћ</u></p> <p>1. Да без одлагања, у складу са позитивним законским прописима, у координираној сурадњи подуму ефективне мјере у циљу уписа странке у евиденцију држављана БиХ; 2. Да у року од 15 дана од дана пријема препоруке обавијесте Институцију Омбудсмана за људска права БиХ о подузетим мјерама на извршењу Препоруке.</p>	17 - Јавне исправе	Реализована	ДА	Дана 21.07.2015. године запримљен је одговор Града Бихаћа- Градоначелника, Службе за опћу управу, привредне и друштвене дјелатности број 07/1-13-3517/ од 15.07.2015. године у којем се наводи да је након проведеног управног поступка донесено је Рјешење број 07/1-13-3517/15 од 13.07.2015. године којим је одобрен накнадни упис чињенице држављанства БиХ и ФБиХ у матичну књигу рођених у којој је уписана чињеница рођења лица, те је наведено рјешење отпремљено на адресу подносиатељице захтјева дана 15.07.2015. године

УКУПНО – 17- ЈАВНЕ ИСПРАВЕ

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
1	1	1	0	0	0	0

18 – МАЊИНЕ

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БР-03-282/14	П-111/15	<u>Опћини Живинице, начелнику опћине</u> 1. да подузме неопходне мјере како би се осигурала путна комуникација између насеља Савино Брдо и других дијелова опћине, извршило припајање насеља на водоводну мрежу и елиминирале депоније смећа које се налазе у близини насеља. 2. да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијесте Институцију Омбудсмана за људска права БиХ о предузетим мјерама на извршењу Препоруке.	18 - Мањине	Остварена сарадња	ДА	Дана 14.09.2015. године Институција омбудсмана је запримила одговор опћине Живинице, Службе за опћу управу и друштвене дјелатности број 02/3-05-3460/15 од 10.09.2015. године у којем се наводи: “Ова служба вас је и раније у нашем одговору (број 02/3-05-1456 од 09.03.2015.г.) по сегментима инфраструктурних проблема овог насеља гдје смо таксативно казали по нашем мишљењу начине рјешавања истих. Обзиром на наведени одговор, да је препоруком П-111/15 остварена сарадња с опћином Живинице, омбудсмани БиХ одлучили су, да у складу са чл. 35. ст. 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине затворе предмете број: Ж-БР-03-282/14.

НИЈЕ РЕЛИЗИРАНА

Ж-БР-03-171/14	П-108/15	<u>Опћини Лукавац, Министарству образовања науке културе и спорта Тузланског кантона и Служби за запошљавање Тузланског кантона</u> 1. да у оквиру своје надлежности подузму активне мјере у циљу запошљавања припадника ромске националне мањине; 2. да Опћина Лукавац осигура равномјерну заступљеност службеника ромске националности у складу са националном структуром становништва како је прописано Законом о управи БиХ и Законом о националним мањинама Тузланског кантона; 3. да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијесте Институцију омбудсмана за људска права БиХ о предузетим мјерама на извршењу Препоруке.	18 - Мањине	Није реализована	ДА	Одговор Министарства образовања науке културе и спорта Тузланског кантона, гдје наводе да није правилником прописана предност при запошљавању рома. Служба за запошљавање Тузланског кантона је навела у одговору да сваке године у складу са програмима планирају запошљавање рома. Општини Лукавац су послане ургенције. Одговор Општине Лукавац од 04.02.2016. године у којем наводе своја поступања у вези препоруке као и запошљавања мањина.
----------------	----------	--	-------------	------------------	----	---

УКУПНО – 18-МАЊИНЕ

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
2	0	0	0	1	1	0

РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-ЛИ-05-321/14	П-33/15	<u>Опћинском начелнику у Ливноу</u> 1. Да одмах подузме адекватне мјере и радње ради успоставе сурадње Службе за gospodarство и инспекције послове Опћине Ливно, са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, а како је то напријед наведено; 2. Да најкасније у року од 10 дана , достави тражено изјашњење.	19 - Управа	Реализована	ДА	Жалбени наводи се односе на непоступање Грађевинске инспекције Опћине Ливно, по поднесеном захтјеву за излазак на терен. Након интервенције омбудсмана отклоњена је повреда права.
Ж-БЛ-05-103/15	П-73/15	<u>МИНИСТАРСТВУ ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ И МИНИСТАРСТВУ ЗДРАВЉА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ</u> 1. Да предузму мјере из своје надлежности у циљу уређења стања у овој области, а у складу са налазима из ове Препоруке; 2. Да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију омбудсмана о подузетим мјерама на реализацији препоруке. У складу са чланом 33. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, ова препорука се доставља и подносиоцима жалбе.	19 - Управа	Реализована	ДА	Након проведеног поступка истраге, омбудсмени су издали препоруку Министарству просвјете и културе и Министарству здравља и социјалне заштите Републике Српске да предузму мјере из своје надлежности у циљу уређења ове области, на које се односе наводи из жалбе. Оба насловљена министарства су доставила одговоре о предузетим мјерама на провођењу препоруке.
Ж-СА-05-176/15	П-117/15	<u>Кантоналном управном инспектору Унско-санског кантона</u> 1. Да у конкретном случају, а поводом захтјева жалитеља, искористи сва правна средства предвиђена чланом 125 Закона о организацији органа управе у ФБиХ; 2. Да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију омбудсмана о подузетим мјерама.	19 - Управа	Реализована	ДА	Актом Кантоналног управног инспектора број: 07-10-2109-4/15 од 08.07.2015. године, Институција омбудсмана је обавијештена да је препорука Омбудсмана реализована на начин да је поднесен захтјев за покретање прекршajне одговорности против начелника опћине Сански Мост, број: 07-05-8475-16/14 од 08.07.2015. године. Омбудсмени ради наведеног не налазе основ за даље поступање по жалби, те предмет затварају у смислу члана 35. <i>Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине</i> ("Службени гласник БиХ" број 104/11).
Ж-БЛ-05-142/15	П-124/15	<u>Заводу за образовање одраслих Републике Српске</u> 1. Да одмах одлуче о захтјеву подносиоца жалбе за полагање возачког испита, односно да одмах омогуће подносиоцу жалбе да полаже возачки испит 2. Завод се позива да Омбудсмене обавијести о учинцима Препоруке, у року од седам (7) дана од дана пријема Препоруке, писменим путем на адресу Академика Јована Сурутке број 13, Бањалука;	19 - Управа	Реализована	ДА	Институција омбудсмана је након издавања Препоруке, дана 11.06.2015. године запримила акт Завода број 07/5.5/034-360/14 од 08.06.2015. године, који је прослијеђен подносиоцу жалбе. С обзиром да је подносиоцу жалбе омогућено полагање возачког испита, и то прије издавања Препоруке, Омбудсмени су актом од 16.06.2015. године, позвали Завод да имају у виду мишљење Омбудсмана исказано у Препоруци у будућим ситуацијама и предметима.
Ж-БЛ-05-426/14	П-137/15	<u>Директору Пореске управе Републике Српске и Помоћнику директора ПУ за ПЦ Приједор</u> 1. Да одмах изда пореском обвезнику, , годишње увјерење о плаћеним доприносима, Образац ПДЗ350, с обзиром да га је именовани у више наврата тражио од ПЦ; 2. да у року од 30 (тридесет) дана , од дана пријема Препоруке обавијесте Институцију омбудсмене о предузетим активностима на реализацији исте.	19 - Управа	Реализована	ДА	До данас Пореска управа Републике Српске, нити Подружни центар Приједор нису обавијестили Институцију о предузетим активностима на реализацији исте. Достављен одговор од 30.09.2015. Пореског центра Приједор гдје наводе да су доставили залителу увјерење о плаћеним доприносима.
Ж-БЛ-05-488/14	П-142/15	<u>Начелнику опћине Јајие</u> 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања подносиоцу жалбе омогући увид у записник о насталој штети, како би се упознао са његовом садржином.	19 - Управа	Реализована	ДА	Одговор на поменуту препоруку достављен је дана 27. 07. 2015. године и у истом одговорна страна наводи да је подносиоцу жалбе омогућен увид у попуњене обрасце за процјену штета.

		2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.				
Ж-БЛ-05-807/14	П-144/15	<u>Директору Заштитног фонда ФБиХ</u> 1. Да Институцији достави тражена појашњења односно одговоре на постављена питања у акту Институције од 20. 02. 2015. године а у вези примјене члана 16. став 3. Закона о осигурању од одговорности за моторна возила и остале одредбе о обавезном осигурању од одговорности 2. Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	19 - Управа	Реализована	ДА	Дана 14. 07. 2015. године у Институцији је регистрован е-маил у којем су наведени одговори на постављена питања: 1. не 2. не 3. да, треба да поднесе захтјев за исплату након окончања и коначног завршетка ликвидационог поступка над друштвом 4. зависи од расположивих средстава за те намјене.
Ж-СА-05-149/15	П-155/15	<u>МИНИСТАРСТВУ ФИНАНСИЈА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА</u> 1. да одмах по пријему ове успостави сурадњу са Институцијом омбудсмана на начин прописан <i>Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине</i> , како је то напријед наведено; 2. да у року од 15 (петнаест) дана , од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмане о начину испоштовања ове препоруке.	19 - Управа	Реализована	ДА	Дана 29.07.2015. године Институција омбудсмана запримила је изјашњење Министарства финансија, акт под бројем 07/1-05-017484-15 од 27.07.2015. године у којем је, између осталог, истакнуто да је дана 22.07.2015. године извршена уплата новчаних средстава на име више уплаћеног пореза на доходак пореском обвезнику Бачиновић Дини....
Ж-БЛ-05-267/15	П-179/15	<u>ЗАВОДУ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ</u> 1. Да поступи по Рјешењу Министарства рада и борачко-инвалидске заштите од 02.03.2015. године и подносиатељици жалбе призна право на пензијско и инвалидско осигурање до стицања услова за пензију; 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема ове Препоруке, обавијесте Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.	19 - Управа	Реализована	ДА	Институција омбудсмана је након проведене истраге издала Препоруку (П-179/15) Заводу за запошљавање Републике Српске, да Вам призна право на пензијско и инвалидско осигурање до стицања услова за пензију. Дана 06.10.2015. године, директор Завода доставио је допис у којем наводи да је пракса окружних судова да Завод нема обавезу да уплаћује стаж за период у којем је лице било у радном односу. Након послане ургенције, дана 23.11.2015. године, директор Завода доставио је допис у којем потврђује да Вам је признато право на пензијско и инвалидско осигурање у спорном периоду од 06 мјесеци и 02 дана, односно за недостајући стаж до стицања услова за пензију. Дана 16.11.2015. године, странка је потврдила да је добили рјешење Завода у своју корист.
Ж-СА-05-696/15	П-196/15	<u>ЈАВНОМ КОМУНАЛНОМ ПРЕДУЗЕЋУ "КОМУНАЛАЦ" д.о.о Хаџићи</u> 1. да хитно, а најкасније у року од десет (10) дана од дана пријема ове препоруке донесе рјешење по захтјеву за приступ информацијама подносиатеља жалбе од 21.08.2015. године, сукладно одредбама <i>Закона о слободи приступа информацијама у Федерацији Босне и Херцеговине</i> , 2. да се у року од петнаест (15) дана од дана пријема препоруке извијести Омбудсмане БиХ о извршењу ове Препоруке.	19 - Управа	Реализована	ДА	Дана 22.12.2015. године запримљено је изјашњење акт под бројем 03-5377-2/15 од 20.10.2015. године у којем је наведено да је ЈКП "Комуналац" д.о.о Хаџићи поступио по Препоруци Омбудсмана БиХ и дана 13.10.2015. године донесено је рјешење под бројем 05-2-5377-1/15 којим је жалитељу одобрен приступ траженим информацијама. Препорука под бројем П-196/15 испоштована, на начин да је надлежни јавни орган поступио по Захтјеву за приступ информацијама и донио рјешење.
Ж-СА-05-374/15	П-199/15	<u>МИНИСТАРСТВУ ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ</u> 1. да одмах по пријему ове успостави сурадњу са Институцијом омбудсмана на начин прописан <i>Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине</i> , како је то напријед наведено; 2. да у року од 15 (петнаест) дана , од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмане о начину испоштовања ове препоруке.	19 - Управа	Реализована	ДА	Дана 05.11.2015. године жалитељица је телефонским путем контактирала Институцију омбудсмана и обавијестила поступајућу правницу да је правилник измјењен у њену корист те се захвалила на ангажману Институције омбудсмана. Дана 10.11.2015. године Институција омбудсмана запримила је одговор Министарства под бројем 07.04/052-4496/15 од 22.10.2015. године којим Министарство обавјештава Институцију омбудсмана да је Измјенама и допунама Правилника о стручним профилима и звањима наставника, стручних сарадника и васпитача (Сл. гласник РС број: 76/15) прописано да наставу из наставног

						предмета Хемија може изводити и "дипломирани инжењер хемије".
Ж-ЛИ-05-236/15	П-251/15	Начелнику Општине Дрвар 1. да одмах подузме мјере ради успостављања сарадње са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, а како је то напријед наведено; 2. да најкасније у року од 10 дана , достави тражено изјашњење.	19 - Управа	Реализована	ДА	Службена забиљешка поступајућег правника да је дана, 12.01.2016. године, обавио телефонски разговор са председником ОВ Дрвар, који га је извјестио да је о овом проблем разговарао са начелником који је задужио секретара за достављање одговора омбудсманима. Одговор, општионски начелник а од 16.02.2016. у којем обавјештава да ће овај проблем покушати рјестити у 2016. години.
Ж-БЛ-05-420/15	П-276/15	Начелнику општине Теслић 1. Да у складу са својим мандатом и овлашћењима преиспита рад надлежних инспекцијских служби, а у вези управног поступка који се код општинских органа управе води изван законом прописаних рокова 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте. Командиру Полицијске станице Теслић 1. Да приликом будућих затјева у спровођењу административног извршења од стране надлежних општинских органа управе у Теслићу, по њиховом упућеном захтјеву, истима обавезно пружи одговарајућу асистенцију и помоћ прописану Законом о општем управном поступку 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.	19 - Управа	Реализована	ДА	Дана 25. 01. 2016. године, начелник општине доставио је акт број: 02-014-596/15, као одговор на поменућу препоруку у коме се наводе конкретне радње које су предузимане у предмету. Такође, дана 25. 01. 2016. године, командир Полицијске станице у Теслићу доставио је акт број: 11-1/01-290.5-1/6, као одговор на издату препоруку. Полазећи од наведеног, предмет по жалби се затвара у складу са чланом 35. став 1. тачка 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 104/11), а поменућа препорука сматра се испоштованом.

ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИ ЗОВАНА

Ж-СА-05-225/15	П-116/15	Градском комуналном инспектору 1. да проведе поступак надзора и провјери околности на које Омбудсмени у препоруци указују; Урбанистичко-грађевинском инспектору Општине Центар Сарајево 1. да с обзиром на нове чињенице на које жалитељица указује својим актом од 26.06.2014. године, понови инспекцијски надзор; Да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијесте Институцију омбудсмана о подузетим мјерама.	19 - Управа	Дјелимично реализована	ДА	Институција омбудсмана је актом урбанистичко-грађевинског инспектора Општине Центар број: 19-23-5481/13 од 17.06.2015. године, обавијештена да је управни поступак у конкретном предмету још увијек у току, те ће урбанистичко-грађевинска инспекторица поступити сходно другостепеном рјешењу Министарства просторног уређења и заштите околиша Кантона Сарајево по жалби на Закључак о ненадлежности овог органа. Градски комунални инспектор је у акту број: 09-23-2224-1/15 од 26.06.2015. године навео да је поступајући по препоруци Омбудсмана поновно извршио инспекцијски надзор дана 25.06.2015. године, те утврдио да је стање непромијењено, станари су потврдили своју сагласност за намјену дворишта, а тврдња жалитељице да двориште зграде користи 17 станара је нетачна с обзиром да су дворишта зграде између улаза бр. 1 и бр. 3 преграђена.
----------------	----------	---	-------------	------------------------	----	---

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

Ж-СА-05-1263/14	П-25/15	Општину Витез 1. да размотри потребу за подизмањем превентивних мјера усмјерених ка спријечавању настанка штете на имовини подносиоца жалбе. 2. Позива се напријед наведени да обавијести Институцију омбудсмана о реализацији ове препоруке у року од 30 дана од дана пријема.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Дана 09.03.2015. године Институција омбудсмана запримила је одговор Општине Витез под бројем: 01-1-23-6-3294/14 од дана 05.03.2015. године у којем је између осталог наведено: "Да би општина Витез ангажовала потребну механизацију и људство, те обезбједила потребни материјал морало би се провести процедура јавне набавке у складу са одредбама Закона о јавним набавкама. С тим у вези, обавјештавамо вас да је општина Витез већ донијела годишњи план јавних набавки, те исти објавила на интернет страници у законом предвиђеном року, без предвиђене
-----------------	---------	--	-------------	-------------------	----	--

						ставке по овом основу." Опћина Витез је исто тако навела све прекршајне поступке које је иницирала због бесправне градње, те истакнула. "Из горе изложеног видљиво је да опћина Витез предузела све законом прописане радње и поступке."
Ж-СА-05-954/13	П-91/15	<u>Опћина Центар Сарајево, Кабинет Опћинског начелника - инспекција.</u> 1. да у складу са својим законским овлаштењима, без одлагања подузме неопходне мјере и активности у циљу извршења Рјешења, број: 19-23-5633/10 од дана 25.06.2013. године и Закључка о дозволи извршења, број: 19-23-5633/10 дана 07.07.2014. године; 2. да најкасније у року од 30 (тридесет) дана од дана пријема ове Препоруке обавијести Институцију омбудсмена о начину реализирања ове препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Обавијест Општине Центар од 28.05.2015. године у којој наводе да поступају у складу са препоруком, те да подузимају мјере у циљу спровођења исте.
Ж-БЛ-05-320/15	П-172/15	<u>РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО ПРАВНЕ ОДНОСЕ РС</u> 1. Да одмах подузму додатне напоре како би се окончао управни поступак по приједлогу Републике Српске за потпуну експропријацију непокретности у КО Горњи Друговићи у сврху изградње ауто пута Бањалука-Добој, уз уважавање мишљење Омбудсмена посебно у дијелу да у већој мјери обезбиједи правну сигурност подносиоца жалбе и да спријече евентуалну повреду његовог права на мирно уживање имовине из члана 1. Протокола број 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода; 2. Да Омбудсмене обавијесте о учинцима Препоруке, писменим путем у року од 30 дана од дана пријема ове Препоруке, на адресу Академика Јована Сурутке број 13, Бањалука; 3. О Препоруци и мишљењу Омбудсмена упознаје се и надлежно ЈП „Аутопутеви Републике Српске“;	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	07.10.2015. године, одговор од Републичке управе за геодетске и имовинско-послове Бања Лука, у којем наводе своја поступања, моле за разумјевање због дужине трајања поступка. 09.10.2015. одговор Републичке управе за геодетске и имовинско-послове Подручна јединица Лакташи, обавјештавају да је расправа одржана 07.10.2015. године и достављају извод из геотехничког пројекта за изградњу аутопута Бања Лука – Добој. 16.10.2015. одговор од Републичке управе за геодетске и имовинско-послове Бања Лука, у којем обавјештавају да су поступили по П-172/15 те нас о томе обавјестили 07.10.2015. године. 03.12.2015. године, одговор од Републичке управе за геодетске и имовинско-послове Бања Лука, у које обавјештавају и достављају документе везане за поступак експропријације некретнина у власништву странке. Странка није задовољна наведеним одговорима, због одбијања једног дијела његовог захтјева, те је адвокат најавио жалбу. Сљедеће обраћање директору Управе.
Ж-БЛ-05-838/13	П-219/15	<u>Министарству за избјеглице и расељена лица Републике Српске, Одсек Требиње и Министарству унутрашњих послова Републике Српске</u> 1. Да предузму све мјере и радње из своје надлежности како би се Рјешење Министарства за избјеглице и расељена лица РС, Одсек Требиње број: 18.05/2-П182/13 од 27.05.2013. године одмах извршило. 2. Да у року од 15 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Одговор Министарства за избјеглице и расељена лица Републике Српске, да нису у могућности да дати обавијест о начину реализације препоруке јер је дошло до нове организације у Министарству. Одговор Министарства за избјеглице и расељена лица, од 18.02.2016. године са обавјештењем да су прузели дио документације Одсек Требиње.
Ж-БЛ-05-367/15	П-222/15	<u>Влади Унско-санског Кантона</u> 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузме све мјере како би се размотрила могућност измјене економског кода, односно повећања новчаног износа предвиђеног за наведени економски код а све у циљу извршења рјешења о извршењу Опћинског суда у Бихаћу број: 17 О И 042951 12 И од 04.09.2012. године 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Одговор Министарства финансија Унско-Санског кантона од 30.10.2015. године, гдје наводе да тренутно не могу рећи када ће доћи до извршења повјерилаца те да све зависи од више фактора, како што је буџет и сл.. Одговор Скупштине Унско-санског кантона од 08.02.2016. године гдје изражавају размијевање али и наводе да се мора поступати у складу са законом и редосљедом.

Ж-СА-05-169/15	П-233/15	<p><u>Опћинском начелнику и урбанистичко-грађевинском инспектору Опћине Бугојно</u></p> <p>1. Да без даљег одлагања осигурају спровођење рјешења о уклањању број: 07-23-00952-11 од 13.09.2012. године, закључка о дозволи извршења број: 07-23-00952-11 од 15.01.2013. године, те закључка о дозволи извршења принудним путем број: 07-23-00952-11 од 18.03.2013. године.</p> <p>2. Да предузму неопходне мјере у циљу извршења и других извршних рјешења о уклањању бесправно изграђених објеката у Општини Бугојно.</p> <p>3. Да у року од 30 дана доставе повратну информацију о provedби дате препоруке.</p>	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Достављен одговор Општине Бугојно, 02.12.2015. године, у којем су навели своја поступања, те се чека набавка услуга и радова за отклањање бесправно изграђених објеката.
Ж-БР-05-156/15	П-264/15	<p><u>ЈУ Центру за социјални рад Модрича</u></p> <p>1. да ЈУ Центар за социјални рад Модрича, у оквиру своје надлежности, подзме све неопходне радње у циљу одржавања особних односа и осигурања непосредних контаката малодобног дјетета са мајком;</p> <p>2. да у свим активностима подузетим у спорном односу између странака имају у виду да најбољи интерес дјетета мора бити приоритет;</p> <p>3. да у року од тридесет дана од дана пријема препоруке обавијесте Омбудсмене о начину испоштовања препоруке.</p>	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	<p>Дана 27.01.2016. године Институција омбудсмана запримила је одговор општине Модрича Јавне установе Центра за социјални рад Модрича број 01/2-544-7/13-15 од 22.01.2016. године у којем се наводи“ „ ЈУ Центар за социјални рад Модрича у извјештајном периоду имао активну улогу у пружању подршке мајци при одржавању личних односа са млдб. сином. Од пријема Ваше препоруке до данашњег дана, мајка је према нашим сазнањима и обавјештењима која смо добили од стране исте, једном долазила по дијете и то 15.01.2016. године, када је на преузимању присуствовао радник ЈУ Центра за социјални рад. Такође, мајка је несметано одржавала личне односе са млдб. дјететом у децембру, новембру, а за октобар је писменим путем обавијестила овај Орган да ће по дијете доћи 16.11.2015. године, не напомињући припадајући долазак 16.10.2015. године. При сваком доласку јој је пружена подршка при преузимању млдб. дјетета и у свим службеним забиљешкама радника овог Органа наводи се да није било проблема, те да је сусрет протекао у ведром и емотивном расположењу. Што се тиче телефонских контаката мајке са млдб. дјететом, стручни радници овог Органа су обављали разговоре са млдб. дјетета оцем , који истиче да мајка млдб. дјетене позива, без обзира на договорен термин. Чињенице око одржавања ових контаката је веома тешко доказати, тако да овај Орган не може заузети став и пружити неопходну подршку. Сматрамо да терет доказивања ових навода припада странци која тврди супротно, што су у овом случају оба родитеља. ЈУ Центар за социјални рад је у више наврата указивао на потребу континуитета и штетност оваквог понашања родитеља за психофизички развој дјетета, те да родитељима најбољи интерес дјетета треба бити приоритет.“ Обзиром на напријед наведено, да након издавања препоруке П-264/15 Јавна установа Центар за социјални рад Модрича поступа по препоруци, Омбудсмани Босне и Херцеговине у складу са чланком 35. ставак 1. точка 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права БиХ, затварају предмет број: Ж-БР-05-156/15.</p>
Ж-СА-05-1034/13	П-265/15	<p><u>Влади Кантона Сарајево</u></p> <p>1. да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине;</p> <p>2. да одмах, а најкасније у року од 7 (седам) дана, доставе акте и изјашњења на акт Институције од 15.10.2015. године ;</p> <p>3. да у року од 7 (седам) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Институцију омбудсмана за</p>	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	У достављеном одговору Владе КС од 16.11.2015. године, Институцији омбудсмана је прослијеђен акт упућен Министарству правде и управе, а у коме се наводи слиједеће: Комисија за обраду предмета у другостепеном управном поступку водила је другостепени поступак и припремала приједлог аката за Владу КС, али да је у међувремену разрјешена. Актом Владе КС бр.02-05-31600-29.3.1/15 од 17.12.2015. године прослијеђен је закључак којим се прихвата изјашњење Министарства правде КС које се са пратећом документацијом доставља и Институцији омбудсмана БиХ.

		људска права БиХ о начину реализације ове препоруке.				Увидом у достављену документацију утврђује се да је Влада КС по захтјеву Коштро Џемиле закључком бр.05-23-1464/13 од 10.04.2014. године одбацила захтјев за поништење по праву надзора рјешења Владе КС бр. 02-23-1464/13 од 27.06.2013. године, а закључак је 18.04.2014. године уручен пуномоћнику жалитељице лично, како произилази из копије повратнице, која је достављена у спис.
Ж-СА-05-767/15	П-290/15	<u>Министру просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево</u> 1. Да се у року од 15 дана од дана пријема препоруке , подуму мјере како би се поступак одређивања принудног представника етажних власника у улици Првомајска 47, вратио у законске оквири, уз досљедну примјену законских и подзаконских одредби којима је прописан начин и услови одређивања принудног представника етажних власника; 2. Да се у року не дужем од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институција омбудсмена за људска права БиХ о реализацији Препоруке	19 - Управа	Остварена сарадња	ДА	Дана 22.01.2016. године запримљено је изјашњење Министарства просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево број: 05/03-23-28433-1/14 од 13.01.2016. године у којем се наводи да је након разматрања навода из препоруке утврђено да је дана 18.09.2014. године у Службеним наовинама објављена нова Листа кандидата који могу обављати послове представника етажних власника. Дакле, иста је била важећа у тренутку доношења предметног рјешења. Увидом у Листу кандидата утврђено је да се изабрани принудни етажни власник налазио на Листи кандидата. Сходно наведеном, Омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине одлучили су да се у складу са чланом 35. Правила поступка Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине овом одлуком предмет затвори.

НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА

Ж-СА-05-1081/14	П-10/15	<u>Опћина Нови Град Сарајево, Служба за привреду, финансије и инспекцијске послове,</u> 1. Да у складу са својим законским овлашћењима, без одлагања подуму неопходне мјере и активности у циљу извршења Рјешења, број: 03-23-2873/14 ГБ од дана 15.04.2014. године; 2. Да најкасније у року од 30 (тридесет) дана од дана пријема ове Препоруке обавијести Институцију омбудсмена о начину реализирања ове препоруке.	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Дана 03.03.2015. године достављено је изјашњење о реализацији Препоруке, акт број: 03-23-2873/ГБ-ВБ од дана 25.02.2015. године, у којем се, између осталог, наводи да је урбанистичко-грађевински инспектор, по пријему Препоруке извршио провјеру у службеној евиденцији Службе за урбанизам, имовинско-правне, геодетске послове и катастар некретнина, те је констатовано да се у наведеној служби води поступак под бројем: 04-23-3375/14 КХ на име инвеститора Куртовић Мустафа. Увидом у предмет констатовано је да је у наведеном поступку донесен Закључак број: 04-23-3375/14 КХ од дана 01.08.2014. године, којим се дозвољава поврат у пређашње стање, те ће се поступак по предметном захтјеву даље водити као захтјев за издавање накнадне урбанистичке сагласности – легализација.
Ж-БЛ-05-764/14	П-12/15	<u>Град Бањалука</u> 1. Да поново размотре захтјев подносиоца жалбе за помоћ у санацији „спорног“ објекта, уважавајући мишљење Омбудсмена изнесено у Препоруци 2. Да у року од 30 дана обавијесте Омбудсмене о мјерама подузетим поводом Препоруке, писменим путем на адресу Равногорска број 18, Бањалука	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Град Бањалука, након издавања Препоруке, јесте поново размотрио захтјев и предмет подносиоца жалбе, али остају прије раније истакнутим наводима. Уважавајући чињеницу да Генерални секретаријат Владе Републике Српске обавља стручне и друге послове за Фонд солидарности РС, Омбудсмени су оцијенили да би било значајно да и ово тијело размотри све релевантне чињенице у конкретном предмету како би се провјерило да ли постоји могућност да се удовољи захтјеву подносиоца жалбе. Актом број 04.ФС/414-291/15 од 11.06.2015. године, Фонд солидарности обавјештава Омбудсмене да за подносиоца жалбе нема унесених података о штети у Јединственом регистру штета од поплава у 2014. години у Републици Српској. За странку постоји унесена штета у Регистар, али се из уноса види да лице није живјело у оштећеном објекту у вријеме поплава, те сходно томе, не остварује право на додјелу ваучера.
Ж-БЛ-05-830/14	П-21/15	<u>Директору Управе за индиректно опорезивање БиХ</u> 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања, из оквира своје надлежности и овлашћења одлучи у	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Одговорна страна доставила је дана 05. 02. 2015. године обавјештење да је дана 31. 12. 2014. године да је донијела одговарајуће рјешење.

		предметној управној ствари и донесе одговарајући управни акт 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.				
Ж-БЛ-05-772/14	П-22/15	<u>Граду Бањалуци</u> 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања предузме све неопходне радње и мјере из оквира својих надлежности и овлашћења те да започети поступак настави, не чекајући одлуку Врховног суда РС, јер захтјев за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда Бањалука не спречава његово извршење, а очигледно је да подносиатељица жалбе све вријеме током вођења поступка трпи штету 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Дана 10. 02. 2015. године, одговорна страна доставила је одговор на поменути препоруку у којој се наводе разлози усљед којих иста не може бити испоштована, позивајући се на пресуду Врховног суда Републике Српске број: 11 0 У 008053 13 Увп, од дана 24. 12. 2014. године. Поменута препорука свакако ће се евидентирати као неиспоштована и као таква споменути у Годишњем извјештају Институције.
Ж-БР-05-376/13	П-79/15	<u>Служби за подузетништво, локални развој и финансије и Урбанистичко грађевинском инспектору Општине Грачаница</u> 1. да без одлагања подуму све неопходне радње како би се осигурало извршење Рјешење број:05-23-03206-2011 од 11.08.2011. године. 2. да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијесте Институцију Омбудсмана за људска права БиХ о предузетим мјерама на извршењу Препоруке.	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Дана 28.04.2015. године запримљен је одговор општине Грачанице, Службе за подузетништво, локални развој и финансије број 05-23-03206-2011, веза са 05-23-03755-2014, 05-23-01267-2014, 05-23-00025 од 21.04.2015. године гдје наводе да је у План набавки за 2015. Годину Општина Грачаница уврштена су средства за извршење рјешења ове инспекције, а реализација избора најповољнијег извођача путем јавне набавке за 2015. Годину, упућена је у процедуру. По окончању наведене процедуре, ова Служба ће поступити по издатом Закључку од 11.7.2013. године.
Ж-СА-04-1127/14, Ж-СА-05-1331/14	П-87/15	<u>Парламенту Федерације БиХ</u> 1. да приоритено подуму мјере ради што скоријег усвајања Закона о допунама Закона о расељеним лицима и повратницима у Федерацији Босне и Херцеговине и избјеглицима из Босне и Херцеговине; <u>Скупштини Кантона Сарајево</u> 1. да приоритено подуму мјере ради што скоријег усвајања Закона о допунама Закона о расељеним лицима – прогнаницима и избјеглицима – повратницима у Кантону Сарајево; Да сви надлежни органи искоординирају активности и рад на рјешавању конкретних проблема, да приступе системском ријешавању ове проблематике: да се провјере евиденције о броју расељених лица по општинама у Кантону Сарајево и да се сачини план и одреди рок за трајно стаменебно збрињавање расељених лица у Кантону Сарајево; Да насловљени органи Институцију омбудсмана извјесте о реализацији ове препоруке у року од 60 дана од дана пријема исте.	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Институција омбудсмана је у вези са препоруком П-87/15, од 26.03.2015. године запримила одговор Министарства за рад, социјалну политику, расељена лица и избјеглице Кантона Сарајево, акт број 13-05-36-425/15, од 02.06.2015. године, а у којем се између осталог наводи да је Федералном министарству расељених особа и избјеглица упућен акт број 13-05-36-428/15, од 11.04.2015. године којим се траже информације о подузетим активностима на усвајању Закона о допунама Закона о расељеним лицима и повратницима у ФБиХ и избјеглицима из БиХ, али да је изостао одговор. Обзиром на претходно наведени одговор, као и на чињеницу да од Федералног министарства расељених особа и избјеглица никада није запримљена повратна информација на препоруку П-87/15, од 26.03.2015. године, Институција омбудсмана је Федералном министарству расељених особа и избјеглица упутила ургенцију од 30.06.2015. године, ради достављања повратне информације, која до данас није запримљена. Институција омбудсмана је дана 03.12.2015. године запримила акт број 01-10-1458/15, од 24.11.2015. године из Уреда премијера ФБиХ, којим се по налогу премијера од Федералног министарства расељених особа и избјеглица тражи читавање везано за реализацију препоруке Институције омбудсмана П-87/15, од 26.03.2015. године. Препорука не може сматрати реализираном, ради чега је обавјештен и непосредно виши орган, односно премијер Владе ФБиХ, те да ће Институција омбудсмана искористити могућност спомињања овог предмета у годишњем извјештају.
Ж-БЛ-05-107/15	П-98/15	<u>Урбанистичко-грађевинској инспекцији Града Бањалука</u> 1. Да по пријему ове препоруке, без одлагања настави са започетим управним поступком и	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Дана 22. 06. 2015. године одговорна страна доставила је одговор на поменути препоруку наводећи да је иста у супротности са чланом 168. Закона о уређењу простора и грађењу ("Службени гласник РС" 40/13).

		<p>нелегално постављени објекат уклони</p> <p>2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.</p>				<p>Са садржином препоруке, Институција је упознала и главног републичког урбанистичко-грађевинског инспектора. Одговор на упућени акт стигао је дана 17. 07. 2015. године и у истом се наводи да је Законом о уређењу простора и грађењу и Законом о инспекцијама у Републици Српској ("Службени гласник РС" 74/10, 109/12, 117/12), прописано да инспекцијски надзор над спровођењем ових закона врши Инспекторат РС путем урбанистичко-грађевинских инспектора, односно јединице локалне самоуправе путем градских/општинских урбанистичко-грађевинских инспектора, свако у оквиру својих надлежности, те даје у конкретном случају ријеч о искључивој надлежности Урбанистичко грађевинске инспекције града Бањалука.</p>
Ж-БЛ-05-102/15	П-149/15	<p><u>Опћини Босански Петровац</u></p> <p>1. Да одмах по пријему ове препоруке предузме све мјере како би се размотрила могућност измјене економског кода 614817 Нацрта Буџета опћине Босански Петровац, односно повећања новчаног износа предвиђеног за наведени економски код а све у циљу извршења пресуде Опћинског суда у Бихаћу број: 17 0 Пс 028022 11 Пс од 23.02.2012. године</p> <p>2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.</p>	19 - Управа	Није реализирана	ДА	<p>Институција је дана 30.06.2015. године издала Препоруку опћини Босански Петровац да предузме све мјере како би се размотрила могућност измјене економског кода 614817 Нацрта Буџета опћине Босански Петровац, односно повећања новчаног износа предвиђеног за наведени економски код а све у циљу извршења горе наведене пресуде.</p> <p>Опћина Босански Петровац је дана 04.12.2015. године доставила одговор у којем се наводи да се „начелник опћине, у циљу разматрања могућности повећања новчаног износа на име извршења правомоћних судских одлука, обратио Опћинском вијећу са приједлогом да се у Буџету за 2016. годину обезбједи новчани износ од 250.000,00 КМ на име судских извршења. Опћинско вијеће је размотрило овај приједлог и на 34. Сједници Опћинског вијећа је донесен закључак којим је одбијена иницијатива опћинског начелника уз образложење да новчани износ потребан за извршење судских пресуда за наредну буџетску годину мора бити планиран у складу са објективним могућностима Опћине Босански Петровац уз уважавање свих других социјалних потреба и потребу обезбјеђења новчаних средстава за остале капиталне развојне пројекте.“</p> <p>Како препорука Институције није испоштована, а предузето је све из надлежности Институције, омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине су одлучили, да у смислу члана 35. Правила за функционисање Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине", број: 104/11) затворе предмет који се води по жалби предузећа Тимал д.о.о. а именовани се може поново обратити Институцији уколико се појаве нове чињенице или околности у његовом предмету.</p> <p>Такође, Институција ће о непоштовању препоруке обавијестити надлежни виши орган</p>
Ж-СА-05-1108/14	П-153/15	<p><u>Уреду за разматрање жалби при Агенцији за јавне набавке БиХ и Парламентарној скупштини БиХ</u></p> <p>1. Да се у што краћем року уреди и питање разматрања жалби у поступку јавних набавки који се проводи у складу са Законом о јавним набавкама БиХ, а које су запримљене у периоду од 19.11.2013. године до 24.06.2014. године, а у циљу једнаког третмана свих подносиоца жалби који су се обратили Уреду за разматрање жалби;</p> <p>2. Да се обавијестити Институција омбудсмена о мјерама подузетим у циљу реализације ове препоруке.</p>	19 - Управа	Није реализирана	ДА	<p>Дана 16.10.2015. године запримљен је акт Агенције за јавне набавке БиХ под бројем: 02-02-1-2175-5/15 од 05.10.2015. године у којем је описан проблем који је настао у вези са спорним жалбама, али је указано и да је 27.11.2014. године ступио на снагу нови Закон о јавним набавкама БиХ, те да: „Агенција за јавне набавке нема надлежност, односно није у могућности да предузме било какве активности у погледу уређења питања разматрања жалби у поступцима јавних набавки које су се проводиле у складу са Законом о јавним набавкама БиХ, а које су запримљене у периоду од 19.11.2013. године до 25.06.2014. године...јер је исти престао да важи“</p> <p>Из наведеног јасно произлази да препорука није испоштована, због чега је дана 22.12.2015. године информисано Вијеће министара БиХ, као непосредно виши орган. Такођер, жалитеља информисамо да ће предметни случај бити уврштен у Годишњи извјештај о раду Институције омбудсмена за 2015. годину.</p>

Ж-БР-05-138/15	П-162/15	<u>ВЛАДИ БРЧКО ДИСТРИКТА БИХ</u> <u>-Градоначелнику-Апелационој</u> <u>повјеренству/комисији Брчко дистрикта БиХ</u> 1. Да без одлагања поступи по Пресуди Основног суда Брчко дистрикта БиХ број: 96 0 У 080733 14 У од 10.06.2015. године; 2. Да у року од 30 дана, обавијести Институцију Омбудсмана БиХ о подизимању мјера на реализацији ове препоруке.	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Препорука није реализирана, наводе да пресуда није правоснажна те да не могу поступити по истој.
Ж-ЛИ-05-131/15	П-166/15	<u>Министру Федералног министарства</u> <u>пољопривреде, водопривреде и шумарства</u> 1. да одмах подузме адекватне мјере и радње ради успоставе сурадње Федералног министарства, пољопривреде, водопривреде и шумарства, са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, а како је то напријед наведено; 2. да најкасније у року од 10 дана , достави тражено изјашњење	19 - Управа	Није реализирана	НЕ	Није заprimљен одговор у остављеном року, послана ургенција.
Ж-СА-05-797/14	П-200/15	<u>ОДЈЕЛУ ЗА УРБАНИЗАМ И ГРАЂЕЊЕ ГРАДА</u> <u>МОСТАРА</u> 1. да одмах по пријему исте успостави сурадњу са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, како је то напријед наведено; 2. да у року од 15 (петнаест) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмана о начину испоштовања ове препоруке.	19 - Управа	Није реализирана	НЕ	Изјашњење на Препоруку П-200/15 није заprimљено до дана 02.12.2015. године, када је Институција омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине упутила је Градском вијећу Града Мостара Обавијест о неиспоштвању Препоруке П-200/15 у којем је истакнуто да је Институција омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине установљена, између осталог, у циљу промовирања добре управе и владавине права. Омбудсмани Босне и Херцеговине указали су Градском вијећу Града Мостара на чињеницу да су тијела у поступку дужни поступати на начин како је то прописано Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, као и на то да је за успјешно функционисање Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине од посебног је значаја изградња добрих односа између органа власти и Омбудсмана Босне и Херцеговине, а то подразумева и подршку да се препоруке Омбудсмана Босне и Херцеговине прихвате и испоштују на свим нивоима власти, без икаквог увјетовања. Истим актом Градско вијеће Града Мостара позвано је да у року од петнаест (15) дана од дана пријема акта достави информацију које мјере и активности намјерава подузети како би се Препорука број П-200/15 прихватила и испоштовала. Одговор Градског вијећа Града Мостара није заprimљен до данас.
Ж-БЛ-05-246/15	П-217/15	<u>Начелнику Одјељења за просторно уређење</u> <u>општине Лакташи</u> 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања, из оквира својих надлежности и овлашћења предузме све неопходне радње и мјере како би се наведени поступак окончао. 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте	19 - Управа	Није реализирана	ДА	Одговорна страна тражени одговор доставила је дана 05. 11. 2015. године. У истом се наводе разлози услед којих исти поменути препоруку нису испоштовали у року који им је самом препоруком одређен. Између осталог, исти наводе да су од Министарства за просторно уређење, грађевинаство и екологију Републике Српске (у даљем тексту: Министарство), тражили додатно мишљење у вези са плаћањем разлике накнаде за легализацију објекта у обвезницама Републике Српске издатим за материјалну и нематеријалну штету. Даље указују да им је Министарство првобитно дало уштено објашњење, без објашњења за конкретну ситуацију, тако да је за њих и даље спорно питање примјене члана 164. Закона о уређењу простора и грађењу ("Службени гласник РС" 40/13), и члана 5. став 1. Уредбе о условима, начину обрачуна и плаћању накнаде за легализацију објеката ("Службени гласник РС" 97/13), те да ће након достављеног додатног мишљења од стране Министарства, поступити по издатој препоруци. Имајући у виду чињеницу да одговорна страна у остављеном року није испоштовала издату

						<p>препоруку, у складу са овлашћењима из члана 32. став 2. Закона о омбудсману за људска права БиХ ("Службени гласник БиХ" 32/00, 19/02, 35/04, 32/06), Институција је са садржином издате препоруке упознала непосредно виши орган, односно Министарство.</p> <p>Министарство је дана 07. 12. 2015. године обавијестило Институцију да је дана 03. 12. 2015. године поступило по поновном захтјеву Одјељења број: 05-361-159/14, од дана 20. 10. 2015. године, доставивши копију акта број: 15.03-052-3658/15, а који је упућен Одјељењу.</p> <p>Између осталог, Министарство у истом наводи да не могу давати упутства у погледу начина поступања органа по конкретним захтјевима, јер је у складу са одредбама Закона о уређењу простора и грађењу, другостепени орган у поступку легализације.</p>
Ж-БЛ-05-311/15	П-236/15	<p><u>МИНИСТАРСТВУ ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ,</u> <u>МИНСИТАРСВУ ЗДРАВЉА И</u> <u>ФАРМАЦЕУТСКОЈ КОМОРИ РЕПУБЛИКЕ</u> <u>СРПСКЕ</u></p> <p>1. Да предузму мјере из своје надлежности у циљу преиспитивања оправданости увођења додатног испита за магистре фармације и медицинске биохемије од стране Скупштине фармaceutске коморе</p> <p>2. Да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију омбудсмана о подузетим мјерама на реализацији препоруке.</p>	19 - Управа	Није реализирана	ДА	<p>Дана, 19.11.2015. године Министарство здравља је доставило одговор Институцији у којем се наводи да „није надлежно у наведеном предмету и да не може утицати на поступање Фармaceutске коморе у вези додатне провере знања магистара фармације и медицинске биохемије“</p> <p>Фармaceutска комора је дана 02.12.2015. године доставила одговор у којем се наводи да је „комора вишеструко преиспитала постојање потребе увођења наведеног испита. У њиховој струци уочени су бројни недостаци, прије свега, нестручност и непостојање свијести о о последици коју нестручност може имати за пацијента и за самог фармaceutа. Даље, сматрају да је непосредно пружање здравствених услуга посебно осјетљив посао у оквиру здравствене струке за који је потребна посебна оспособљеност због чега је потребна провера таквог здравственог радника што се доказује лиценцом надлежне Здравствене коморе, на што је комора овлашћена посебним законом.“</p>
Ж-БР-05-218/14	П-263/15	<p><u>Кантоналној управи за инспекцијске послове</u> <u>Тузланског кантона</u></p> <p>1. да надлежни Инспекторат, без предходних најава, континуирано врши надзор над радом пилане „Рамфеј“ д.о.о. у Доњим Вуковима, опћина Калесија;</p> <p>2. да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију Омбудсмана за људска права БиХ о подузетим мјерама на извршењу Препоруке</p>	19 - Управа	Није реализирана	ДА	<p>Достављене Обавијест о извршеном инспекцијском надзору од 14.12.2015. године од стране Кантоналне управе за инспекцијске послове и Извјештај о извршеном инспекцијском надзору од 08.02.2016. године.</p>

НЕМА ОДГОВОРА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР
Ж-БЛ-05-611/14	П-15/15	<p><u>Начелнику опћине Нови Град Сарајево:</u></p> <p>1. Да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено;</p> <p>2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмана о начину испоштовања ове препоруке.</p>	19 - Управа	Нема одговора	НЕ
Ж-ЛИ-05-138/14	П-30/15	<p><u>Начелнику Опћине Дрвар</u></p> <p>1. да одмах подузме мјере ради успостављања сарадње са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, а како је то напријед наведено;</p> <p>2. да најкасније у року од 10 дана, достави тражено изјашњење.</p>	19 - Управа	Нема одговора	НЕ
Ж-БЛ-05-832/14	П-53/15	<p><u>Републичкој управи за геодетске и имовинско-правне послове РС и Одбору државне управе за жалбе</u></p>	19 - Управа	Нема одговора	НЕ

		1. Да се у будућим сличним предметима придржава мишљења изнесеног у препоруци Институције омбудсмена БиХ те да поступа у интерсу подносиоца жалбе, односно да поступи по упуту другостепеног органа. У супротном да другостепени орган мериторно ријеши управну ствар			
Ж-СА-05-1352/14	П-105/15	<u>Град Тузла</u> 1. да размотри измјену Одлуке о условима, држању и начину поступања са домаћим животињама, кућним љубимцима и незбринутим животињама на начин да се отклоне одредбе које стављају у неравноправан положај друге ветеринарске станице. 2. да достави Институцији омбудсмена информацију о реализацији ове препоруке у року од 60 дана од дана пријема.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-05-1119/13, Ж-СА-05-634/15	П-190/15	<u>Општина Хаџићи</u> 1. Да подзме неопходне мјере којим ће отклонити штетне последице повреде члана 8. Европске Конвенције за заштиту људских права и основних слобода узроковане доношењем одобрења за рад странке у насељу Сивице у тарчину; 2. Да осигура да подносиоцу жалбе уживају права на имовину на начин и на принципи људског достојанства; 3. Да преиспита одобрење дато странци а посебно, да се узму у обзир горе наведене чињенице, посебно чињеница урбаног насељеног подручја с обзиром на евидентно кршење закона и права грађана, те обавезу Општине да свим грађанима осигура уживање својих права; 4. Да се у циљу успостављања система контроле извора буке, прије издавања дозвола за рад, стриктно поштује процедура при овјеравању или издавању увјерења о усаглашености извора буке са прописаним граничним вриједностима емисије буке, односно осигура да бука буде на таквом нивоу да не угрожава здравље људи, да обезбјеђује мир и услове за одмор и рад; да се у поступку издавања употребне дозволе, као и одобрења за обављање дјелатности, обавезно прибави мишљење о примијењеним мјерама заштите од буке, које по потреби могу бити и техничке мјере извођењем одговарајуће звучне изолације објеката у којима су лоцирани извори буке, као и мјере акустичне заштите на мјестима могућег настајања буке и путевима ширења буке. 5. да у року од 30 дана достави повратну информацију о provedби дате препоруке Институцији омбудсм	19 - Управа	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-05-1024/14	П-203/15	<u>Одјелу за урбанизам и грађење и Одјелу за финансије и некретнине Градске управе Града Мостара</u> 1. да одмах по пријему препоруке успоставе сарадњу са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, а како је то напријед наведено; 2. да Одјел за урбанизам и грађење и Одјел за финансије и некретнине Градске управе Града Мостара, најкасније у року од 10 (десет) дана, доставе тражене информације.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ
Ж-БЛ-05-208/15	П-214/15	<u>Општини Шамац</u> 1. Да одмах по пријему ове Препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; 2. Да у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмана о начину испоштовања ове препоруке. Примјерак Препоруке се доставља и Министарству управе и локалне самоуправе Републике Српске, на знање и информацију.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-05-39/14	П-266/15	<u>Влади ФБиХ</u> 1. Да успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине; 2. да одмах, а најкасније у року од 7 (седам) дана, доставе акте и изјашњења на акт Институције од 14.10.2015. године ; 3. да у року од 7 (седам) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Институцију омбудсмана за људска права БиХ о начину реализације ове препоруке.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ
Ж-МО-05-167/15	П-271/15	<u>Градначелнику Града Мостара</u> 1. Да поништи незаконито рјешење број: УПИ-08/3-25-9450/13 од 30.04.2015. године о стварној, мјесној надлежности имајући у виду чланак 78. Закона о грађењу ХНК, 2. Да најкасније у року од 10 (десет) дана, доставите Институцији омбудсмана информације о реализацији ове препоруке.	19 - Управа	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-05-924/15	П-274/15	<u>Општини Источно Ново Сарајево</u> 1. Да у складу са својим могућностима размотри извршење нереализираних активности из „Омладинске политике општине Источно Ново Сарајево за период 2008-2012. година”;	19 - Управа	Нема одговора	НЕ

		2. Да ревидира "Омладинску политику општине Источно Ново Сарајево за период 2014-2018. година" у сарадњи са Комисијом за младе; 3. Да у року од 30 дана достави повратну информацију о provedби дате препоруке Институцији омбудсмена за људска права БиХ.			
--	--	---	--	--	--

УКУПНО – 19-УПРАВА

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
48	50	13	1	9	15	10

21 – КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ

РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БЛ-04-778/14	П-62/15	<u>Одјељењу комуналне полиције</u> 1. Да у што краћем року покрене поступак ради утврђивања чињернице, да ли је овај угоститељски објекат смјештен у стамбено пословном објекту колективног или индивидуалног становања, те да у складу са наведеним приликом контроле објекта примјени важеће законске прописе. 2. Да у року од 60 (шесдесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке.	21 - Комуналне услуге	Реализована	ДА	С тим у вези Институцији је достављен одговор на препоруку, број: 08-371-сл/2015 од 19. 05. 2015. у којем су наведене, мјере и радње које је овај орган предузео с циљем поступања по упућеној препоруци.
Ж-БЛ-04-773/14	П-115/15	<u>Градоначелнику Приједора:</u> 1. Да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмена, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину испоштовања ове препоруке.	21 - Комуналне услуге	Реализована	ДА	Институцији је достављен одговор на препоруку, број: 02-370-54/14 од 09. 06. 2015. године у којем су наведене све мјере и радње које је Град Приједор предузео у предмету подносиоца жалбе, између осталог и да је одржао 20-ак састанака са представником наведене групе и грађанима, као и да је овој групи грађана одобрена новчана помоћ на име плаћања трошкова изјављене ревизије.

ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БР-04-18/13	П-78/15	<u>Брчко дистрикту БиХ и ЈП „Комунално Брчко“ ДОО</u> 1. да у разумном року омогући право на неометано уживање имовине жалиетљу , тако што ће се породици Шувалић обезбиједити правично обештећење у складу са важећим законским нормама, односно, у најкраћем року приступити хитном измијештању трансформаторске станице на другу локацију гдје је умањено штетно дјеловање за здравље људи. 2.да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију Омбудсмана за људска права БиХ о предузетим мјерама на извршењу Препоруке.	21 - Комуналне услуге	Дјелимично реализована	ДА	Дана 01.06.2015. године запримљен је акт ЈП “Комунално Брчко” д.о.о. Брчко дистрикта БиХ број предмета 02.01-03697/15, број акта 03-39-АдминеЕ-003 од 28.05.2015. године, у којем наводе да су показали спремност и добру вољу у трагању за рјешењем, али због постојећег законодавно правног оквира нису били у могућности ријешити исто, те између осталог наводе “ЈП “Комунално Брчко” д.о.о. ће и даље трагати за рјешењем проблематике , уважавајући Препоруку омбудсмана за људска права БиХ, и у складу са својим надлежностима и овлашћењима.” Дана 30.07.2015. године запримљен је и одговор Уреда Градоначелника Брчко дистрикта БиХ, Инспектората број предмета 22-000740/15, број акта 01.6-0309СГ-02/15 од 20.07.2015. године у којем се наводи “ Како сте већ обавијештени дописом електроенергетске инспекције број предмета: УП-И-16-000-26/12, број акта: 01.6-581ЕХ-32/15, од 23.04.2015. године ова инспекција је 23.04.2015. године донијела рјешење са бројем предмета: УП-И-16-000026/12, број акта: 01.6-581ЕХ-31/15 предузећу ЈП “Комунално Брчко” д.о.о. из Брчког. 1. Налаже ЈО “Комуналном Брчко” д.о.о. из Брчког да, у сарадњи са Одјелом за комуналне послове у Влади Брчко дистрикта БиХ, Канцеларијом за управљање јавном имовином Брчко дистрикта БиХ, Нецадом Шувалићем и власницима околних парцела, изврши комплетирање потребне документације и легализацију (локацијски услови, одобрење за грађење, технички преглед и употребна дозвола) трансформаторске станице 10кВ/о,4 кВ “Диздаруша-Ново насеље” снаге 250 кВА на адреси Рогозан 54 или на некој другој локацији након њеног измијештања. 2. Уколико не буде могуће извршити ове радње, налаже се ЈП “Комунално Брчко” д.о.о. из Брчког да изврши уклањање станице “Диздаруша-Ново насеље” са привате имовине. Потрошаче који су

						се напајали електричном енергијом са те станице прикључити на мрежу преко околних станица и припадајућих високонапонских водова. Рок за извршење ових радњи истиче крајем августа 2015. године. У међувремену је електроенергетски инспектор током свакодневне комуникације са надлежним из ЈП “Комунално Брчко” д.о.о. сазнао да ће предметна станица бити уклоњена са посједа, а да ће потрошачи бити снадбјевени са најближе станице чија ће конструкција бити прилагођена додатним потрошачима.”
Ж-БР-04-5/14	П-40/15	<u>Служби за комуналне послове, изградњу и послове мјесних заједница Града Тузле, Комисији за саобраћај и ЈКП Саобраћај и комуникације д.о.о Тузла.</u> 1. Да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то наведено у актима од 21.01.2014.године и 24.09.2014.године; 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема Препоруке обавијести Омбудсмана о начину испоштовања исте.	21 - Комуналне услуге	Дјелимично реализована	ДА	Одговор Град Тузла, Градско вијеће, Изјашњење на препоруку, гдје наводе да не постоји Комисија за саобраћај, те да су о свим активностима обавијестили Институцију Омбудсмана. Одговор ЈКП Саобраћај и комуникације д.о.о Тузла, у којем наводе да нису надлежни за рјешавање проблематике из препоруке.

НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА

Ж-ЛИ-04-245/15	П-252/15	<u>ЈП „Комуналац“ д.о.о. Гламоч</u> 1. Да по запримању ове препоруке одмах подузме мјере ради прикључења на водоводну мрежу домаћинства подносиоца жалбе. 2. Да о подузетим активностима по овој препоруци обавијести Институцију омбудсмана у року од 15 дана.	21 - Комуналне услуге	Није реализована	ДА	Послана обавијест Опћинском вијећу Гламоћ, о неизвршавању препоруке омбудсмана од стране ЈП „Комуналац“ д.о.о. Гламоч.
----------------	----------	---	-----------------------	------------------	----	--

УКУПНО – 21 – КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
5	5	2	2	0	1	0

22- ВЛАДИНА И МИНСТАРСКА ИМЕНОВАЊА

РЕАЛИЗИРАНЕ

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БЛ-05-359/14	П-18/15	<u>Општинском вијећу општине Босанска Крупа</u> 1. Да одмах одлуче о приговору подносиоца жалбе од 05.06.2014. године на Одлуку о именовању чланова Надзорног одбора ЈКП „10. Јули“ ДОО Босанска Крупа број 29-СД/14 од 15.05.2014. године и примјерак одлуке доставе подносиоцу жалбе и Омбудсменима писменим путем на адресу Равногорска број 18, Бањалука; <u>ЈКП „10. Јули“ ДОО Босанска Крупа, Омбудсмени</u> 1. Да у року од седам (7) дана од дана пријема ове Препоруке доставе Омбудсменима писменим путем на адресу Равногорска број 18, Бањалука, осим већ постојеће документације у спису предмета, и одлуку о именовању Комисије од стране Скупштине ЈКП број 24-СД/14 од 28.03.2014. године, као и записник Комисије о избору чланова НО, а на које одлуке се позивају у одлуци о именовању чланова Надзорног одбора;	22 - Владина и министарска именовања	Реализована	ДА	Имајући у виду резултате поступка истраживања, Омбудсмени, иако са закашњењем, тек сада налазе и констатују да докази које су представили и једна и друга страна, не указују на то да је дошло до повреда принципа прописаних чланом 3. Закона о министарским, владиним и другим именовањима. Омбудсмени користе прилику да укажу надлежним органима да приликом будућих именовања примјењују одредбе Закона о министарским, владиним и другим именовањима ФБИХ и да имају у виду изражено мишљење Омбудсмена, поводом конкретног предмета. Са аспекта заштите права, веома је важно нагласити да је господину Орашчанину омогућено да против рјешење Општинског вијећа, којим је одлучено о његовом приговору, има право да покрене управни спор, како би могао судским путем евентуално заштити своја права. Све то због неспорне чињенице да подносиоцу жалбе у конкретном случају није омогућена брза и дјелотворна заштита права.
Ж-ЛИ-05-249/14	П-31/15	<u>Скупштини Кантона 10</u> 1. да одмах подузме мјере ради успостављања сурадње Повјеренства за избор и именовање са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, а како је то напријед наведено; 2. да најкасније у року од 10 дана , достави тражено изјашњење.	22 - Владина и министарска именовања	Реализована	ДА	Жалбени наводи се односе на праћење рада Скупштине Кантона 10, по поднесеном приговору на Одлуку о именовању чланова Неовисног одбора за избор и ревизију. Оваква одлука темељи се на слиједећим разлозима: Повјеренство за избор и именовање Скупштине Кантона 10, обавјестило је Омбудсмана да су наведени приговори одбачени као неутемељени. Институција омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине је дана 04.06.2015. године, обавјестила подносиоца жалбе о изјашњењу одговорне стране, али подносиоца жалбе није у остављеном року дала коментар нити предложила даље мјере и радње у вези поступања по поднесеној жалби, па се сматра да не жели наставити поступак по жалби.
Ж-БЛ-05-394/14	П-71/15	На основу утврђеног стања и достављених доказа, Омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине су мишљења да је <u>Министар здравља и социјалне заштите</u> у складу са Законом о министарским, владиним и другим именовањима („Службени гласник РС“ број 41/03) извршио избор и именовање директора ЈУ Дјечији дом „Рада Врањешевић“. Чињеница да Комисија за избор директора није са сигурношћу могла утврдити дужину радног искуства у струци изабраног кандидата те је у складу са чланом 125 Закона о општем управном поступку га позвала да достави доказ о радном искуству у струци дипломираног правника са почетком стицања радног искуства је изван оквира Закона о министарским, владиним и другим именовањима. С обзиром да именовано лице, према достављеној документацији испуњава подебни услов конкурса у којем се тражи 5 година радног искуства у струци, Омбудсмени су мишљења да коначно именовање није извршено у супротности са предвиђеним условима из конкурса и принципима из члана 3 Закона о министарским,	22 - Владина и министарска именовања	Реализована	ДА	Министарство здравља и социјалне заштите је Институцији доставило Обавјештење, број: 11/03-500-274/15 од 27.04.2015. године и обавјестили нас да је Влада Републике Српске дана 23.04.2015. године, донијела Рјешење о укидању рјешења о именовању директора ЈУ Дом за дјецу и омладину без родитељског старања „Рада Врањешевић“ број 04/1-012-2-760/15. Министарство је доставило Влади РС приједлог о утврђивању стандарда и критеријума и Одлуке о расписивању јавног конкурса за избор директора ЈУ Дом за дјецу и омладину без родитељског старања „Рада Врањешевић“. Ступањем на снагу наведеног рјешења и Одлука, а у складу са Законом о министарским, владиним и другим именовањима Републике Српске, Министар здравља и социјалне заштите спровео је поступак јавне конкуренције, поступајући по препоруци Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине. С обзиром да је Влада Републике Српске и Министарство здравља и социјалне заштите, испоштовало издату Препоруку Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, П-број 71/15, то су престали разлози за даље поступање у предмету жалбе Благојевић Свјетлане и омбудсмана су одлучили да предмет затворе.

		владиним и другим именованима Републике Српске.				
Ж-БЛ-05-621/14	П-82/15	<u>Скупштини Херцегбосанске жупаније</u> 1. Да одмах по пријему ове Препоруке успостави сурадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; 2. Да у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмана о начину испоштовања ове препоруке.	22 - Владина и министарска именовања	Реализована	ДА	Како означени орган није поступио у складу са одредбама Закона о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине и то тако што је на сваки начин игнорисао акте, захтјеве Институције омбудсмана, а непоступање по актима и захтјевима Омбудсмана, представља кршење закона. Узимајући у обзир напријед изнесено, Омбудсмани Босне и Херцеговине су сукладно одредбама чланка 32. Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, Скупштини Херцегбосанске жупаније препоручили Скупштини Херцегбосанског кантона да одмах по пријему ове Препоруке успостави сурадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; Актом број 01-03/02-49-34.3/15 од 29.05.2015. године, Повјеренство за избор и именовања при надлежној скупштини обавјештава Омбудсмана да су одбачени приговори и доставља образложење своје одлуке. Исти акт је одмах прослијеђен подносиоцу жалбе (актом од 03.06.2015. године) који у остављеном року није доставио коментар на изјашњење надлежног органа, иако је упозорен на посљедице.
Ж-БЛ-05-68/15	П-113/15	<u>Начелнику општине Босански Петровац</u> 1. Да у што краћем року Институцији достави истините податке у погледу националне припадности запосленика ове општине. 2. Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмана БиХ о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	22 - Владина и министарска именовања	Реализована	ДА	Институцији је достављен одговор на препоруку, број: 01-34-3616-54/13 од 04. 06. 2015. у којем је наведено, да је констатовано, да се у органу управе општине Босански Петровац, приликом одлучивања о пријему запосленика, поштовали законски прописи, те је према изјашњењима запосленика у општини радило 25 Бошњака, 8 Срба а да се један запосленик изјаснио као припадник хрватског народа.
Ж-БЛ-05-54/15	П-174/15	<u>Одбору државне службе за жалбе Федерације Босне и Херцеговине</u> 1. Да се предузму све неопходне радње како би се донијела коначна одлука о жалби подносиоца жалбе, уважавајући мишљење Омбудсмана 2. Да у року од 30 дана, од дана пријема ове Препоруке обавијесте Омбудсмана о учинцима ове Препоруке;	22 - Владина и министарска именовања	Реализована	ДА	Након издавања Препоруке, Омбудсмани заступају изјашњења надлежних органа и то Уреда за законодавство, Агенције за државну службу Федерације Босне и Херцеговине, као и органа коме је упућена Препорука, Одбора државне службе за жалбе Федерације Босне и Херцеговине. Акти надлежних установа прослијеђени су подносиоцима жалбе. Одбор државне службе за жалбе Федерације Босне и Херцеговине, актом број 01-34-213-1/15 од 05.10.2015. године, подробно се изјашњава поводом Препоруке Омбудсмана и обавјештава Омбудсмана да су донијели рјешење поводом жалбе број 01-34-803/15 од 28.09.2015. године (рјешењем се жалба одбија), са констатацијом у образложењу рјешења да је у поновном поступку првостепени орган поступио по упутама датим у ранијем рјешењу од 15.04.2015. године. Након тога, подносиоци жалбе је позвана да обавијести Омбудсмана о томе да ли је против рјешења поднијела тужбу, односно покренула управни спор. Иако упозорена на посљедице, актима од 23.10.2015. године и 14.12.2015. године, тражене информације није доставила.

ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА

Ж-БЛ-05-376/15	П-156/15	<u>Скупштини општине Рибник</u> 1. Да поново, у складу са изнесеним мишљењем Омбудсмана БиХ, преиспита поступак именовања директора Дома здравља Рибник, односно да поново проведе поступак у складу са принципима	22 - Владина и министарска именовања	Дјелимично реализована	ДА	Скупштина општине Рибник, након издавања Препоруке, обавјештава Омбудсмана да су спорна три питања и по истакнутим питањима, дају и прецизирају своја овлашћења. Како наводе, уважавају Препоруку Омбудсмана и рјешење о именовању директора достављају Службеном гласнику РС на објављивање. У
----------------	----------	--	--------------------------------------	------------------------	----	---

		утврђеним Законом о министарским, владиним и другим именовањима РС, 2. Да у року од 30 дана Институцији омбудсмана достави одговор о реализацији дате Препоруке. Овај закључак не утиче на право подносиоца приговора на судску заштиту. Поред одговорног јавног службеника (СО Рибник) и подносиоца приговора, о свему се упознаје и надлежно ресорно Министарство здравља и социјалне заштите РС, са циљем да у поновљеном конкурсу евентуално поступи сходно својим овлашћењима и могућностима прописаним Законом о здравственој заштити РС.				вези са Комисијом, надлежни одговорни орган сматра да је Комисија радила на начин и у саставу како закон налаже и не прихватају мишљење Омбудсмана да је Комисија имала неправилности у свом раду. На крају, због додатних појашњења сматрају да не постоји више недоумица и потребе за евентуалним понављањем поступка именовања директора. Министарство здравља и социјалне заштите РС актом број 11/04-059-292-2/15 од 28.09.2015. године, а који је достављен на знање и Омбудсманима, позивају Скупштину општине Рибник да поведу рачуна о пословању Дома здравља, да изврше ревизију губитака и пословања, као и да се о утврђеном чињеничном стању и мјерама обавијесте Министарство. Уважавајући одредбе Закона о омбудсмену за људска права БИХ, Омбудсмани о непоштивању Препоруке обавјештавају непосредно виши орган – Владу РС, односно ресорно Министарство управе и локалне самоуправе
Ж-МО-05-56/15	П-231/15	<u>Федералном министарству енергије, рударства и индустрије</u> 1. да одмах успостави позитивну сурадњу са Институцијом Омбудсмана на начин прописан Законом о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, те најкасније у року од 10 (десет) дана, достави Институцији омбудсмана тражене информације.	22 - Владина и министарска именовања	Дјелимично реализована	ДА	Изјашњење Федералног министарства енергије, рударства и индустрије, у којем детаљно наводе поступак именовања чланова Надзорног одбора. Такођер достављена информација да је Министарство послало Захтјев за доставу изјашњења Премјеру ФБиХ.
Ж-СА-05-338/15	П-232/15	<u>Управном одбору Универзитетског клиничког центра у Сарајеву</u> 1. Да преиспита поступак разрјешења досадашњег генералног директора Клиничког центра Универзитета у Сарајеву у односу на утврђену повреду закона; 2. Да у року од 30 дана достави одговор о поступку и роковима за предузимање мјера на реализацији дате препоруке.	22 - Владина и министарска именовања	Дјелимично реализована	НЕ	Дана 07.08.2015. године УО Универзитетског клиничког центра Сарајево је обавијестио Омбудсмана да УО УКЦС није разрјешено генералног директора КЦУС, прије истека мандата, у случајевима и по процедури утврђеној чланом 69. Закона о здравственој заштити, односно члану 53. Статута УКЦС, већ по сили Закона, сагласно члану 234. став4. истог Закона, а након преузимања оснивачких права.

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

Ж-БЛ-05-415/14	П-81/15	<u>Централној изборној комисији,</u> 1. Да размотре наводе подносиоца жалбе, који су достављени и Омбудсманима и Централној изборној комисији БИХ, посебно у вези са родном дискриминацијом, као и у вези са наводима да јој онемогућено да на било који начин заштити своја изборна права – право да буде именована/бирана за члана ОИК Зворник и оспорава акте скупштине општине; 2. Да о свим утврђеним околностима и чињеницама обавијесте Омбудсмана писменим путем на адресу Равногорска број 18, Бањалука, као и подносиоца жалбе на адресу Вука Караџића број 150, Зворник, у року од 30 дана од дана пријема Препоруке; Примјерци Препоруке се достављају на знање и информацију Скупштини општине Зворник и подносиоца жалбе.	22 - Владина и министарска именовања	Остварена сарадња	ДА	Одговор Централне изборне комисије БиХ од 10.04.2015. године, гдје истићу да препорука није разматрана јер се односи на надлежност органа локалне самоуправе тј. Скупштине општине Зворник. Одговор Скупштине општине Зворник, од 15.07.2015. године, обавјештење да је у току избор члана Општинске изборне комисије. 12.10.2015. године одговор Скупштине општине Зворник да још није именован нови члан Општинске изборне комисије.
Ж-СА-05-1300/14	П-86/15	<u>Скупштини општине Источно Ново Сарајево</u> 1. да поново, у складу са изнесеним мишљењем омбудсмана БиХ, преиспита поступак именовања директора ЈУК „ Културни центар“ Источно Ново	22 - Владина и министарска именовања	Остварена сарадња	ДА	Предсједник Скупштине Источно Ново Сарајево је доставио изјашњење у којем наводи да је поништен конкурс за именовање директора ЈУК „ Културни центар“ Источно Ново Сарајево од 25.02.2014. године.

		Сарајево те да проведе поступак у складу са принципима утврђеним Законом о министарским, владиним и другим именованима РС. 2. Да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију о предузетим мјерама.				
Ж-СА-05-1234/14	П-88/15	<u>Одбору за ревизију КЈП "Сарајево-шуме" д.о.о. Сарајево</u> 1. Да подузме мјере из своје надлежности са циљем осигурања именовања најквалифициранијег кандидата за директора Одјела за интерну ревизију у складу са мишљењем Омбудсмена; 2. Да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију омбудсмена о подузетим мјерама.	22 - Владина и министарска именовања	Остварена сарадња	ДА	Одговор поводом упућене препоруке Институцији омбудсмена достављен је дана 02.07.2015. године, акт број: 0104-1644-4/15 од 30.06.2015. године, у којем Одбор за ревизију КЈП "Сарајево-шуме" д.о.о. Сарајево истиче да је приликом избора директора Одјела за интерну ревизију поступано у складу са одредбама Пословника о раду Одбора за ревизију КЈП "Сарајево-шуме" д.о.о. Сарајево. Имајући у виду да су о наведеном изјашњењу истовремено обавијештени сви органи КЈП "Сарајево-шуме" д.о.о. Сарајево, Институција омбудсмена може још у Годишњем извјештају о резултатима активности омбудсмена за људска права БиХ за 2015. годину констатовати да је са одговорним органом остварена сарадња, али препорука није реализирана.
Ж-СА-05-276/15, Ж-СА-05-280/15	П-126/15	<u>Опћинском начелнику Опћине Хацићи</u> 1. Да предузме све неопходне мјере којима ће се осигурати да се именовање изврши уз пуно поштивање поступка и начела утврђених Законом о министарским, владиним и другим именованима Федерације БиХ, између осталог понављањем процедуре интервјуа и бодовања кандидата са учешћем свих чланова Комисије за избор; 2. Да у складу са чланом 17 став 2 Закона о министарским, владиним и другим именованима Федерације БиХ, у року од 30 дана достави одговор о поступку и роковима за предузимање мјера на реализацији дате препоруке.	22 - Владина и министарска именовања	Остварена сарадња	ДА	Запримљен одговор Опћине Хацићи од 14.07.2015. године о подузетим мјерама на реализацији препоруке, гдје наводе низ постака које су урадили те како су спровели конкурс. Такођер, су исказали одређене замјерке на мишљење и закључке омбудсмена.
Ж-БЛ-05-507/15	П-210/15	<u>Председавајућем Опћинско вијећа Опћине Бужим</u> 1. Да без одлагања поништи Одлуку о именовању Опћинског правобраниоца у Опћинском правобранилаштву Опћине Бужим, број: 01-08-2196/15 од 28.07.2015. године и Одлуку о потврђивању Одлуке о именовању Опћинског правобраниоца, број: 01-08-2196-1/15, те да у складу са одредбама Закона о министарским, владиним и другим именованима Федерације Босне и Херцеговине именује кандидата са највећим бројем бодова и приједлога Начелника општине; 2. Да у року од 30 (тридесет) дана , рачунајући од дана пријема Препоруке обавијести Омбудсмена о предузетим активностима на реализацији исте.	22 - Владина и министарска именовања	Остварена сарадња	ДА	Дана 20.11.2015. године Председавајући опћинског вијећа Опћине Бужим је доставио обавијест број: 01-02-3164/15 од 17.11.2015. године у којем нас обавјештава да је у току поступак пред Кантоналним судом у Бихаћу по тужби тужитељице И да је комплетан спис предмета код Кантоналног суда, те да је то разлог да се по Препоруци омбудсмена не може поступити. У прилогу нам је достављен Одговор на тужбу у предмету број: 01 0 У 010440 15 У од 07.09.2015. године. У складу са одредбама Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине", број 32/00, 19/02, 34/05 и 32/06), Омбудсмени су одлучили да предмет затворе.
Ж-СА-05-431/15	П-261/15	<u>Опћинском вијећу Опћине Оџак</u> 1. Да у оквиру својих надлежности предузме све неопходне мјере којима ће осигурати да се изврши коначно именовање Надзорног одбора ЈП „Комуналац“ д.о.о. Оџак, али и других управљачких структура у јавним установама и предузећима, у складу са изнесеним ставовима Омбудсмена, односно уз пуно поштивање одредби Закона о министарским, владиним и другим именованима Федерације БиХ; 2. Да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију омбудсмена о подузетим	22 - Владина и министарска именовања	Остварена сарадња	ДА	Одговор Опћине Оџак од 04.01.2016., о подузетим мјерама, те да је именована Повјеренство.

		мјерама.				
--	--	----------	--	--	--	--

НИЈЕ РАЛИЗИРАНА

Ж-БР-05-201/14	П-43/15	<u>Јавном подuzeћу Радио телевизије Тузланског кантона</u> 1. Да у року од 8. дана од дана пријема ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење као и cjелокупну документацију везану за избор директора ЈП РТВ ТК-а, како је актом Ж-БР-05-201/14 тражено	22 - Владина и министарска именована	Није реализирана	ДА	Дана 02.07.2015. године запримљен је одговор ЈП Радио телевизије Тузланског кантона, Привременог Надзорног одбора број 609/15 од 11.06.2015. године у којем се наводи „ Након именовања привременог Надзорног одбора ЈП РТВ ТК исти је на својој првој сједници од дана 10.06.2015. године разматрао Ваш акт, те Вас обавјештавамо да -од фебруара 2015. године дотадашњем привременом Надзорном одбору ЈП РТВ ТК је истекао мандат, те је нови привремени Надзорни одбор ЈП РТВ ТК именован тек 27.05.2015. године. Из наведеног разлога Надзорни одбор ЈП РТВ ТК није могао раније разматрати Ваше акте и благовремено Вам доставити одговоре -у једном од ранији дописа Надзорног одбора ЈП РТВ ТК обавијештени сте да је Тужилаштво Тузланског кантона водило истрагу те је ЈП РТВ ТК накнадно (у марту 2015.године) добило писану информацију да је истрага обустављена јер није постојао основ за вођење поступка. У прилогу акта Вам достављамо документ Тужилаштва ТК.“
Ж-СА-05-1340/14	П-49/15	<u>Школском одбору Јавне установе ОШ “5 октобар” Сански Мост и Министру образовања, науке, културе и спорта</u> 1. да у складу са изнесеним мишљењем Омбудсмена преиспитају поступак именовања директора ОШ “5 октобар” Сански Мост; 2. да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијесте Институцију омбудсмана о предузетим мјерама.	22 - Владина и министарска именована	Није реализирана	ДА	ОШ “5 октобар” Сански Мост, доставили одговор од 16.03.2015. године, гдје наводе да тренутно немају школски одбор, те да не могу провести Препоруку.
Ж-СА-05-211/15, Ж-СА-05-212/15	П-182/15	<u>Градоначелнику Града Зеница</u> 1. Да поништи Рјешење о именовању Надзорног одбора ЈП "Водовод и канализација" д.о.о. Зеница број: 02-14-3598/15 од 20.02.2015. године; 2. Да предузме све неопходне мјере којима ће се осигурати да се именовање изврши уз пуно поштивање поступка и начела утврђених Законом о министарским, владиним и другим именовањима Федерације БиХ; 3. Да у складу са чланом 17 став 2 Закона о министарским, владиним и другим именовањима Федерације БиХ, у року од 30 дана достави одговор о поступку и роковима за предузимање мјера на реализацији дате препоруке.	22 - Владина и министарска именована	Није реализирана	ДА	Одговор поводом упућене препоруке Институцији омбудсмана достављен је дана 21.09.2015. године, акт број: 02-14-3598/15-1 од 16.10.2014. године у којем секретар Града Зеница, између осталог, наводи да не постоје оправдани разлози за поништење Рјешења о именовању Надзорног одбора ЈП "Водовод и канализација" д.о.о. Зеница и провођење новог поступка.
Ж-БЛ-05-547/15	П-212/15	<u>Министру просвјете и културе РС</u> 1. Да за избор директора ЈУ Основна школа „Његош“ Берковићи сагласност да за најбоље рангираног кандидата предложеног од стране Школског одбора. 2. Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	22 - Владина и министарска именована	Није реализирана	НЕ	Узимајући у обзир чињеницу, да Омбудсмени до дана писања ове одлуке нису обавијештени да ли је орган испоштовао препоручено а у складу са овлашћењима Институције Омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине, а посебно чланом 32. Закона о Омбудсменима за људска права Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ број: 32/00, 19/02, 35/04 и 32/06), указујемо Вам на непоштовање наведеног закона.
Ж-БЛ-05-336/15	П-220/15	<u>Основној школи „Вук Караџић“ Омарска</u> 1. Да размотри наведено мишљење омбудсмана, те да усвоји један од предвиђених приједлога у смислу састављања теста приликом наредног расписивања	22 - Владина и министарска именована	Није реализирана	ДА	Основна школа је дана 04.12.2015. године доставила одговор у којем се наводи да се Препорука Институције не може испоштовати јер Правилник доноси Министарство и мора се поштовати до доношења новог.

		конкурса 2. Да у року од 60 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке. У складу са чланом 33. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, ова препорука се доставља и подносиоцу жалбе.				Како препорука Институције није испоштована те како је предузето све из надлежности Институције, омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине су одлучили, да у смислу члана 35. Правила за функционисање Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број: 104/11) затворе предмет који се води по жалби Бајић Јелене а именована се може поново обратити Институцији уколико се појаве нове чињенице или околности у њеном предмету.
Ж-БЛ-05-340/15	П-256/15	<u>Директору Управе за индиректно опорезивање</u> 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања, због погрешне примјене материјалног права, поништи наведени Јавни оглас за пријем запосленика у Управи за индиректно опорезивање БиХ, од дана 31. 10. 2014. године 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.	22 - Владина и министарска именовања	Није реализирана	ДА	Одговор на препоруку достављен је дана 31. 12. 2015. године. Управа у истом обавјештава Институцију усљед којих објективног разлога није у могућности реализовати поменути препоруку, притом дајући одређене приједлоге и сугестије Институцији како би се у конкретном случају изнашло најоптималније рјешење. С обзиром да Институција нема могућности прописане Законом о омбудсману за људска права БиХ ("Службени гласник БиХ" бр. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06), којом би издате препоруке могла повући или измијени њихов садржај, како то предлаже Управа у свом одговору на препоруку, предмет по жалби се затвара у складу са чланом 35. став 1. тачка 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права БиХ ("Службени лист БиХ" број 104/11). Поменута препорука евидентираће се као неиспоштована и као таква навешће се у Годишњем извјештају о активностима Институције за 2016. годину.

НЕМА ОДГОВОРА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР
Ж-БЛ-05-226/14, Ж-БЛ-05-234/14	П-16/15	<u>Вијећу министара БиХ</u> 1. Да у што краћем року донесе одлуку о Приједлогу одлуке о поништењу Конкурса за избор и именовање шест чланова Комисије за концесије БиХ и Приједлогу одлуке о поништењу Рјешења о именовању Комисије за расписивање конкурса и provedбу конкурсне процедуре за избор шест чланова Комисије за концесије БиХ 2. Да у року од 30 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове препоруке.	22 - Владина и министарска именовања	Нема одговора	НЕ
Ж-БЛ-05-706/14	П-24/15	<u>Предједнику Скупштине ЈП "Међународни аеродром Тузла" д.о.о.</u> 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања, успостави сарадњу са Институцијом на начин прописан чланом 25. Закона, те да достави тражено изјашњење 2. Да у року од 30 дана, рачунајући од дана пријема Препоруке, обавијести Институцију о предузетим активностима на реализацији исте.	22 - Владина и министарска именовања	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-05-435/15	П-234/15	<u>Скупштини Општине Сребреница</u> 1. Да поништи Одлуку о разрјешењу директора ЈП „ЈС РТВ Сребреница“ Сребреница, број: 01-022-55/15 од 07.05.2015. године; 2. Да осигура стварање амбијента за несметан рад медија и обављање новинарског посла без политичког утицаја и контроле; 3. Да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију омбудсмана о подузетим мјерама.	22 - Владина и министарска именовања	Нема одговора	НЕ
Ж-МО-05-217/14	П-254/15	<u>Предједнику Опћинског вијећа опћине Читлук</u> 1. Да поништи Рјешење начелника опћине Читлук посл.бр. 02-05-3055/2-14 од 10.српња 2014.године, те да на темељу пристиглих пријава/апликација и у складу са законом, уз пуно уважавање прокламираних принципа транспарентности и јавности, спроведе поновни поступак избора кандидата на позицију члана Надзорног одбора Јавног подuzeћа „Броћанац“ д.о.о. Читлук из реда представника опћине, као и 2. Да најкасније у року од 30 (тридесет) дана од дана пријама ове препоруке, достави релевантне повратне информације о поступањима, у Подручни уред Мостар, ул.Кнеза Вишеслава бб 88000	22 - Владина и министарска именовања	Нема одговора	НЕ

		Мостар.			
--	--	---------	--	--	--

УКУПНО – 22 – ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
25	30	6	3	6	6	4

23- ЗДРАВСТВО

РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БЛ-04-394/15	П-167/15	<u>Заводу здравственог осигурању Тузланског кантона и Министарству здравства Тузланског кантона</u> 1. Да одмах по пријему ове препоруке предузме све мјере из своје надлежности како би се набавили спорни имплантати 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	23 - Здравство	Реализована	ДА	У току поступка истраге по жалби именованог је утврђено да су његова права повријеђена те је Заводу здравственог осигурања и Министарству здравства Тузланског кантона упућена препорука да се предузму све мјере из њихове надлежности како би се набавили имплантанти неопходни за оперативни захват на кичми. Дана, 18.11.2015. године, подносилац жалбе је обавијестио Институцију да је оперисан, захвалио се на помоћи и ангажману Институције.
Ж-СА-04-762/15	П-229/15	<u>Завод здравственог осигурања Зеничко-добојског кантона</u> 1. да у складу са чланом 50. став 3. Закона о здравственом осигурању надлежни орган кантоналног завода осигурања подузме активности у циљу доношења provedбених прописа о висини, критеријима и начину кориштења накнаде трошкова пријезова; 2. да у року од 30 (тридесет) дана од дана пријема Препоруке, обавијести Омбудсмене БиХ о начину поступања по овој Препоруци.	23 - Здравство	Реализована	ДА	Дана 23.11.2015.године Институција омбудсмена је запримила изјашњење Завода акт број: 02-37-9886/15 (А.А) од 20.11.2015.године у којем се наводи да Завод прихвата препоруку и примједбе Институције омбудсмена, те да су подузели потребне активности у циљу доношења provedбених прописа о висини, критеријима и начину кориштења накнаде превоза. У односу на чињеницу да је у конкретном случају сачињена препорука, те запримљен потизиван одговор по истој, Институција омбудсмена у складу са чланом 35 став 8 Правилника, приступа затварању предмета подносиатељице жалбе.

ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА

Ж-МО-04-61/15	П-136/15	<u>Заводу здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине</u> 1. Да осигурају право на цитостатике који се финансирају средствима федералног фонда солидарности особама обољелим од карцинома дојке 2. Да убудзће плански и благовремено закључују уговоре о испоруци цитостатика како не би дошло до недостатка исти у одређеном дијелу године.	23 - Здравство	Дјелимично реализована	ДА	Дана 04.09.2015.године Завод здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине доставио је обавијест у вези начина како је испоштована Препорука Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине број: 01/И-ВИИ-В-03-3-1767-1/15 од 02.09.2015.године. Што се тиче дијела Препоруке да Завод здравственог осигурања Федерације Босне и Херцеговине осигура право на цитостатике пацијентима који се финансирају средствима Федералног фонда солидарности из Завода здравственог осигурања указали су на проблематику финансирања Федералног фонда солидарности при чему је основни проблем мање остварење средстава из Прорачуна Федерације БиХ у односу на законску обвезу, као и стално проширење програма здравствене заштите који се финансирају средствима фонда солидарности. Што се тиче дијела Препоруке да убудуће плански и благовремено закључе уговоре о испоруци цитостатика како не би дошло до недостатка истих у одређеном дијелу године, напомињу да Завод и прије доношења новог Закона о јавним набавкама („ Службени гласник БиХ “, број: 39/14) заједно са финансијским плановима Федералног фонда солидарности доносио и Планове јавних набавки које се финансирају из средстава федералног фонда солидарности у којима су планиране и набавке лијекова/цитостатика и исте, сугласно законској одредби, објављује на својој интернетској страници. Завод здравственог осигурања и реосигурања Федерације БиХ донио је Процедуре за припрему и провођење поступака јавних набавки које се финансирају из средстава Фонда солидарности Федерације БИХ којим су дефинирани поступци, одговорни сваког ученика у
---------------	----------	--	----------------	------------------------	----	---

						процесу јавних набавки те и благовременог закључивања уговора те и уговора о испоруци цитостатика. Омбудсмани БиХ констатирају да је Препорука Омбудсмана број: 136/15, дјеломично испоштована.
--	--	--	--	--	--	--

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

Ж-БЛ-05-288/14	П-171/15	<u>Министарству здравља и социјалне заштите Републике Српске</u> 1. Да одмах по пријему ове Препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и доставе тражене податке/информације писменим путем на адресу Академика Јована Сурутке 13, Бањалука, како је то напријед наведено;	23 - Здравство	Остварена сарадња	ДА	Одговор Министарства здравља и инвалидске заштите Републике Српске од 04.09.2015. године, у којем наводе да Министарство улаже све напоре да се Завод како институција оспособи и стави у функцију, те да су ту за сарадњу са Институцијом омбудсмана. Одговор Министарства здравља и инвалидске заштите Републике Српске од 21.12.2015. године, да је Влада Републике Српске доњела Закључак број: 04/1-012-2-2446/15 од 29.10.2015. године, ради отклањања застоја у омогућавању рада Завода.
Ж-СА-04-1010/14, Ж-СА-04-728/15	П-275/15	<u>Министарство цивилних послова БиХ Сарајево</u> <u>Завод здравственог осигурања и реосигурања</u> <u>ФБиХ Сарајево Фонд за здравствено осигурање</u> <u>Републике Српске Бања Лука</u> <u>Федерално министарство здравства Маршала Тита 9 71 000</u> <u>Сарајево Министарство здравља и социјалне заштите Републике Српске Бања Лука</u> 1. Да органи којима се упућује ова препорука подзму активности и мјере у оквирима својих надлежности у циљу проналажења одговарајућих рјешења и омогућавања остваривања здравствене заштите пензионерима Федерације Босне и Херцеговине који су радни стаж и пребивалиште имали на подручју Републике Српске, а који су се преселили на подручје Републике Хрватске, односно Републике Србије; 2. Да да о начину поступања, у року од 60 дана од дана пријема препоруке, обавијестите Институцију омбудсмана.	23 - Здравство	Остварена сарадња	ДА	Одговор Федералног министарства здравства од 07.01.2016. у којем наводе да од Завода здравственог осигурања и реосигурања ФБиХ очекују комплетну информацију. Одговор Министарства цивилних послова од 16.02.2016. године гдје се наводи да подузимају активности у оквиру својих надлежности на рјешењу наведеног проблема.

НЕМА ОДГОВОРА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР
Ж-СА-04-644/12	П-35/15	<u>Федерално министарство здравства</u> 1. Да успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана на начин прописан <i>Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине</i> , како је то напријед наведено; 2. Да у року од 15 (петнаест) дана , од дана пријема ове Препоруке обавијести Институцију омбудсмана БиХ о реализацији препоруке.	23 - Здравство	Нема одговора	НЕ
Ж-СА-04-987/14	П-104/15	<u>Власт Кантона 10</u> 1. Да размотри подузимање мјера у оквиру своје надлежности усмјерених ка подизању нивоа здравствене заштите на подручју општине Босанско Грахово. 2. Позива се Влада Кантона 10 да достави Институцији омбудсмана информацију о реализацији ове препоруке у року од 90 дана од дана пријема.	23 - Здравство	Нема одговора	НЕ

УКУПНО – 23 – ЗДРАВСТВО

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
7	8	2	1	2	0	2

24-СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БР-04-370/13	П-80/15	<u>Федералном министарству рада и социјалне политике Сарајево, Институт за медицинско вјештачење здравственог стања Сарајево, Одјељење за првостепени поступак медицинског вјештачења Тузла, Одјељење за другостепени поступак медицинског вјештачења у Сарајеву, Центар за социјални рад Тузла</u> 1. да полазећи од наведених међународних стандарда и позитивних законских прописа без одлагања преиспитају своје одлуке у случају млдб. дјетета поступајући у најбољем интереса дјетета; 2. да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијесте Институцију Омбудсмана за људска права БиХ о предузетим мјерама на извршењу Препоруке.	24 - Социјална заштита	Остварена сарадња	ДА	Институт за медицинско вјештачење здравственог стања Сарајево, одговор од 10.04.2015. године у којем наводе да нису у могућности да врше ревизије или измене већ урађених налаза него да то мора бити на лични захтјев. Федерално министарство рада и социјалне политике Сарајево, наводе да су постпили према препоруци те да рјешења управних органа се базирају на оцјени медицинског вјештачења здравственог стања организма Института за медицинско вјештачење. Центар за социјални рад Тузла гдје наводе да све измене врше у складу са прописима и у складу са оцјеном медицинског вјештачења здравственог стања организма Института за медицинско вјештачење
Ж-СА-04-894/15	П-188/15	<u>Органи власти Федерације Босне и Херцеговине</u> Специјални извјештај о стању заштите мајке и материнства на подручју ФБиХ	24 - Социјална заштита	Остварена сарадња	ДА	Последња акција у бази издавање препоруке, веза Ж-БЛ-01-376/14.
Ж-БЛ-04-279/15	П-286/15	<u>Град Приједору</u> 1. Да одмах по пријему ове Препоруке успоставе сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражено изјашњење, како је то напријед наведено; 2. Да у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмане о начину испоштовања ове препоруке. Примјерак Препоруке се доставља и Министарству управе и локалне самоуправе Републике Српске, на знање и информацију.	24 - Социјална заштита	Остварена сарадња	ДА	Одговор Града Приједора од 15.01.2016. године гдје се наводе хронологија поступања у наведеном предмету .

УКУПНО – 24 – СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
3	3	0	0	3	0	0

25 – ПЕНЗИЈЕ

РЕАЛИЗИРАНЕ

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БЛ-04-668/14	П-19/15	<u>Предсједavajuћем Вијећа министар, Министарства цивилних послова, Премијеру Републике Српске, Директору Фонда ПИО Републике Српске</u> 1. Да предузму мјере из своје надлежности како би се ускладиле одредбе које се односе на престанак радног односа по основу навршених 40 година пензијског стажа, предвиђен Законом о раду и Закона ПИО РС, 2. Да у року од 30 (тридесет) дана , од дана пријема Препоруке обавијесте Институцију омбудсмене о предузетим активностима на реализацији исте.	25 - Пензије	Реализована	ДА	Генерални секретар Савјета министара је дана 12.02.2015. године доставио Обавијест о закључку Вијећа министара, број: 05-07-1-256-21/15 од 11.05.2015. године. Обавијестили су нас да је Министарство сигурности, у сарадњи са полицијским тијелима Босне и Херцеговине и надлежним ентитетским и кантоналним институцијама, задужено да подузме одговарајуће мјере како би се ускладиле одредбе закона који регулишу престанак радног односа. Вијеће министара предлаже Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине да убрза процедуру доношења закона о измјенама и допунама Закона о полицијским службеницима а који се налази у парламентарној процедури. С обзиром да је Препорука П-19/15 од 23.01.2015. године испоштована, омбудсмена су одлучили да предмет затворе.
Ж-БЛ-04-788/14	П-127/15	<u>Фонду ПИО РС:</u> 1. Да одмах размотре сва спорна питања у предмету подносиоца жалбе, да донесу нови управни акт, те подузму друге адекватне мјере како би се дугогодишњи проблем ријешило, у интересу странке, а опет у складу са свим процесним и материјалним прописима, 2. Да Омбудсмене обавијесте о учинцима Препоруке, писменим путем у року од 20 дана од дана пријема ове Препоруке, на адресу Академика Јована Сурутке број 13, Бањалука;	25 - Пензије	Реализована	ДА	Актом број 3758/12 од 16.06.2015. године, директор Фонда обавјештава Омбудсмене да су независно од Препоруке Омбудсмена, али уз уважавање исте, поново размотрили сва спорна питања и да су донијели нове управне акте, закључак број 1084596378 од 21.05.2015. године и рјешење исти број од 22.05.2015. године. Додају да подносилац жалбе врши сталан и неоснован притисак да одлуче у његову корист, на начин супротан закону, да подноси тужбе, покреће управне спорове, подноси ванредне правне лијекове, али да све бива одбачено итд. Поред тога, упућује бројне поднеске различитим институцијама, који нису надлежни да одлучују о његовим правима у спорним управним поступцима. Акт Фонда ПИО РС од 16.06.2015. године, достављен је подносиоцу жалбе. У кореспонденцији са представницима Институције омбудсмена апсолутно негира све наводе надлежних у Фонду ПИО, јер и даље крше закон. Омбудсмени, у складу са овлашћењима из члана 32. Закона о омбудсмину за људска права БиХ, користе прилику да о напријед истакнутим проблемима упознају надлежног ресорног министра. Прије свега из разлога што се проблеми у комуникацији Фонда ПИО и подносиоца жалбе нису ријешили, што подносилац жалбе поново сада покреће управне спорове против најновиш аката Фонда ПИО. Омбудсмени су приморани да констатују да поступци пред надлежним Фондом трају неоправдано дуго и не могу прихватити констатацију директора да странка/подносилац жалбе врши притисак на Фонд ПиО због тога што користи дозвољене правне начине да заштити своја права. Тужбе, апелације и захтјев за ванредно преиспитивање судске одлуке су одбачени из разлога што су преурањени. Дакле, ради се о процесним одлукама, јер се судови нису ни бавили примјеном материјалних прописа у конкретним случајевима, тако да поступци нису окончани. Надлежни Фонд ПИО јесте донио нове управне акте, али Омбудсмени цијене да Препорука број П-127/15 није испоштована и да ће поступци заштите права подносиоца жалбе трајати још неко вријеме, што у конкретном случају није цјелисходно и/или оправдано. Омбудсмени су, у складу са Законом о омбудсмину за људска права БиХ у конкретном случају исцрпили законске могућности и о непоступању по Препоруци обавијестили и надлежно Министарство рада и борачко инвалидске заштите РС, а свакако ће размотрити и да наведени случај уврсте и у Годишњи извјештај о

						активностима Институције омбудсмена за 2015. годину. Министарство рада и борачко инвалидске заштите РС се актом број 16-04/4-181-109-9/2015 од 07.08.2015. године, изјашњава поводом Препоруке Омбудсмена.
--	--	--	--	--	--	--

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

Ж-СА-04-62/15	П-37/15	<u>Федералном министарству за питања бораца и Федералном министарству унутрашњих послова и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата</u> 1. Да ријеше питање статуса 14 добитника "Златне полицијске звијезде" са подручја Зеничко-добојског кантона и Унско-санског кантона који се не налазе у евиденцији добитника ратних признања Федералног МУП-а; 2. Да о подузетим мјерама и начину поступања по препоруци обавијесте Институцију омбудсмена у року од 30 дана од дана пријема препоруке.	25 - Пензије	Остварена сарадња	ДА	Федералном министарству за питања бораца и Федералном министарству унутрашњих послова и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата одговори да нема нових чињеница у поступку те да жалитељ није припадник бивше ВФ, да му плакета „Златна полицијска звијезда“ није додјелена у складу са правилницима. Такођер да имајући у виду све наведено жалитељ не остварује права у складу са Законом о добитницима ратних признања, и одликовања и чланова њихових породица. Повезано са препоруком 94.
Ж-БЛ-04-579/14	П-66/15	<u>Окружном суду у Бијељини</u> 1. Да одлучи у меритуму у предметној управној ствари и донесе пресуду без враћања предмета на поновно одлучивање, и 2. Да у року од 60 дана, сагласно члану 32. став 1. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, обавијести Омбудсмене БиХ о поступцима и роковима за предузимање мјера на реализацији ове Препоруке. У складу са чланом 33. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, ова Препорука се доставља и подносиоцима жалбе.	25 - Пензије	Остварена сарадња	ДА	Оговор ПИО РС, од 02.11.2015. године да се предмет странке налази код Окружног суда Бијељина. Окружни суд у Бијељини, одговор од 05.02.2016. године, да је суд донио пресуду, гдје се тужба одбија као неоснована жалба тужитељице.
Ж-СА-04-258/15, Ж-СА-06-252/15	П-134/15	<u>Парламенту Федерације БиХ</u> <u>ИНИЦИЈАТИВУ</u> За допуну Закона о пензијском и ивалидском осигурању, односно допуну члана 60. Закона о пензијском и ивалидском осигурању који гласи: Породичну пензију могу остварити чланови породице: брачни друг, дјеца рођена у браку, бан брака, усвојена, пасторчад које је осигураник издржавао, унучад и друга дјеца без родитеља коју је осигураник издржавао до своје смрти. Породичну пензију може остварити и брачни друг из разведеног брака ако је судском одлуком утврђено право на издржавање.	25 - Пензије	Остварена сарадња	ДА	Институција омбудсмена је запримила одговор у вези са поменутом иницијативом од Ф3 ПИО/МИО у акту број Ф31-05-7-992/15, од 20.07.2015. године, у којем између осталог наводе да сматрају да наведена Иницијатива за допуну члана 60 Закона о ПИО није прихватљива, нити правно утемељена. Претходно наведени одговор је прослијеђен подносиоцима жалбе на увид. Након ургенције од 30.09.2015. године упућене Федералном министарству рада и социјалне политике и Парламенту ФБиХ, запримљен је одговор у вези са иницијативом од Федералног министарства рада и социјалне политике, акт број 04-02/01-1662/15, од 13.10.2015. године, али од Парламента ФБиХ нису запримљене повратне информације, али је из одговора Федералног министарства рада и социјалне политике видљиво да је предсједавајући Заступничког дома ПФБиХ подузимао одређен активности у вези са Иницијативом. У одговору Федералног министарства рада и социјалне политике, акт број 04-02/01-1662/15, од 13.10.2015. године, се наводи следеће: Влада Федерације БиХ је актом број: 03-02-938/15 од 14.09.2015. године Федералном министарству рада и социјалне политике доставила Иницијативу за доношење Закона о допуни Закона о пензијском и ивалидском осигурању (Службене новине Федерације БиХ, бр. 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06, 4/09 и 55/12), коју је поднијела Институција Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, а која је Влади Федерације Босне и Херцеговине достављена од стране предсједавајућег Заступничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине актом: 01/ц,02/ц-02-

						3-1025/15 од 03.09.2015. године. Министарство је сачинило Приједлог изјашњења у вези наведене Иницијативе, те истога дана 06.10.2015.године доставило Влади Федерације Босне и Херцеговине која ће Приједлог изјашњења разматрати на 27.сједници планираној за 15.1 0.2015.године.
Ж-БЛ-04-579/14	П-216/15	<u>Фонду пензијско и инвалидском осигурању Републике Српске, Филијали Бијељина</u> 1.Да у року од 8.дана од дана пријема ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине и достави тражено изјашњење како је актом Ж-БР-04-187/14 тражено.	25 - Пензије	Остварена сарадња	ДА	Фонд пензијско и инвалидском осигурању Републике Српске, одговор од 02.11.2015. године у којем наводе да се води спор на суду, те да нису у могућности извршити увид. Одговор Окружни суд у Бијељини од 05.02.2016. да је донио предуду којом је рјешно управну ствар у меритуму.
Ж-БЛ-04-45/15	П-221/15	<u>Кантоналној административној служби Мостар и Министарству одбране БиХ</u> 1.Да одмах по пријему ове препоруке предузму све мјере како би се заједнички и споразумно ријешило питање уплате доприноса за странку за 2000. годину а све у циљу остваривања права на пријевремену пензију 2.Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	25 - Пензије	Остварена сарадња	ДА	Министарству одбране БиХ, одговор од 28.10.2015. године, обавијест дас у просљедили ургенцију у Федерални завод за ПИО/МИО. Одговор Федералног завода за ПИО/МИО ДА ЈЕ потребно да Министарство достави доказе о уплати доприноса, након тога ће бити евидентирани подаци из М4 обрасца ће бити регистровани у Матичној евиденцији. Одговор Порезне управе ФБиХ да не располаже траженим подацима. Одговор Министарство одбране БиХ да за тај период правни сљедник по основу уплате доприноса за 2000-ту годину је Влада ФБиХ-Федерално министарство финансија тако да Министарство одбране није обавезно вршити поновну уплату по истом.
Ж-БЛ-04-774/14	П-241/15	<u>ФОНДУ ПИО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ</u> 1.Да одмах по пријему ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине, и достави тражени одговор, како је то наведено у актима од 04.12.2014. и 04.03.20.05. и 25.08.2015. године.	25 - Пензије	Остварена сарадња	ДА	Дана 16.11.2015. године запримљен је одговор на препоруку, који је прослеђен пуномоћнику подносиоца жалбе, а у којем се наводи да је о захтјеву подносиоца жалбе донесено Рјешење од 06.11.2015. године, у складу са Законом о слободи приступа информацијама РС. Имајући у виду наведене чињенице, предмет се затвара.

НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА

Ж-СА-04-134/15	П-89/15	<u>Директору Федералног завода ПИО Мостар</u> 1.Да размотри могућност поништења Рјешења Кантоналне административне службе за Кантон Сарајево број Ф312/2-35УП1-4073/14-1982205430 од 20.05.2014. године; 2.Да у року од 30 дана од дана пријема препоруке обавијести Институцију омбудсмана о подузетим мјерама.	25 - Пензије	Није реализована	ДА	Директор Федералног завода ПИО/МИО у свом одговору од 15.04.2015. године, наводи да је овај Завод поновно оцијенио законитост другостепеног рјешења које у cjелости сматра законитим због чега није у могућности поступити у складу са препоруком.
Ж-СА-04-62/15	П-94/15	<u>Федералном министарству за питања бораца и Федералном министарству унутрашњих послова и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата</u> 1.Да ријеше питање статуса 14 добитника "Златне полицијске звијезде" са подручја Зеничко-добојског кантона и Унско-санског кантона који се не налазе у евиденцији добитника ратних признања Федералног МУП-а; 2.Да о подузетим мјерама и начину поступања по препоруци обавијесте Институцију омбудсмана у року од 30 дана од дана пријема препоруке.	25 - Пензије	Није реализована	ДА	Федералном министарству за питања бораца и Федералном министарству унутрашњих послова и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата одговори да нема нових чињеница у поступку те да жалитељ није припадник бивше ВФ, да му плакета „Златна полицијска звијезда“ није додјелена у складу са правилницима. Такођер да имајући у виду све наведено жалитељ не остварује права у складу са Законом о добитницима ратних признања, и одликовања и чланова њихових породица. П-37/15-повезано двије препоруке у истом предмету
Ж-БР-04-187/14	П-165/15	<u>Фонду пензијско и инвалидском осигурању Републике Српске, Филијали Бијељина</u> 1. Да у року од 8.дана од дана пријема ове препоруке успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана, на начин прописан Законом о	25 - Пензије	Није реализована	ДА	Дана 20.10.2015. године запримљен је одговор Фонда Пензијско и инвалидског осигурања Републике Српске, филијала Бијељина број 4321-1/15 од 12.10.2015. године у којем се наводи: „Обавјештавамо да смо увидом у предметни спис именованог утврдили да је именовани уложио жалбу на рјешење број:

		омбудсману за људска права Босне и Херцеговине и достави тражено изјашњење како је актом Ж-БР-04-187/14 тражено.				804423479 од 09.09.2013. године. Одјељење за рјешавање о правима у Другом степену Фонда ПИО Републике Српске Филијала Бијељина доноси рјешење број: 9804423479 од 05.11.2013. године којим жалбу именованог уважава. Првостепени орган Филијале Бијељина именованом доноси рјешење по жалби број: 9804423479 од 24.02.2014. године, именовани наведено рјешење добија на кућну адресу што се види из доставнице која се налази у предмету. На основу напред изложеног утврђено је да нема нових чињеница и доказа на основу којих би се могло одлучивати и доносити ново рјешење за именовање.“
--	--	--	--	--	--	--

НЕМА ОДГОВОРА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР
Ж-БЛ-04-788/14	П-127/15	Фонду ПИО РС: 1. Да одмах размотре сва спорна питања у предмету подносиоца жалбе, да донесу нови управни акт, те подуму друге адекватне мјере како би се дугогодишњи проблем ријешио, у интересу странке, а опет у складу са свим процесним и материјалним прописима, 2. Да Омбудсмене обавијесте о учинцима Препоруке, писменим путем у року од 20 дана од дана пријема ове Препоруке, на адресу Академика Јована Сурутке број 13, Бањалука;	25 - Пензије	Нема одговора	НЕ

УКУПНО – 25 – ПЕНЗИЈЕ

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
11	11	1	0	6	3	1

26 – ТУЖИЛАШТВО

РЕАЛИЗОВАНА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БР-05-243/14	П-131/15	<u>ТУЖИЛАШТВУ/ТУЖИТЕЉСТВУ БРЧКО ДИСТРИКТА БИХ</u> 1. Да у складу са позитивним законским прописима подузме радње у циљу доношења тужилачке одлуке у предмету број Т18 0 КТА 0005000 12; 2. Да у року од 30 дана обавијести Институцију омбудсмана о подузетим мјерама и роковима за реализацију препоруке.	26 - Тужилаштва	Реализована	ДА	Дана 24.08.2015. године запримљен је акт Тужилаштва/Тужитељства Брчко дистрикта БиХ број Т18 0 КТА 0005000 12 од 07.08.2015. године у којем наводе „обавјештавамо да је ово тужилаштво дана 05.08.2015. године у складу са чланом 216. став 3. Закона о кривичном поступку Брчко дистрикта БиХ, донијело писмену наредбу да се неће наредити провођење истраге против пријављене странке из Брчког, поводом поднијете кривичне пријаве странке из Брчког за радње које је пријављени учинио док је имао функцију Доградоначелника Брчко дистрикта БиХ због основа сумње на кривично дјело – Злоупотреба положаја или овлаштења – из члана 377. Кривичног закона Брчко дистрикта БиХ, јер из поднешене пријаве, саслушања оштећеног и пријављеног и све додатно прикупљене материјалне документације, произилази да пријављено дјело није кривично дјело односно да његове радње немају елементе кривичног дјела.“
Ж-ЛИ-05-214/15	П-258/15	<u>Кантоналном тужитељству Кантона 10</u> 1. Да суkladно чл. 45. Закона о казном поступку Федерације Босне и Херцеговине, подузме све мјере и радње ради прикупљања потребних података за пријављену особу, а прије свега издавањем одговарајућег налога овлашћеном полицијском органу; 2. Да, о подузетим мјерама и радњама по овој препоруци обавјести Институцију омбудсмана у року од 15 дана.	26 - Тужилаштва	Реализована	ДА	Кантонално тужитељство обавјестило је омбудсмана да је након запримања пријаве затражило од Опћинског суда Ливно, Одјељење суда Дрвар, предмет број: 50/05-Д од 16.08.2006. године, те након достављања истог, извршило увид и утврдило да у наведеном предмету нема довољно особних података за пријављеног осим имена и презимена и имена оца, те тужитељство није могло утврдити адресу истог и исту доставити суду и подносиоцу пријаве, јер да би тужитељство могло затражити адресу пријављеног странке, требало би имати податке кад је рођен и гдје је рођен, као и ЈМБГ, а како у овом случају тих података нема, стога је предмет и архивирао, о чему је обавјестило подносиоца жалбе. Институција омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине је дана 14.10.2015. године, обавјестила подносиоца жалбе о изјашњењу одговорне стране, али подносиоца жалбе није у остављеном року дао коментар нити предложио даље мјере и радње у свези поступања по поднесеној жалби, па се сматра да не жели наставити поступак по поднесеној жалби.

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

Ж-СА-05-180/15, Ж-СА-06-1137/14	П-154/15	ВЛАДИ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, ФЕДЕРАЛНОМ МИНИСТАРСТВУ РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ, ФЕДЕРАЛНОЈ УПРАВИ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ 1. Да, имајући у виду налазе Омбудсмана БиХ, домах по пријему ове препоруке подуму активности које ће питање радно-правног статуса жалитеља и питање провођења инспекцијског надзора у области дјечије и социјалне заштите уредити и вратити у законске оквире; 2. Да у што краћем временском период обавијести Омбудсмана БиХ о подузетим активностима у циљу испоштовања ове препоруке.	26 - Тужилаштва	Остварена сарадња	ДА	Федерална управа за инспекцијске послове да не постоји према систематизацији инспектор за дјечију и социјалну заштиту али да ће бити на располагању за сарадњу. Федерално министарство рада и социјалне политике одговор поводом препоруке, да је Влади Федерације БиХ, доставило Приједлог Закључка о враћању федералних инспектора за социјалну заштиту из Федералног министарства рада и социјалне политике у Федералну управу за инспекцијске послове и Приједлог Одлуке о престанку важења Одлуке о давању сагласности на Споразум о преузимању државних службеника између Федералне управе за инспекцијске послове и Федералног министарства рада и социјалне политике којима се предлаже преузимање/враћање федералних инспектора у Федералну управу за инспекцијске послове. Одговор Федералног министарства рада и социјалне политике, од 22.01.2016. године у којем се наводе поступања ово министарства у вези препоруке П-154/15.
------------------------------------	----------	---	-----------------	-------------------	----	---

УКУПНО – 26 – ТУЖИЛАШТВО

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
3	4	2	0	1	0	0

28 - ПРЕДМЕТИ КОРУПЦИЈЕ

ОСТВАРЕНА САРАДЊА

БРОЈ ПРЕДМЕТА	БРОЈ ПРЕПОРУКЕ	ГЛАВНА ПРЕПОРУКА	ПОВРЕДА ПРАВА	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКЕ	ЗАПРИМЉЕН ОДГОВОР	РЕАЛИЗАЦИЈА И САДРЖАЈ ОДГОВОРА
Ж-БЛ-05-151/15	П-151/15	<u>Град Добој</u> 1. Да одмах по пријему ове препоруке одговори на захтјев подносиоца жалбе од 12.01. и 20.02.2015. године а у складу са Законом о слободи приступа информацијама. 2. Да предузме све мјере како би се размотрила могућност распоређивања буџета града Добој на транспарентнији начин, по појединим мјесним заједницама. 2. Да у року од 20 (двадесет) дана, од дана пријема ове Препоруке обавијести Омбудсмене о начину реализације ове препоруке.	28 - Предмети корупције	Остварена сарадња	ДА	Одговор Град Добој, Градска управа Добој, од 25.07.2015. године, достављају начин реализације препоруке као и одговор на жалбу странке, председника мјесне заједнице Тисовац. Одговор одјељења за финансије, од 27.11.2015. гдје наводе образложење буџета и план расподеле средстава.

НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА

Ж-БЛ-05-87/15	П-99/15	<u>Начелнику општине Сански Мост</u> 1. Да по пријему ове препоруке без одлагања успостави сарадњу са Институцијом омбудсмана за људска права БиХ на начин прописан чланом 25. Закона о омбудсману за људска права БиХ 2. Да по предузимању радњи и мјера које произилазе из ове препоруке, у року од 30 дана о томе обавијесте Институцију омбудсмана БиХ	28 - Предмети корупције	Није реализована	НЕ	Имајући у виду да одговорна страна није доставила одговор на поменуту препоруку у року који јој је истом одређен, не постоје механизми за даљим вођењем поступка по жалби, те се предмет затвара у складу са чланом 35. став 1. тачка 8. Правила поступка Институције омбудсмана за људска права БиХ ("Службени гласник БиХ" 104/11). Поменута препорука сматра се наипоштованом и као таква евидентираће се у Годишњем извјештају Институције за 2015. годину.
---------------	---------	--	-------------------------	------------------	----	---

УКУПНО – 28 – ПРЕДМЕТИ КОРУПЦИЈЕ

УКУПНО ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА	БРОЈ ПРЕДМЕТА У КОЈИМА СУ ИЗДАТЕ	РЕАЛИЗИРАНЕ	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗИРАНЕ	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕМА ОДГОВОРА
2	2	0	0	1	1	0